

En översyn av den statliga lönegarantin

*Betänkande av Utredningen om
en översyn av den statliga lönegarantin*

Stockholm 2025

STATENS OFFENTLIGA
UTREDNINGAR

SOU 2025:77

SOU och Ds finns på [regeringen.se](https://www.regeringen.se) under Rättsliga dokument.

Svara på remiss – hur och varför
Statsrådsberedningen, SB PM 2021:1.

Information för dem som ska svara på remiss finns tillgänglig på [regeringen.se/remisser](https://www.regeringen.se/remisser).

Layout: Kommittéservice, Regeringskansliet

Omslag: Elanders Sverige AB

Tryck och remisshantering: Elanders Sverige AB, Stockholm 2025

ISBN 978-91-525-1311-8 (tryck)

ISBN 978-91-525-1312-5 (pdf)

ISSN 0375-250X

Till jämställdhets- och arbetslivsministern Nina Larsson

Regeringen beslutade den 7 december 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin.

Till särskild utredare förordnades från och med den 15 januari 2024 justitierådet Dag Mattsson.

Som sakkunniga i utredningen förordnades från och med den 13 februari 2024 kansliråden Cecilia Blomberg och Charlotte Carrborg vid Finansdepartementet, numera kanslirådet Hedwig Kagmark vid Justitiedepartementet och departementssekreteraren Wanda Chau Alenius vid Arbetsmarknadsdepartementet. Cecilia Blomberg entledigades från och med den 9 september 2024 från uppdraget.

Som experter förordnades från och med den 13 februari 2024 verksjuristen vid Kronofogdemyndigheten Andreas Bäckbro Kabuleta, advokaten Erik Danhard, vice chefsåklagaren vid Ekobrottsmyndigheten Maria Häljebo och rättsliga experten vid Skatteverket Micael Zingmark. Advokaten Hans Andersson förordnades som expert från och med den 25 mars 2024.

Som sekreterare i utredningen anställdes från och med den 15 januari 2024 kanslirådet Sofie Lagerstedt och från och med den 1 april 2024 juridiska rådgivaren Sofie Strandberg.

Arbetet har bedrivits i nära samråd med de sakkunniga och experterna. De sakkunniga och experterna har i allt väsentligt ställt sig bakom de förslag och bedömningar som lämnas. Till betänkandet har fogats ett särskilt yttrande.

Härmed överlämnas betänkandet *En översyn av den statliga lönegarantin* (SOU 2025:77). Utredningens uppdrag är med detta slutfört.

Stockholm i juni 2025

Dag Mattsson

Sofie Lagerstedt
Sofie Strandberg

Innehåll

Sammanfattning	15
1 Författningsförslag.....	27
1.1 Förslag till lönegarantilag	27
1.2 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	42
1.3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).....	43
1.4 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)	44
1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	46
1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	47
1.7 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).....	49
1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter	50
1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet	51
1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	53
1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag.....	55

1.12	Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)	57
1.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ	62
1.14	Förslag till lag om ändring i bidragsbrottslagen (2007:612)	64
1.15	Förslag till lag om ändring i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	65
1.16	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	66
1.17	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	67
1.18	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar	69
1.19	Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion	72
1.20	Förslag till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring	74
2	Utredningens uppdrag och arbete	75
2.1	Utredningens uppdrag	75
2.2	Utredningens arbete	76
3	Allmänna utgångspunkter	77
3.1	Den statliga lönegarantin	77
3.2	Dagens reglering i huvuddrag	77
3.3	EU-rättsliga regler om skydd för arbetstagare vid arbetsgivares insolvens	79
3.4	En ny lönegarantilag	79
3.5	Skatteverket får huvudansvaret för lönegarantiärendena	80

3.6	En informationsskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer om den statliga lönegarantin	83
4	Grundläggande förutsättningar för rätt till lönegaranti ...	85
4.1	Förfaranden som ska ge rätt till statlig lönegaranti och krav på anknytning till Sverige	85
4.2	Begränsning av rätt till ersättning på grund av tidigare konkurs	91
5	Lönegarantins omfattning	93
5.1	Lönegaranti för lönefordringar med förmånsrätt	93
5.2	Lönegaranti för fordringar på uppsägningslön som inte omfattas av förmånsrätt	99
5.3	Ingen rätt till lönegaranti vid misstanke om missbruk	102
5.4	Lönegaranti för kostnader i samband med konkursansökan	104
5.5	Lönegaranti för belopp som innehållits vid löneutmätning	105
5.6	Begränsningar när det gäller belopp och tid	110
5.7	Ingen rätt till lönegaranti för en fordran som redan har betalats	114
5.8	Bestämmelserna om lönegarantins omfattning ska tillämpas även i gränsöverskridande situationer	115
6	Inledningen av ett lönegarantiärende	117
6.1	Ett lönegarantiärende ska inledas genom en ansökan från arbetstagaren	117
6.2	Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska upprätta underlag för en arbetstagares ansökan om lönegaranti	123
6.3	Arbetstagaren ska upplysa om inkomster under uppsägningstiden	129

6.4	Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska lämna in underlaget till Skatteverket	131
6.5	Skatteverket ska underrätta arbetstagaren om att underlaget har inkommit.....	133
6.6	Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska underrätta arbetstagaren ifall rätt till lönegaranti bedöms saknas	134
6.7	Vad arbetstagarens ansökan ska innehålla.....	134
6.8	Hur arbetstagarens ansökan ska göras	141
6.9	När ansökningen senast måste ha inkommit till Skatteverket.....	142
7	Handläggningen av ett lönegarantiärende hos Skatteverket	147
7.1	Förvaltningslagen	147
7.2	Beslut om lönegaranti.....	148
7.3	Vissa särskilda frågor som kan uppkomma vid Skatteverkets prövning.....	151
7.4	Arbetstagarens upplysningsskyldighet efter ansökningen	154
7.5	Skatteverkets utredning och kontroll.....	155
7.5.1	Behovet av särskild reglering om utredningsansvar och kontrollmöjligheter	155
7.5.2	Myndigheter som bör omfattas av en uppgiftsskyldighet.....	168
7.5.3	Hur en kontroll bör kunna utformas.....	173
7.5.4	Information från utländsk garantiinstitution.....	175
7.6	Ändring av beslut till nackdel för arbetstagaren.....	176
7.7	Förutsättningar för utbetalning av lönegarantibelopp	178
7.7.1	Förfallodag måste inväntas	178
7.7.2	Skatteavdrag och avdrag för löneutmätning.....	178
7.7.3	Inkomstförsäkran.....	180

7.7.4	Hinder mot utbetalning under pågående utredning och kontroll	181
7.8	Upplysningsskyldighet i gränsöverskridande ärenden	183
8	Återbetalningsskyldighet och återkrav	185
8.1	Förutsättningar för återbetalningsskyldighet och återkrav	185
8.2	Avbetalning och anstånd med betalningen.....	191
8.3	Skatteverket ska kunna avstå från återkrav i vissa fall.....	193
8.4	Dröjsmålsränta	193
8.5	Indrivning.....	194
9	Överklagande	197
9.1	Behörig domstol vid överklagande.....	197
9.2	Tillämplig lag vid handläggningen.....	199
9.3	Rättegångskostnader.....	200
9.4	Vilka beslutet ska sändas till.....	201
10	Rätt till statlig lönegaranti för andra än arbetstagare ...	203
10.1	Rätt till lönegaranti för en anhörig till en arbetstagare	203
10.2	Rätt till lönegaranti för en förvärvare av en lönegarantiberättigad fordran	204
11	Statens rätt till betalning	209
11.1	Rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp.....	209
11.2	Rätt till betalning för arbetsgivaravgifter	214

12	Straffrättsligt ansvar samt anmälnings- och underrättelseskyldighet.....	219
12.1	Lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagen.....	219
12.2	Anmälnings- och underrättelseskyldighet vid misstanke om brott	225
12.3	Underrättelseskyldighet vid misstanke om felaktig utbetalning	229
12.3.1	Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	229
12.3.2	Underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer enligt lönegarantilagen	231
12.4	Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	233
13	Bevakningsskyldighet för en arbetstagares fordringar i en konkurs.....	237
14	Tillsyn	245
15	Förordningsreglering och vissa frågor om behov av ytterligare utredning.....	251
15.1	Reglering som bör ske genom förordning	251
15.1.1	Ytterligare föreskrifter om underlag från konkursförvaltare och rekonstruktörer.....	251
15.1.2	Ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla och föreskrifter om hur den ska göras.....	252
15.1.3	Ytterligare föreskrifter om vad Skatteverkets beslut om lönegaranti ska innehålla och till vilka Skatteverkets beslut om lönegaranti och återkrav ska sändas	253
15.1.4	Föreskrifter om rätt att avstå från att ändra ett beslut	253
15.1.5	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i förhållande till Skatteverket	254

15.1.6	Ytterligare föreskrifter om mottagare av rättsens beslut i överklagade lönegarantiärenden	254
15.1.7	Föreskrifter om handläggning i den nu gällande lönegarantiförordningen.....	255
15.1.8	Föreskrifter om uppgiftsskyldighet för Skatteverket i förhållande till tillsynsmyndigheten	255
15.1.9	Ändring av förordning om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet	255
15.1.10	Ändring av Skatteverkets instruktion	256
15.1.11	Ändring av Ekobrottsmyndighetens instruktion	256
15.2	Vissa frågor som kan behöva övervägas i annat sammanhang	256
16	Behov av sekretess och behandling av personuppgifter	261
16.1	Sekretess	261
16.2	Behandling av personuppgifter hos Skatteverket.....	270
16.3	Behandling av personuppgifter hos övriga aktörer som berörs av förslagen	285
17	Följdändringar i andra lagar	293
18	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	295
18.1	Ikraftträdande	295
18.2	Upphävande av den nu gällande lönegarantilagen	295
18.3	Övergångsbestämmelser.....	296
19	Konsekvenser av förslagen	309
19.1	Inledning.....	309
19.2	Övergripande beskrivning av utredningens uppdrag	309

19.3	Övergripande beskrivning av utredningens förslag och konsekvenserna av alternativa lösningar	310
19.4	Konsekvenser för Skatteverket	312
19.5	Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten	313
19.6	Konsekvenser för konkursförvaltare och rekonstruktörer	314
19.7	Konsekvenser för arbetstagare och andra som kan ha rätt till lönegaranti	317
19.8	Konsekvenser för konkursgäldenären, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetsgivare och kreditinstitut	319
19.9	Konsekvenser för statliga myndigheter till följd av uppgifts- och underrättelseskyldighet avseende lönegaranti	320
19.9.1	Uppgiftsskyldighet i samband med Skatteverkets utredning och kontroll enligt lönegarantilagen	320
19.9.2	Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	321
19.10	Konsekvenser för brottsligheten, den brottsbekämpande verksamheten och det brottsförebyggande arbetet	322
19.10.1	Bidragsbrottslagen	322
19.10.2	Lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	323
19.10.3	Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården	324
19.11	Konsekvenser för domstolar	325
19.12	Statsfinansiella konsekvenser	327
19.13	Förslagens förhållande till EU-rätten och övriga internationella åtaganden	330
19.14	Konsekvenser i övrigt	330

19.14.1	Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen	330
19.14.2	Konsekvenser för jämställdheten	332
19.14.3	Övriga konsekvenser.....	332
19.15	Tidpunkt för ikraftträdandet och behov av särskilda informationsinsatser.....	332
19.16	Utvärdering	333
20	Författningskommentar	335
20.1	Förslaget till lönegarantilag.....	335
20.2	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken	378
20.3	Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979).....	379
20.4	Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)....	380
20.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön.....	383
20.6	Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet	383
20.7	Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980).....	385
20.8	Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter	386
20.9	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.....	387
20.10	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	389
20.11	Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag.....	390
20.12	Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).....	392

20.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ	396
20.14 Förslaget till lag om ändring i bidragsbrottslagen (2007:612)	398
20.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen	399
20.16 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	400
20.17 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	401
20.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.....	402
20.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion	405
20.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring.....	407
Särskilt yttrande.....	409
Bilaga 1 Kommittédirektiv 2023:168.....	417
Bilaga 2 Kommittédirektiv 2025:25.....	431
Bilaga 3 Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG	433
Bilaga 4 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.....	441

Sammanfattning

Utredningens uppdrag

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin där en myndighet, i första hand Skatteverket, ska ha huvudansvaret för lönegarantiärenden. I uppdraget har ingått att

- bedöma och lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla och hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas,
- ta ställning till om det finns situationer där ett ansökningsförfarande inte är lämpligt och hur ett ärende i dessa fall ska inledas,
- bedöma och lämna förslag på hur en effektiv och välavvägd kontroll bör utformas i syfte att förhindra missbruk av lönegarantin samt vilka uppgiftsskyldigheter och möjligheter till informationsutbyte som ska finnas,
- bedöma och lämna förslag på under vilka förutsättningar och på vilket sätt beslutade utbetalningar ska kunna stoppas,
- lämna förslag på hur förfarandet för återkrav av lönegarantiersättning bör utformas,
- bedöma om det finns behov av särskilda bestämmelser för överklagande av lönegarantibeslut,
- bedöma om lönegaranti bör ingå i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,
- ta ställning till om utbetalning av lönegarantiersättning bör omfattas av bidragsbrottslagen och, som en följd av det, om lönegarantiersättning bör inkluderas i tillämpningsområdet för lagen

om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, och

- lämna nödvändiga författningsförslag.

Utredningens förslag och bedömningar sammanfattas i huvuddrag i det följande.

Utredningens förslag och bedömningar

En ny lönegarantilag

Den statliga lönegarantin syftar till att skydda arbetstagarna i en situation där arbetsgivaren är föremål för ett insolvensförfarande. Staten ansvarar då under vissa förutsättningar och i viss utsträckning för betalning av arbetstagarnas fordringar hos arbetsgivaren.

I uppdraget ingår att på flera områden lämna förslag som saknar motsvarighet i dagens lagstiftning. Lönegarantilagen har sedan tillkomsten 1992 ändrats och kompletterats flera gånger. Med tiden har lagstiftningen blivit ganska svårtillgänglig och besvärlig att överskåda. Detta framstår som särskilt olämpligt med tanke på att den huvudsakligen ska tillgodose ett socialt skyddsbehov hos arbetstagarna. Utredningen föreslår mot denna bakgrund att lönegarantin ska regleras i en ny lönegarantilag, där ambitionen är att – vid sidan av de sakliga ändringar som föranleds av utredningsarbetet – också ge en lagtekniskt bättre utformning än dagens lag.

Förutsättningar för statlig lönegaranti

Utredningen föreslår att statlig lönegaranti ska kunna betalas i samma situationer som enligt dagens reglering. Det handlar alltså om fall där arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land. Det är även fråga om situationer där arbetsgivaren genomgår företagsrekonstruktion i Sverige eller där arbetsgivaren i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för vissa insolvensförfaranden.

För att det ska föreligga rätt till betalning föreslås, i likhet med vad som gäller i dag, vissa krav på anknytning till Sverige. Om kon-

kursen har inträffat i ett annat nordiskt land, ska lönegarantin endast omfatta fordringar som avser en anställning med övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden. I fall där arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett relevant insolvensförfarande ska lönegarantin omfatta fordringar som avser arbete som arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde främst i Sverige. Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land där arbetsgivaren har varit verksam, ska arbetstagarens fordringar inte omfattas av lönegarantin.

Den statliga lönegarantins omfattning

Den statliga lönegarantin föreslås vid konkurs även fortsättningsvis omfatta fordringar på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt förmånsrättslagen. Därutöver föreslås, som en saklig förändring, att lönegarantin även ska omfatta fordringar på uppsägningslön som saknar förmånsrätt enbart av det skälet att arbetstagaren inte har visat att anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling har skett. En annan saklig förändring i förslaget är att lönegarantin ska omfatta fordringar på lön eller annan ersättning och pension även om fordringarna är sådana att de efter en skälighetsbedömning enligt konkurslagen inte får göras gällande i konkursen. En förutsättning för rätt till lönegaranti i det senare fallet ska dock vara att fordringen skulle ha omfattats av rätt till lönegaranti, om den hade fått göras gällande i konkursen. Det föreslås att samma rätt till lönegaranti ska gälla vid företagsrekonstruktion som vid konkurs.

Lönegarantin föreslås även fortsatt omfatta fordringar på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion, dvs. fordringar som inte omfattas av förmånsrätt. Omfattningen av rätten till lönegaranti föreslås i huvudsak vara densamma som enligt den nu gällande regleringen. Det ska dock inte längre finnas något krav på att arbetstagaren kan visa att anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling har skett.

Det är angeläget att alla former av otillbörligt utnyttjande av lönegarantin kan hindras så långt det är möjligt. Det föreslås därför en generell regel riktad mot missbruk av lönegarantin. En löneford-

ran ska inte omfattas av lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att avsikten är att lönegarantin ska utnyttjas på ett otillbörligt sätt.

Om en arbetstagare på grund av en fordran som omfattas av lönegarantin har ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs, föreslås att lönegarantin även fortsättningsvis ska omfatta kostnaden för det. Får arbetstagaren inte ersättning för sådana kostnader skulle den utbetalade lönegarantin i praktiken minska med motsvarande belopp. Lönegarantins sociala skyddsfunktion för de lönegaranti-berättigade fordringarna skulle då inte uppfyllas fullt ut.

I en situation där en arbetstagare är föremål för löneutmätning och arbetsgivaren försätts i konkurs innan ett av arbetsgivaren innehållit löneutmätningens belopp har betalats ut till Kronofogdemyndigheten, saknas i dag rätt till lönegaranti för det innehållna beloppet. En sådan situation, där beloppet inte kan sägas ha kommit arbetstagaren till godo, är för arbetstagaren jämförbar med en situation där arbetsgivaren av något skäl inte har betalat ut ersättning till arbetstagaren. Det föreslås därför att lönegarantin vid en konkurs ska omfatta belopp motsvarande lön eller annan ersättning och pension som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning, men inte betalat ut till Kronofogdemyndigheten.

För att begränsa statens utgifter för lönegarantin föreslås även, i likhet med vad som gäller i dag, begränsningar när det gäller belopp och sammanlagd tid som lönegaranti kan beviljas för.

Skatteverket får huvudansvaret för lönegarantiärendena

En väsentlig nyhet rör huvudansvaret för lönegarantiärendena. Enligt utredningens bedömning bör en och samma myndighet ha ansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige. Det förhållandet att samtliga lönegarantiärenden i sin helhet bedöms och hanteras av en och samma myndighet ger goda förutsättningar för en enhetlig tillämpning och handläggning och därmed också en likabehandling av arbetstagarna. Ett sådant system blir också mer lättöverskådligt och enklare att tillämpa än dagens regelverk. Att *en* myndighet har tillgång till all information i ett ärende och dessutom ansvarar för samtliga moment i handlägg-

ningen av ärendet, i stället för att flera inblandade har olika ansvarsområden, ökar förutsättningarna för en bättre överblick av ärendet och därmed även för en förbättrad kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar. Skatteverket föreslås få huvudansvaret för handläggningen av de lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige och som omfattas av den nya lönegarantilagen. I ansvaret ska ligga att ta emot ansökningar, vidta utrednings- och kontrollåtgärder, fatta beslut samt hantera utbetalning och återkrav.

När det gäller lönegarantiärenden i gränsöverskridande situationer, dvs. när svensk lönegaranti ska betalas vid konkurs i ett annat nordiskt land eller vid vissa insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land, föreslår utredningen, mot bakgrund av intresset av en enhetlig tillämpning och en kostnadseffektiv handläggning, att även dessa ärenden i sin helhet ska handläggas av Skatteverket.

Ett lönegarantiärende ska alltid inledas genom en ansökan från arbetstagaren

En annan förändring av betydelse gäller hur ett lönegarantiärende ska inledas. Ett ansökningsförfarande ställer krav på arbetstagaren att aktivt ta ställning till vad som ska begäras i lönegaranti. Det medför även möjligheter att ställa krav på identifiering av arbetstagaren när ansökningsförfarandet görs. Ett krav på att arbetstagaren ska ansöka om lönegaranti tydliggör också arbetstagarens egna ansvar för att rätt lönegarantibelopp betalas ut. Det ger bättre och tydligare förutsättningar för straffrättsligt ansvar om detta skulle vara aktuellt. Ett ansökningsförfarande bedöms kunna ha en dämpande effekt på försök till missbruk av lönegarantin.

Det föreslås därför att ett lönegarantiärende alltid ska inledas genom en ansökan från arbetstagaren. Ansökningsförfarandet ska vara egenhändigt undertecknat av arbetstagaren eller underskrivet med elektronisk underskrift av arbetstagaren. Arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete. Ansökningsförfarandet ska innehålla relevanta uppgifter om arbetstagaren och arbetsgivaren samt uppgift om de fordringar som omfattas av anspråket på lönegaranti med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser.

Det är viktigt att det är tydligt för arbetstagaren när ansökningen senast måste göras för att rätten till lönegaranti inte ska gå förlorad. Det föreslås därför, till skillnad mot vad som gäller i dag, en i lag angiven tidsgräns. En ansökan om lönegaranti måste ha inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om företagsrekonstruktion. Om en ansökan inte görs inom denna tid, bortfaller rätten till lönegaranti.

Konkursförvaltare och rekonstruktörer ska fortsatt ha en roll i lönegarantisystemet

Skyldighet att lämna allmän information om lönegarantin

I dagens lönegarantisystem är det konkursförvaltare och rekonstruktörer som utreder och bedömer rätten till lönegaranti vid konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige utifrån tillgänglig kunskap om gäldenärsföretaget och arbetstagarnas fordringar. Det finns inte något formellt ansökningsförfarande. I ett nytt lönegarantisystem med ett ansökningsförfarande där Skatteverket fattar beslut behöver arbetstagarna själva fullt ut ansvara för att deras rätt till lönegaranti kan prövas. För att arbetstagarna ska kunna tillvarata sin rätt behöver de ha kunskap om regelverket för lönegarantin.

Förvaltaren och rekonstruktören kommer även fortsatt att ha kontakter med arbetstagarna inom ramen för sitt uppdrag, t.ex. för att informera om konkurs- eller rekonstruktionsförfarandet och i samband med uppsägningar av arbetstagare. Förvaltaren och rekonstruktören är även den som har bäst kunskap om vilka som kan ha rätt till lönegaranti. Det föreslås därför att förvaltare och rekonstruktörer ges en skyldighet att informera de som kan ha rätt till betalning genom lönegarantin om villkoren för denna. Den inledande allmänna informationen ska lämnas utifrån en bedömning av vilka som objektivt sett skulle kunna omfattas av rätten till lönegaranti utan någon prövning i sak i det enskilda fallet.

Bedömning av rätt till lönegaranti i ett enskilt fall

Lönegarantin fyller ett viktigt skyddsbehov för arbetstagarna. Det är därför av vikt att det är enkelt för en arbetstagare att ansöka om lönegaranti och att ersättningen så snabbt som möjligt når den som har rätt till garantin. Samtidigt ligger det i sakens natur att det många gånger kan vara svårt för en enskild arbetstagare att på egen hand förstå vilka fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti och vilka som inte gör det. Även i ett nytt lönegarantisystem som bygger på en ansökan från den enskilde, och där Skatteverket har ansvaret för att ett lönegarantiärende är tillräckligt utrett innan myndigheten fattar beslut, är det värdefullt och kostnadsbesparande att kunna ta till vara den kunskap som konkursförvaltare och rekonstruktörer har både om regelverket för lönegaranti och om de specifika förhållandena hos en viss gäldenär och för varje arbetstagare hos den aktuella gäldenären. Förvaltarens och rekonstruktörens roll i det nya lönegarantisystemet bör, för att inte orsaka ytterligare kostnader i konkursen eller företagsrekonstruktionen, omfatta arbete i ungefär samma omfattning som i dagens system.

Mot den angivna bakgrunden föreslås att om förvaltaren eller rekonstruktören bedömer att en arbetstagare har rätt till lönegaranti, så ska förvaltaren eller rekonstruktören skyndsamt upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan. En förutsättning för denna skyldighet är att arbetstagaren har givit uttryck för en vilja att ansöka om lönegaranti med stöd av ett sådant underlag. Underlaget ska innehålla uppgift om de fordringar som bedöms vara omfattade av lönegarantin med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser. Bedömningen ska göras utifrån den utredning som sker av arbetstagarens fordringar inom ramen för konkursen eller rekonstruktionen. Åtgärderna blir då i princip desamma som enligt nuvarande ordning, men själva beslutsfattandet kan alltså sägas bli ersatt med upprättande av ett underlag för arbetstagarens ansökan.

Att förvaltarnas och rekonstruktörernas kunskap tas till vara på det beskrivna sättet bedöms bidra till ett effektivt lönegarantisystem. Arbetstagaren får genom uppgifterna hjälp i arbetet med sin ansökan. Det leder sannolikt till bättre och mer korrekt utformade ansökningar, vilket minskar behovet för Skatteverket att begära kompletteringar från arbetstagaren av det skälet. Det kan även antas att

arbetstagaren snabbare kan göra sin ansökan om han eller hon har uppgifterna från förvaltaren eller rekonstruktören att luta sig mot.

Om förvaltaren eller rekonstruktören gör bedömningen att arbetstagaren inte har några fordringar som omfattas av lönegarantin, trots att arbetstagaren själv ansett att det finns rätt till lönegaranti och har önskat ett underlag, föreslås att arbetstagaren skriftligen ska underrättas om bedömningen och skälen för den.

Handläggningen hos Skatteverket

För att Skatteverket säkert ska kunna förlita sig på ett underlag från konkursförvaltaren eller rekonstruktören vid sin prövning av en ansökan om lönegaranti föreslås att underlaget ska lämnas till Skatteverket direkt från förvaltaren eller rekonstruktören. Underlaget ska lämnas genast. Genom en sådan ordning ges Skatteverket också möjlighet att överföra uppgifterna från underlaget till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär som sedan skickas till eller på annat sätt tillställs arbetstagaren inför dennes ansökan om lönegaranti. En sådan hantering skulle ge ett snabbt och smidigt sätt att ansöka om lönegaranti, vilket är till fördel för arbetstagaren. Några författningsförslag om denna praktiska hantering har inte bedömts nödvändiga, däremot föreslås att Skatteverket skyndsamt ska underrätta arbetstagaren om att ett underlag har inkommit till myndigheten.

Det ska vara möjligt för arbetstagaren att inleda lönegarantiärendet hos Skatteverket utan att något underlag från förvaltaren eller rekonstruktören har upprättats och lämnats in till myndigheten. Det kan bli aktuellt om förvaltaren eller rekonstruktören anser att det inte finns någon rätt till lönegaranti och därför inte har upprättat något underlag, men arbetstagaren är av motsatt uppfattning, eller om arbetstagaren av något skäl inte vill att förvaltaren eller rekonstruktören ska upprätta något underlag.

Det föreslås att Skatteverket ska besluta i vilken omfattning lönegaranti ska beviljas, men också att det ska vara möjligt att ändra ett beslut om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. En ändring till arbetstagarens nackdel ska endast få omfatta lönegarantibelopp som ännu inte har betalats ut.

En arbetstagare föreslås under vissa förutsättningar vara återbetalningsskyldig för utbetalade lönegarantibelopp. Det ska exempelvis gälla om arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat att utbetalningen skett utan grund eller med ett för högt belopp. Om återbetalningsskyldighet föreligger, ska Skatteverket besluta att återkräva beloppet. Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket avstå från återkrav helt eller delvis.

Det är viktigt att lönegarantin används på rätt sätt, dvs. att de som har rätt till lönegaranti verkligen får de belopp som de har rätt till och att fusk och andra former av missbruk eller oavsiktliga felaktigheter kan upptäckas och förhindras och felaktigt utbetalade belopp upptäckas och återkrävas. Det föreslås därför att Skatteverket ska göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin. Detsamma föreslås gälla i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Som ett led i denna utredning och kontroll föreslås en uppgiftsskyldighet för konkursförvaltaren, konkursgäldenären, rekonstruktören, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetstagarens övriga arbetsgivare och kreditinstitut. Bedömningen görs att det i samma syfte finns behov av en uppgiftsskyldighet för Skatteverkets beskattningsverksamhet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. En sådan reglering bedöms lämpligast ske på förordningsnivå.

Utöver Skatteverkets egna utrednings- och kontrollmöjligheter föreslås en uppgiftsskyldighet för såväl arbetstagare som förvaltare och rekonstruktörer efter det att en ansökan om lönegaranti eller ett underlag med en bedömning av rätt till lönegaranti har lämnats till Skatteverket. En arbetstagare som har ansökt om eller beviljats lönegaranti ska genast till Skatteverket anmäla om de uppgifter som lämnats till myndigheten visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin. Om förvaltaren eller rekonstruktören ändrar sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ska Skatteverket genast upplysas om den nya bedömningen.

Det föreslås även en särskild underrättelseskyldighet för förvaltare och rekonstruktörer i förhållande till Skatteverket om det upp-

täcks förhållanden hos gäldenären som ger anledning att anta att lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt.

Under den tid som Skatteverket utför en utrednings- eller kontrollåtgärd föreslås att någon utbetalning av beslutade belopp som omfattas av åtgärden inte ska få ske.

Överprövning av Skatteverkets beslut

Eftersom lönegarantiärenden ska prövas av Skatteverket, som är en förvaltningsmyndighet, föreslås att en överprövning av Skatteverkets beslut ska ske genom överklagande till domstol i stället för att – som i dag – talan väcks vid domstol. Bedömningen görs att lönegaranti-frågor bör prövas av den domstol som har närmast koppling till och kännedom om det bakomliggande insolvensförfarandet. För att åstadkomma en sådan ordning föreslås att Skatteverkets beslut ska överklagas till den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Det är också en fördel att tingsrätterna är vana vid att hantera civilrättsliga tvister, eftersom det vid överklagande av ett beslut om lönegaranti inte sällan kan bli fråga om att ta ställning till exempelvis fordringsrättsliga och arbetsrättsliga frågor.

Statens rätt till betalning

Lönegarantin träder i stället för arbetsgivarens löneutbetalningar. Syftet med lönegarantin är att skydda arbetstagarna, inte att vara ett statligt ekonomiskt stöd för företag. När en arbetstages fordran helt eller delvis har blivit betalad genom lönegarantin föreslås därför att staten, i likhet med vad som gäller i dag, ska inträda i arbetstagarens rätt mot gäldenären. Utdelning i konkurs för en arbetstages fordran som ersatts genom lönegarantin ska även fortsatt tillfalla staten upp till detta belopp. Staten ska dock inte heller i fortsättningen inträda i arbetstagarens rätt enligt förmånsrättslagen.

När det gäller företagsrekonstruktioner föreslås att staten ska ha rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat med anledning av utbetalade lönegarantibelopp. Rätten till betalning ska omfatta arbetsgivaravgifter

för lönegarantibelopp där staten inträtt i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären.

Straffrättsligt ansvar och närliggande frågor

Det är angeläget att det straffrättsliga skyddet för lönegarantin är lika effektivt som skyddet för andra statliga stöd och ersättningar. En ordning där vissa ersättningar har ett svagare straffrättsligt skydd kan medföra att den ekonomiska och systematiska brottsligheten riktar in sig på den ersättning där skyddet är som lägst. Lönegarantin bedöms ha behov av ett särskilt straffrättsligt skydd. Missbruk av lönegarantin leder till ekonomisk skada och riskerar att undergräva legitimiteten och förtroendet för lönegarantin. Alternativa åtgärder, exempelvis i form av kontroller och återkrav, är nödvändiga men inte tillräckliga för att komma till rätta med problematiken. Effektiva straffrättsliga bestämmelser kan antas minska risken för att lönegarantin angrips genom brottslighet och även minska andelen felaktiga utbetalningar. Det föreslås därför att bidragsbrottslagens tillämpningsområde ska utvidgas till att omfatta även lönegaranti.

Genom utredningens förslag om att en ansökan om lönegaranti ska lämnas på heder och samvete kan även ansvar för osann försäkran eller vårdslös försäkran enligt brottsbalken aktualiseras.

Som en följd av förslaget att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde föreslås att lönegarantin även ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Skatteverket har sedan lång tid tillbaka i uppgift att medverka i vissa brottsutredningar samt bedriva underrättelseverksamhet avseende viss brottslighet. För att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska kunna användas på ett för samhället effektivt sätt är det viktigt att verksamheten kan bedriva förebyggande verksamhet samt underrättelse- och utredningsverksamhet på de områden där Skatteverket har särskilda kunskaper eller insyn. Skatteverket kommer enligt utredningens förslag att ha huvudansvaret för hanteringen av lönegaranti och eventuell brottslighet riktad mot lönegarantin kommer därmed ofta ha anknytning till Skatteverkets verksamhet. Det föreslås därför att lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska utvidgas till att även omfatta brott enligt bidrags-

brottslagen om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen.

Uppgifter från den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket kommer att behövas även i lönegarantiverksamheten, bl.a. som underlag för Skatteverkets urval och inriktning av kontroller. Det föreslås därför att uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i lönegarantiverksamheten ska lämnas till den verksamheten.

Ikraftträdande

Utredningen föreslår att författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2027.

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lönegarantilag

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Rätt till lönegaranti

1 § I ett insolvensförfarande ansvarar staten för betalning av en arbetstagers fordran hos arbetsgivaren i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag (statlig lönegaranti).

Av 10 kap. 1 och 2 §§ framgår att även andra än arbetstagare har rätt till statlig lönegaranti.

Beslutande myndighet

2 § Beslut om statlig lönegaranti fattas av Skatteverket efter ansökan av arbetstagaren enligt 5 kap. 1 §.

2 kap. Förutsättningar för lönegaranti

1 § Statlig lönegaranti betalas under de förutsättningar som anges i 2–4 §§ om arbetsgivaren

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. genomgår företagsrekonstruktion i Sverige, eller

---

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

3. i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i första stycket 3, tillämpas 3 kap. 1, 2 och 6 §§ som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige. Detsamma gäller 5 kap. 3 § och 7 kap. 1 § andra stycket i fall som avses i första stycket 3.

2 § Om konkursen har inträffat i ett annat nordiskt land, gäller den statliga lönegarantin endast fordringar som avser en anställning med övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden.

3 § I fall som avses i 1 § första stycket 3 gäller den statliga lönegarantin fordringar som avser arbete som arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde främst i Sverige.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land där arbetsgivaren har varit verksam omfattas inte arbetstagarens fordringar av den statliga lönegarantin.

4 § Om arbetsgivaren tidigare har varit försatt i konkurs, gäller den statliga lönegarantin inte fordringar som har gjorts eller hade kunnat göras gällande i den konkursen.

3 kap. Lönegarantins omfattning

Lönegaranti för fordringar på lön eller annan ersättning och pension

1 § Vid konkurs omfattar den statliga lönegarantin en arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979). Vad som föreskrivs i 12 § andra stycket förmånsrättslagen om anmälan hos offentlig arbetsförmedling är dock inte tillämpligt.

Den statliga lönegarantin omfattar även fordringar på lön eller annan ersättning och pension som skulle ha omfattats av rätt till lönegaranti enligt första stycket om de utan tillämpning av 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) hade fått göras gällande i konkursen.

Vid företagsrekonstruktion tillämpas första och andra styckena som om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs.

2 § Den statliga lönegarantin omfattar vid konkurs även fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet, inbegripet fordringar på uppsägningslön som enligt 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) inte får göras gällande i konkursen. Detta gäller dock inte för en sådan arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen (1970:979).

Första stycket gäller även vid beslut om företagsrekonstruktion, i den utsträckning arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Fordran på uppsägningslön omfattas av lönegarantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. För uppsägningstid omfattar lönegarantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av lönegarantin ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Ingen rätt till lönegaranti vid otillbörligt utnyttjande

3 § En lönefordran omfattas inte av den statliga lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor som fordringen grundar sig har varit att den skulle betalas helt eller delvis genom lönegarantin eller att lönegarantin på annat sätt utnyttjas otillbörligt.

Lönegaranti för kostnader

4 § Om en arbetstagare på grund av en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs, omfattar den statliga lönegarantin även kostnaden för det.

Lönegaranti för löneutmätningsbelopp

5 § Den statliga lönegarantin omfattar vid konkurs belopp motsvarande vad som anges i 12 § förmånsrättslagen (1970:979) som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning avseende arbetstagaren men inte betalat ut till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet enligt 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken.

Begränsningar och undantag

6 § För fordran enligt 1 och 2 §§ i detta kapitel, med undantag för fordran enligt 13 § förmånsrättslagen (1970:979), omfattar den statliga lönegarantin för varje arbetstagare ett sammanlagt belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller när beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

För fordran på lön eller annan ersättning gäller lönegarantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader.

Fordran på ersättning för särskilda kostnader betalas före annan fordran.

7 § Det saknas rätt till statlig lönegaranti i den utsträckning som en fordran har betalats genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan fordringen har ersatts genom utbetalning av lönegarantibelopp. Detsamma gäller om en fordran har betalats i ett sådant insolvensförfarande som avses i 2 kap. 1 § andra stycket.

4 kap. Skyldigheter för konkursförvaltare, rekonstruktör och arbetstagare före ansökan om lönegaranti

Skyldighet att informera om lönegarantin

1 § Konkursförvaltaren ska genast efter konkursbeslutet lämna allmän information om villkoren för statlig lönegaranti till de som kan ha rätt till lönegaranti och som är kända för förvaltaren. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Underlag från konkursförvaltare och rekonstruktör

2 § Ifall konkursförvaltaren bedömer att en arbetstagare har rätt till statlig lönegaranti ska förvaltaren, om arbetstagaren så vill, skyndsamt upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion. Underlaget ska innehålla uppgift om

1. arbetstagarens namn, personnummer eller motsvarande,
2. kontaktuppgifter till arbetstagaren,
3. arbetsgivarens namn, organisationsnummer eller motsvarande,
4. de fordringar som utifrån den utredning som sker av arbetstagarens fordringar i konkursen eller rekonstruktionen bedöms vara omfattade av lönegarantin med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,
5. det har skett eller kommer att ske en betalning till arbetstagaren genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och
6. de övriga upplysningar som kan ha betydelse för Skatteverkets beslut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla.

3 § Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, ska arbetstagaren lämna upplysningar till konkursförvaltaren eller rekonstruktören om anställnings- och inkomstförhållandena under denna tid innan underlaget enligt 2 § upprättas. Samma upplysningsskyldighet

gäller om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

4 § Konkursförvaltaren ska genast lämna ett upprättat underlag enligt 2 § till Skatteverket. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Om konkursförvaltaren efter det att ett underlag enligt 2 § har lämnats till Skatteverket ändrar sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ska förvaltaren genast upplysa Skatteverket om den ändrade bedömningen. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

5 § Skatteverket ska skyndsamt underrätta arbetstagaren om att ett underlag enligt 2 § har inkommit till myndigheten.

6 § Om konkursförvaltaren eller rekonstruktören gör bedömningen att arbetstagaren inte har några fordringar som omfattas av den statliga lönegarantin och skyldigheten enligt 2 § att upprätta ett underlag därmed inte gäller, ska arbetstagaren skriftligen underrättas om bedömningen och skälen för den.

5 kap. Ansökan om lönegaranti

Vad en ansökan ska innehålla och hur den ska göras

1 § Arbetstagarens ansökan om statlig lönegaranti hos Skatteverket ska innehålla de uppgifter som föreskrivs i 4 kap. 2 § första stycket 1–3 liksom uppgift om

1. de fordringar som omfattas av anspråket på lönegaranti med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,

2. skälen för avvikelserna om anspråket avviker från bedömningen i ett underlag enligt 4 kap. 2 §,

3. mottagna eller kommande betalningar genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären eller motsvarande i ett sådant förfarande som avses i 2 kap. 1 § andra stycket som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och

4. en fordran som avses i 10 kap. 2 § första stycket har överlåtit och till vem detta har skett.

Arbetstagaren får i sin ansökan också lämna övriga uppgifter som arbetstagaren bedömer har betydelse för Skatteverkets prövning.

Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, gäller motsvarande upplysningsskyldighet som föreskrivs i 4 kap. 3 § för arbetstagaren i förhållande till Skatteverket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla.

2 § En ansökan enligt 1 § ska vara egenhändigt undertecknad av arbetstagaren eller underskriven med elektronisk underskrift av arbetstagaren. Arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt. Uppgifterna i ansökningen ska lämnas på heder och samvete.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identifieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt.

Bortfallande av rätt till lönegaranti

3 § Om en ansökan enligt 1 § inte har inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om rekonstruktion, bortfaller rätten till statlig lönegaranti.

6 kap. Handläggningen hos Skatteverket

Skatteverkets beslut om lönegaranti

1 § Skatteverket ska besluta i vilken omfattning statlig lönegaranti ska beviljas. I ett beslut om lönegaranti ska anges vilka fordringar som omfattas av lönegarantin, med uppgift om fordringens belopp och vilken tid som den avser.

Skatteverket ska sända beslutet till arbetstagaren och en kopia av beslutet till

1. konkursförvaltaren och konkursgäldenären samt rekonstrukören och rekonstruktionsgäldenären i den konkurs respektive företagsrekonstruktion som fordringen är hänförlig till, och

2. Kronofogdemyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om beslutet, vad det ska innehålla och vem det ska sändas till.

Arbetstagarens upplysningsskyldighet efter ansökningen

2 § En arbetstagare som har ansökt om eller beviljats statlig lönegaranti ska genast till Skatteverket anmäla om de uppgifter som lämnats till myndigheten visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin.

Ändring av beslut till nackdel för arbetstagaren

3 § Om det framkommer att det inte föreligger rätt till statlig lönegaranti i den omfattning som har beslutats, ska Skatteverket ändra beslutet. Detta gäller dock inte i fråga om lönegarantibelopp som redan har betalats ut till arbetstagaren.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om mindre belopp.

Utbetalning av lönegarantibelopp

4 § Skatteverket får inte betala ut lönegarantibelopp innan arbetstagarens fordran har förfallit till betalning.

5 § Innan en utbetalning av ett lönegarantibelopp görs till arbetstagaren ska Skatteverket verkställa avdrag med belopp som ska innehållas på grund av beslut om löneutmätning.

6 § Innan ett lönegarantibelopp för fordran på uppsägningslön får betalas ut ska arbetstagaren lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägnings-tiden till Skatteverket.

7 § Lönegarantibelopp enligt 3 kap. 5 § betalas ut till den myndig-het som avses i 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken i stället för till arbetstagaren.

Upplysningsskyldighet i gränsöverskridande situationer

8 § Om en arbetsgivare som har försatts i konkurs i Sverige har arbetstagare i ett annat EU- eller EES-land, ska Skatteverket lämna rele-vant information om fordringarna vid förfrågan från den behöriga garantiinstitutionen i det landet.

En konkursförvaltare ska, i en sådan situation som avses i första stycket, på begäran lämna uppgifter till Skatteverket om en arbetstag-ares fordringar.

7 kap. Återbetalningsskyldighet och återkrav

Återbetalningsskyldighet

1 § Arbetstagaren är återbetalningsskyldig för ett utbetalat löne-garantibelopp om

1. arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat att utbetalningen skett utan grund eller med ett för högt belopp, eller

2. beloppet i annat fall har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp och arbetstagaren har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Återbetalningsskyldighet föreligger också om ett lönegarantibelopp har betalats ut och konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekon-struktion därefter upphävts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Återkrav

2 § Skatteverket ska besluta att återkräva det belopp som arbetstagaren ska återbetala enligt 1 §. I beslutet ska anges vilket belopp som ska återbetalas och när detta senast ska göras.

Skatteverket ska sända beslutet om återkrav till arbetstagaren och en kopia av beslutet till de mottagare som anges i 6 kap. 1 § andra stycket 1 och 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till.

3 § Skatteverket får träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalningen, om en omedelbar återbetalning enligt 1 § skulle vara oskälig med hänsyn till förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren eller om det kan antas vara till fördel för det allmänna.

4 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket avstå från återkrav helt eller delvis.

Ränta

5 § Den som är återbetalningsskyldig ska betala ränta på det utestående beloppet om Skatteverket har träffat avtal om en avbetalningsplan eller har beviljat anstånd med betalningen.

Räntan ska beräknas från den dag då avtalet om avbetalningsplanen träffades eller anståndet beviljades. Ränta ska inte betalas för tid innan återkravet har förfallit till betalning.

Räntan ska tas ut efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med 2 procentenheter.

6 § Om ett belopp som har återkrävts enligt 2 § inte betalas i rätt tid, ska dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) tas ut på beloppet. Detsamma gäller när den återbetalningsskyldige har träffat avtal om en avbetalningsplan eller har beviljats anstånd med betalningen och betalning inte sker inom den tid som följer av avtalet eller beslutet om anstånd.

7 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket helt eller delvis avstå krav på ränta enligt 5 eller 6 §.

Indrivning

8 § Skatteverkets beslut om återkrav enligt 2 § får verkställas enligt utsökningsbalken trots att beslutet inte har fått laga kraft.

8 kap. Skatteverkets utredning och kontroll

Skatteverkets utrednings- och kontrollåtgärder

1 § Skatteverket ska skyndsamt göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom den statliga lönegarantin. Detsamma gäller i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Uppgifter ska i dessa syften efter föreläggande av Skatteverket skyndsamt lämnas av

1. konkursförvaltaren och konkursgäldenären samt rekonstruktören och rekonstruktionsgäldenären i den konkurs respektive företagsrekonstruktion som fordringen är hänförlig till, och

2. en arbetslöshetskassa.

Om det är nödvändigt för Skatteverkets prövning, ska uppgifter efter föreläggande av Skatteverket lämnas också av arbetstagarens övriga arbetsgivare och av ett kreditinstitut. Med kreditinstitut avses kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite. Ett föreläggande får dock inte förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen. Om den som ska föreläggas är en juridisk person, gäller det även företrädare för den juridiska personen. Ett beslut om föreläggande som har förenats med vite gäller omedelbart.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i samma syften som avses i första stycket.

2 § Om en arbetstagare ansöker om statlig lönegaranti för en fordran som arbetstagaren har mot en arbetsgivare som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3, ska Skatteverket begära information om arbetstagarens utestående fordringar hos den behöriga garantiinstitutionen i det landet.w

Särskild underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktör

3 § Om det finns anledning att anta att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt, ska konkursförvaltaren eller rekonstruktören skyndsamt underrätta Skatteverket. Underrättelsen ska innehålla namn och organisationsnummer på konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären och de uppgifter som förvaltaren eller rekonstruktören bedömer kan ha betydelse för Skatteverkets prövning av ärenden om lönegaranti.

Hinder mot utbetalning under pågående utredning och kontroll

4 § Under den tid som Skatteverket utför en utrednings- eller kontrollåtgärd enligt 1 § får någon utbetalning av beslutade belopp som omfattas av åtgärden inte ske. Skatteverket ska genast underrätta arbetstagaren om en sådan åtgärd innebär hinder mot utbetalning.

9 kap. Överklagande

1 § Skatteverkets beslut enligt denna lag överklagas till den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Ett överklagande av Skatteverkets beslut enligt denna lag vid ett insolvensförfarande enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 görs till den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i tvistemål i allmänhet.

Ett beslut som avser ett föreläggande utan vite enligt 8 kap. 1 § första och andra styckena får inte överklagas.

2 § Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat anges i denna lag.

3 § I fråga om rättegångskostnader ska 18 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Trots första stycket ska rätten, om arbetstagaren förlorat ärendet, besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader om det inte föreligger särskilda skäl.

4 § Rätten ska sända beslutet om lönegaranti till parterna och en kopia av beslutet till de mottagare som anges i 6 kap. 1 § andra stycket 1 och 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till.

10 kap. Lönegaranti för andra än arbetstagare

1 § Bestämmelserna i denna lag om arbetstagare gäller även en anhörig till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären.

2 § Om en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har överlåtits, har förvärvaren motsvarande rätt till betalning genom lönegarantin endast om

1. fordringen avser mättingsarvode eller därmed jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift, eller

2. förvärvet har skett efter det att konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion meddelades och förvärvaren är en arbetstagarorganisation som överlåtaren är medlem i eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar.

Bestämmelserna i denna lag om arbetstagare gäller även den som har rätt till lönegaranti enligt första stycket. Vid tillämpningen av 3 kap. 6 § första stycket ska dock lönegarantibelopp enligt denna be-

stämmelse räknas in i det belopp som överlåtaren har rätt till. Om beloppsgränsen i 3 kap. 6 § första stycket överskrids, ska betalning inom det tillgängliga lönegarantiutrymmet fördelas proportionellt mellan mottagarna utifrån fordringarnas storlek.

Vid tillämpningen av 6 kap. 1 § andra stycket ska Skatteverket även sända en kopia av lönegarantibeslutet till den som överlåtitt fordringen.

11 kap. Statens rätt till betalning

1 § Staten inträder i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären när det gäller utbetalade lönegarantibelopp för fordringar som får göras gällande i konkursen. Staten inträder dock inte i arbetstagarens rätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979).

Vid företagsrekonstruktion inträder staten i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären i samma omfattning som i första stycket.

Utdelning i konkurs för arbetstagarens fordran som ersatts genom den statliga lönegarantin tillfaller staten upp till detta belopp.

2 § Vid företagsrekonstruktion har staten rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för de arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat enligt 2 kap. 11 § socialavgiftslagen (2000:980) avseende lönegarantibelopp som omfattas av statens rätt mot gäldenären enligt 1 § andra stycket.

12 kap. Skatteverkets behandling av personuppgifter

1 § Skatteverket får behandla personuppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

2 § Rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) gäller inte vid sådan behandling av personuppgifter i Skatteverkets löne-

garantiverksamhet som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Genom lagen upphävs lönegarantilagen (1992:497).
  3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande när ansökningen om konkurs eller företagsrekonstruktion i Sverige har gjorts före ikraftträdandet samt när ansökningen eller motsvarande avseende konkurs i ett annat nordiskt land har gjorts före ikraftträdandet. Detsamma gäller om ansökningen eller motsvarande avseende ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794, i ett annat EU- eller EES-land än Sverige har gjorts före ikraftträdandet.

1.2 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 23 § utsökningsbalken ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

23 §¹

Har arbetsgivaren innehållit medel vid utmätning av lön i allmänt mål för fordran som avses i 2 § lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m., är gäldenären inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren. Detsamma gäller när medel har innehållits för fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

Första stycket gäller inte om gäldenären beviljas statlig lönegaranti enligt 3 kap. 5 § lönegarantilagen (20xx:000) för det innehållna beloppet.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

---

¹ Senaste lydelse 2010:1229.

1.3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 12 a § förmånsrättslagen (1970:979)¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

12 a §²

Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, med avdrag för det som betalats ut enligt 7 § *lönegarantilagen* (1992:497).

Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, med avdrag för det som betalats ut enligt 3 kap. 1 § *lönegarantilagen* (20xx:000) *avseende fordringar som har förmånsrätt.*

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om belopp som betalats ut enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

---

¹ Lagen omtryckt 1975:1248.

² Senaste lydelse 2010:1210.

1.4 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 4 § och 14 kap. 3 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:135 Föreslagen lydelse

9 kap.

4 §

En borgenär ska inom bevakningstiden skriftligen hos förvaltaren anmäla sin fordran och den förmånsrätt som borgenären vill göra gällande (bevakning). Undantag från denna skyldighet finns i 4 kap. 21 §, 5 kap. 8 § och 17 § andra stycket samt 5 § i detta kapitel.

När det gäller en arbetstagares fordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara, ska bevakningen göras av förvaltaren för arbetstagarens räkning. För bevakningen gäller även 6 § första stycket. Förvaltaren ska genast underrätta arbetstagaren om bevakningen och vad den innebär. Motsvarande bevaknings- och underrättelseskylighet gäller för förvaltaren i fråga om pensionsfordringar som en efterlevande anhörig till en arbetstagare har hos konkursgäldenären med anledning av arbetstagarens anställning hos gäldenären. Skyldigheten gäller då i förhållande till den anhörige.

En fordran som har tagits upp i en förteckning enligt 6 a, 6 b eller 6 c § ska anses bevakad i konkursen. Att en fordran i vissa andra fall bevakas genom förvaltaren framgår av 15 § lönegarantilagen (1992:497).

En fordran som har tagits upp i en förteckning enligt 6 a, 6 b eller 6 c § ska anses bevakad i konkursen.

14 kap.

3 §

Om en konkurs har beslutats på ansökan av någon annan borgenär än staten eller en borgenär vars fordran omfattas av statlig lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497) och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska borgenären ansvara för konkurskostnaderna i den utsträckning dessa inte kan tas ur boet. Ansvaret är begränsat till ett belopp som motsvarar tre tiondelar av det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om flera borgenärer vid tidpunkten för konkursbeslutet har ansökt om konkurs ansvarar de solidariskt för beloppet. I beslutet om avskrivning ska den eller de ansvariga borgenärerna förpliktas att betala konkurskostnaderna med den angivna begränsningen.

Om kostnaderna inte kan tas ut av borgenären, ska de betalas av staten.

Om en konkurs har beslutats på ansökan av någon annan borgenär än staten eller en borgenär vars fordran omfattas av statlig lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000) och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska borgenären ansvara för konkurskostnaderna i den utsträckning dessa inte kan tas ur boet. Ansvaret är begränsat till ett belopp som motsvarar tre tiondelar av det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om flera borgenärer vid tidpunkten för konkursbeslutet har ansökt om konkurs ansvarar de solidariskt för beloppet. I beslutet om avskrivning ska den eller de ansvariga borgenärerna förpliktas att betala konkurskostnaderna med den angivna begränsningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en konkurs där ansökan om konkurs har gjorts före ikraftträdandet.

1.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Härigenom föreskrivs att 22 § lagen (1991:1047) om sjuklön ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 §¹

Ersättning enligt 20 § lämnas inte om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Ersättning enligt 20 § lämnas inte om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i de fall där staten svarar för arbetstagarens fordran enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:497).

---

¹ Senaste lydelse 1992:500.

1.6 Förslag till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Härigenom föreskrivs att 1 och 8 §§ lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet¹ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

Skatteverkets verksamhet enligt denna lag omfattar brott enligt

1. skattebrottslagen (1971:69),
2. 30 kap. 1 § första stycket 4 aktiebolagslagen (2005:551),
3. 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.,
4. 4 kap. 6 b §, 14 kap. 1–4 och 10 §§ och 15 kap. 10–13 §§ brottsbalken, om gärningen avser uppgift eller handling i ärende hos Skatteverket,
5. 9 kap. 1–3 och 11 §§ brottsbalken, om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt
  - lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete,
  - lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, eller
  - lagen (2020:1066) om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik,
6. 11 kap. 5 § brottsbalken,
7. lagen (2014:836) om näringsförbud,
8. folkbokföringslagen (1991:481),
9. lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott, *och*
10. lagen (2020:548) om omställningsstöd.

9. lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott,
10. lagen (2020:548) om omställningsstöd, *och*

11. bidragsbrottslagen (2007:612) om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (20xx:000).

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 2017:453.

² Senaste lydelse 2024:832.

Skatteverket får medverka vid undersökning också i fråga om annat brott än som anges i första stycket och vid utredning av självständigt förverkande, om åklagaren anser att det finns särskilda skäl för detta.

8 §³

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige ska lämnas till den verksamheten.

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige ska lämnas till den verksamheten. *Detsamma gäller för ett ärende i Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (20xx:000).*

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

---

³ Senaste lydelse 2025:171.

1.7 Förslag till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 11 § socialavgiftslagen (2000:980) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

11 §¹

Med ersättning för arbete likställs i denna lag

1. kostnadsersättning och sådan ersättning som enligt 10 kap. 3 § andra stycket 8 och 9 skatteförfarandelagen (2011:1244) ska räknas som ersättning för arbete,

2. *garantibelopp enligt löne-* 2. *lönegarantibelopp enligt löne-*
garantilagen (1992:497), *garantilagen (20xx:000),*

3. ersättning som utges till Försäkringskassan enligt 24 § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön, varvid ersättningen ska anses ha betalats ut till den person som sjuklönen avser,

4. forskarstipendium från Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen (Marie Curie-stipendium), om stipendiet utges av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person,

5. ersättning från semesterkassa, och

6. den del av utbetalningen som avses i 11 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229) när en medlem har gått ur en ekonomisk förening.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om garantibelopp enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

---

¹ Senaste lydelse 2021:407.

1.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter

Härigenom föreskrivs att 9 § lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Arbetsmarknadsavgifter ska finansiera

1. arbetslöshetsersättning enligt lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring och kostnader för tillsyn av utbetalning av sådan ersättning enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,

2. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, dock inte aktivitetsstöd med grundbelopp,

3. kostnader enligt *lönegarantilagen* (1992:497), och 3. kostnader enligt *lönegarantilagen* (20xx:000), och

4. sådana statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift som betalas på ersättningar enligt 1–3.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om kostnader enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:497).

---

¹ Senaste lydelse 2024:514.

1.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 20 och 23 §§ lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt prop. 2024/25:135   Föreslagen lydelse

2 kap.

20 §

Uppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurs-tillsynsärenden, andra konkurs-ärenden, ärenden om tillsyn över rekonstruktörer <i>och mål enligt lönegarantilagen (1992:497),</i>	1. handläggningen av konkurs-tillsynsärenden, andra konkurs-ärenden <i>och</i> ärenden om tillsyn över rekonstruktörer,
---	---

2. förebyggande av överskuldsättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

23 §

Uppgifter och handlingar i databasen som kan hänföras till ett konkurstillsynsärende, ett annat konkursärende eller ett ärende om tillsyn över rekonstruktörer ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. Ett konkurstillsynsärende eller ett annat konkursärende ska dock gallras tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt lönegarantilagen (1992:497) ska gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

1.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 10 kap. 14 § i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

14 §¹

I stället för bestämmelserna i 20 kap. 24–29 §§ aktiebolagslagen (2005:551) skall bestämmelserna i denna paragraf tillämpas.

Tillstånd enligt 13 § skall sökas senast två månader efter det att minskningsbeslutet har registrerats. Ett bevis om registreringen skall följa med ansökan.

Domstolen skall utan dröjsmål inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på insättarnas rätt. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, skall ansökan genast avslås. I annat fall skall domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen skall dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497). I föreläggandet skall det anges att den som inte har gjort en anmälan enligt denna paragraf skall anses ha medgett ansökan.

Domstolen skall utan dröjsmål inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på insättarnas rätt. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, skall ansökan genast avslås. I annat fall skall domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen skall dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000). I föreläggandet skall det anges att den som inte har gjort en anmälan enligt denna paragraf skall anses ha medgett ansökan.

¹ Senaste lydelse 2005:932.

I kallelsen skall ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Domstolen skall se till att kallelsen skyndsamt kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

I kallelsen skall ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Domstolen skall se till att kallelsen skyndsamt kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

Tillstånd skall ges, om ingen av de borgenärer som har kallats motsätter sig ansökan eller om det visas att de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått full betalning eller har betryggande säkerhet för sina fordringar. Att en insättare motsätter sig ansökan utgör dock inte något hinder, om inspektionens yttrande ger grund för att ge tillstånd.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

1.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

Härigenom föreskrivs att 10 och 12 §§ lagen (2004:575) om europabolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §¹

Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 8.4 i SE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 12 § motsätta sig flyttningen.

En underrättelse behöver inte sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

En underrättelse behöver inte sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

12 §²

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 11 §, skall verket kalla bolagets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersätt-

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 11 §, skall verket kalla bolagets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersätt-

¹ Senaste lydelse 2005:680.

² Senaste lydelse 2006:740.

ning som omfattas av lönegaranti   ning som omfattas av lönegaranti
enligt *lönegarantilagen* (1992:497).   enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Bolagsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket och till Kronofogdemyndigheten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:497).

1.12 Förslag till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 24 och 26 §§, 23 kap. 19 och 22 §§, 24 kap. 21 och 24 §§ och 24 a kap. 21 och 25 §§ aktiebolagslagen (2005:551) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

24 §¹

Om tillstånd krävs enligt 23 §, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 27 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att han eller hon inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att han eller hon inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

26 §²

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 25 §, ska verket kalla bolagets borgenärer. Verket ska

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 25 §, ska verket kalla bolagets borgenärer. Verket ska

¹ Senaste lydelse 2007:317.

² Senaste lydelse 2008:12.

dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

23 kap.

19 §

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga bolag som deltar i fusionen, skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

22 §³

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 20 §, ska verket kalla bolagens borgenärer. Verket ska dock inte kalla

³ Senaste lydelse 2008:12.

1. borgenärerna i det övertagande bolaget, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen enligt 11 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer,

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

24 kap.

21 §

När delningsplanen har blivit gällande i samtliga bolag som deltar i delningen, skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa delningsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att planen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över delningsplanen har uttalat att de inte har funnit att delningen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över delningsplanen har uttalat att de inte har funnit att delningen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

24 §⁴

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §, ska verket kalla bolagens borgenärer. Verket ska dock inte kalla

1. borgenärerna i övertagande bolag, om revisorerna i yttrande över delningsplanen enligt 13 § har uttalat att de inte har funnit att delningen medför någon fara för dessa borgenärer,

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

24 a kap.

21 §⁵

När ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget ska bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna ska innehålla en uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa ombildningsplanen och en uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att planen verkställs.

Någon underrättelse behöver inte skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Någon underrättelse behöver inte skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

⁴ Senaste lydelse 2008:12.

⁵ Senaste lydelse 2022:1647.

25 §⁶

Bolagsverket ska kalla bolagets borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §. Verket ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Denna dag får bestämmas till en dag som infaller tidigast tre månader efter registreringen av utbildningsplanen enligt 13 §. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären, om han eller hon inte motsätter sig ansökan, ska anses ha medgett den.

Bolagsverket ska så snart som möjligt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Bolagsverket ska kalla bolagets borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §. Verket ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:497).

---

⁶ Senaste lydelse 2022:1647.

1.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

Härigenom föreskrivs att 14 och 17 §§ lagen (2006:595) om europakooperativ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 §

Om föreningsstämman med stöd av artikel 7 i SCE-förordningen har beslutat att europakooperativets säte skall flyttas till en annan stat, skall europakooperativet skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 7.4 i SCE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 7.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 17 § motsätta sig flyttningen.

En underrättelse behöver inte sändas till de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

En underrättelse behöver inte sändas till de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

17 §¹

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 16 §, skall verket kalla europakooperativets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 16 §, skall verket kalla europakooperativets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön

---

¹ Senaste lydelse 2007:135.

eller annan ersättning som omfattas av *lönegarantilagen* (1992:497). eller annan ersättning som omfattas av *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Bolagsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket och till Kronofogdemyndigheten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

1.14 Förslag till lag om ändring i bidragsbrottslagen (2007:612)

Härigenom föreskrivs att 1 och 6 §§ bidragsbrottslagen (2007:612) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån).

Denna lag gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Denna lag gäller även statlig lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt lönegarantilagen (20xx:000). Det som i denna lag sägs om ekonomisk förmån gäller även statlig lönegaranti.

6 §²

Myndigheter som anges i 1 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska göra anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts.

Om det misstänkta brottet avser statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen (20xx:000) ska anmälan i stället göras till åklagare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

---

¹ Senaste lydelse 2019:652.

² Senaste lydelse 2019:652.

1.15 Förslag till lag om ändring i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån).

Denna lag gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Denna lag gäller även statlig lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt lönegarantilagen (20xx:000). Det som i denna lag sägs om ekonomisk förmån gäller även statlig lönegaranti.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

---

¹ Senaste lydelse 2019:653.

1.16 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

*dels att 28 kap. 13 b § ska upphöra att gälla,
dels att rubriken närmast före 28 kap. 13 b § ska utgå,
dels att 28 kap. 13 a § ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 kap.

13 a §¹

Sekretess gäller hos Skatteverket i verksamhet som avser lönegaranti för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen gäller inte beslut om lönegaranti.
Sekretessen gäller inte beslut eller andra ställningstaganden om lönegaranti.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller när ärendet handläggs eller har handlagts enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

---

¹ Senaste lydelse 2024:1328.

1.17 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 25 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. 25 §

Domstolen ska omgående inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, ska ansökan genast avslås. I annat fall ska domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen ska dock inte kalla de borgenärer vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Domstolen ska omgående inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, ska ansökan genast avslås. I annat fall ska domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen ska dock inte kalla de borgenärer vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att den som inte gör någon anmälan ska anses ha medgett ansökan. I kallelsen ska ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Domstolen ska se till att kallelsen skyndsamt kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

1.18 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

Häri genom föreskrivs att 15 kap. 3 och 5 §§ och 16 kap. 17 och 21 §§ lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

3 §

Föreningen ska skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet, om tillstånd krävs enligt 1 § 2. Underrättelserna ska innehålla uppgifter om att föreningen avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet och om borgenärernas rätt enligt 6 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att denne inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att denne inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

En revisor som avses i andra stycket ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Revisorn ska utses av föreningsstämman, om inte något annat framgår av stadgarna. Om föreningen redan har en auktoriserad eller godkänd revisor, ska denne utföra granskningen. För revisorn gäller 8 kap. 7, 43, 49 och 50 §§.

5 §

Bolagsverket ska kalla förenings borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 4 §. Verket

Bolagsverket ska kalla förenings borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 4 §. Verket

ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar.

16 kap.

17 §

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga föreningar som deltar i fusionen, ska var och en av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna ska innehålla en uppgift om att föreningen avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen och en uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i den övertagande föreningen behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Borgenärerna i den övertagande föreningen behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

21 §

Bolagsverket ska kalla föreningarnas borgenärer, om verket finner att det inte finns något hin-

Bolagsverket ska kalla föreningarnas borgenärer, om verket finner att det inte finns något hin-

der mot en ansökan enligt 18 §. Verket ska dock inte kalla borgenärerna i den övertagande föreningen, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Verket ska inte heller kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (1992:497).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska så snart som möjligt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild under rättelse om kallelsen till Skatteverket.

der mot en ansökan enligt 18 §. Verket ska dock inte kalla borgenärerna i den övertagande föreningen, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Verket ska inte heller kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:497).

1.19 Förslag till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

*dels att 2 kap. 23 § och 7 kap. 1 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 7 kap. 2 §, av följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

23 §

Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte ske mot gäldenären. Under denna tid får en borgenär inte heller på annat sätt realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation får dock ske för en fordran

1. som borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt i, om det inte är sannolikt att företagsrekonstruktionen därigenom äventyras eller om borgenären annars skulle drabbas oskäligt hårt,

2. som avser underhållsbidrag, eller

3. på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979) eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (1992:497).

3. på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979) eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt lönegarantilagen (20xx:000).

För realisation enligt andra stycket 1 krävs rekonstruktörens samtycke. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

7 kap.**1 §**

Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 17 §§, 6 kap. 4 § och 9 kap. 4 §.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 17 §§, 6 kap. 4 §, 2 § i detta kapitel och 9 kap. 4 §.

2 §

Tillsynsmyndigheten får granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt lönegarantilagen (20xx:000). Rekonstruktören ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

---

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en företagsrekonstruktion där ansökningen om företagsrekonstruktion har gjorts före ikraftträdandet.

1.20 Förslag till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 18 § lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

18 §

En sökande som på grund av arbetsgivarens konkurs får betalning för en fordran på uppsägningslön enligt *lönegarantilagen* (1992:497) kan få arbetslöshetsersättning under uppsägningstiden, dock inte för den tid som betalningen avser.

En sökande som på grund av arbetsgivarens konkurs får betalning för en fordran på uppsägningslön enligt *lönegarantilagen* (20xx:000) kan få arbetslöshetsersättning under uppsägningstiden, dock inte för den tid som betalningen avser.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
  2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran på uppsägningslön som betalas enligt den upphävda *lönegarantilagen* (1992:49).

2 Utredningens uppdrag och arbete

2.1 Utredningens uppdrag

Utredningens direktiv beslutades av regeringen den 7 december 2023. Regeringen beslutade den 6 mars 2025 om tilläggsdirektiv. Direktiven i dess helhet finns i bilaga 1 och 2.

Utredningen har haft i uppdrag att föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin där en myndighet, i första hand Skatteverket, ska ha huvudansvaret för lönegarantiärenden. I uppdraget har ingått att

- bedöma och lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla och hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas,
- ta ställning till om det finns situationer där ett ansökningsförfarande inte är lämpligt och hur ett ärende i dessa fall ska inledas,
- bedöma och lämna förslag på hur en effektiv och välavvägd kontroll bör utformas i syfte att förhindra missbruk av lönegarantin samt vilka uppgiftsskyldigheter och möjligheter till informationsutbyte som ska finnas,
- bedöma och lämna förslag på under vilka förutsättningar och på vilket sätt beslutade utbetalningar ska kunna stoppas,
- lämna förslag på hur förfarandet för återkrav av lönegarantiersättning bör utformas,
- bedöma om det finns behov av särskilda bestämmelser för överklagande av lönegarantibeslut,

- bedöma om lönegaranti bör ingå i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet,
- ta ställning till om utbetalning av lönegarantiersättning bör omfattas av bidragsbrottslagen (2007:612) och, som en följd av det, om lönegarantiersättning bör inkluderas i tillämpningsområdet för lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

2.2 Utredningens arbete

I utredningen har förutom den särskilda utredaren och sekreterarna ingått sakkunniga och experter.

Utredningen påbörjade sitt egentliga arbete den 15 januari 2024. Den har bedrivits i de former som är vanliga för kommittéarbete. Utredningen har haft tio sammanträden, vid vilka sakkunniga och experter har deltagit. Utredningen har därutöver haft möte med Länsstyrelsen i Stockholm och vissa organisationer på arbetstagar- respektive arbetsgivarsidan. Utredningen har även haft vissa kontakter med berörda länsstyrelser för att få information gällande utbetalningar av lönegaranti.

3 Allmänna utgångspunkter

3.1 Den statliga lönegarantin

Lagstiftning om statlig lönegaranti har funnits sedan 1970-talet.

Den 1 januari 1971 trädde lagen (1970:741) om statlig lönegaranti vid konkurs i kraft. Bakgrunden till lagen var att arbetstagarnas löneskydd vid arbetsgivarens konkurs ansågs vara ofullständigt. Även om arbetstagarna hade förmånsrätt till betalning för sina lönefordringar, kunde fordringarna ändå vara värdelösa om konkursboet saknade tillgångar. I de fall löneanspråken helt eller delvis blev tillgodosedda tvingades arbetstagarna ofta att vänta ganska länge på betalning. Starka sociala skäl talade för att arbetstagarnas lönefordringar alltid skulle infrias när arbetsgivaren var på obestånd. (Se prop. 1970:201 s. 10 och 60.)

Lagen om statlig lönegaranti vid konkurs upphävdes den 1 juli 1992, då den nu gällande lönegarantilagen (1992:497) trädde i kraft.

3.2 Dagens reglering i huvuddrag

Den statliga lönegarantin omfattar i dag rätt till ersättning för vissa fordringar som en arbetstagare har hos en arbetsgivare som har försetts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land eller som genomgår företagsrekonstruktion i Sverige. Detsamma gäller om arbetsgivaren är föremål för något av vissa särskilda insolvensförfaranden i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land). Lagen innehåller vissa bestämmelser om krav på anknytning till Sverige eller svenska förhållanden för att det ska föreligga en rätt till betalning genom lönegarantin.

Rätten till betalning omfattar fordran på lön eller annan ersättning och på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmåns-

rättslagen (1970:979). Rätten omfattar även vissa fordringar på uppsägningslön som inte har förmånsrätt. Det finns begränsningar i rätten till ersättning när det gäller tid och belopp. Vidare kan rätten till betalning omfatta ersättning för kostnader för att försätta arbetsgivaren i konkurs samt ersättning för vissa konkurskostnader.

Även andra än arbetstagare kan ha rätt till betalning genom den statliga lönegarantin för vissa fordringar. Det är fråga om följande personer och aktörer. Anhöriga till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären eller gäldenären vid företagsrekonstruktion, den som genom en överlåtelse från arbetstagaren har förvärvat en fordran som omfattas av rätt till betalning genom lönegarantin och slutligen personer som har rätt till underhåll.

I konkurser utan bevakningsförfarande samt rekonstruktioner i Sverige beslutar konkursförvaltaren respektive rekonstruktören om betalning från lönegarantin. I konkurser med bevakningsförfarande fattar förvaltaren inget beslut, utan underrättar i stället den utbetalande myndigheten, dvs. Skatteverket, om fordringar som omfattas av garantin och som enligt förvaltarens bedömning är klara. Skatteverket sköter själva utbetalningen av lönegarantibeloppen, både efter beslut från förvaltare och rekonstruktörer och efter underrättelse från förvaltare.¹

I gränsöverskridande situationer, dvs. när arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller är föremål för insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land än Sverige och betalning ska ske genom den svenska lönegarantin, är det i stället Kronofogdemyndigheten som fattar beslut om lönegaranti.

Innan Skatteverket betalar ut ett lönegarantibelopp ska myndigheten skyndsamt kontrollera det beslut eller den underrättelse om lönegaranti som lämnats av förvaltaren, rekonstruktören eller Kronofogdemyndigheten i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. Det finns även vissa villkor som behöver vara uppfyllda för att lönegarantibelopp ska få betalas ut, bl.a. att arbetstagarens fordran måste ha fallit till betalning.

I lönegarantilagen finns bestämmelser om överprövning av beslut om lönegaranti och om återbetalning av utbetalade

---

¹ Vad som anges om Skatteverket gäller även länsstyrelser som har kvar vissa uppgifter i fråga om lönegaranti trots att Skatteverket sedan den 1 februari 2025 har ansvaret för utbetalning av lönegaranti (se prop. 2024/25:11).

lönegarantibelopp. Också statens rätt till betalning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären för utbetalade lönegarantibelopp är reglerad, dvs. statens regressrätt.

Lönegarantilagen kompletteras av den upphävda lönegarantiförordningen (1992:501) och den nu gällande lönegarantiförordningen (2024:1329) som innehåller bestämmelser om handläggning av ärenden och mål om lönegaranti.

3.3 EU-rättsliga regler om skydd för arbetstagare vid arbetsgivares insolvens

Lönegarantilagen omfattar dels bestämmelser av rent nationell karaktär, dels bestämmelser som har sin grund i EU-rätten. Den EU-rättsliga regleringen som lönegarantiregelverket bygger på finns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794, härafter benämnt lönegarantidirektivet.

När lönegarantidirektivet trädde i kraft utgjorde det en kodifiering av rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, härafter benämnt direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens. Lönegarantidirektivet har efter ikraftträdandet ändrats genom Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794 av den 6 oktober 2015 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG, 2009/38/EG och 2002/14/EG samt rådets direktiv 98/59/EG och 2001/23/EG, vad gäller sjöfolk.

3.4 En ny lönegarantilag

Förslag: Det ska införas en ny lag om statlig lönegaranti. Lagen ska reglera statens ansvar för betalning av en arbetstagares fordran hos arbetsgivaren i vissa insolvenssituationer.

Skälen för förslaget: Av kommittédirektiven framgår att utredningen ska föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin. I uppdraget ingår att på flera områden lämna

förslag som saknar motsvarighet i dagens lagstiftning. Framför allt är det tanken att en myndighet ska ges huvudansvaret för lönegarantiärendena, att det ska införas ett ansökningsförfarande och att det ska finnas en möjlighet att stoppa beslutade utbetalningar.

Lönegarantilagen har sedan tillkomsten 1992 ändrats och kompletterats flera gånger. Den har också utvidgats till att även omfatta företagsrekonstruktioner. Nya bestämmelser om ersättning från lönegarantin i gränsöverskridande situationer har införts. Med tiden har lagstiftningen blivit ganska svårtillgänglig och besvärlig att överskåda. Detta framstår som särskilt olämpligt med tanke på att den huvudsakligen ska tillgodose ett socialt skyddsbehov hos arbetstagarna.

Mot den bakgrunden är det utredningens bedömning att lönegarantin bör regleras i en ny lönegarantilag, där ambitionen är att – vid sidan av de sakliga ändringar som föranleds av utredningsarbetet – också ge en lagtekniskt bättre utformning än dagens lag. För att få ett tydligt och överskådligt lönegarantiregelverk bör föreskrifter som rör centrala delar av regleringen ges direkt i lagen, även om föreskrifterna i vissa delar i och för sig skulle kunna meddelas på lägre föreskriftsnivå. Ett sammanhållet regelverk underlättar förståelsen av regleringen som helhet, vilket bedöms särskilt viktigt utifrån det bakomliggande sociala syftet.

3.5 Skatteverket får huvudansvaret för lönegarantiärendena

Förslag: Skatteverket ska ha huvudansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som omfattas av den nya lönegarantilagen. Ansvaret ska omfatta att ta emot ansökningar, vidta utrednings- och kontrollåtgärder, fatta beslut samt hantera utbetalning och återkrav.

Skälen för förslaget

Utgångspunkter enligt kommittédirektiven

Enligt kommittédirektiven ska en myndighet ges ett huvudansvar för lönegarantiärenden, där myndigheten ska fatta beslut om lönegaranti i stället för konkursförvaltare och rekonstruktörer. Utgångspunkten enligt direktiven är att Skatteverket ska vara den myndigheten. Av direktiven följer även att ställning ska tas till om handläggning av gränsöverskridande lönegarantiärenden, dvs. ärenden där svensk lönegaranti ska betalas vid vissa utländska insolvensförfaranden, även fortsatt ska handläggas av Kronofogdemyndigheten eller föras över till den myndighet som ges ett huvudansvar för lönegarantiärenden.

Skatteverket ges huvudansvaret

Enligt utredningens bedömning bör en och samma myndighet ha ansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige. Ansvaret bör omfatta alla delar av handläggningen, från det att ärendet inleds till beslut och utbetalning samt hantering av återkrav.

Det förhållandet att samtliga lönegarantiärenden i sin helhet bedöms och hanteras av en och samma myndighet ger goda förutsättningar för en enhetlig tillämpning och handläggning och därmed också en likabehandling av arbetstagarna. Ett sådant system blir också mer lättöverskådligt och enklare att tillämpa än dagens regelverk. Att *en* myndighet har tillgång till all information i ett ärende och dessutom ansvarar för samtliga moment i handläggningen av ärendet, i stället för att flera inblandade har olika ansvarsområden, ökar förutsättningarna för en bättre överblick av ärendet och därmed även för en förbättrad kontroll för att motverka felaktiga utbetalningar.

När det gäller frågan vilken myndighet som bör ansvara för handläggningen av lönegarantiärenden gör utredningen följande bedömning. Skatteverket är en stor myndighet med vana att handlägga ett omfattande antal ärenden på kort tid. Myndigheten har även i sitt nuvarande uppdrag en etablerad kontrollverksamhet, inte minst inom

beskattningsverksamheten, och har god vana av kontroll vid ärendehandläggning. Dessa erfarenheter bör kunna ge synergieffekter på handläggning av lönegarantiärenden.

Skatteverket är dessutom sedan den 1 februari 2025 utbetalande myndighet för lönegarantin och ansvarar sedan dess även för frågor om återbetalning av lönegarantibelopp (6 § lönegarantiförordningen). I samband med att Skatteverket fick ansvaret för utbetalning av lönegarantibelopp infördes också vissa kontrollfunktioner i lönegarantilagen, bl.a. att Skatteverket innan ett lönegarantibelopp betalas ut skyndsamt ska kontrollera ett beslut eller en underrättelse om lönegaranti i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. Skatteverket har alltså redan ett ansvar för kontroll och utbetalning av lönegarantiärenden.

Enligt utredningens mening står det klart att Skatteverket bör vara den myndighet som ges huvudansvaret för handläggningen av lönegarantiärenden som aktualiseras i samband med konkurser och rekonstruktioner i Sverige och som omfattas av den nya lönegarantilagen. Några egentliga skäl emot en sådan ordning har inte framkommit.

När det gäller lönegarantiärenden i gränsöverskridande situationer, dvs. när svensk lönegaranti ska betalas vid konkurs i ett annat nordiskt land eller vid vissa insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land, kräver handläggningen av dessa inte sådan myndighetsspecifik kompetens som endast finns inom Kronofogdemyndigheten, som i dag har uppgiften. Intresset av en enhetlig tillämpning och en kostnadseffektiv handläggning gör att utredningen anser att även dessa ärenden i sin helhet bör handläggas av Skatteverket.

I sammanhanget ska nämnas att enligt nuvarande lagstiftning avgör förvaltare och rekonstruktörer i vilka fall och med vilka belopp som ersättning ska betalas från lönegarantin. Av väsentlig betydelse är här den särskilda insikt i gäldenärsföretaget och den erfarenhet och allmänna kunskap som en förvaltare och rekonstruktör får genom sina uppdrag. Lönegarantihanteringen har därmed i dag en naturlig koppling till det konkurs- respektive rekonstruktionsförfarande som en lönefordran är hänförlig till.

Enligt utredningens mening framstår det som angeläget – också i ett kostnadsperspektiv – att förvaltares och rekonstruktörers kunskaper och erfarenhet tas till vara i ett nytt lönegarantisystem där Skatteverket handlägger ärendet. Som framgår av det följande

kommer med utredningens förslag förvaltare och rekonstruktörer på flera sätt att spela en viktig roll i det nya lönegarantisystemet.

3.6 En informationsskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer om den statliga lönegarantin

Förslag: En konkursförvaltare ska genast efter konkursbeslutet lämna allmän information om villkoren för statlig lönegaranti till de som kan ha rätt till lönegaranti och som är kända för förvaltaren. Samma skyldighet ska gälla för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Skälen för förslaget: I dagens lönegarantisystem är det, som framgår av avsnitt 3.2, konkursförvaltare och rekonstruktörer som utreder och bedömer rätten till lönegaranti vid konkurser och företagsrekonstruktioner i Sverige utifrån tillgänglig kunskap om gäldenärsföretaget och arbetstagarnas fordringar. Det finns därmed inte heller något formellt ansökningsförfarande. Arbetstagarnas anspråk på lön och annan ersättning från den statliga lönegarantin hanteras inom ramen för konkursen eller rekonstruktionen.

Enligt kommittédirektiven ska det nya systemet för lönegaranti bygga på ett förfarande med ansökan från arbetstagaren och beslut av en myndighet i stället för av förvaltare och rekonstruktörer. I en sådan ordning behöver arbetstagarna själva fullt ut ansvara för att deras rätt till lönegaranti kan prövas. För att arbetstagarna ska kunna tillvarata sin rätt behöver de ha kunskap om regelverket för lönegarantin.

Förvaltaren och rekonstruktören kommer även fortsatt att ha kontakter med arbetstagarna inom ramen för sitt uppdrag, t.ex. för att informera om konkurs- eller rekonstruktionsförfarandet och i samband med uppsägningar av arbetstagare. Förvaltaren och rekonstruktören är även den som har bäst kunskap om vilka som kan ha rätt till lönegaranti. Att ålägga dem ett informationsansvar om regelverket för lönegarantin ger goda förutsättningar för att informationen i den dagliga praktiska hanteringen når ut till de som behöver den.

Utredningen föreslår därför att förvaltare och rekonstruktörer ges en skyldighet att informera de som i konkursförfarandet eller rekonstruktionen kan ha rätt till betalning genom lönegarantin om

villkoren för denna. Informationen bör lämnas utifrån en bedömning av vilka som objektivt sett skulle kunna omfattas av rätten till lönegaranti utan någon prövning i sak i det enskilda fallet.

Eftersom lönegarantiregleringen är en skyddslagstiftning, bör informationen lämnas snabbt, dvs. genast efter konkursbeslutet eller beslutet om rekonstruktion. Informationen bör ges på det sätt som är mest ändamålsenligt i det enskilda fallet och något krav på skriftlighet bör därför inte införas. Informationsansvaret bör av naturliga skäl endast omfatta de som är kända för förvaltaren eller rekonstruktören.

4 Grundläggande förutsättningar för rätt till lönegaranti

4.1 Förfaranden som ska ge rätt till statlig lönegaranti och krav på anknytning till Sverige

Förslag: Statlig lönegaranti ska även i fortsättningen betalas om arbetsgivaren

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. genomgår företagsrekonstruktion i Sverige, eller
3. i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett relevant insolvensförfarande.

Om konkursen har inträffat i ett annat nordiskt land, ska lönegarantin endast gälla fordringar som avser en anställning med övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden.

Om arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett relevant insolvensförfarande, ska lönegarantin gälla fordringar som avser arbete som arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde främst i Sverige.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land där arbetsgivaren har varit verksam, ska arbetstagarens fordringar inte omfattas av lönegarantin.

Skälen för förslaget

Lönegarantilagens nuvarande tillämpningsområde

Enligt den nu gällande lönegarantilagen kan statlig lönegaranti betalas om arbetsgivaren

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. genomgår företagsrekonstruktion, eller
3. i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegaranti-direktivet.

För att det ska föreligga rätt till betalning finns även vissa krav på anknytning till Sverige. Om konkursen har inträffat i ett annat nordiskt land, lämnas betalning enligt garantin endast för en sådan fordran som avser anställning med övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden (2 § lönegarantilagen). När det gäller sådana insolvensförfaranden i andra EU- eller EES-länder än Sverige som omfattas av lönegarantilagens tillämpningsområde lämnas betalning enligt garantin endast om arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde sitt arbete främst i Sverige (2 a § första stycket lönegarantilagen). I de fall arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land lämnas inte betalning enligt garantin (2 a § andra stycket lönegarantilagen).

Bakgrund till lagens tillämplighet vid konkurs i Norden

När den nu gällande lönegarantilagen trädde i kraft omfattade den endast fall där arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land. Det motsvarade vad som gällt tidigare, så som 1970 års lönegarantilag hade tillämpats, men lagen formulerades nu på ett sådant sätt att det uttryckligen framgick att garantin endast ersatte fordran mot en arbetsgivare som hade försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land (se prop. 1991/92:139 s. 23–26 och 44). Det infördes samtidigt ett uttryckligt krav på att en fordran måste avse en anställning med övervägande anknytning till Sverige

eller svenska förhållanden för att den skulle betalas genom den svenska lönegarantin. Även denna begränsningsregel följde till sitt innehåll i huvudsak dittills gällande praxis. I fråga om en konkurs som hade inträffat i Sverige framhölls i förarbetena bl.a. att sådan anknytning kunde anses föreligga om en utländsk arbetstagare som var bosatt i utlandet hade varit sysselsatt i Sverige, medan tillräcklig anknytning sällan torde föreligga i den situationen att arbetet utförts utomlands av en arbetstagare som också var bosatt i utlandet (se prop. 1991/92:139 s. 25).

I ett senare lagstiftningsärende anförde regeringen att behovet av begränsningsregeln, i den utformning den hade fått, hade kommit i ett delvis annat läge efter Sveriges undertecknande av EES-avtalet och det därpå följande medlemskapet i Europeiska unionen och åtagandet att införliva rådets direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (se prop. 1996/97:102 s. 24 och 25). Mot bakgrund av att direktivet inte innehöll några bestämmelser om garantiskyddets geografiska utsträckning gjordes bedömningen, i avvaktan på en rättslig prövning av frågan, att utgångspunkten borde vara att direktivet ålade medlemsstaterna garanti-ansvar endast för fordringar som görs gällande i konkurser som inträffat i det egna landet. Regeringen konstaterade att krav på ytterligare anknytning till medlemsstaten, utöver det att själva konkursen inträffat där, kunde medföra att en arbetstagers lönefordringar inte skyddades vare sig av hemlandets lönegarantisystem eller av reglerna i det land där arbetet utförts. En sådan ordning framstod inte som godtagbar och syntes dessutom enligt regeringens bedömning stå i direkt strid med direktivets syfte att skydda arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens. Begränsningsregeln ändrades därför så att kravet på att fordringen skulle avse en anställning med övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden inte gällde om konkursen hade inträffat i Sverige.

Anknytningskravet behölls däremot för fordringar i konkurser som har inträffat i något av de andra nordiska länderna. Regeringen framhöll att bestämmelsen om att svensk lönegaranti i vissa fall kan betalas även när konkursen har inträffat i något av de övriga nordiska länderna är en följd av nordiska konkurskonventionen av den 7 november 1933 (SÖ 1934:8) och den samverkan i frågor om socialt skydd som sedan länge förekommit i Norden (se prop. 1996/97:102 s. 25 och 26). Ett sådant frivilligt åtagande som det var fråga om borde

enligt regeringen kunna begränsas på det sätt som kunde vara motiverat. Det fanns inte tillräckliga skäl för att avskaffa möjligheten att ersätta även sådana lönefordringar som görs gällande i konkurser som hade inträffat i ett annat nordiskt land. Med de krav på fordringens anknytning till svenska förhållanden som uppställdes konstaterades dock att åtagandets räckvidd begränsades avsevärt och därför endast gällde ett fåtal, om ens något, fall per år.

Bakgrund till lagens utökade tillämpningsområde

Under 2005 trädde ändringar i lönegarantilagen i kraft som genomförde Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/74/EG av den 23 september 2002 om ändring av rådets direktiv 80/987/EEG om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens. Ändringarna innebar när det gäller förfaranden som omfattas av lagen att staten även skulle svara för betalning av arbetstagares fordran hos arbetsgivare som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige var föremål för vissa insolvensförfaranden som avsågs i rådets direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens. Ersättning enligt den svenska lönegarantin skulle därmed betalas ut i de fall ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige gav rätt till lönegaranti enligt lagstiftningen i det landet (se prop. 2004/05:128 s. 13).

Lönegarantilagen anpassades i detta avseende sedan ytterligare till EU-rätten, dels genom att hänvisningen till direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens ersattes av en hänvisning till lönegarantidirektivet (se prop. 2009/10:4 s. 89), dels genom ett tydliggörande av vilken lydelse av lönegarantidirektivet som avsågs (se prop. 2016/17:120 s. 21).

För att på ett naturligt sätt avgränsa ansvaret mellan medlemsländerna när tillämpningsområdet för lönegarantilagen utökades 2005, infördes även ett krav på anknytning till Sverige för att fordran skulle ersättas genom den svenska lönegarantin (se prop. 2004/05:128 s. 13). Betalning enligt garantin lämnas endast om arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde sitt arbete främst i Sverige. Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land, lämnas inte betalning enligt den svenska

lönegarantin. Anknytningskravet bedömdes motsvara det som fanns i direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens i dess lydelse enligt direktiv 2002/74/EG. Ett annorlunda formulerat anknytningskrav än det som framgick av direktivet ansågs medföra tillämpningsproblem (se prop. 2004/05:128 s. 15 och 16).

Anknytningskravet vid konkurser som inträffat i ett annat nordiskt land, som var något annorlunda formulerat, kunde dock behållas (se prop. 2004/05:128 s. 15 och 16). Vid prövningen av anknytningskravet i s.k. nordiska fall, att fordran har övervägande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden, kunde enligt vad som uttalades i propositionen sannolikt inte läggas samma avgörande vikt vid att arbetstagaren har utfört arbetet i Sverige som vid prövningen utifrån den EU-rättsliga regleringen, även om prövningen i praktiken i de allra flesta fall borde leda till att samma land pekas ut som ansvarigt för lönegarantin utifrån båda regleringarna. Rätten till svensk lönegaranti vid nordiska konkurser hade sin grund i sedan länge gällande bilaterala avtal och principer på det sociala området. Därutöver ansågs det oklart hur en rätt till ersättning enligt lönegarantin som förutsatte att ett land är medlem i EU eller omfattas av EES kan utövas i fall av konkurser i Grönland och Färöarna, som inte som självständiga stater är medlemmar i vare sig EU eller EES, men omfattas av den nordiska regleringen i lönegarantilagen.

Bedömningen gjordes alltså att den nordiska regleringen tills vidare skulle kvarstå i lönegarantilagen parallellt med den ordning som föreslogs för EU- och EES-fallen. Frågan om rätten till betalning från lönegarantin vid konkurser i andra nordiska länder skulle dock inte alltid avgöras utifrån den då redan gällande nordiska regleringen. Den föreslagna regleringen för EU- och EES-fallen för att genomföra direktiv 2002/74/EG, borde enligt regeringen fånga upp även de allra flesta fall av konkurser i andra nordiska länder och även eventuellt förekommande andra insolvensförfaranden som medförde rätt till ersättning från lönegarantin i dessa länder.

Bakgrunden till lönegaranti vid företagsrekonstruktion

Under 2005 infördes en rätt till statlig lönegaranti även när arbetsgivaren var föremål för företagsrekonstruktion enligt den numera upphävda lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. Syftet var

att öka neutraliteten mellan insolvensförfarandena konkurs och företagsrekonstruktion. Även sociala skäl fanns för detta. Genom en ökad neutralitet mellan konkurs och företagsrekonstruktion kunde valet av förfarande snarare ske efter vad som var mest lämpligt i varje enskilt fall med hänsyn till det aktuella företags struktur, den bransch det var verksamt i och det enskilda företags art av svårigheter, än att valet skulle påverkas av ovidkommande hänsyn som exempelvis förekomsten av lönegaranti (se prop. 2004/05:57 s. 21–23). Det utökade tillämpningsområdet för lönegarantilagen hade alltså inte sin grund i krav enligt EU-rätten.

I samband med att 1996 års lag upphävdes trädde en ny lag om företagsrekonstruktion i kraft, lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion. Med anledning av detta ändrades lönegarantilagen på så sätt att hänvisningen till 1996 års lag togs bort (se prop. 2021/22:215 s. 432). Bestämmelsen innehåller efter denna ändring inte någon hänvisning till viss lag.

Tillämpningsområdet ska i huvudsak vara detsamma i den nya lagen

Det har inte framkommit några skäl för att ändra den nuvarande regleringen av lönegarantilagens tillämplighet vid konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land samt vid gränsöverskridande situationer med koppling till andra EU- eller EES-länder, en reglering som i stora delar har sin grund i EU-rätten. Bestämmelserna bör därför i dessa avseenden överföras i sak oförändrade till den nya lönegarantilagen. Vissa språkliga ändringar bör dock göras.

När det gäller anknytningskravet för rätt till ersättning från lönegarantin vid konkurs som har inträffat i ett annat nordiskt land har inte heller i detta avseende framkommit några skäl för att ändra regleringen. Detsamma gäller anknytningskravet för att rätt till svensk lönegaranti ska föreligga vid insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land. Även dessa bestämmelser bör därför överföras i sak oförändrade till den nya lönegarantilagen. Vissa språkliga ändringar bör dock göras i lagtexten.

I fråga om anknytningskravet i nuvarande 2 a § andra stycket lönegarantilagen i fall där arbetsgivaren visserligen har försatts i konkurs i Sverige men där arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-

land, bör bestämmelsen dock tydliggöras i den nya lönegarantilagen. Vilket lands institution som ska vara behörig vid betalning av utestående fordringar i en gränsöverskridande situation regleras i artikel 9.1 i lönegarantidirektivet. Av artikeln framgår att när ett företag som är verksamt på minst två medlemsstaters territorium är insolvent ska institutionen i den medlemsstat på vilkens territorium arbetstagaren normalt utför eller utförde sitt arbete vara behörig institution. Enligt utredningens mening bör det krav på att vara verksamt som framgår av direktivet även framgå av den svenska lagtexten. Bestämmelsen bör därför utformas så att arbetstagarens fordringar inte omfattas av den statliga lönegarantin om arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land där arbetsgivaren har varit verksam.

De skäl som föranledde att lönegarantilagens tillämpningsområde utökades till att även omfatta företagsrekonstruktioner är alljämt gällande. För att förtydliga tillämpningsområdet bör det av lagtexten framgå att lagen omfattar fall där arbetsgivaren genomgår företagsrekonstruktion i Sverige.

4.2 Begränsning av rätt till ersättning på grund av tidigare konkurs

Förslag: Om arbetsgivaren tidigare har varit försatt i konkurs, ska den statliga lönegarantin inte gälla fordringar som har gjorts eller hade kunnat göras gällande i den konkursen.

Skälen för förslaget: Av den nu gällande lönegarantilagen framgår att om arbetsgivaren tidigare har varit försatt i konkurs betalas inte fordringar som har gjorts eller hade kunnat göras gällande i den konkursen (3 §). Bestämmelsen motsvarar i sak det som gällt redan enligt 1970 års lönegarantilag (se prop. 1991/92:139 s. 45). Begränsningen syftar till att hindra att en arbetstagare, vars fordran uppgick till ett högre belopp än det garanterade, skulle försätta arbetsgivaren i konkurs flera gånger efter varandra och på så vis få ersättning som fullt ut motsvarade arbetstagarens lönefordran (se prop. 1970:201 s. 65 och 77). Begränsningsregeln torde endast bli aktuell om arbetsgivaren är en fysisk person, eftersom juridiska personer normalt sett ska upphöra efter att ha varit försatta i konkurs.

För att beloppsgränsen inte heller i framtiden ska kunna kringgåås genom krav på lönegaranti i flera på varandra följande konkurser bör denna ordning överföras oförändrad till den nya lönegarantilagen. Vissa språkliga justeringar bör göras i lagtexten.

5 Lönegarantins omfattning

5.1 Lönegaranti för lönefordringar med förmånsrätt

Förslag: Vid konkurs ska den statliga lönegarantin omfatta en arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt förmånsrättslagen. Vad som föreskrivs i förmånsrättslagen om krav på anmälan hos offentlig arbetsförmedling som en förutsättning för förmånsrätt ska dock inte vara tillämpligt.

Lönegarantin ska även omfatta fordringar på lön eller annan ersättning och pension som efter en skälighetsbedömning enligt konkurslagen inte får göras gällande i konkursen men som, om de hade fått göras gällande, skulle ha omfattats av garantin.

Vid företagsrekonstruktion ska reglerna tillämpas som om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs.

Skälen för förslaget

Lönegarantin ska även fortsättningsvis omfatta lönefordringar med förmånsrätt i en konkurs

I den nu gällande lönegarantilagen är lönegarantin vid en konkurs i vissa delar kopplad till fordringarnas förmånsrätt. Enligt 7 § första stycket lämnas betalning enligt garantin för sådan fordran på lön eller annan ersättning och på pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen. Att fordran omfattas av förmånsrätt är alltså en förutsättning för att den ska kunna ersättas genom lönegarantin.

Frågan om kopplingen mellan förmånsrätt och lönegaranti har varit föremål för diskussion i ett tidigare lagstiftningsärende om

vissa ändringar i lönegarantisystemet (se prop. 1993/94:208 s. 17–20). Regeringen konstaterade då att det förhållandet att lönebegreppet i lönegarantilagen och förmånsrättslagen har samma omfattning har sin grund i att båda lagarna syftar till att skydda arbetstagares fordringar vid samma situation, nämligen arbetsgivarens konkurs. Förmånsrätten för lönefordringar vilar på grundtanken att vid en generalexecution av en arbetsgivares tillgångar förtjänar arbetstagare, som tillhörande de svagaste i borgenärskollektivet, ett särskilt skydd. För att ett löneskydd genom förmånsrätt ska vara verksamt krävs samtidigt att det finns tillgångar i arbetsgivarens konkursbo som medger utdelning till de berättigade. Genom regler om lönegaranti skapades ett system varigenom arbetstagarna garanterades viss ”utdelning”, oberoende av om det fanns tillgångar i konkursboet. Mot denna bakgrund var det foljdriktigt att garantin kom att omfatta samma slag av löne- och pensionsfordringar som skyddades genom förmånsrätten.

Som skäl för att behålla kopplingen mellan förmånsrätt och lönegaranti framhölls i det aktuella lagstiftningsärendet att inskränkningar i lönegarantins lönebegrepp i förhållande till vad som gäller enligt förmånsrättslagen skulle kunna äventyra möjligheterna till en ordnad avveckling av konkursbonas verksamhet. Bedömningen tog sin utgångspunkt i regleringen i lagen (1982:80) om anställningsskydd, anställningsskyddslagen, om att en arbetstagare med omedelbar verkan får frånträda sin anställning om arbetsgivaren i väsentlig mån har åsidosatt sina åligganden mot arbetstagaren. I en konkurs som saknar tillgångar till betalning av arbetstagares lönefordringar skyddas arbetstagarnas fordringar endast genom lönegarantin. Det innebär i praktiken att arbetstagarna står till konkursboets förfogande så länge lönegarantilagens maximibelopp täcker deras lönefordringar. Om lönegarantins lönebegrepp förändrades så att vissa typer av lönefordringar inte skulle omfattas av garantin, skulle arbetstagare till följd av anställningsskyddslagens regler kunna lämna sina anställningar omedelbart efter en konkurs med hänvisning till att alla deras lönefordringar inte skulle komma att ersättas. Bedömningen gjordes att sådana förändringar skulle kunna medföra betydande problem att avveckla konkursbona på ett ordnat sätt.

Enligt denna utrednings uppfattning fyller den nuvarande omfattningen av en arbetstagares rätt till lönegaranti såvitt avser fordringar på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen det sociala skyddsbehov

som garantin syftar till att täcka. Regleringen bedöms även vara ändamålsenligt utformad i förhållande till konkurslagstiftningen. Det kan också konstateras att de tidsgränser som nu finns är förenliga med de begränsningar som är tillåtna enligt artikel 4 i lönegarantidirektivet. Några skäl för att ändra omfattningen av lönegarantin vid konkurs när det gäller en arbetstagares fordringar på lön eller annan ersättning eller pension med förmånsrätt har inte heller framkommit. Dagens bestämmelser bör därför i dessa avseenden överföras i sak oförändrade till den nya lönegarantilagen.

I sammanhanget kan nämnas något om det strängare krav för avräkning när det gäller uppsägningslön som finns i dagens lönegarantireglering, som alltså föreslås överföras till den nya lönegarantilagen, i förhållande till 13 § anställningsskyddslagen. Avräkningsregeln vid lönegaranti innebär att för uppsägningstid omfattar lönegarantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning (jfr 12 § andra stycket förmånsrättslagen). Av 13 § anställningsskyddslagen framgår att, om arbetsgivaren har förklarat att arbetstagaren inte behöver stå till förfogande under uppsägningstiden eller en del av den, så får arbetsgivaren från lön och andra anställningsförmåner avräkna inkomster som arbetstagaren under samma tid har förvärvat i annan anställning. Arbetsgivaren har också rätt att avräkna inkomster som arbetstagaren under denna tid uppenbarligen kunde ha förvärvat i annan godtagbar anställning. Till skillnad från 13 § anställningsskyddslagen begränsas inte avräkningsregeln vid lönegaranti till inkomster som uppenbarligen kunde ha förvärvats av arbetstagaren. Det strängare kravet enligt lönegarantiregelverket behövs för att motverka missbruk av lönegarantin genom att arbetstagaren inte gör vad han eller hon kan för att skaffa sig en ny inkomst (jfr även utredningens förslag om en missbruksregel i avsnitt 5.3). Lönegarantidirektivet ska inte påverka medlemsstaternas möjligheter att vidta åtgärder för att förhindra missbruk (artikel 12). Det strängare kravet bedöms därmed vara förenligt med lönegarantidirektivet.

Lönegaranti för fordringar på uppsägningslön trots att anmälan till offentlig arbetsförmedling inte visats

Av 12 § andra stycket förmånsrättslagen framgår att uppsägningslön, för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för konkursgäldenären eller annan och inte heller driver egen rörelse, omfattas av förmånsrätt endast om arbetstagaren kan visa att han eller hon har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling som arbetssökande. Anmälan till offentlig arbetsförmedling, i dag Arbetsförmedlingen, är alltså i vissa fall ett krav för att en fordran på uppsägningslön ska omfattas av förmånsrätt. På grund av lönegarantins koppling till fordringar med förmånsrätt gäller därmed kravet i samma utsträckning också för att en fordran på uppsägningslön vid en konkurs ska kunna ersättas genom lönegarantin (7 § första stycket lönegarantilagen).

EU-domstolen har i dom den 17 november 2011 i mål C-435/10, J.C. van Ardenne mot Raad van bestuur van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, s. I-11707, uttalat följande angående ett fall med en obestridd fordran som var erkänd enligt medlemsstatens lagstiftning. Betalningen av en sådan fordran, en fordran som arbetsgivaren objektivt hade varit skyldig att betala före konkursen, omfattas av artikel 3 i direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens och är garanterad enligt denna bestämmelse. Artiklarna 3 och 4 i direktiv 80/987/EEG utgör hinder för nationell lagstiftning som föreskriver att en arbetstagare för full rätt till ersättning för utestående lönefordringar vid en arbetsgivares insolvens är skyldig att registrera sig som arbetssökande.

Motsvarande bestämmelser som omfattades av EU-domstolens prövning finns i artiklarna 3 och 4 i lönegarantidirektivet och avgörandet får därför anses ha fortsatt betydelse. Det framstår därmed som tveksamt om ett villkor om krav på anmälan till Arbetsförmedlingen verkligen är förenligt med direktivet.

Under alla förhållanden är det enligt utredningens uppfattning sakligt motiverat att i den nya lagen bryta kopplingen mellan förmånsrätt och lönegaranti när det gäller kravet på anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling. Lönegarantin bör i fortsättningen omfatta även fordran på uppsägningslön som saknar förmånsrätt enbart av det skälet att arbetstagaren inte har visat att anmälan hos offentlig arbetsförmedling har skett.

Lönegaranti också för fordringar som inte får göras gällande i en konkurs

Utredningens förslag om att lönegarantin vid en konkurs även fortsättningsvis ska vara kopplad till fordringar med förmånsrätt enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen innebär att fordringarna måste kunna göras gällande i konkursen för att omfattas av rätt till lönegaranti. Detta bör alltså även fortsättningsvis vara utgångspunkten.

I det följande avseendet bör dock avsteg göras från den principen. En generell begränsning av vilka lönefordringar som kan göras gällande i en konkurs finns i 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672). Enligt paragrafens första stycke får en fordran på lön, arvode eller pension inte göras gällande i den mån fordringen uppenbart överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt. Enligt andra stycket får en närstående till gäldenären inte göra gällande en sådan fordran i vidare mån än som kan anses skäligt med hänsyn till det som anges i första stycket och inte i något fall för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen kom in till tingsrätten. I kravet enligt första stycket på att anspråket ska vara uppenbart oskäligt ligger att konkursförvaltaren inte ska behöva granska samtliga löneanspråk i konkursen utan att granskningen kan koncentreras till dem som är mer iögonfallande (se prop. 1986/87:90 s. 228). Avgörandet av frågan om anspråket är uppenbart oskäligt ska grundas på en helhetsbedömning.

Högsta domstolen har prövat frågan om lönegaranti i förhållande till 5 kap. 2 § (se NJA 2010 s. 434). Domstolen uttalade med hänvisning till lönegarantidirektivet att bestämmelsen i konkurslagen, när den begränsar rätten till lönegaranti, måste tolkas fördragskonformt. Detta innebar, såvitt var av intresse i målet, att bestämmelsen skulle tolkas så att den tar sikte på att förhindra missbruk av lönegarantin, trots att den i andra sammanhang närmast syftar till att utgöra ett skydd för det samlade borgenärsintresset. Arbetstagarens rätt till lönegaranti fick därmed begränsas med hänvisning till 5 kap. 2 § endast för att förhindra missbruk av lönegarantiinstitutet.

Det är enligt utredningens bedömning viktigt att en ny lag om lönegaranti klart återspeglar den EU-rättsliga regleringen på området. Lönegarantin bör därför även omfatta fordringar på lön eller annan ersättning och pension som skulle ha omfattats av rätt till

lönegaranti om de utan tillämpning av 5 kap. 2 § hade fått göras gällande i konkursen. Detta bör komma till tydligt uttryck i lagtexten.

När det gäller möjligheten att förhindra missbruk av lönegarantin återkommer utredningen till det i avsnitt 5.3.

Samma rätt till lönegaranti vid företagsrekonstruktion

Enligt den nu gällande lönegarantilagen omfattar rätten till lönegaranti vid en företagsrekonstruktion samma slag av löne- och pensionsfordringar som på grund av förmånsrätt omfattas av lönegaranti i en konkurs. Detta framgår genom att lönegarantilagen anger att vid företagsrekonstruktion lämnas betalning enligt garantin för fordran på lön eller annan ersättning och på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs (7 § lönegarantilagen).

Regleringen måste förstås som så att fordringarna omfattas av rätt till lönegaranti oavsett när de förfaller till betalning. Förarbetena innehåller inga uttalanden om att det skulle finnas någon sluttidpunkt för rätten till utbetalning av lönegarantibelopp kopplad till den tid som företagsrekonstruktionen pågår (se prop. 2004/05:57 s. 20–26). I rättsfallet NJA 2020 s. 227 uttalade Högsta domstolen att en arbetstages rätt till lönegaranti vid företagsrekonstruktion är begränsad till den tid då arbetsgivaren är föremål för företagsrekonstruktion och att ett anspråk på lönegarantiersättning alltså måste framställas under den tid som företagsrekonstruktionen pågår för att det ska finnas rätt till lönegaranti. Det betyder dock enligt domstolen inte att också betalning måste ske under rekonstruktionsperioden.

Det grundläggande skälet för att lönegaranti ska betalas även vid en företagsrekonstruktion är att öka neutraliteten mellan konkurs och företagsrekonstruktion, liksom de sociala skäl som gör sig gällande (se prop. 2004/05:57 s. 20–26). Mot den bakgrunden gör utredningen bedömningen att lönegarantin vid företagsrekonstruktion även fortsättningsvis bör omfatta samma slag av löne- och pensionsfordringar som vid konkurs. Som framgår av avsnitt 15.2 finns dock vissa frågor om lönegarantins omfattning avseende bl.a. semesterförmåner vid företagsrekonstruktion där fortsatta utredningsåtgärder kan vara motiverade.

Till skillnad från konkurs omfattas visserligen inte företagsrekonstruktion av lönegarantidirektivet. Det är dock utredningens bedömning att kravet på anmälan som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling inte heller vid företagsrekonstruktion bör överföras till den nya lönegarantilagen med tanke på den neutralitet som i detta avseende bör gälla mellan förfarandena.

5.2 Lönegaranti för fordringar på uppsägningslön som inte omfattas av förmånsrätt

Förslag: Den statliga lönegarantin ska vid konkurs även omfatta fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet, inbegripet fordringar som efter en skälighetsbedömning enligt konkurslagen inte får göras gällande i konkursen. Lönegarantin ska dock inte gälla för en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet.

Samma rätt till lönegaranti ska gälla vid företagsrekonstruktion, i den utsträckning arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Fordran på uppsägningslön ska omfattas av lönegarantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt anställningsskyddslagen. För uppsägningstid ska lönegarantin endast omfatta lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av lönegarantin ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Skälen för förslaget

Lönegaranti för uppsägningslön som inte omfattas av förmånsrätt

Enligt den nu gällande lönegarantilagen omfattas även fordringar på uppsägningslön för tid efter en månad från konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet under vissa förutsättningar av lönegaranti (7 a § lönegarantilagen). Sådana fordringar omfattas alltså av lönegaranti, men däremot inte av förmånsrätt.

Lönegarantin omfattar sådana fordringar på uppsägningslön i den mån arbetstagaren under uppsägningstiden inte har utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning. Detta följer för konkursförfarandenas del av bestämmelsen i 5 kap. 18 § konkurslagen om att konkursboet ansvarar för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som belöper på tid efter en månad från konkursbeslutet om arbetstagaren fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt anställningsavtalet. För rekonstruktion framgår detta uttryckligen av lönegarantilagen (7 a § första stycket lönegarantilagen).

Rätten till lönegaranti omfattas av samma begränsningar som följer av 12 § andra stycket förmånsrättslagen när det gäller förmånsberättigade fordringar på uppsägningslön (7 a § andra stycket lönegarantilagen). En fordran på uppsägningslön omfattas alltså av lönegarantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § anställningsskyddslagen. Uppsägningslön för tid under vilken arbetstagaren inte utför arbete för annan och inte heller driver egen rörelse omfattas av lönegaranti endast om arbetstagaren kan visa att han eller hon har anmält sig som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen. För uppsägningstid omfattar lönegarantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst vilken arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller annan ersättning under uppsägningstid omfattas av lönegarantin ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den mån stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Rätten till lönegaranti för uppsägningslön för tid efter en månad från konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet omfattar inte, liksom

inte heller lönegarantin för förmånsberättigade fordringar på uppsägningslön, en arbetstagare som själv eller tillsammans med nära anförvanter senare än sex månader före konkursansökningen har ägt en väsentlig andel av företaget och som haft ett betydande inflytande över dess verksamhet. Detta framgår av 7 a § tredje stycket lönegarantilagen genom hänvisningen till 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen. Regleringen bör i detta avseende såvitt avser företagsrekonstruktion uppfattas som syftande på ansökan om företagsrekonstruktion.

Denna ordning ska i huvudsak gälla även fortsättningsvis

Det är utredningens bedömning att den nu gällande tidsbegränsningen för lönegaranti avseende uppsägningslön beräknad enligt 11 § anställningsskyddslagen, som även gäller för arbetstagare som inte omfattas av anställningsskyddslagens tillämpningsområde (jfr prop. 1993/94:208 s. 29 och 61 samt prop. 2002/03:49 s. 162), bör gälla även fortsättningsvis. De uppsägningstider som regleras i anställningsskyddslagen får anses väl täcka de minimikrav som ur social synpunkt kan ställas på uppsägningstidens längd och uppfyller även det sociala skyddssyfte som lagen bör täcka. Tidsbegränsningen bedöms även vara förenlig med artikel 4 i lönegarantidirektivet om tillåtna begränsningar av lönegarantin.

När det gäller avräkningsregeln som avser andra inkomster är det utredningens uppfattning att även den bör kvarstå i sak oförändrad. Det framstår inte som motiverat att låta avräkningsregeln få olika innehåll beroende på om den avser uppsägningslön som kan omfattas av förmånsrätt eller om den avser uppsägningslön för tid efter en månad från konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet. Det finns knappast heller skäl för att regleringen av vilka arbetstagare som på grund av ägande och bestämmande inflytande över gäldenärens verksamhet inte bör ha rätt till lönegaranti ska skilja sig åt beroende på om uppsägningslönen avser tid före en månad efter konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet eller därefter. Även i detta avseende bör regleringen överföras i sak oförändrad till den nya lönegarantilagen.

Däremot bör kravet på att arbetstagaren ska ha anmält sig hos offentlig arbetsförmedling inte finnas i den nya lagen (jfr avsnitt 5.1).

Lönegarantin för uppsägningslön bör också omfatta fordringar som efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte får göras gällande i konkursen (jfr avsnitt 5.1).

5.3 Ingen rätt till lönegaranti vid misstanke om missbruk

Förslag: En lönefordran ska inte omfattas av den statliga lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor som fordringen grundar sig har varit att den skulle betalas helt eller delvis genom lönegarantin eller att lönegarantin på annat sätt utnyttjas otillbörligt.

Skälen för förslaget

Lönegarantidirektivet

Lönegarantidirektivet ska enligt artikel 12 a och artikel 12 b inte påverka medlemsstaternas möjligheter att vidta åtgärder för att förhindra missbruk eller vägra att ta på sig eller begränsa ansvaret enligt direktivet, om det visar sig att uppfyllandet av förpliktelsen är orimligt på grund av förekomsten av särskilda förbindelser mellan arbetstagaren och arbetsgivaren och gemensamma intressen som resulterat i hemliga överenskommelser mellan dem.

I EG-domstolens dom den 11 september 2003 i mål C-201/01, mellan Maria Walcher och Bundesamt für Soziales und Behindertenwesen Steiermark, s. I-8849, uttalade domstolen att det missbruk som avses i artikel 10 a i direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens är sådant otillbörligt handlande som skadar garantiinstitutionerna och som består i att på konstgjord väg skapa en lönefordran för att på så sätt rättsstridigt utlösa dessa institutioners betalningsskyldighet. Det är således åtgärder som är nödvändiga för att förhindra sådana förfaranden som medlemsstaterna hade rätt att vidta enligt artikel 10 a.

Artikel 12 a i lönegarantidirektivet innehåller en motsvarande bestämmelse som den i artikel 10 a i direktiv 80/987/EEG om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens.

En generell regel mot missbruk

Enligt utredningens mening är det angeläget att alla former av otillbörligt utnyttjande av lönegarantin kan hindras så långt det är möjligt. Det framstår därför som nödvändigt med en generell regel riktad just mot missbruk av lönegarantin.

Situationer där ett missbruk kan misstänkas är t.ex. när det en kort tid före konkursen har skett nyanställningar eller kraftiga lönehöjningar som inte synes motiverade. I sådana fall kan det många gånger finnas skäl att tro att lönegarantin avses att utnyttjas otillbörligt. En generell regel riktad mot missbruk av lönegarantin bör därför omfatta den situationen att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor på vilket fordringen grundar sig har varit att betalning ska ske helt eller delvis genom lönegarantin. Detta bör, precis som i dag, komma till tydligt uttryck i lagtexten.

Även vissa former av passivitet från arbetstagarens sida kan utgöra ett otillbörligt utnyttjande av lönegarantin. Exempel på när en sådan passivitet skulle kunna bedömas som ett otillbörligt utnyttjande är att en arbetstagare inte på något sätt agerar för att förändra sin situation när arbetsgivaren en viss tid innan ett insolvensförfarande inleds meddelar arbetstagaren att lönen inte längre kommer att betalas ut från arbetsgivaren, trots att sådan skyldighet föreligger, utan i stället från lönegarantin när insolvensförfarandet väl har inletts. En helhetsbedömning av samtliga omständigheter måste dock alltid göras vid bedömningen av om det är fråga om ett otillbörligt utnyttjande (jfr även NJA 2010 s. 434).

Det är svårt att på förhand förutse alla situationer där ett otillbörligt utnyttjande av lönegarantin skulle kunna misstänkas. Lagtexten bör därför inte innehålla några ytterligare exemplifieringar utöver det att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor på vilket fordringen grundar sig har varit att betalning ska ske helt eller delvis genom lönegarantin.

En avsikt att utnyttja lönegarantin på ett otillbörligt sätt bör medföra att lönefordringen utesluts från rätten till lönegaranti. Det karak-

teristiska för flera av de situationer som är tänkta att träffas av den föreslagna bestämmelsen är att arbetstagaren och arbetsgivaren på något sätt har agerat i samförstånd. Om det skulle behöva vara klarlagt att de förhållanden som utgör ett otillbörligt utnyttjande föreligger, finns risk för att bestämmelsen inte får det genomslag som eftersträvas. Det bör vara tillräckligt att det finns starka misstankar om ett otillbörligt utnyttjande, även om det saknas möjlighet att genom dokument eller på annat sätt visa att sådant verkligen föreligger. Detta bör i lagtexten komma till uttryck genom att en lönefordran inte omfattas av lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att sådana förhållanden föreligger.

5.4 Lönegaranti för kostnader i samband med konkursansökan

Förslag: Om en arbetstagare på grund av en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs, ska lönegarantin även omfatta kostnaden för det.

Skälen för förslaget: Enligt 8 § i den nu gällande lönegarantilagen ersätts vissa kostnader som uppkommit för arbetstagaren i samband med arbetsgivarens konkurs. Om arbetstagaren på grund av en fordran som omfattas av lönegaranti har ansökt om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs, lämnas betalning för kostnaden för det genom lönegarantin. Bestämmelsen får i denna del förstås som att den omfattar kostnader som avses i 2 kap. 23 § konkurslagen. Om konkursen sedan avskrivs på grund av att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, omfattar lönegarantin även den konkurskostnad som arbetstagaren enligt 14 kap. 3 § konkurslagen har ålagts att betala.

Ett sätt för en arbetstagare att säkerställa att få ut sin lön, om arbetsgivaren inte har betalat ut den, är att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs. Lönegarantin träder då in. Kostnaden för att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs och de konkurskostnader som arbetstagaren kan komma att åläggas att betala kan därmed sägas vara en förutsättning för att arbetstagaren ska kunna få rätt till lönegaranti. Om arbetstagaren inte får ersätt-

ning för sådana kostnader, skulle den utbetalade lönegarantin i praktiken minska med motsvarande belopp. Lönegarantins sociala skyddsfunktion för de lönegarantiberättigade fordringarna skulle då inte uppfyllas fullt ut.

Regeringen har föreslagit en ändring i 14 kap. 3 § konkurslagen av innebörd att en borgenär som har ansökt om gäldenärens försätande i konkurs på grund av en fordran som omfattas av statlig lönegaranti inte ska kunna bli ansvarig för konkurskostnader (se prop. 2024/25:135). Som en följd av detta har regeringen även föreslagit att bestämmelsen i lönegarantilagen om rätt till lönegaranti för konkurskostnader ska utgå. Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

Utredningen anser mot den angivna bakgrunden att det saknas behov av att reglera rätt till lönegaranti för konkurskostnader, men att lönegarantin även fortsättningsvis bör omfatta arbetstagarens kostnader för att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs.

5.5 Lönegaranti för belopp som innehållits vid löneutmätning

Förslag: Den statliga lönegarantin ska vid konkurs omfatta belopp motsvarande lön eller annan ersättning och pension som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning avseende arbetstagaren men inte betalat ut till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet. Lönegarantin ska vara begränsad till belopp som motsvarar vad arbetstagaren skulle ha haft förmånsrätt för om arbetsgivaren hade innehållit medlen utan att arbetstagaren varit föremål för löneutmätning.

Om arbetstagaren beviljas lönegaranti för innehållna löneutmätningensbelopp ska bestämmelsen i utsökningsbalken, om att gäldenären inte är betalningsskyldig för den del av en fordran som motsvaras av det av arbetsgivaren innehållna beloppet även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren, inte gälla.

Utbetalning av lönegarantibelopp för innehållna löneutmätningensbelopp ska ske till den myndighet som arbetsgivaren skulle ha betalat ut det innehållna beloppet till i stället för till arbetsgivaren.

Skälen för förslaget

Lönegaranti i förhållande till löneutmätningsbelopp som arbetsgivaren inte har betalat ut till berörd myndighet

Om en arbetstagare är föremål för löneutmätning enligt 7 kap. utsökningsbalken, är arbetsgivaren skyldig att innehålla det belopp som omfattas av utmätningen och sedan betala ut det till Kronofogdemyndigheten eller annan berörd myndighet i stället för till arbetstagaren (7 kap. 20 § utsökningsbalken).

Det kan inträffa att arbetsgivaren försätts i konkurs innan det innehållna utmätningsbeloppet har betalats ut till Kronofogdemyndigheten eller annan berörd myndighet. I en sådan situation ankommer det på utmätningborgenären att göra gällande sin fordran på grund av utmätningsförordnandet i arbetsgivarens konkurs (se NJA 1991 s. 791).

Utmätningborgenären har då i konkursen den förmånsrätt som följer av 12 § förmånsrättslagen eftersom förmånsrätten enligt 3 § samma lag består även om fordringen tas i anspråk genom utmätning (jfr även 7 kap. 13 § utsökningsbalken som anger att utmätning av lön medför förmånsrätt när det belopp som ska innehållas har förfallit till betalning). Eftersom arbetstagaren i en sådan situation inte har förmånsrätt för fordringen, finns inte heller rätt till lönegaranti för denna.

Utmätningborgenärerna har inte heller rätt till lönegaranti för fordringen, med ett undantag. Den som är berättigad till underhåll har rätt till lönegarantibelopp för underhållsbidrag som har innehållits genom utmätning av lön (6 § lönegarantilagen).

Effekter av att arbetsgivaren inte har betalat ut ett utmätt belopp till berörd myndighet

Att arbetsgivaren inte har betalat ut ett innehållt utmätt belopp till berörd myndighet torde inte befria arbetstagaren från betalningsskyldighet i förhållande till utmätningborgenären, förutom i vissa speciella situationer. Om arbetsgivaren har innehållit medel vid löneutmätning i allmänt mål för en fordran som avses i 2 § lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m., är arbetstagaren inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som

motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren (7 kap. 23 § utsökningsbalken). Detsamma gäller när medel har innehållits för en fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

Nuvarande ordning har alltså den effekten att arbetstagaren i en situation, där utmätningsborgenären inte får sin fordran ersatt genom utdelning i konkursen, går miste om det utmätta beloppet utan att skulderna minskar i motsvarande mån.

Lönegarantin ska vid konkurs omfatta löneutmätningssbelopp som har innehållits av arbetsgivaren men inte betalats ut till berörd myndighet

Lönegarantin är en social skyddslagstiftning som ska ersätta arbetstagarens lönefordringar i händelse av arbetsgivarens insolvens. En situation där arbetsgivaren inte har betalat ut ett innehållet utmätningssbelopp till berörd myndighet innan konkursbeslutet, och ersättningen därför inte kan sägas ha kommit arbetstagaren till godo, är för arbetstagaren jämförbar med en situation där arbetsgivaren av något skäl inte har betalat ut ersättning till arbetstagaren.

Med den nu gällande lönegarantiregleringen riskerar arbetstagaren att i utmätningssallet behöva betala två gånger för samma fordran. Dagens reglering kan också påverka den faktiska lönegarantin som arbetstagaren har rätt till genom att lönegarantibelopp kan behöva användas för att betala fordringar som arbetstagaren redan "har betalat" genom det tidigare innehållna utmätningssbeloppet. Det kan exempelvis vara fallet om löneutmätningen ska fortsätta i utbetalade lönegarantibelopp (7 kap. 1 § utsökningsbalken och 24 § lönegarantilagen).

Arbetstagaren får anses ha samma behov av att kunna tillgodo-göra sig ersättning som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning som annan ersättning som arbetsgivaren inte har betalat ut till arbetstagaren. Det finns starka skäl för att lönegarantin vid konkurs även bör omfatta innehållna löneutmätningssbelopp som inte har betalats ut till berörd myndighet.

Vem som ska ha rätt till lönegaranti för innehållna löneutmättningsbelopp

Ett löneutmättningsbeslut kan omfatta många utmättningsborgenärer. Ifall samtliga dessa borgenärer skulle ansöka om lönegaranti skulle det riskera att leda till en omfattande ärendehantering hos Skatteverket. En enklare och mer kostnadseffektiv ordning skulle vara att arbetstagaren ges rätt att ansöka om lönegaranti för det innehållna men inte utbetalade löneutmättningsbeloppet. Eftersom det är fråga om ett utmätt belopp, bör beloppet dock inte betalas ut till arbetstagaren utan till den myndighet som arbetsgivaren skulle ha betalat ut det innehållna beloppet. Myndigheten kan då hantera beloppet på samma sätt som om det hade betalats ut av arbetsgivaren, för Kronofogdemyndighetens del att fördela beloppet mellan utmättningsborgenärerna. Hanteringen skulle då inte nämnvärt påverkas av att beloppet betalas genom lönegarantin i stället för från arbetsgivaren.

Utredningen gör mot denna bakgrund bedömningen att arbetstagaren bör ha rätt till lönegaranti för innehållna men inte utbetalade löneutmättningsbelopp. Eftersom det är fråga om ersättning för ett utmätt belopp, bör beloppet dock betalas ut till den myndighet som arbetsgivaren skulle ha betalat ut det innehållna beloppet till och inte till arbetstagaren.

Även fordringar som avses i 7 kap. 23 § utsökningsbalken ska omfattas av rätten till lönegaranti

En särskild fråga är om fordringar som avses i 7 kap. 23 § utsökningsbalken ska omfattas av rätten till lönegaranti. Bestämmelsen innebär att om arbetsgivaren har innehållit medel vid löneutmätning i allmänt mål för en fordran som avses i 2 § lagen om indrivning av statliga fordringar m.m., är arbetstagaren inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren. Detsamma gäller när medel har innehållits för en fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

Att lönegarantin skulle omfatta hela det utmätta beloppet men det endast skulle fördelas på de fordringar där betalningsskyldigheten kvarstår, skulle innebära att dessa fordringsägare ”överkom-

penseras” i förhållande till om arbetsgivaren hade betalat ut det innehållna beloppet till berörd myndighet före konkursen. Skulle staten inte få utdelning för lönegarantibeloppet i arbetsgivarens konkurs, skulle det dessutom innebära att denna överkompensation sker på statens bekostnad. Det skulle även leda till ett bättre utfall för en arbetstagare vars arbetsgivare försätts i konkurs i förhållande till andra arbetstagare som är föremål för löneutmätning när det gäller dessa fordringar eftersom beloppet skulle fördelas på färre fordringar och varje fordran därmed skulle betalas av med ett större belopp än som annars hade varit fallet. Detta alternativ framstår mot den angivna bakgrunden inte som en lämplig ordning.

Ett sätt att undvika en sådan överkompensation som beskrivs i föregående stycke skulle vara att lönegarantin endast skulle omfatta utmätningsskyldigheter där betalningsskyldigheten fortfarande kvarstår. Det skulle dock ställa stora krav på arbetstagaren att förstå regelverket avseende löneutmätning när det gäller hur innehållna belopp fördelas mellan utmätningsskyldigheterna efter att de betalats ut till berörd myndighet och vilka fordringar som omfattas av 7 kap. 23 § utsökningsbalken där betalningsskyldighet inte längre föreligger. Arbetstagaren skulle även behöva få uppgift från berörd myndighet om hur stor del av det innehållna beloppet som skulle ha fördelats på sådana fordringar som omfattas av 7 kap. 23 § utsökningsbalken, vilket skulle leda till merarbete och kostnader för myndigheten. Med utredningens förslag i avsnitt 6.2 om att en konkursförvaltare ska upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti med en bedömning av vilka fordringar som omfattas av rätten till lönegaranti, skulle även förvaltaren behöva göra en kontroll av vilka fordringar som omfattas av 7 kap. 23 § utsökningsbalken, vilket kräver kontakter med berörd myndighet. Detta skulle medföra ett ytterligare arbetsmoment med åtföljande kostnad i konkursen, utöver bedömningen av om det finns ett innehåll men inte utbetalat löneutmätningsskyldighet som omfattas av rätt till lönegaranti. Det skulle även leda till merarbete och kostnader för berörd myndighet. Utredningen förordar av de nämnda skälen därför inte heller detta alternativ.

Det alternativ som skulle vara mest effektivt och ändamålsenligt ur både tids- och kostnadssynpunkt för arbetstagare, konkursförvaltare och myndigheter samt för arbetstagarna att förstå är att sådana fordringar som avses i 7 kap. 23 § utsökningsbalken i en lönegarantisituation hanteras på samma sätt som om arbetsgivaren hade betalat

ut det innehållna beloppet till berörd myndighet. Detta även om de utanför en konkurssituation inte skulle medföra betalningsskyldighet för arbetstagaren. En arbetstagares rätt till lönegaranti bör därför omfatta hela det belopp som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning men inte betalat ut till berörd myndighet. Beloppet bör av den berörda myndigheten hanteras på samma sätt som om arbetsgivaren hade betalat ut det innehållna beloppet till myndigheten och alltså även omfatta fordringar som avses i 7 kap. 23 § utsökningsbalken. Bestämmelsen i 7 kap. 23 § utsökningsbalken bör justeras för att uppnå detta.

Lönegarantins omfattning när det gäller innehållna löneutmätningensbelopp

Det är för lönegaranti avseende innehållna löneutmätningensbelopp, på samma sätt som lönegaranti för andra fordringar hos arbetsgivaren, rimligt med en begränsning när det gäller vilka fordringar som ska omfattas av rätten till lönegaranti. Mot bakgrund av att samma skäl gör sig gällande för rätt till lönegaranti för innehållna löneutmätningensbelopp som för lönegaranti för andra fordringar hos arbetsgivaren, bör samma begränsningar vad gäller typer av fordringar och tidsfrister gälla. Belopp som arbetstagaren skulle ha haft förmånsrätt för enligt 12 § förmånsrättslagen om arbetsgivaren hade innehållit beloppet utan att arbetstagaren varit föremål för löneutmätning, bör därför omfattas av rätten till lönegaranti vid konkurs.

5.6 Begränsningar när det gäller belopp och tid

Förslag: För fordran på lön eller annan ersättning och pension, med undantag för fordran på framtida pension, ska den statliga lönegarantin för varje arbetstagare omfatta ett sammanlagt belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som gäller enligt socialförsäkringsbalken när beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

För fordran på lön eller annan ersättning ska lönegarantin gälla för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader.

Fordran på ersättning för särskilda kostnader ska betalas före annan fordran.

Skälen för förslaget

Det ska även fortsättningsvis finnas en beloppsbegränsning

Enligt 9 § första stycket i den nu gällande lönegarantilagen omfattas vissa fordringar som ger rätt till lönegaranti av en beloppsbegränsning. Det är dels fråga om fordringar på lön eller annan ersättning och pension som är förenade med förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen eller som skulle ha varit det om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i stället för att beslut fattats om företagsrekonstruktion, dels fråga om fordringar på uppsägningslön för tid efter en månad från konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet (jfr prop. 2004/05:57 s. 45). Övriga fordringar som ger rätt till lönegaranti, exempelvis kostnad för att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs, omfattas inte av beloppsbegränsningen. Maximibeloppet för lönegarantin uppgår för varje arbetstagare till ett belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller när ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

När det gäller sådana fordringar som i dag omfattas av beloppsbegränsningen föreslår utredningen i avsnitt 5.1 och 5.2 att dessa även fortsättningsvis ska omfattas av rätt till lönegaranti. Därutöver föreslås i avsnitt 5.1, 5.2 och 5.5 att lönegarantin ska omfatta vissa fordringar som nu inte ger rätt till lönegaranti. Det är fråga om fordringar på uppsägningslön som saknar förmånsrätt enbart på den grunden att arbetstagaren inte visat att anmälan som arbetssökande till offentlig arbetsförmedling har skett och fordringar som hade omfattats av förmånsrätt om de utan tillämpning av skälighetsbedömningen enligt 5 kap. 2 § konkurslagen hade fått göras gällande i konkursen.¹ Det är vidare fråga om sådana fordringar på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion som enligt den nu gällande regleringen omfattas av ett krav på att arbetstagaren ska ha anmält sig hos offentlig arbetsförmedling samt fordringar på uppsägningslön som efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte får göras gällande i konkursen. Utredningen föreslår även att lönegarantin ska omfatta fordringar som avser belopp som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning, men inte betalat ut till berörd myndighet.

¹ Jfr dock NJA 2010 s. 434 om hur 5 kap. 2 § ska tolkas i förhållande till lönegarantin, vilket tas upp i avsnitt 5.1.

Det står klart att det även fortsättningsvis måste finnas en beloppsbegränsning för lönegarantin för att begränsa statens utgifter. Beloppsbegränsningen bör omfatta samma slag av fordringar som i dag. Det är till att börja med naturligtvis fråga om sådana fordringar som i dag omfattas av begränsningen. Det gäller även de tillkommande lönegarantiberättigade fordringarna på uppsägningslön och fordringar som inte skulle få göras gällande i en konkurs, som kan sägas fylla ut rätten till lönegaranti för tid som redan omfattas av lönegaranti. Beloppsbegränsningen bör omfatta samtliga nu angivna fordringar.

När det gäller lönegaranti för innehållna löneutmätningssbelopp skiljer sig den situationen från övriga fall som föreslås omfattas av beloppsbegränsningen. Det handlar här om ett belopp som skulle ha gått till betalning av en skuld. Arbetstagaren har gått miste om beloppet utan att skulden har minskat. Ifall ett sådant belopp omfattas av beloppsbegränsningen, skulle rätten till lönegaranti för denna situation delvis förlora funktionen att arbetstagaren inte ska behöva betala utmätningssbeloppet ”två gånger”, om arbetstagaren totalt sett har fordringar som överstiger maximibeloppet. Beloppsbegränsningen bör därför inte omfatta lönegaranti för innehållna löneutmätningssbelopp.

I fråga om lönegaranti för en arbetstagarers kostnader för att ansöka om att arbetsgivaren ska försättas i konkurs kan följande konstateras. Om dessa kostnader ingår i maximibeloppet, skulle den utbetalade lönegarantin i praktiken minska med beloppet för dessa kostnader. Lönegarantins sociala skyddsfunktion för de lönegarantiberättigade fordringarna skulle då inte uppfyllas fullt ut (jfr avsnitt 5.4). Utredningen anser därför att lönegarantibelopp för sådana kostnader inte heller framledes bör omfattas av beloppsbegränsningen.

Beloppsbegränsningens storlek

Själva maximibeloppet måste vara så högt att det fyller lönegarantins sociala skyddsfunktion i de normala fallen. Det saknas officiell statistik avseende i hur många fall det utbetalade beloppet uppgår till dagens maximibelopp. Riksrevisionen har i sin granskningsrapport Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete konstaterat att det genomsnittliga lönegaranti-

beloppet som varje mottagare får ut i samband med konkurs eller företagsrekonstruktion hos en och samma arbetsgivare ligger långt från maximibeloppet. Under 2017–2020 handlade det om knappt 8 procent av mottagarna som fick ut maximibeloppet i samband med en konkurs eller företagsrekonstruktion (RiR 2022:4 s. 22). För att få en uppfattning om den procentuella andelen under tiden efter Riksrevisionens rapport har utredningen kontaktat länsstyrelserna i egenskap av utbetalare och bett om uppgifter avseende hur många personer som har beviljats lönegaranti och hur många av dessa som har uppnått taket för ersättningen. Utredningen har efterfrågat uppgifter för åren 2021, 2022 och 2023.

Av de uppgifter som utredningen har fått framgår att få arbetstagare uppnår maximibeloppet. Det rör sig om cirka 3–4 procent av mottagarna. Det kan inte uteslutas att det bland dessa kan förekomma personer som omfattas av flera ärenden, dvs. olika konkurser eller företagsrekonstruktioner, under ett och samma kalenderår och därför har uppnått maximibeloppet. Utbetalningar från flera ärenden under ett kalenderår kan förekomma när beslut i ett ärende har fattats föregående kalenderår med utbetalningar som löper över årsskiftet och det senare under det året fattas ett nytt beslut i ett annat ärende eller när beslut fattas i olika ärenden under ett och samma kalenderår.

Utredningens uppfattning, utifrån uppgifterna från länsstyrelserna, är att den nu gällande ordningen med ett värdebeständigt maximibelopp motsvarande fyra prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken fyller lönegarantins funktion som ett socialt skydd. Beloppsbegränsningen bedöms vara förenlig med artikel 4.3 i lönegarantidirektivet om medlemsstaternas rätt att sätta övre gränser för garantiinstitutionens utbetalningar. Den bedöms även ändamålsenlig utifrån förfarandena i konkurser respektive företagsrekonstruktioner. Den nu gällande regleringen avseende maximibeloppets storlek bör därför överföras i sak oförändrad till den nya lönegarantilagen.

Lönegarantin ska även fortsättningsvis vara begränsad i tid

Enligt 9 § andra stycket i den nu gällande lönegarantilagen gäller lönegarantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader när det gäller fordran på lön eller annan ersättning. Som bestäm-

melsen får förstås omfattar den en sammanhängande period om åtta månader och tar endast sikte på otvistig lön, uppsägningslön inkluderad, eller annan otvistig ersättning eftersom det i 12 § förmånsrättslagen finns särskilda tidsbegränsningar för tvistiga fordringar, fordringar på semesterlön och semesterersättning samt fordringar på pension. Även de skäl som i lagstiftningsärendet anfördes talar för att den ska uppfattas på det sättet (se prop. 2002/03:49 s. 86 och 87).

Av kostnadsskäl bör det även fortsättningsvis finnas en tidsmässig begränsning av lönegarantin. Den nuvarande begränsningen bedöms förenlig med lönegarantins sociala skyddsfunktion när det gäller såväl vilka slags fordringar som omfattas som vilken tid som gäller. Tidsgränsen bedöms förenlig med artikel 4 i lönegarantidirektivet. Nuvarande begränsning bör därför överföras i sak oförändrad till den nya lönegarantilagen. I avsnitt 15.2 belyses vissa effekter av den aktuella tidsbegränsningen som kan behöva utredas ytterligare.

I vilken ordning fordringar ska betalas

Enligt 9 § tredje stycket i den nu gällande lönegarantilagen ska fordringar på ersättning för särskilda kostnader betalas före annan fordran. Med särskilda kostnader avses bl.a. traktamente och resekostnadsersättning. Det har inte framkommit några skäl för att ändra denna reglering.

5.7 Ingen rätt till lönegaranti för en fordran som redan har betalats

Förslag: Det ska inte föreligga rätt till statlig lönegaranti i den utsträckning som en fordran har betalats genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan fordringen har ersatts genom utbetalning av lönegarantibelopp. Detsamma ska gälla vid gränsöverskridande situationer.

Skälen för förslaget: Ifall en fordran betalas helt eller delvis genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen innan lönegarantibelopp för fordringen har hunnit betalas ut, saknas det naturligtvis skäl att ersätta fordringen genom lönegarantin i den utsträckning

den har betalats. Detsamma gäller om en betalning sker från rekonstruktionsgäldenären inom ramen för företagsrekonstruktionen innan lönegarantibelopp för fordringen har hunnit betalas ut. Lönegarantins funktion som social skyddslagstiftning gör sig då inte längre gällande. Det finns inte skäl för att arbetstagaren ska ha rätt till dubbel kompensation, dvs. både från lönegarantin och från konkursboet eller rekonstruktionsgäldenären. Även om detta redan i dag torde betraktas som gängse synsätt, bör det införas en klargörande bestämmelse om att rätt till lönegaranti saknas i den utsträckning som en fordran har betalats på något av dessa sätt. Detsamma bör gälla i de fall där svensk lönegaranti betalas i gränsöverskridande situationer.

5.8 Bestämmelserna om lönegarantins omfattning ska tillämpas även i gränsöverskridande situationer

Förslag: Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller om arbetsgivaren är föremål för ett relevant insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige, ska bestämmelserna om lönegarantins omfattning när det gäller fordringar på lön, uppsägningslön inkluderad, eller annan ersättning och pension samt maximibelopp tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Skälen för förslaget: Vissa delar av utredningens förslag om rätt till lönegaranti för en arbetstagare är knutna till konkursbeslut och beslut om företagsrekonstruktion samt till vissa bestämmelser i förmånsrättslagen och konkurslagen. När det gäller lönegarantins omfattning är det fråga om de föreslagna bestämmelserna om lönegaranti för fordringar med förmånsrätt eller som skulle ha haft förmånsrätt om 5 kap. 2 § konkurslagen inte hade tillämpats (se avsnitt 5.1), om lönegaranti för fordringar på uppsägningslön som inte omfattas av förmånsrätt (se avsnitt 5.2) samt om maximibelopp (se avsnitt 5.6). Lagtekniskt krävs en särskild reglering för att dessa bestämmelser ska tillämpas på samma sätt när arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller i ett annat EU- eller

EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet som vid insolvensförfaranden i Sverige. Det bör alltså av lagen framgå att de aktuella bestämmelserna om lönegarantins omfattning i de nämnda gränsöverskridande situationerna ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Övriga föreslagna bestämmelser i den nya lönegarantilagen som reglerar en arbetstagares rättigheter och skyldigheter i ärenden om svensk lönegaranti i Sverige bedöms, med två undantag, genom sin lagtekniska utformning bli tillämpliga i gränsöverskridande situationer utan särskild reglering. Undantagen avser den föreslagna bestämmelsen om bortfallande av rätt till lönegaranti, som behandlas i avsnitt 6.9, och den föreslagna bestämmelsen om återbetalningsskyldighet om konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion upphävs, som behandlas i avsnitt 8.1.

När det gäller de föreslagna bestämmelserna om handläggning av ärenden hos Skatteverket och i domstol bedöms de genom sin utformning bli tillämpliga även i gränsöverskridande situationer utan särskild reglering.

I sammanhanget kan nämnas att vissa av de föreslagna bestämmelserna i lagen till sin natur är sådana att de inte blir tillämpliga vid insolvensförfaranden i andra länder som ger rätt till svensk lönegaranti. Det gäller t.ex. bestämmelserna om skyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer att upprätta och lämna underlag till Skatteverket (se avsnitt 6.2 och 6.4), om särskild underrättelseskyldighet för förvaltare och rekonstruktörer (se avsnitt 12.3.2) och om statens rätt till ersättning för utbetalade lönegarantibelopp (se avsnitt 11.1).

6 Inledningen av ett lönegarantiärende

6.1 Ett lönegarantiärende ska inledas genom en ansökan från arbetstagaren

<p>Förslag: Ett lönegarantiärende ska inledas genom att arbetstagaren gör en ansökan hos Skatteverket.</p>

Skälen för förslaget

Det ska krävas en ansökan från arbetstagaren

Utredningen ska enligt kommittédirektiven bedöma och lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla och hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas. I uppdraget ingår även att ta ställning till om det finns situationer då ett ansökningsförfarande inte är lämpligt och hur ett ärende i dessa fall ska inledas.

Ett ansökningsförfarande ställer krav på arbetstagaren att aktivt ta ställning till vad som ska begäras i lönegaranti. Det medför även möjligheter att ställa krav på identifiering av arbetstagaren när ansökningsförfarandet görs. Ett krav på att arbetstagaren ska ansöka om lönegaranti tydliggör också arbetstagarens egna ansvar för att rätt lönegaranti-belopp betalas ut. Om ett lönegarantiärende inte skulle innehålla ett krav på ansökan från arbetstagaren utan enbart inledas genom att konkursförvaltaren, rekonstruktören eller annan lämnar uppgifter om lönegaranti till Skatteverket, skulle arbetstagarens ansvar inte bli lika tydligt. Det skulle kunna medföra en risk för att arbetstagaren inte är tillräckligt uppmärksam på riktigheten i de uppgifter som ligger till grund för Skatteverkets prövning. Ett krav på ansökan ger

också bättre och tydligare förutsättningar för straffrättsligt ansvar om det skulle vara aktuellt. Ett ansökningsförfarande bedöms kunna ha en dämpande effekt på försök till missbruk av lönegarantin.

Utredningen gör mot den angivna bakgrunden bedömningen att ett lönegarantiärende alltid bör inledas genom en ansökan från arbetstagaren. Förvaltningslagen (2017:900) innehåller bestämmelser som underlättar för arbetstagaren att ta till vara sin rätt, bl.a. om service-skyldighet och om översättning av handlingar och tillgängliggörande för personer som har en funktionsnedsättning.

Även om arbetstagaren alltid ska ansöka om lönegaranti, finns det olika alternativ för när Skatteverket bör få information om att en arbetstagare kan ha rätt till lönegaranti i samband med en konkurs eller en företagsrekonstruktion. Utredningen har övervägt två alternativ som beskrivs i det följande.

Alternativ 1: Skatteverket får information om arbetstagarens eventuella rätt till lönegaranti innan arbetstagaren ansöker

Det första alternativet som har övervägts bygger på att Skatteverket från konkursförvaltaren eller rekonstruktören kan få information om vilka arbetstagare som kan ha rätt till lönegaranti och som också har givit uttryck för att de avser att ansöka om lönegaranti redan innan en ansökan lämnas till Skatteverket.

Om en arbetstagare vill ansöka om lönegaranti ska förvaltaren eller rekonstruktören enligt detta alternativ, när arbetstagaren önskar det, upprätta ett underlag med sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ifall sådan rätt bedöms finnas. Förvaltaren eller rekonstruktören ska därefter lämna underlaget till arbetstagaren och till Skatteverket. Skatteverket ska informera arbetstagaren om att underlaget har mottagits. Denna information ska dock inte vara en förutsättning för att en ansökan om lönegaranti ska få lämnas till Skatteverket. Om arbetstagarens anspråk på lönegaranti avviker från underlaget, ska arbetstagaren i sin ansökan motivera avvikelsen. Skatteverkets prövning i sak inleds först när arbetstagarens ansökan har kommit in till Skatteverket och lönegarantiärendet därigenom har inletts.

Det måste med ett alternativ som det nu beskrivna vara möjligt för arbetstagaren att kunna inleda lönegarantiärendet hos Skatteverket utan att något underlag från förvaltaren eller rekonstruktören

har upprättats och lämnats in till Skatteverket. Det kan bli aktuellt om förvaltaren eller rekonstruktören anser att det inte finns någon rätt till lönegaranti och därför inte har upprättat något underlag, men arbetstagaren är av motsatt uppfattning, eller om arbetstagaren av något skäl inte vill att förvaltaren eller rekonstruktören ska upprätta något underlag.

Det finns flera fördelar med det nu beskrivna alternativet att Skatteverket får information genom ett underlag direkt från förvaltaren eller rekonstruktören redan innan arbetstagarens ansökan. Med ett sådant förfarande får Skatteverket så snart underlaget har färdigställts information om vilka ansökningar om lönegaranti som sannolikt kommer att komma in till myndigheten. Att Skatteverket får in underlaget utan egen begäran sparar också tid i förhållande till en ordning där Skatteverket skulle behöva efterfråga underlaget från förvaltaren eller rekonstruktören. Det innebär också att myndigheten kan vara säker på att underlaget verkligen utgör förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning och inte har förvanskats i ett senare skede. En sådan tidsbesparing är till fördel för arbetstagaren eftersom det leder till en snabbare hantering när en ansökan väl har kommit in till Skatteverket. Genom detta alternativ har Skatteverket dessutom möjlighet att överföra uppgifterna från underlaget till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär som sedan skickas till eller på annat sätt tillställs arbetstagaren inför dennes ansökan om lönegaranti (jfr uppgifter från tredje man som förtryckts i en inkomstdeklaration från Skatteverket). Utöver att underlätta för arbetstagaren skulle en sådan överföring av uppgifterna också minska risken för oavsiktliga felskrivningar av arbetstagaren i ansökningen. Arbetstagaren kan gå igenom formuläret och antingen skriva under det som det är eller göra de justeringar som behövs för ansökningen. En sådan hantering skulle ge ett snabbt och smidigt sätt att ansöka om lönegaranti, vilket naturligtvis är till fördel för arbetstagaren och på ett gott sätt tillgodoser det sociala skyddsbehov som bär upp lagstiftningen.

Samtidigt går det inte att bortse från att det finns en del nackdelar med en sådan ordning som den beskrivna. Förvaltare och rekonstruktör behöver med detta alternativ säkerställa att arbetstagaren i fråga verkligen vill ansöka om lönegaranti med stöd av ett underlag och också förstår att det leder till att underlaget skickas till Skatteverket. Det har betydelse ur ett integritetsskyddsperspektiv. En enskild bör

knappast behöva bli föremål för en myndighetsåtgärd utan egen vilja när det är fråga om en sådan typ av gynnande insats som lönegarantin utgör. Skatteverket får med detta alternativ också information om enskilda innan ett ärende om lönegaranti har inletts och det alldeles säkert finns någon intresserad part, vilket alltså inte står klart förrän en ansökan faktiskt kommer in till Skatteverket.

Om Skatteverket skulle välja att överföra uppgifterna från underlaget till ett ansökningsformulär, skulle det också kunna bli så att de inte granskas av arbetstagaren i den utsträckning som krävs. Det finns en risk för att arbetstagaren får uppfattningen att i förväg angivna belopp och övriga uppgifter på något sätt är kontrollerade och slutgiltigt bestämda. Detta kan i förlängningen leda till att felaktiga belopp betalas ut eller att arbetstagaren går miste om belopp som arbetstagaren faktiskt har rätt till.

Alternativ 2: Skatteverket får information om arbetstagarens eventuella rätt till lönegaranti först genom arbetstagarens ansökan

Det andra alternativet som har övervägts är att lönegarantiärendet hos Skatteverket på samma sätt som i Alternativ 1 inleds när arbetstagaren ansöker om lönegaranti, men utan att konkursförvaltaren eller rekonstruktören dessförinnan har informerat myndigheten om sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti. Även i detta fall ska förvaltaren eller rekonstruktören, ifall arbetstagaren önskar det, upprätta ett underlag med sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, om sådan rätt bedöms finnas. Underlaget ska sedan tillställas arbetstagaren för dennes ansökan om lönegaranti. Arbetstagaren ska även bifoga underlaget till sin ansökan. Om arbetstagarens anspråk på lönegaranti avviker från underlaget, ska en motivering till avvikelsen lämnas. Om något underlag inte finns, t.ex. för att förvaltaren eller rekonstruktören bedömer att det saknas rätt till lönegaranti eller för att arbetstagaren inte har efterfrågat ett underlag, får arbetstagaren göra sin ansökan utan ett underlag.

Även detta alternativ har fördelar. Det medför inget krav på att förvaltaren eller rekonstruktören ska säkerställa att arbetstagaren vill ansöka om lönegaranti med stöd av ett underlag och också förstår att underlaget skickas till Skatteverket. Detta kan ge en viss tidsbesparing för förvaltare och rekonstruktörer i förhållande till Alternativ 1. Det blir också tydligare för arbetstagaren att det fak-

tiskt är fråga om en egen ansökan när arbetstagaren inleder ärendet hos Skatteverket utan föregående information från myndigheten. Det kan leda till att arbetstagaren granskar underlaget från förvaltaren eller rekonstruktören noggrannare och verkligen gör de justeringar som arbetstagaren anser nödvändiga för en korrekt ansökan.

Det finns emellertid också nackdelar med detta alternativ.

Underlaget från förvaltaren eller rekonstruktören kommer inte in till Skatteverket så snart det har upprättats. Det finns därmed inte någon möjlighet för Skatteverket att underlätta för en arbetstagare att ansöka om lönegaranti genom att föra över uppgifterna från underlaget till ett digitalt eller fysiskt ansökningsformulär innan arbetstagaren gör sin ansökan. Att Skatteverket vid prövningen av en ansökan måste begära in underlaget från förvaltaren eller rekonstruktören för att vara säker på att ha tillgång till det rätta underlaget medför viss tidsfördröjning i handläggningen av lönegarantiärendet i förhållande till Alternativ 1. Tröskeln för en arbetstagare att ansöka om lönegaranti kan också vara högre utan en föregående kontakt från Skatteverket i frågan.

Övervägande fördelar med Alternativ 1

Vid en sammanvägd bedömning, och efter ganska omfattande diskussioner med de sakkunniga och experterna i utredningen, har utredningen kommit fram till att fördelarna med Alternativ 1 (att Skatteverket kan få information om arbetstagarens eventuella rätt till lönegaranti direkt från konkursförvaltaren eller rekonstruktören redan innan arbetstagaren ansöker om lönegaranti) överväger fördelarna med Alternativ 2 (att Skatteverket först genom ansökningen får information om arbetstagarens eventuella rätt till lönegaranti).

Avgörande är alla de praktiska fördelar som finns med Alternativ 1. Genom att underlaget kommer in till Skatteverket så snart det har upprättats behöver myndigheten inte lägga tid på att begära in detta för att säkert ha tillgång till det riktiga underlaget. Att Skatteverket därmed har möjlighet att kunna överföra uppgifterna från förvaltaren eller rekonstruktören till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär förenklar i hög grad för arbetstagaren att snabbt kunna göra sin ansökan, med eller utan justeringar. En sådan överföring av uppgifter skulle även minska risken för rena felskrivningar

från arbetstagaren. Riskerna med att arbetstagaren felaktigt kan få uppfattningen att uppgifterna i ansökningsformuläret är kontrollerade och godkända av Skatteverket kan motverkas genom att myndigheten på ett tydligt sätt i formuläret anger att uppgifterna enbart är överförda från förvaltarens eller rekonstruktörens underlag och inte kontrollerade eller godkända av myndigheten och att arbetstagaren ensam ansvarar för de uppgifter som lämnas i en ansökan.

Det finns med det alternativ som utredningen alltså förordar goda möjligheter att säkerställa att förvaltarens eller rekonstruktörens underlag kommer in till Skatteverket på ett sådant sätt och i ett sådant format som underlättar handläggningen hos Skatteverket, t.ex. genom digital och automatisk hantering, vilket har betydelse för hur snabbt och kostnadseffektivt ett ärende kan handläggas. Denna ordning möjliggör även för olika alternativa sätt att lämna in en ansökan som inte är begränsade till viss teknik och utesluter inte heller fysiska ansökningar. Hur ett digitalt inlämningssystem, både vad gäller underlag från förvaltare och rekonstruktörer och ansökningar från arbetstagare, närmare bör utformas är en fråga i första hand för Skatteverket. Utredningen förutsätter att Skatteverket för en nära dialog med företrädare för förvaltare och rekonstruktörer i denna fråga.

I sammanhanget ska tilläggas att ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti som förvaltaren eller rekonstruktören lämnar till Skatteverket blir en allmän handling hos myndigheten (2 kap. 4 § tryckfrihetsförordningen). En bearbetning av uppgifterna till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär, som tillgängliggörs för den enskilde, innebär att en handling upprättas hos Skatteverket (2 kap. 10 § tryckfrihetsförordningen). De risker från integritetsskyddssynpunkt som kan finnas med att ett underlag lämnas till Skatteverket utan att det sedan följs av en ansökan om lönegaranti kan motverkas dels genom att uppgifterna beläggs med sekretess hos Skatteverket, dels genom särskilda gallringsbestämmelser. Förvaltaren eller rekonstruktören måste naturligtvis i samtliga fall också säkerställa att arbetstagaren verkligen vill att underlaget upprättas och förstår att det kommer att leda till att underlaget lämnas till Skatteverket. Även i de fall ett ärende om lönegaranti inleds kan sekretessbestämmelser bidra till att skydda arbetstagarens personliga integritet.

Utredningens förslag rörande ansökningsförfarandet är alltså i det följande utformade med utgångspunkt i det förordade alternativet. Det redogörs också närmare för de överväganden som ligger till grund för bedömningen att förvaltaren och rekonstruktören bör ha en roll i det nya lönegarantisystemet och för hur förvaltarens och rekonstruktörens underlag närmare bör vara utformat.

6.2 Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska upprätta underlag för en arbetstagares ansökan om lönegaranti

Förslag: Ifall konkursförvaltaren bedömer att en arbetstagare har rätt till statlig lönegaranti ska förvaltaren, om arbetstagaren så vill, skyndsamt upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Samma skyldighet ska gälla för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion. Underlaget ska innehålla uppgift om

1. arbetstagarens namn, personnummer eller motsvarande,
2. kontaktuppgifter till arbetstagaren,
3. arbetsgivarens namn, organisationsnummer eller motsvarande,
4. de fordringar som utifrån den utredning som sker av arbetstagarens fordringar inom ramen för konkursen eller rekonstruktionen bedöms vara omfattade av lönegarantin med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,
5. det har skett eller kommer att ske en betalning till arbetstagaren genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och
6. de övriga upplysningar som kan ha betydelse för Skatteverkets beslut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla.

Skälen för förslaget

Konkursförvaltares och rekonstruktörers särskilda kunskap bör tillvaratas även i ett nytt lönegarantisystem

Lönegarantin fyller ett viktigt skyddsbehov för arbetstagarna. Det är därför av vikt att det är enkelt för en arbetstagare att ansöka om lönegaranti och att ersättningen så snabbt som möjligt når den som har rätt till garantin. Samtidigt ligger det i sakens natur att det många gånger kan vara svårt för en arbetstagare att förstå vilka fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti och vilka som inte gör det. I ett nytt lönegarantisystem som bygger på en ansökan från den enskilde, och där Skatteverket har ansvaret för att ett lönegarantiärende är tillräckligt utrett innan myndigheten fattar beslut (jfr 23 § förvaltningslagen), är det ändå värdefullt och kostnadsbesparande att kunna ta till vara den kunskap som konkursförvaltare och rekonstruktörer har både om regelverket för lönegaranti och om de specifika förhållandena hos en viss gäldenär och för varje arbetstagare hos den aktuella gäldenären.

Även om förvaltare och rekonstruktörer inte ska fatta beslut om lönegaranti kommer de att, inom ramen för konkurs- och rekonstruktionsförfarandena, även fortsatt att behöva reda ut vilka lönefordringar som finns. Förvaltare och rekonstruktörer har normalt betydande kunskap om och stor vana att bedöma vilka fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti. Det är viktigt att detta kan komma till nytta även i ett nytt lönegarantisystem.

Skyldighet för konkursförvaltaren och rekonstruktören att upprätta underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti

Ett lämpligt sätt att ta tillvara konkursförvaltarens och rekonstruktörernas särskilda kunskap även i framtiden är alltså – i linje med det i avsnitt 6.1 föreslagna Alternativ 1 – att förvaltaren och rekonstruktören får i uppgift att sammanställa information om den rätt till lönegaranti som bedöms finnas för en arbetstagare i det aktuella förfarandet.

Förvaltarens och rekonstruktörens roll i det nya lönegarantisystemet bör, för att inte orsaka ytterligare kostnader i konkursen eller företagsrekonstruktionen, omfatta arbete i ungefär samma om-

fattning som i dagens system. Några krav på nya tidskrävande utredningsåtgärder bör inte införas. Förvaltarens och rekonstruktörens arbete bör utgå från den utredning som ändå görs av en fordran inom ramen för konkursen respektive rekonstruktionen. Det är utifrån denna utredning som en bedömning bör göras av vilken rätt till lönegaranti som föreligger. Åtgärderna blir då i princip desamma som enligt nuvarande ordning, men själva beslutsfattandet kan alltså sägas bli ersatt med upprättande av ett underlag för arbetstagarens ansökan.

Arbetsätt och handledningar som används av förvaltare och rekonstruktörer i dag kan därmed vara användbara även i det nya lönegarantisystemet. Ett exempel på en sådan handledning är Lönegarantihandledning – Ett stöd för att identifiera varningssignaler inför beslut om lönegaranti, som tagits fram inom samarbetet Rutiner brottsutredningar i konkurs (RUBICON). RUBICON är ett samarbete mellan Ackordscentralen, Rekonstruktör- och konkursförvaltarkollegiet i Sverige, Ekobrottsmyndigheten, Skatteverket, Bolagsverket och Kronofogdemyndigheten.

Förvaltarens skyldighet enligt 7 kap. 10 § konkurslagen att höra Kronofogdemyndigheten som tillsynsmyndighet i viktigare frågor är även med utredningens förslag aktuell när det gäller utredningen av lönefordringar.¹ Tillsynsmyndigheten har kvar sin tillsyn över förvaltaren enligt 7 kap. 27 § konkurslagen. En konsekvens blir dock att tillsynen även kommer att omfatta förvaltarens arbete med underlaget.

Det är utredningens bedömning att, om förvaltarnas och rekonstruktörernas kunskap tas till vara på det beskrivna sättet, så bidrar det till ett effektivt lönegarantisystem. Arbetstagaren får genom uppgifterna hjälp i arbetet med sin ansökan. Det leder sannolikt till bättre och mer korrekt utformade ansökningar, vilket minskar behovet för Skatteverket att begära kompletteringar från arbetstagaren av det skälet. Det kan även antas att arbetstagaren snabbare kan göra sin ansökan om han eller hon har uppgifterna från förvaltaren eller rekonstruktören att luta sig mot. Att arbetstagaren får sin lön utbetald har, förutom de sociala skälen, betydelse för dennes arbetskyldighet i en konkurs eller en rekonstruktion. Alla åtgärder som kan underlätta en snabb hantering av lönegarantiärenden är därför viktiga.

---

¹ Jfr föreslagna ändringar av 7 kap. 10 § konkurslagen i prop. 2024/25:135.

Mot bakgrund av det anförda bör det alltså finnas en skyldighet för förvaltaren och rekonstruktören att upprätta ett underlag med uppgift om den bedömning som har gjorts av en arbetstagares rätt till lönegaranti. Skyldigheten bör endast gälla om arbetstagaren har givit uttryck för en vilja att ansöka om lönegaranti med stöd av ett sådant underlag. Det kan i lagtexten komma till uttryck genom att ett underlag, om arbetstagaren så vill, ska upprättas för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Hur denna viljeyttring ska ha kommit till uttryck bör inte regleras utan får hanteras inom ramen för varje förfarande efter vad som bedöms lämpligt i det enskilda fallet. Enligt utredningens förslag i avsnitt 6.4 ska förvaltaren och rekonstruktören vara skyldiga att lämna underlaget till Skatteverket. Det är därför av vikt att arbetstagaren förstår att ett upprättat underlag kommer att hanteras på detta sätt liksom att förvaltaren eller rekonstruktörens uppgifter om ändrad bedömning av rätten till lönegaranti kommer att lämnas till Skatteverket (se avsnitt 6.4). Hur detta ska säkerställas bör inte heller regleras, utan får hanteras på det sätt som förvaltaren eller rekonstruktören bedömer är lämpligt i det enskilda fallet. Ifall en arbetstagare inte vill att ett underlag ska skickas till Skatteverket, får arbetstagaren avstå från att efterfråga ett underlag och i stället göra sin ansökan utan något underlag.

Eftersom lönegarantin är ett skydd för arbetstagaren, bör underlaget upprättas skyndsamt.

Att underlaget föreslås upprättas för arbetstagarens ansökan om lönegaranti innebär att underlaget på något sätt måste lämnas till arbetstagaren. Hur underlaget ska lämnas bör inte regleras, utan får hanteras inom ramen för varje förfarande på det sätt som bedöms lämpligt i det enskilda fallet.

Det får naturligtvis antas att arbetstagarna i de flesta fall kommer att ansöka om lönegaranti i nära anslutning till att konkursen eller rekonstruktionen inleds. Det kan inte uteslutas att ansökningar kommer att göras först en tid därefter. Underlaget fyller samma funktion oavsett om en ansökan sker i nära anslutning till konkurs- eller rekonstruktionsbeslutet eller först vid en senare tidpunkt. Utredningen föreslår i avsnitt 6.9 att en arbetstagare måste göra en ansökan inom en viss tid för att inte förlora sin rätt till lönegaranti. När denna tid har löpt ut bör skyldigheten för förvaltaren eller rekonstruktören att upprätta underlag bortfalla.

Vad underlaget närmare ska innehålla

Underlaget bör innehålla nödvändiga uppgifter för att identifiera arbetstagaren och konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären. Det bör därför finnas uppgifter om arbetstagarens namn och personnummer eller motsvarande samt arbetsgivarens namn och organisationsnummer eller motsvarande. Det är naturligtvis även viktigt att underlaget innehåller kontaktuppgifter till arbetstagaren såsom exempelvis telefonnummer, postadress och e-postadress som kan användas för att kontakta arbetstagaren muntligt eller skriftligt.

Av underlaget bör även framgå vilka fordringar som konkursförvaltaren eller rekonstruktören bedömer omfattas av rätt till lönegaranti. Som framgår av det föregående bör bedömningen av rätten till lönegaranti göras utifrån den utredning som sker av arbetstagarens fordringar inom ramen för konkursen eller företagsrekonstruktionen. Uppgifterna bör omfatta vilket slag av fordran som avses (inestående lön, uppsägningslön eller annat) med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning. Underlaget bör omfatta alla arbetstagarens fordringar som enligt förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning omfattas av lönegarantin. Det innebär att även en fordran som enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte skulle få göras gällande i en konkurs, men som ändå ger rätt till lönegaranti, omfattas (se avsnitt 5.1 och 5.2). Det innebär också att något urval eller någon rangordning av fordringar utifrån de föreslagna bestämmelserna om maximibelopp och tidsbegränsning (se avsnitt 5.6) eller på annat sätt inte behövs.

Av underlaget bör även framgå om det vid tidpunkten för upprättande av underlaget har skett, eller förvaltaren eller rekonstruktören redan då vet att det kommer att ske, en betalning till arbetstagaren genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären som avser sådana fordringar som omfattas av lönegarantin. En sådan betalning medför att någon rätt till lönegaranti inte föreligger för fordringen i den utsträckning den ersätts genom betalningen (se avsnitt 5.7). Skatteverket kan genom förvaltarens eller rekonstruktörens information vid sin kommande prövning beakta betalningen för det fall fordringen skulle omfattas av arbetstagarens ansökan (se avsnitt 7.3).

I sammanhanget kan nämnas att det sannolikt inte kommer att vara särskilt vanligt förekommande att en betalning av detta slag aktualiseras redan i samband med att underlaget upprättas. Mot bakgrund av lönegarantins funktion som social skyddslagstiftning kan det antas att arbetstagaren redan tidigt kommer att ansöka om lönegaranti. När det t.ex. gäller en konkurs är det i regel först efter att konkursen har pågått en tid som det står klart att det kommer att bli fråga om utdelning i konkursen, förskottsbetalning inbegripet. Det kan antas att arbetstagarens samtliga lönegarantibelopp redan har betalats ut vid den tidpunkten. Utredningen föreslår dock i avsnitt 6.9 att en ansökan om lönegaranti ska få göras upp till åtta månader efter konkursbeslutet eller beslutet om rekonstruktion. Det kan därmed inte helt uteslutas att en betalning i något fall kan ha aktualiserats när underlaget upprättas.

Det skulle i vissa situationer kunna finnas behov av ytterligare uppgifter än de som redogörs för i det föregående. Det kan t.ex. vara av betydelse för Skatteverkets prövning att få veta om det finns osäkerhet kring bedömningarna av rätten till lönegaranti på grund av brister i löneunderlag eller annan dokumentation hos gäldenären. Annan information som kan vara av betydelse för Skatteverkets prövning är om det finns olika uppfattningar om vilka fordringar som omfattas av lönegarantin. Ytterligare exempel är om förvaltaren eller rekonstruktören har kännedom om att arbetstagaren omfattas av ett löneutmättningsbeslut enligt utsökningsbalken. Ett pågående löneutmättningsbeslut har enligt utredningens förslag i avsnitt 7.7.2 betydelse för vilket belopp som ska betalas ut till arbetstagaren. Det bör därför finnas en skyldighet för förvaltare och rekonstruktörer att i underlaget även lämna övriga uppgifter som på detta sätt mera allmänt kan ha betydelse för Skatteverkets beslut.

Det kan i det nya lönegarantisystemet, kanske efter en viss tids tillämpning, visa sig att underlagen från förvaltare och rekonstruktörer behöver innehålla ytterligare uppgifter än som nu kan förutses. Vissa uppgifter skulle också kunna lämpa sig bättre att reglera på lägre föreskriftsnivå än genom lag. Det skulle också kunna finnas ett behov av att uppgifterna i underlaget lämnas enligt en särskild uppställning för att förenkla hanteringen hos Skatteverket. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör därför få möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla.

Flera underlag för samma arbetstagare ska kunna upprättas

Det kan inte uteslutas att det skulle kunna ta olika lång tid för konkursförvaltaren eller rekonstruktören att utreda olika slag av fordringar som omfattas av lönegarantin. Det kan gå fortare att utreda fordringar på lön som redan har förfallit till betalning och som omfattas av lönegarantin än andra fordringar som också omfattas av garantin. Det kan också antas att lönebelopp som redan har förfallit till betalning i regel är det som i ett första steg är viktigast för en arbetstagare att få prövat och ersatt genom lönegarantin.

För att lönegarantin ska fylla sin funktion som socialt skydd på bästa sätt bör det vara möjligt för en arbetstagare att dela upp sina anspråk på lönegaranti i flera ansökningar, om arbetstagaren skulle anse att detta var mest lämpligt (se avsnitt 6.7). För att inte behöva stå utan ersättning under alltför lång tid kan en arbetstagare ha intresse av att tidigt kunna göra en första ansökan om lönegaranti avseende de fordringar som snabbt kunnat utredas. En förvaltare eller rekonstruktör bör därför ha möjlighet att dela upp sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti i flera underlag. Den föreslagna regleringen av skyldigheten att upprätta underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti uppfyller detta genom att den inte innehåller någon begränsning i fråga om antalet underlag.

Det kan naturligtvis vara svårt för en arbetstagare att sätta sig in i hur lång tid det kan ta för förvaltaren eller rekonstruktören att utreda olika fordringar för att därigenom kunna avgöra om anspråken ska delas upp i flera ansökningar med stöd av flera underlag eller inte. Utredningen gör bedömningen att sådana frågor bör kunna lösas i praktiken genom en dialog mellan förvaltaren eller rekonstruktören och arbetstagaren.

6.3 Arbetstagaren ska upplysa om inkomster under uppsägningstiden

Förslag: Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, ska arbetstagaren lämna upplysningar till konkursförvaltaren eller rekonstruktören om anställnings- och inkomstförhållandena under denna tid. Upplysningarna ska lämnas innan förvaltaren

eller rekonstruktören upprättar underlaget för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Samma upplysningsskyldighet ska gälla om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Skälen för förslaget: Utredningen lämnar i avsnitt 5.1 och 5.2 förslag på lönegarantins omfattning under uppsägningstid. Förslaget innefattar en avräkningsregel som bl.a. innebär att lönegarantin endast ska omfatta lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat i en annan anställning. Med samtidig inkomst i annan anställning jämföras även i vissa fall aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

För att en konkursförvaltare eller rekonstruktör ska kunna ta faktiska inkomster under uppsägningstiden i beaktande när rätten till lönegaranti bedöms bör arbetstagaren, om sådana inkomster finns, vara skyldig att upplysa om detta och också om sina anställnings- och inkomstförhållanden under denna tid innan underlaget upprättas. Uppgifter som kan behövas för att bedöma om avräkning ska ske är t.ex. information om arbetsgivare, omfattningen av anställningen med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning och vilken inkomst som arbetstagaren får från anställningen eller den egna rörelsen.

Upplysningsskyldigheten bör av naturliga skäl endast omfatta inkomster som vid tidpunkten för upprättande av underlaget är kända för arbetstagaren. Skulle något i detta avseende ha förändrats när ansökan sedan görs, får arbetstagaren ta hänsyn till det vid sin slutliga bedömning av vad ansökningen ska omfatta.

För arbetstagarens skyldighet att upplysa Skatteverket om inkomster som blir kända sedan ansökningen har gjorts hänvisas till förslaget i avsnitt 7.4.

6.4 Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska lämna in underlaget till Skatteverket

Förslag: Konkursförvaltaren ska genast lämna ett upprättat underlag för en arbetstagares ansökan om lönegaranti till Skatteverket. Samma skyldighet ska gälla för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Om konkursförvaltaren efter det att ett underlag har lämnats till Skatteverket ändrar sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ska förvaltaren genast upplysa Skatteverket om den ändrade bedömningen. Samma skyldighet ska gälla för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Skälen för förslaget

Skyldighet att lämna det upprättade underlaget till Skatteverket

Utredningen föreslår i avsnitt 6.2 att en konkursförvaltare eller rekonstruktör ska vara skyldig att upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Underlaget ska bl.a. omfatta en bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti. För att Skatteverket säkert ska kunna förlita sig på ett sådant underlag vid sin prövning av en ansökan, bör underlaget lämnas till Skatteverket direkt från förvaltaren eller rekonstruktören. Mot bakgrund av lönegarantins sociala skyddsfunktion bör underlaget lämnas till Skatteverket genast, dvs. så snart det har upprättats. För att möjliggöra en flexibilitet i den praktiska hanteringen och inte heller utesluta möjligheten till inlämning av underlaget i fysisk form bör lagtexten inte innehålla någon reglering av själva förfarandet för inlämnandet av underlagen.

I avsnitt 6.1 framhålls att en ordning där förvaltare och rekonstruktörer lämnar underlaget till Skatteverket möjliggör för myndigheten att få in underlaget på ett sådant sätt och i ett sådant format att det underlättar handläggningen hos myndigheten, t.ex. genom digital och automatisk hantering. Det har, som sagt, betydelse för hur snabbt ett ärende kan handläggas hos Skatteverket. Att Skatteverket kan förlita sig på uppgifterna i underlaget och snabbt får in dessa på visst sätt innebär även att myndigheten har möjlighet att överföra uppgifterna till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär

inför arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Hur ett digitalt inlämningssystem närmare bör utformas är, som sägs i avsnitt 6.1, en fråga i första hand för Skatteverket. Utredningen förutsätter att Skatteverket för en nära dialog med företrädare för förvaltare och rekonstruktörer i denna fråga. Eftersom det ligger i såväl förvaltarnas och rekonstruktörernas som Skatteverkets intresse med en smidig och kostnadseffektiv hantering, kan man utgå från att lämpliga lösningar kommer att hittas.

Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska upplysa Skatteverket om ändrad bedömning av lönegarantin

Det kan uppkomma en situation, efter det att underlaget har lämnats in till Skatteverket, där konkursförvaltaren eller rekonstruktören ändrar sin tidigare bedömning av rätten till lönegaranti. En sådan ändrad bedömning skulle exempelvis kunna bli aktuell om det framkommer nya uppgifter eller om de förutsättningar som låg till grund för den tidigare bedömningen på annat sätt ändras. Exempel på det senare kan vara att det inträffar omständigheter som gör att förvaltaren bedömer att förutsättningarna för avräkning på lönegarantibelopp för uppsägningslön enligt utredningens förslag i avsnitt 5.1 och 5.2 är uppfyllda, trots att detta inte var fallet när underlaget upprättades. Det skulle även kunna vara så att en förvaltare ändrar sin initiala bedömning av behovet av fortsatt arbete under konkursen, vilket innebär att konkursboet ska betala lön till arbetstagaren om denne fortsätter att arbeta under konkursen (jfr 5 kap. 18 § konkurslagen). Man kan också tänka sig att en fordran som omfattas av underlaget senare betalas genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan lönegarantibelopp för fordringen har betalats ut, vilket enligt utredningens förslag medför att rätten till lönegaranti faller bort i den utsträckning som betalning har skett (se avsnitt 5.7).

Skatteverket bör vid sin handläggning alltid ha tillgång till aktuella uppgifter om förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning av rätten till lönegaranti. Förvaltare och rekonstruktörer bör därför vara skyldiga att upplysa Skatteverket om en tidigare bedömning av rätten till lönegaranti har ändrats och varför. Mot bakgrund av vikten av att Skatteverket har aktuella uppgifter bör upplysningen lämnas till Skatteverket genast, dvs. så snart förvaltaren eller rekonstruk-

tören har gjort en ny bedömning. Det bör inte föreskrivas något formkrav för hur upplysningen ska lämnas, utan den bör kunna lämnas såväl muntligt som skriftligt utifrån vad förvaltaren eller rekonstruktören bedömer är lämpligast i det enskilda fallet.

6.5 Skatteverket ska underrätta arbetstagaren om att underlaget har inkommit

Förslag: Skatteverket ska skyndsamt underrätta arbetstagaren om att ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti har inkommit till myndigheten.

Skälen för förslaget: För en arbetstagare som vill ansöka om lönegaranti kan det vara av vikt att få veta att konkursförvaltarens eller rekonstruktörens underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti har kommit in till Skatteverket. Det kan antas att tröskeln för att ansöka om lönegaranti är lägre om arbetstagaren dessförinnan har fått någon form av information från Skatteverket. Skatteverket bör därför ha en skyldighet att underrätta arbetstagaren om att ett sådant underlag från förvaltaren eller rekonstruktören har kommit in till myndigheten. Underrättelsen bör mot bakgrund av lönegarantins karaktär ske skyndsamt. I skyndsamhetskravet bör naturligtvis rymmas en möjlighet för Skatteverket att vidta nödvändiga åtgärder inför en underrättelse, såsom exempelvis kontroll av adress till arbetstagaren eller liknande. Skatteverket bör dock inte få dröja längre tid med underrättelsen än som kan vara motiverat för sådana nödvändiga åtgärder. Hur underrättelsen ska ske, muntligt, genom brev, e-post eller på annat sätt, bör inte regleras utan får avgöras efter vad som bedöms lämpligt i det enskilda fallet.

Det kan vara lämpligt att Skatteverket i underrättelsen även informerar om vilka alternativa sätt som finns för arbetstagaren att göra sin ansökan. Detta bör dock inte regleras i lagen.

6.6 Konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska underrätta arbetstagaren ifall rätt till lönegaranti bedöms saknas

Förslag: Om konkursförvaltaren eller rekonstruktören gör bedömningen att arbetstagaren inte har några fordringar som omfattas av den statliga lönegarantin och skyldigheten att upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti därmed inte gäller, ska arbetstagaren skriftligen underrättas om bedömningen och skälen för den.

Skälen för förslaget: Det kan vara så att konkursförvaltaren eller rekonstruktören gör bedömningen att arbetstagaren inte har några fordringar som omfattas av lönegarantin, trots att arbetstagaren själv ansett att det finns rätt till lönegaranti och har önskat att ett underlag ska upprättas. Arbetstagaren bör i ett sådant fall få information om förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning för att kunna ta det i beaktande inför sitt beslut av om en ansökan ändå ska göras. Arbetstagaren får enligt utredningens förslag i avsnitt 6.1 ansöka om lönegaranti hos Skatteverket utan ett underlag från förvaltaren eller rekonstruktören. Förvaltaren eller rekonstruktören bör mot bakgrund av det anförda vara skyldig att skriftligen underrätta arbetstagaren om bedömningen att det saknas rätt till lönegaranti och varför.

6.7 Vad arbetstagarens ansökan ska innehålla

Förslag: Arbetstagarens ansökan om statlig lönegaranti hos Skatteverket ska innehålla uppgift om

1. arbetstagarens namn, personnummer eller motsvarande,
2. kontaktuppgifter till arbetstagaren,
3. arbetsgivarens namn, organisationsnummer eller motsvarande,
4. de fordringar som omfattas av anspråket på lönegaranti med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,

5. skälen för avvikelserna om anspråket avviker från bedömningen av rätten till lönegaranti i konkursförvaltarens eller rekonstruktörens underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti,
6. mottagna eller kommande betalningar genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären eller motsvarande vid gränsöverskridande situationer som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och
7. en fordran som omfattas av lönegaranti har överlåtits och till vem detta har skett.

Arbetstagaren ska i sin ansökan också få lämna övriga uppgifter som arbetstagaren bedömer har betydelse för Skatteverkets prövning.

Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, ska arbetstagaren lämna upplysningar till Skatteverket om anställnings- och inkomstförhållandena under denna tid. Samma upplysningsskyldighet ska gälla om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kunna meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla.

Skälen för förslaget

En ansökan ska innehålla nödvändiga identifikationsuppgifter

Arbetstagarens ansökan bör innehålla nödvändiga uppgifter för att identifiera arbetstagaren och konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären. Den bör därför innehålla uppgift om arbetstagarens namn och personnummer eller motsvarande samt arbetsgivarens namn och organisationsnummer eller motsvarande. Det är naturligtvis även viktigt att ansökningen innehåller kontaktuppgifter till arbetstagaren som kan användas för att kontakta arbetstagaren muntligt eller skriftligt, exempelvis telefonnummer, postadress och e-postadress.

En ansökan ska även omfatta uppgift om vilka fordringar som omfattas av ansökan

Av ansökningen bör även framgå vilka fordringar som omfattas av denna, med nödvändig precisering för att Skatteverket ska kunna bedöma om fordringarna omfattas av rätt till lönegaranti. Det är fråga om uppgifter om vilket slag av fordran som avses (innestående lön, uppsägningslön eller annat) med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning.

Enligt nuvarande lönegarantilag ska, i en situation där en arbetstagare har såväl oprioriterade som prioriterade fordringar, lönegarantin i första hand anses avse fordringar med förmånsrätt (se NJA 2020 s. 414 p. 29). I det nu föreslagna lönegarantisystemet som bygger på ett ansökningsförfarande kommer prövningen i stället att styras av vilka fordringar som omfattas av arbetstagarens ansökan oberoende av fordringarnas förmånsrätt. I ett ansökningsbaserat system, oavsett vad ansökan handlar om, får anses ligga att sökanden själv avgör vad som ska omfattas av ansökningen, som då också sätter ramarna för beslutsmyndighetens prövning. För valrättens påverkan på utdelning i konkurs hänvisas till avsnitt 11.1.

Om arbetstagaren anser att det finns fordringar på lönegaranti som sammantaget överskrider det föreslagna maximibeloppet (se avsnitt 5.6), är det upp till arbetstagaren att genom sin ansökan avgöra vilka fordringar som han eller hon önskar få ersatta genom lönegarantin. Det är även upp till arbetstagaren att med beaktande av den föreslagna begränsningen för lönegarantin till en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader (se avsnitt 5.6) avgöra vilka fordringar som lämpligen bör omfattas av ansökningen. Genom informationsmaterial och ansökningsblanketter kan arbetstagaren, vid sidan av upplysningar från förvaltaren och rekonstruktören, få nödvändig information om regelverket för att kunna utforma sin ansökan på bästa sätt.

Arbetstagaren ska i sin ansökan uppge varför ett anspråk på lönegaranti avviker från ingivet underlag

Om anspråket i arbetstagarens ansökan avviker från den bedömning av rätten till lönegaranti som framgår av konkursförvaltarens eller rekonstruktörens underlag, bör arbetstagaren vara skyldig att i ansökningen ange skälen för avvikelsen. Skatteverket får då redan från början ett bättre beslutsunderlag och nödvändiga kompletteringar i ett senare skede bör kunna undvikas, vilket ger förutsättningar för ett snabbare förfarande.

Uppgift om mottagna eller kommande betalningar i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären ska lämnas

Om arbetstagaren har mottagit en betalning genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären avseende fordringar som omfattas av lönegarantin, saknas förutsättningar för att ersätta dessa genom garantin i den utsträckning som betalning har skett (se avsnitt 5.7). Detsamma föreslås gälla vid gränsöverskridande situationer.

Konkursförvaltare eller rekonstruktören ska enligt utredningens förslag i avsnitt 6.2 lämna uppgift till Skatteverket om sådana betalningar som har skett innan underlaget för arbetstagarens ansökan om lönegaranti upprättas eller som de vid den tidpunkten vet kommer att ske. Det skulle kunna inträffa att betalningar av detta slag blir aktuella först efter att underlaget har upprättats. Enligt utredningens förslag ska en förvaltare eller rekonstruktör genast upplysa Skatteverket om bedömningen av rätten till lönegaranti ändras efter det att underlaget har lämnats till myndigheten (se avsnitt 6.4). Eftersom rätt till lönegaranti saknas i den utsträckning som en fordran har betalats på något av de angivna sätten innan fordringen har ersatts genom lönegarantin, omfattas information om betalningen av den aktuella upplysningsskyldigheten. Betalningar av de nämnda slagen har betydelse för rätten till lönegaranti, och därför bör även arbetstagaren informera om eventuella sådana i sin ansökan. Som framgår av avsnitt 6.2 kommer det dock sannolikt inte att vara särskilt vanligt förekommande med betalningar av detta slag redan i samband med ansökningen.

Om arbetstagarens ansökan skulle omfatta fordringar som redan har ersatts eller som kommer att ersättas t.ex. genom en betalning i konkursen, kan Skatteverket genom informationen från förvaltaren, rekonstruktören och arbetstagaren ta hänsyn till detta vid sin prövning av ansökningen (se avsnitt 7.3). För arbetstagarens upplysnings-skyldighet om betalningar efter det att ansökningen har lämnats till Skatteverket hänvisas till avsnitt 7.4.

Ansökningen ska innehålla uppgift om en fordran som omfattas av lönegaranti har överlåtits

Enligt utredningens förslag i avsnitt 10.2 bör, i likhet med vad som gäller i dag, en överlåten fordran i vissa fall innebära en rätt för förvärvaren att erhålla lönegaranti. Arbetstagaren kan trots överlåtelsen ha kvar vissa fordringar som omfattas av rätten till lönegaranti. Efter-som en överlåten fordran enligt utredningens förslag bör omfattas av arbetstagarens maximibelopp, behöver Skatteverket i en situa-tion där både förvärvaren och arbetstagaren kan ansöka om löne-garanti få kännedom om att en fordran har överlåtits. Skatteverket kan då underlätta hanteringen genom att låta ärendena handläggas gemensamt. Arbetstagaren bör därför i sin ansökan lämna uppgift om en fordran som omfattas av lönegaranti har överlåtits och till vem detta har skett.

En möjlighet för arbetstagaren att lämna övriga uppgifter

I vissa fall kan arbetstagaren vilja lämna ytterligare uppgifter till stöd för sin ansökan än de som omfattas av de föreslagna uppgifts-kraven. Det skulle t.ex. kunna bli aktuellt i en situation där arbets-tagaren visserligen utformar sin ansökan i enlighet med konkursför-valtarens eller rekonstruktörens bedömning av rätten till lönegaranti, men där det av underlaget framgår att förvaltaren eller rekonstruk-tören anser att det finns osäkerhet kring bedömningen på grund av brister i löneunderlag eller annan dokumentation hos gäldenären. Arbetstagaren kan då ha behov av att lämna ytterligare information som stödjer ansökningen om lönegaranti. Det bör bl.a. av detta skäl finnas en uttrycklig möjlighet för arbetstagaren att i sin ansökan

lämna ytterligare uppgifter, utöver de som utredningen föreslår, som arbetstagaren bedömer har betydelse för Skatteverkets prövning.

Skyldighet för arbetstagaren att i ansökan redovisa inkomster under uppsägningstid

Utredningen föreslår när det gäller lönegaranti under uppsägningstid en avräkningsregel som, i likhet med dagens reglering, går ut på bl.a. att lönegarantin endast ska omfatta lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat i en annan anställning, se avsnitt 5.1 och 5.2. Med samtidig inkomst i annan anställning jämföras även i vissa fall aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Mot bakgrund av den föreslagna avräkningsregeln behöver Skatteverket få information om arbetstagaren under uppsägningstiden har inkomster som kan påverka rätten till lönegaranti. Även om sådan information omfattas av ett underlag från konkursförvaltaren eller rekonstruktören, kan det ha skett förändringar i detta avseende under tiden från det att underlaget upprättades till dess att ansökningen görs. Informationen behövs även för det fall det inte finns något underlag från förvaltaren eller rekonstruktören. Det senare skulle t.ex. kunna inträffa om arbetstagaren anser att rätt till lönegaranti föreligger trots att förvaltaren eller rekonstruktören har gjort en annan bedömning.

Om arbetstagaren under uppsägningstiden har faktiska inkomster från en annan anställning eller från egen rörelse, bör arbetstagaren därför vara skyldig att i sin ansökan upplysa om sina anställnings- och inkomstförhållanden under denna tid. Uppgifter som kan behövas för att bedöma om avräkning ska ske är t.ex. information om arbetsgivare, omfattningen av anställningen med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning och vilken inkomst som arbetstagaren får från anställningen eller den egna rörelsen. Skyldigheten bör av naturliga skäl endast omfatta inkomster som vid tidpunkten för ansökningen är kända för arbetstagaren. För skyldighet att upplysa om inkomster som blir kända först efter denna tidpunkt hänvisas till avsnitt 7.4.

Arbetstagaren ska kunna dela upp sina anspråk i flera ansökningar

Rätten till lönegaranti föreslås omfatta flera olika typer av fordringar. Vissa av dessa föreslås omfattas av en beloppsgräns (se avsnitt 5.6). Det föreslås även en tidsgräns för vissa fordringar (se avsnitt 5.6). Arbetstagaren behöver beakta dessa vid bedömningen av vilka fordringar som ska omfattas av ansökningen. Det kan även vara så att vissa fordringar inte klarläggs förrän en viss tid in i förfarandet, medan andra fordringar är klarlagda och förfallna redan i inledningen av detta. Om arbetstagaren skulle vara tvungen att samla alla sina anspråk på lönegaranti i en och samma ansökan, skulle det kunna leda till att ansökningen inte kan göras förrän en, ibland lång, tid efter konkursutbrottet eller inledandet av företagsrekonstruktionen. Det skulle motverka lönegarantins funktion som socialt skydd. I sammanhanget kan nämnas att det redan i dagens lönegarantisystem förekommer att det fattas flera beslut om lönegaranti för en enskild arbetstagare.

För att lönegarantin ska fylla sin skyddsfunktion på bästa sätt bör en arbetstagare ha möjlighet att välja mellan att samla alla sina anspråk i en ansökan eller att dela upp dem i flera ansökningar, utifrån vad arbetstagaren anser mest lämpligt. Den föreslagna regleringen av vad en ansökan ska innehålla uppfyller detta genom att den inte innehåller någon begränsning i fråga om antalet ansökningar.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla

Det kan i det nya lönegarantisystemet visa sig att en ansökan behöver innehålla ytterligare uppgifter än som nu kan förutses. Vissa uppgifter skulle också kunna lämpa sig bättre att reglera på lägre föreskriftsnivå än genom lag. Genom den föreslagna bestämmelsen om vad en ansökan ska innehålla bör inte riksdagen ianspråkta hela normgivningsutrymmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla. En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla bör därför tas in i den nya lönegarantilagen. Regeringens föreskriftsrätt följer då av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

6.8 Hur arbetstagarens ansökan ska göras

Förslag: En ansökan om lönegaranti ska vara egenhändigt undertecknad av arbetstagaren eller underskriven med elektronisk underskrift av arbetstagaren. Arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt. Uppgifterna i ansökningen ska lämnas på heder och samvete.

Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identifieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt.

Skälen för förslaget: För att inskräpa vikten av att lämnade uppgifter är fullständiga och korrekta bör arbetstagaren lämna uppgifterna i sin ansökan på heder och samvete. Därigenom bör risken minska för att felaktiga uppgifter lämnas medvetet eller på grund av slarv. Att uppgifterna lämnas på heder och samvete innebär också att straffbestämmelserna om osann eller vårdslös försäkran i 15 kap. 10 § brottsbalken kan bli tillämpliga (se avsnitt 12.1), vilket ytterligare inskräper allvaret i att lämnade uppgifter ska vara fullständiga och korrekta.

Intygandet av att uppgifterna lämnas på heder och samvete bör ske genom arbetstagarens undertecknande. Ett undertecknade bör kunna ske antingen genom ett egenhändigt undertecknade eller genom en elektronisk underskrift. För att Skatteverket ska kunna verifiera identiteten på den sökande bör det uppställas ett krav på att arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling eller genom elektronisk identifiering. Det kan finnas arbetstagare som har svårt att identifiera sig med fysisk identifikationshandling eller genom elektronisk identifiering. Det bör därför även finnas en möjlighet för arbetstagaren att identifiera sig på ett annat tillförlitligt sätt.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör kunna ha möjlighet att meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identifieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt. Sådana föreskrifter förutsätter inte något särskilt normgivningsbemyndigande i lag. Föreskrifter kan

meddelas av regeringen med stöd av restkompetensen eller genom verkställighetsföreskrifter (8 kap. 7 § regeringsformen). En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identifieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt bör dock av tydlighetsskäl tas in i den nya lönegarantilagen.

6.9 När ansökningsen senast måste ha inkommit till Skatteverket

Förslag: Om en ansökan om lönegaranti inte har inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om rekonstruktion, bortfaller rätten till statlig lönegaranti. Tidsfristen om åtta månader ska även gälla om arbetsgivaren är föremål för ett relevant insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige. Bestämmelsen ska då tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Skälen för förslaget

När ett anspråk på lönegaranti senast måste framställas enligt nu gällande lönegarantireglering

I den nu gällande lönegarantilagen finns inga bestämmelser om när ett anspråk på lönegaranti senast måste framställas för att rätt till betalning ska föreligga.

I fråga om konkurs gjordes i förarbetena bedömningen att möjligheten att få sin lönefordran ersatt av lönegarantin inte borde vara öppen en längre tid än konkursen varar (se prop. 1992/93:139 s. 31). Om en arbetstagare dröjde med att framställa sin lönefordran så länge att den inte uppdagades ens under utredningen av konkursboet, kunde man med fog fråga sig om fordringen fortfarande omfattades av garantins sociala syfte.

Vid företagsrekonstruktion måste, på motsvarande sätt, ett anspråk på ersättning framställas under den tid som rekonstruktionen

pågår för att det ska finnas rätt till lönegaranti (se NJA 2020 s. 227 p. 15).

Det ska finnas en tidsgräns för när en ansökan om lönegaranti senast måste göras

I ett nytt lönegarantisystem som bygger på en ansökan från arbetstagaren är det viktigt att det är tydligt för arbetstagaren när ansökan senast måste göras för att rätten inte ska gå förlorad. De tidsgränser som tillämpas i dag, som är kopplade till den tid ett konkurs- eller rekonstruktionsförfarande varar, kan vara svåra att förhålla sig till för en arbetstagare, inte minst eftersom de inte är tydligt angivna i lag.

Det kan visserligen antas att de flesta arbetstagare är beroende av sin lön på sådant sätt att de snabbt gör en ansökan om lönegaranti. Det kan dock vara så att en fordran blir känd eller klarlagd först efter en viss tid.

Förfarandet som tillämpas i dag innebär att arbetstagarna inte omfattas av samma tidsgränser i och med att längden på det just aktuella konkurs- eller rekonstruktionsförfarandet styr inom vilken tid ett visst anspråk på lönegaranti måste framställas. Det innebär att arbetstagare behandlas olika i detta avseende.

EG-domstolen konstaterade i dom den 18 september 2003 i mål C-125/01, Peter Pflücke mot Bundesanstalt für Arbeit, s. I-9390, att det i princip står medlemsstaterna fritt att i sin nationella lagstiftning föreskriva en frist för arbetstagare att ansöka om betalning av lönegaranti, så länge dessa bestämmelser är förenliga med gemenskapsrättens allmänna principer. En frist som föreskrivs i nationell rätt får inte vara mindre förmånlig än de som avser liknande anspråk som grundas på nationell rätt (likvärdighetsprincipen) eller i praktiken göra det omöjligt att utöva rättigheter som följer av gemenskapsrätten (effektivitetsprincipen). EG-domstolen konstaterade i dom den 16 juli 2009 i mål C-69/08 Raffaello Visciano mot Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS), s. I-6770, att om det för en enskild inte med rimlig säkerhet kan avgöras vilken tid som ska tillämpas, kan detta innebära ett åsidosättande av effektivitetsprincipen.

Mot denna bakgrund har utredningen kommit fram till att tidsgränsen för en ansökan om lönegaranti bör vara så tydlig och klar som möjligt. Fristen bör därför regleras i lag och löpa under ett

bestämt antal månader från dagen för konkursbeslutet. Rätten till lönegaranti vid företagskonstruktion omfattas inte av lönegaranti-direktivet utan är en rent nationell reglering. Ett anspråk om lönegaranti i en rekonstruktion bör även i fortsättningen framställas inom den tid som rekonstruktionen pågår. En frist bör dock uppställas inom vilken tid från ett beslut om rekonstruktion en ansökan senast behöver göras.

En tidsfrist bör inte hindra arbetstagaren från att inkludera tvistiga fordringar i sin ansökan. Om ansökan görs i rätt tid bör rätten till lönegaranti inte bortfalla, även om tvisten inte löses förrän efter att fristen löpt ut. Hur Skatteverket bör förfara i en sådan situation behandlas i avsnitt 7.3.

Eftersom det är svårare att utreda äldre fordringar och det kan ifrågasättas om en fordran som framställs först efter lång tid fortfarande omfattas av garantins sociala syfte, bör tidsfristen inte vara alltför lång. För att bestämma fristens längd kan en lämplig utgångspunkt tas i den arbetsrättsliga preskriptionsfristen enligt 41 § anställningsskyddslagen. Den som vill framställa fordringsanspråk som grundar sig på anställningsskyddslagen ska underrätta motparten om detta inom fyra månader från det att fordringen förföll till betalning. Om det inom underrättelsetiden inte har påkallats förhandling om tvistefrågan enligt lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet eller med stöd av kollektivavtal, ska talan väckas inom fyra månader efter det att tiden för underrättelse gick ut. I sådana fall blir alltså fristen sammanlagt åtta månader.

Utredningen gör därmed bedömningen att tidsfristen för lönegaranti lämpligen bör bestämmas till åtta månader. Om en ansökan om lönegaranti inte har inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som rekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om rekonstruktion, bör därmed rätten till lönegaranti bortfalla. Vid rekonstruktion kan alltså tidsfristen för att ansöka om lönegaranti bli kortare än åtta månader, om rekonstruktionen avslutas tidigare än så.

Om arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet, bör motsvarande tidsfrist om åtta månader som gäller i konkurser gälla. Det bör därför införas en reglering om att bestämmelsen i sådana fall bör tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige. Det saknas behov av särskild reglering

för de fall arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land. En sådan situation omfattas direkt av den föreslagna regleringen om när ansökan måste ha kommit in till Skatteverket genom att tidsfristen utgår från ett beslut om konkurs utan begränsning till Sverige.

7 Handläggningen av ett lönegarantiärende hos Skatteverket

7.1 Förvaltningslagen

Av avsnitt 6.1 framgår att ett lönegarantiärende inleds genom att arbetstagarens ansökan inkommer till Skatteverket. Allmänna regler om hur handläggningen hos en förvaltningsmyndighet ska gå till finns i förvaltningslagen.

Enligt 9 § förvaltningslagen ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Handläggningen ska i normalfallet vara skriftlig. Av 23 § framgår myndighetens utredningsansvar. I detta ansvar ligger att myndigheten ska se till att ärendet blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. Bestämmelsen, som ger uttryck för officialprincipen, innebär att det är myndigheten som har det yttersta ansvaret för att underlaget i ett ärende är sådant att det leder till ett materiellt riktigt beslut. Vilken omfattning av utredningsåtgärder som krävs kan variera med hänsyn till ärendets karaktär. Även myndigheternas serviceskyldighet i 6 § är ett uttryck för utredningsansvaret. Enligt 25 § ska en myndighet innan den fattar ett beslut, om det inte är uppenbart obehövligt, underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet. Lagen innehåller även bestämmelser om bl.a. myndighetens beslut.

Förvaltningslagen gäller i den utsträckning det inte finns någon särskild reglering (4 §). I det följande redovisas i vilka avseenden utredningen anser att bestämmelserna i förvaltningslagen behöver kompletteras, alltså där utredningen anser att det finns behov av särskild reglering.

7.2 Beslut om lönegaranti

Förslag: Skatteverket ska besluta i vilken omfattning statlig lönegaranti ska beviljas. I ett beslut om lönegaranti ska anges vilka fordringar som omfattas av lönegarantin, med uppgift om fordringens belopp och vilken tid som den avser.

Skatteverket ska sända beslutet om lönegaranti till arbetstägaren och en kopia av beslutet till vissa mottagare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kunna meddela ytterligare föreskrifter om beslutet, vad det ska innehålla och vem det ska sändas till.

Skälen för förslaget

Skatteverket ska fatta beslut om lönegaranti

Enligt utredningens förslag ska Skatteverket ha huvudansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som omfattas av den nya lönegarantilagen (se avsnitt 3.5). Det ansvaret omfattar bl.a. beslutsfattande.

Lönegarantins sociala syften innebär ett generellt krav på att lönegarantiärenden ska handläggas skyndsamt. Samtidigt är det viktigt att det finns en rimlig balans mellan skyddet för arbetstägaren och möjligheten att förebygga missbruk av lönegarantin och andra felaktiga utbetalningar. I avsnitt 7.5.1 redogörs för utredningens förslag avseende Skatteverkets utredning och kontroll.

Vilka uppgifter ett beslut om lönegaranti ska innehålla

Enligt 31 § förvaltningslagen ska det för varje skriftligt beslut finnas en handling som visar bl.a. beslutets innehåll. Ett beslut om att bevilja lönegaranti bör innehålla uppgift om vilka fordringar som omfattas av lönegarantin, med uppgift om fordringens belopp och vilken tid som den avser. Av tydlighetsskäl bör detta framgå av den nya lönegarantilagen.

Enligt bestämmelsen i förvaltningslagen ska handlingen även visa bl.a. när beslutet är fattat och vem som är beslutsfattare. I normalfallet ska beslutet även innehålla en klargörande motivering (32 § förvaltningslagen).

Gynnande beslut gäller omedelbart

I förarbetena till förvaltningslagen konstateras att det knappast råder någon tvekan om att beslut som inte går någon, varken en part eller någon annan intressent som har rätt att överklaga, emot bör kunna verkställas omedelbart (se prop. 2016/17:180 s. 217). Ett beslut där lönegaranti beviljats, helt eller delvis, kan därför verkställas omedelbart, under förutsättning att villkoren för utbetalning är uppfyllda (se avsnitt 7.7).

Vilka beslutet ska sändas till

När ett beslut har fattats ska en myndighet enligt förvaltningslagen så snart som möjligt underrätta den som är part om innehållet i beslutet (33 § förvaltningslagen). Det finns även vissa andra som kan ha behov av information om att ett beslut om lönegaranti har fattats och om innehållet i beslutet.

Konkursförvaltaren i den konkurs som fordran är hänförlig till har i sitt uppdrag ett behov av information om ett beslut om lönegaranti. Förvaltaren behöver t.ex. information om vilka lönegarantiutbetalningar som har beslutats för att i ett kommande utdelningsförfarande utan föregående bevakningsförfarande kunna ta hänsyn till fordringar som arbetstagarna redan har fått ersatta.

Rekonstruktören i den företagsrekonstruktion fordran är hänförlig till har på motsvarande sätt ett behov av information om ett beslut om lönegaranti. Rekonstruktören behöver t.ex. information om vilka fordringar som ersatts genom lönegarantin för att därigenom kunna bedöma vilka fordringar som eventuellt återstår för rekonstruktionsgäldenären att betala till arbetstagaren.

Information om beslutade lönegarantiutbetalningar kan även vara användbar för förvaltare och rekonstruktörer så att de kan göra en bedömning av om de har en avvikande uppfattning om rätten till lönegaranti i förhållande till Skatteverket, vilket kan komma att ha betydelse

delse vid ett bevaknings- och anmärkningsförfarande i en konkurs och i en företagsrekonstruktion när det gäller statens regressrätt.

Även konkursgäldenären respektive rekonstruktionsgäldenären behöver få information om att en arbetstagares fordran på företaget har ersatts genom lönegarantin. Genom informationen ges gäldenären möjlighet att reagera på eventuella felaktiga beslut och kan i en sådan situation kontakta Skatteverket.

Kronofogdemyndigheten har i sin egenskap av verkställighetsmyndighet ett behov av att ta del av ett lönegarantibeslut för att kunna pröva om det är aktuellt med löneutmätning i beslutet. Kronofogdemyndigheten kan också i vissa fall ha behov av ett beslut om lönegaranti i sin egenskap av tillsynsmyndighet i konkurser och vid företagsrekonstruktion.

Förvaltningslagens bestämmelse i 33 § bör därför kompletteras med en bestämmelse i lönegarantilagen om att Skatteverket ska sända en kopia av ett beslut om lönegaranti till de som ansetts ha behov av att få del av besluten. För fullständighetens skull bör det även anges att Skatteverket ska sända beslutet om lönegaranti till arbetstagaren.

Det krävs däremot ingen bestämmelse i lönegarantilagen om att Skatteverket ska sända en kopia av sitt beslut till Försäkringskassan. Försäkringskassan kan i och för sig ha behov av information om lönegarantibeslut även framöver. I ärenden om sjukpenning, tillfällig föräldrapenning och föräldrapenning ska ett beloppsmässigt avdrag göras från förmånen om lön betalas för samma tid som förmånen avser.

Enligt den allmänna föreskriften i 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen ska emellertid en myndighet på begäran av en annan myndighet lämna uppgift som den förfogar över, om inte uppgiften är sekretessbelagd eller det skulle hindra arbetets behöriga gång. Efter som Försäkringskassan saknar behov av att ta del av samtliga lönegarantibeslut och besluten inte omfattas av sekretessen i lönegaranti-verksamheten enligt 28 kap. 13 a § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kan bestämmelsen tillämpas i de fall Försäkringskassan har behov av att ta del av beslut.

Även andra än myndigheter som inte anses ha ett generellt behov av information om beslut om lönegaranti har en möjlighet att på begäran få ta del av ett beslut om lönegaranti genom handlingsoffentligheten i 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela ytterligare föreskrifter om beslutet och vad det ska innehålla

Av ett beslut om lönegaranti bör även vissa ytterligare uppgifter framgå. Det bör t.ex. framgå under vilka förutsättningar utbetalning enligt beslutet får ske (se avsnitt 7.7) och att beslutet kan komma att ändras om det framkommer uppgifter som påverkar rätten till lönegaranti (se avsnitt 7.6). Det bör även framgå att den som har beviljats lönegaranti är skyldig att genast anmäla om de uppgifter som lämnats till Skatteverket visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin (se avsnitt 7.4). Det är dock fråga om sådana detaljerade föreskrifter som är mest lämpade att reglera på förordningsnivå.

Det kan i det nya lönegarantisystemet även efter en viss tid visa sig att ett beslut behöver innehålla ytterligare uppgifter än vad som nu kan förutses eller att en kopia av beslutet bör sändas till fler.

Genom den föreslagna bestämmelsen om beslut och vad beslutet ska innehålla bör inte riksdagen ianspråkta hela normgivningsutrymmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om beslutet och vad det ska innehålla. En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om beslutet och vad det ska innehålla bör därför tas in i den nya lönegarantilagen. Regeringens föreskriftsrätt följer då av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

7.3 Vissa särskilda frågor som kan uppkomma vid Skatteverkets prövning

Om ansökningen avser mer än den enskilde har rätt till

Rätten till lönegaranti föreslås liksom i dag vara begränsad både vad gäller belopp och tid (se avsnitt 5.6). Om en arbetstagare har ansökt om mer än vad han eller hon har rätt till i förhållande till belopps- och tidsgränserna, kommer Skatteverket vid sin prövning att behöva hantera vilka fordringar som ska ersättas.

Mot bakgrund av lönegarantisystemets grundläggande utformning ter det sig naturligt och följdriktigt att Skatteverket utgår från

att lönegarantin i konkurs i första hand ska täcka fordringar som har förmånsrätt (jfr också NJA 2020 s. 414).

För fordran på otvistig lön eller annan ersättning ska lönegarantin enligt utredningens förslag gälla för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader. Om en arbetstagare ansöker om ersättning för fordringar som går utöver åttamånadersregeln, kan det få den effekten att en äldre fordran, med förmånsrätt, på ett lägre belopp kan slå ut en senare fordran, utan förmånsrätt, på ett högre belopp, som den enskilde kunde haft rätt till om arbetstagaren inte ansökt om lönegaranti för fordran på det lägre beloppet. Den enskilde arbetstagaren kan därmed i vissa fall få lägre ersättning än vad det skulle ha funnits rätt till om ansökan utformats på ett annat sätt. För att undvika att en arbetstagare ansöker om mer än vad han eller hon har rätt till och därigenom riskerar att få mindre ersättning än vad arbetstagaren skulle haft rätt till om ansökan utformats på ett annat sätt, bör Skatteverket tillhandahålla information om lönegarantins omfattning och de begränsningar som finns. En sådan situation bör också kunna undvikas genom utredningens förslag om att konkursförvaltaren eller rekonstruktören ska informera de arbetstagare som kan ha rätt till betalning genom lönegarantin om vilka villkor som gäller för denna (se avsnitt 3.6).

Om fordran har ersatts i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären

Om en arbetstagare har fått en fordran helt eller delvis betalad t.ex. genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären, har arbetstagaren enligt utredningens förslag inte rätt till ersättning från lönegarantin i den utsträckning som betalning har skett (se avsnitt 5.7). Det kan noteras att denna situation i princip inte kommer att inträffa när en ansökan görs i nära anslutning till i vart fall konkursutbrottet. Så tidigt i ett konkursförfarande har i regel boet inte hunnit utredas fullt ut och det står då heller inte klart om det kommer att bli fråga om någon utdelning. En ansökan får dock enligt utredningens förslag lämnas in till Skatteverket upp till åtta månader efter konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion (se avsnitt 6.9). Det kan inte uteslutas att en fordran vid tidpunkten för ansökningen i något fall har hunnit betalas på något av de angivna sätten.

Om arbetstagaren ansöker om lönegaranti efter det att en fordran har betalats eller arbetstagaren vid ansökningstidpunkten vet kommer att betalas på något av de angivna sätten, är arbetstagaren enligt utredningens förslag skyldig att i sin ansökan upplysa om betalningen (se avsnitt 6.7). Om betalningen har skett redan innan konkursförvaltaren eller rekonstruktören upprättar underlaget för arbetstagarens ansökan om lönegaranti eller vid den tidpunkten vet att en betalning kommer att ske, är enligt utredningens förslag även förvaltaren och rekonstruktören skyldiga att upplysa om detta i underlaget (se avsnitt 6.2). Genom att få uppgift om betalningen kan Skatteverket vid sin prövning ta hänsyn till denna om arbetstagarens ansökning skulle omfatta samma fordran. Skatteverket bör då avslå ansökan i den del den redan har ersatts genom betalningen.

Om arbetstagaren efter att ha ansökt om lönegaranti men innan Skatteverket har fattat beslut får en betalning avseende en fordran som omfattas av ansökningen, ska arbetstagaren enligt utredningens förslag vara skyldig att upplysa Skatteverket om detta (se avsnitt 7.4). Det är information om sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på den statliga lönegarantin. Enligt utredningens förslag ska en förvaltare eller rekonstruktör genast upplysa Skatteverket om de ändrar sin bedömning av rätten till lönegaranti efter att ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti har lämnats till myndigheten (se avsnitt 6.4). Att en fordran som omfattas av underlaget betalas innan lönegarantibelopp har betalats ut innebär att rätt till lönegaranti saknas för den del som har blivit betald. Information om en sådan betalning omfattas därmed av den aktuella upplysningsskyldigheten. Skatteverket kan ta hänsyn till betalningen vid sin prövning av ansökningen och bör avslå ansökan i den del den motsvarar en redan betald fordran.

Om ansökningen innehåller tvistig fordran

Enligt utredningens förslag bortfaller rätten till lönegaranti om inte en ansökan om lönegaranti har inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion (se avsnitt 6.9). En ansökan om lönegaranti behöver därmed ges in inom denna tid även om den innehåller en eller flera tvistiga fordringar. Om Skatteverket vid sin prövning inte finner det utrett att

en fordran ger rätt till lönegaranti, får ansökningen helt eller delvis avslås. Om det senare, t.ex. efter en domstolsprövning mellan arbetstagaren och rekonstruktionsgäldenären, visar sig att en fordran skulle kunna ha gett rätt till lönegaranti får arbetstagaren åter vända sig till Skatteverket. Skatteverket har då en möjlighet, och i vissa fall en skyldighet, att ändra sitt beslut (37 och 38 §§ förvaltningslagen).

7.4 Arbetstagarens upplysningsskyldighet efter ansökningen

Förslag: En arbetstagare som har ansökt om eller beviljats statlig lönegaranti ska genast till Skatteverket anmäla om de uppgifter som lämnats till myndigheten visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin.

Skälen för förslaget: Det är angeläget att lönegaranti inte betalas utan att det finns grund för det. Om arbetstagaren efter att ha gjort en ansökan om lönegaranti upptäcker att uppgifter som har legat till grund för ansökan varit felaktiga, är det viktigt att detta snabbt kommer till Skatteverkets kännedom. Skatteverket kan då lägga de korrekta uppgifterna till grund för ett första beslut eller, om ett beslut redan har fattats, ett ändringsbeslut (se avsnitt 7.6). Arbetstagaren bör därför vara skyldig att genast anmäla till Skatteverket om uppgifter som har lämnats i en ansökan visar sig vara felaktiga.

Av samma skäl som Skatteverket behöver få information om felaktiga uppgifter i en ansökan behöver myndigheten snabbt få information om det efter att en ansökan har gjorts eller ett beslut har fattats inträffar sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin. Arbetstagaren bör därför vara skyldig att genast anmäla sådana ändrade förhållanden till Skatteverket. Exempel på ändrade förhållanden av betydelse i detta avseende är att arbetstagaren under uppsägningstiden får inkomster från en ny anställning eller att arbetstagaren får en fordran som omfattas av ansökningen eller beslutet om lönegaranti helt eller delvis betald genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan lönegarantibelopp för fordringen har betalats ut.

7.5 Skatteverkets utredning och kontroll

7.5.1 Behovet av särskild reglering om utredningsansvar och kontrollmöjligheter

Förslag: Skatteverket ska skyndsamt göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom den statliga lönegarantin. Detsamma ska gälla i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Uppgifter ska i dessa syften efter föreläggande av Skatteverket skyndsamt lämnas av

1. konkursförvaltaren och konkursgäldenären samt rekonstruktören och rekonstruktionsgäldenären i den konkurs respektive företagsrekonstruktion som fordringen är hänförlig till, och
2. en arbetslöshetskassa.

Om det är nödvändigt för Skatteverkets prövning, ska uppgifter efter föreläggande av Skatteverket lämnas också av arbetstagarens övriga arbetsgivare och av ett kreditinstitut.

Ett föreläggande ska få förenas med vite. Ett föreläggande ska dock inte få förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser en fråga som har samband med den misstänkta gärningen. Om den som ska föreläggas är en juridisk person, gäller det även företrädare för den juridiska personen.

Det ska införas en bestämmelse som upplyser om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kan meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i syfte att Skatteverket ska kunna göra de utredningar och kontroller som är motiverade.

Skälen för förslaget

Skatteverket ska ha rätt att vidta utrednings- och kontrollåtgärder

Skatteverket har enligt 23 a § i den nu gällande lönegarantilagen en skyldighet att vidta vissa kontrollåtgärder i sin egenskap av utbetalande myndighet. Innan ett lönegarantibelopp betalas ut ska Skatte-

verket skyndsamt kontrollera ett beslut eller en underrättelse om lönegaranti från en konkursförvaltare, en rekonstruktör eller Kronofogdemyndigheten i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. Kontrollen ska göras mot sådana uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och mot andra uppgifter som förekommer i Skatteverkets lönegarantiverksamhet. En sådan kontroll ska även göras efter det att ett lönegarantibelopp har betalats ut, om det finns skäl för det.

Det är viktigt att lönegarantin används på rätt sätt, dvs. å ena sidan att de som har rätt till lönegaranti verkligen får de belopp som de har rätt till och å andra sidan att fusk och andra former av missbruk eller oavsiktliga felaktigheter kan upptäckas och förhindras och felaktigt utbetalade belopp upptäckas och återkrävas. För att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar av lönegarantibelopp behöver Skatteverket även fortsättningsvis ha möjlighet att vidta vissa utrednings- och kontrollåtgärder. Utrednings- och kontrollåtgärder fyller även funktionen att bedöma arbetstagarens anspråk för att det belopp som arbetstagaren har rätt till verkligen kommer arbetstagaren till del. Det kan t.ex. vara så att en arbetsgivare inte har rapporterat in korrekta inkomst- och andra individuppgifter till Skatteverket i dess egenskap av beskattningsmyndighet som stödjer arbetstagarens anspråk eller att anspråket inte stöds av de uppgifter som förvaltaren eller rekonstruktören har tillgång till, men anspråket ändå är korrekt. Att anspråket är korrekt kan visa sig vid kontroller mot andra uppgifter. Utrednings- och kontrollåtgärder bör därför även vidtas i syfte att säkerställa att arbetstagaren faktiskt beviljas lönegaranti i den omfattning som arbetstagaren inom ramen för ansökan har rätt till.

Skatteverket ska enligt utredningens förslag få huvudansvaret för handläggningen av lönegarantiärendena, vilket innebär ett mer omfattande ansvar än vad myndigheten har i dag. Det finns därför skäl att överväga hur Skatteverkets utrednings- och kontrollmöjlighet bör utformas för att vara anpassad till det nya lönegarantisystemet.

I detta avsnitt redovisas i det följande hur Skatteverkets lagreglerade utrednings- och kontrollfunktion bör utformas och vilka enskilda aktörer som bör ha en roll i denna. Redovisningen omfattar även utredningens bedömning av vilken roll andra myndigheter bör ha i utrednings- och kontrollfunktionen och att den inte bör regleras i lag utan på lägre föreskriftsnivå. Av avsnitt 7.5.2 framgår vilka myn-

digheter som bör omfattas av utrednings- och kontrollfunktionen. När det gäller bedömningen av myndigheternas medverkan i utrednings- och kontrollfunktionen och hur den bör regleras har utredningen utgått från gällande rätt. I sammanhanget kan nämnas att regeringen den 24 april 2025 beslutat lagrådsremissen Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse. I lagrådsremissen föreslås en ny sekretessbrytande bestämmelse som möjliggör för myndigheter att under vissa förutsättningar lämna uppgifter om enskilda till andra myndigheter. I avsnitt 7.5.3 redogörs för utredningens bedömning av hur utredningen och kontrollen skulle kunna göras i enskilda ärenden.

När Skatteverket ska ha rätt att vidta utrednings- och kontrollåtgärder

För att kunna pröva i vilken utsträckning, om ens någon, en ansökan om lönegaranti ska beviljas behöver Skatteverket utreda vilken rätt till lönegaranti som finns. Vid denna prövning kommer Skatteverket i regel att ha behov av att göra vissa utredningar och kontroller för att kunna bedöma arbetstagarens anspråk. Skatteverket bör ha rätt att utföra utrednings- och kontrollåtgärder även efter det att ett beslut om lönegaranti har fattats. En kontroll av om det fortfarande finns rätt till lönegaranti enligt ett fattat beslut behöver i regel göras inför varje utbetalning av ett lönegarantibelopp enligt beslutet. Det kan också finnas skäl för Skatteverket att även utan direkt samband med en utbetalning kontrollera om det fortfarande föreligger rätt till lönegaranti. Skatteverket kan t.ex. från arbetstagaren eller annan ha fått viss information som tyder på att rätt till lönegaranti saknas, information som medför att vissa utredningar och kontroller behöver göras. Skatteverket bör mot bakgrund av det anförda ha rätt att göra de utredningar och kontroller som behövs för att kunna bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin.

Enligt utredningens förslag i avsnitt 8.1 ska en arbetstagare i vissa fall vara återbetalningsskyldig om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. För att kunna utreda om återbetalningsskyldighet föreligger måste Skatteverket i regel utföra vissa utrednings- och kontrollåtgärder. Skatteverket bör därför även ha rätt att göra de utredningar och kontroller som behövs för att

kunna bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp.

En utrednings- och kontrollåtgärd måste vara motiverad

En utrednings- och kontrollåtgärd kan medföra ett intrång i arbetstagarens personliga integritet och kan innefatta hantering av skyddsvärda uppgifter. En utrednings- och kontrollåtgärd i form av en uppgiftsskyldighet för annan kan innebära kostnader för den som ska lämna uppgifter.

Det är viktigt att Skatteverket inför en utredning och kontroll noga överväger vilka uppgifter som myndigheten har behov av innan en utrednings- och kontrollåtgärd utförs. Att en åtgärd aldrig får vara mer långtgående än vad som behövs och endast får vidtas om det avsedda resultatet står i rimligt förhållande till de olägenheter som kan uppstå för den som åtgärden riktas mot framgår av den allmänna proportionalitetsprincipen i 5 § tredje stycket förvaltningslagen.

En utrednings- och kontrollåtgärd bör endast syfta till att utreda rätten till lönegaranti i ett visst fall. Det bör alltså inte vara fråga om någon allmän informationsinhämtning utan koppling till ett specifikt ärende. Om Skatteverket anser att det finns behov av en viss utrednings- och kontrollåtgärd och åtgärden bedöms vara proportionerlig, bör det föreligga en skyldighet för Skatteverket att också verkligen utföra den. Detta bör sammantaget i lagtexten komma till uttryck genom att Skatteverket ska göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom den statliga lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp.

Utredningen och kontrollen ska ske skyndsamt

Enligt 9 § förvaltningslagen ska ett ärende handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts. Lönegarantins karaktär av social skyddsreglering ställer särskilda krav på skyndsam handläggning när det gäller prövning av arbetstagarens rätt till lönegaranti. En skyndsam handläggning är även av betydelse för att möjliggöra fortsatt drift i en konkurs eller för att upprätthålla verksamheten under en företagsrekonstruktion. Att arbetstagaren

får sin lön utbetalad har betydelse för dennes arbetsskyldighet i en konkurs eller en rekonstruktion. Även när det gäller prövningen av frågor om återbetalningsskyldighet och återkrav är det av vikt med skyndsamhet, både utifrån arbetstagarens intresse av att snabbt få besked i frågan och för att staten så snabbt som möjligt ska kunna få tillbaka felaktigt utbetalade medel. Ett sätt att tydliggöra att utredningen och kontrollen ska göras snabbt är att, i likhet med dagens reglering, låta kravet på skyndsamhet avspeglas i lagtexten om Skatteverkets utrednings- och kontrollmöjligheter.

Arbetstagarens medverkan i handläggningen

Utredningen lämnar i flera avseenden förslag på uppgiftsskyldigheter för en arbetstagare som vill ansöka om lönegaranti. Det rör sig om en skyldighet att, i förekommande fall, lämna uppgifter till konkursförvaltaren eller rekonstruktören inför upprättande av underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti (se avsnitt 6.3). Vidare föreslås en skyldighet att lämna vissa uppgifter i ansökningen (se avsnitt 6.7) och en skyldighet att lämna uppgifter efter att en ansökan har gjorts (se avsnitt 7.4).

Det kan inte uteslutas att Skatteverket vid sin prövning av rätten till lönegaranti kan vara i behov av vissa kompletterande uppgifter från arbetstagaren. Det gäller oavsett om det är fråga om att pröva en ansökan om eller en utbetalning av lönegaranti eller fråga om återbetalningsskyldighet och återkrav.

Enligt 23 § förvaltningslagen ska en myndighet se till att ärendet blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen.

Förvaltningslagens bestämmelser om myndigheters utredningsansvar och arbetstagarens medverkan bedöms av utredningen, vid sidan av de ovan redovisade förslagen om uppgiftsskyldighet, vara tillräckliga i ärenden om prövning av en ansökan om lönegaranti. Det ligger i arbetstagarens intresse att medverka i utredningen för att kunna få sin rätt till lönegaranti.

När det gäller prövning av återbetalningsskyldighet och återkrav är det inte ärenden som inleds av arbetstagaren. Förvaltningslagens bestämmelser om arbetstagarens medverkan i utredningen av ett ärende är därför inte tillämpliga. Arbetstagaren har samtidigt i regel ett intresse av att ändå medverka i utredningen för att undvika ett återkrav. Enligt 25 § förvaltningslagen ska en myndighet innan den fattar beslut i ett ärende som huvudregel underrätta den som är part om allt material av betydelse för beslutet och ge parten tillfälle att inom en bestämd tid yttra sig över materialet. Genom denna kommunikation får arbetstagaren möjlighet att ge sin syn på saken och kan då också ge in utredning till stöd för sin inställning. Det kan naturligtvis inte uteslutas att en arbetstagare inte vill medverka i utredningen, exempelvis om arbetstagaren bedömer att det skulle vara till nackdel för honom eller henne. Skatteverket bör även då kunna genomföra sin utredning med stöd av övriga åtgärder som myndigheten föreslås få använda sig av. Mot bakgrund av det anförda gör utredningen sammantaget bedömningen att en arbetstagare inte heller i ärenden om återbetalningsskyldighet och återkrav av lönegaranti bör åläggas någon ytterligare uppgiftsskyldighet. Samma bedömning görs i fråga om situationer där Skatteverket överväger en ändring av ett lönegarantibeslut till nackdel för en arbetstagare.

Mot vilka uppgifter som utredningen och kontrollen ska kunna utföras

När det gäller utredningen och kontrollen bör den, utöver uppgifter från arbetstagaren, kunna ske mot uppgifter som Skatteverket redan har tillgång till i den egna verksamheten med lönegaranti (se vidare i avsnitt 16.2). Den bör även kunna ske mot uppgifter som finns hos andra aktörer. Det kan t.ex. röra sig om uppgifter som Skatteverket kan få del av med stöd av befintlig reglering, så som offentliga uppgifter hos andra myndigheter (se vidare i avsnitt 7.5.2). För att möjliggöra den utredning och kontroll som bedöms motiverad behövs enligt utredningen också en särskild reglering av uppgiftsskyldighet för såväl privata aktörer som myndigheter.

När det gäller en sådan särskild skyldighet att lämna uppgifter för handläggningen av ett lönegarantiärende bör den inträda först sedan Skatteverket har framställt en begäran om detta. Eftersom lönegarantin är ett skydd för arbetstagaren, bör skyldigheten om-

fatta att uppgifterna skyndsamt ska lämnas till Skatteverket. Vilka aktörer som bör omfattas av en särskild uppgiftsskyldighet i förhållande till Skatteverket i fråga om lönegaranti behandlas i det följande.

*Uppgifter ska lämnas av konkursförvaltaren
eller rekonstruktören och av gäldenären*

Det underlag och de upplysningar som Skatteverket enligt utredningens förslag i avsnitt 6.2 och 6.4 ska få från konkursförvaltaren och rekonstruktören är en viktig del i Skatteverkets utredning och kontroll. Skatteverket kan dock i vissa fall ha behov av kompletterande information utöver den som framgår av det ingivna underlaget eller ha behov av klargöranden avseende uppgifter i detta. Det kan också vara så att något underlag inte har upprättats, varför det även av det skälet måste finnas andra sätt för Skatteverket att få information från förvaltaren eller rekonstruktören. Det bör därför finnas en skyldighet för förvaltaren och rekonstruktören i den konkurs eller rekonstruktion som arbetstagarens fordran är hänförlig till att efter föreläggande av Skatteverket lämna sådana uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin. Detsamma gäller i fråga om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Om en arbetstagare ansöker om lönegaranti utan att förvaltaren eller rekonstruktören har upprättat något underlag, bör det enligt utredningens uppfattning i det närmaste alltid leda till att Skatteverket kontaktar förvaltaren eller rekonstruktören för att efterfråga vilken bedömning denne gör av rätten till lönegaranti för arbetstagaren.

Det kan inte uteslutas att konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären kan ha information som behövs för Skatteverkets prövning av rätten till lönegaranti, oavsett om det är fråga om utbetalning eller fråga om återkrav. Även gäldenären bör därför ha en skyldighet att efter föreläggande av Skatteverket lämna sådana uppgifter som behövs för att myndigheten ska kunna bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp.

Vilket sekretesskydd uppgifterna enligt utredningens förslag bör omfattas av hos Skatteverket behandlas i avsnitt 16.1.

Uppgifter ska lämnas av en arbetslöshetskassa

En arbetslöshetskassa kan ha information som kan vara av betydelse för Skatteverket vid bedömningen av om en arbetstagare har rätt till lönegaranti. Till exempel kan information om att arbetslöshetsersättning har betalats ut i vissa fall tyda på att det inte har varit fråga om någon anställning och att det därmed inte finns eller har funnits rätt till lönegaranti. För att Skatteverkets utredning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall ska bli så fullständig som möjligt bör en arbetslöshetskassa vara skyldig att efter föreläggande lämna uppgifter till myndigheten.

Arbetslöshetskassorna är privata föreningar som har statens uppdrag att hantera och administrera arbetslöshetsförsäkringen. De är alltså inte myndigheter, men har delegerats myndighetsutövande uppgifter. Sekretess gäller enligt 28 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen¹ i ärende om arbetslöshetsersättning enligt lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring och i ärende om medlemsavgift för arbetslös medlem enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. En bestämmelse om uppgiftsskyldighet innebär att en arbetslöshetskassa är skyldig att överlämna efterfrågade uppgifter till Skatteverket. Att uppgifterna omfattas av sekretess utgör således inget hinder mot ett utlämnande (10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen).

När det gäller uppgifter om personliga och ekonomiska förhållanden har dessa allmänt ett högt skyddsvärde och bör värnas i så stor utsträckning som möjligt. För att förhindra att överflödig information lämnas bör det krävas för att uppgiftsskyldighet ska inträda att Skatteverket har fått någon indikation på att en arbetslöshetskassa kan ha uppgifter av betydelse för Skatteverkets prövning, annars kan utrednings- och kontrollätgården svårigen sägas vara motiverad. Mer eller mindre slentrianmässiga förfrågningar till en arbetslöshetskassa bedöms alltså av utredningen inte inrymmas i kravet på att en åtgärd ska vara motiverad. Exempel på sådana indikationer kan vara att det kommit fram uppgifter genom tips, genom arbetstagarens egen information eller genom någon av Skatteverkets övriga

---

¹ Den 1 oktober 2025 träder lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring i kraft. Samma dag upphävs lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring. Bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen kommer därför få en ändrad lydelse fr.o.m. den 1 oktober 2025, se lagen (2024:517) om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

åtgärder som kan behöva kontrolleras mot uppgifter hos en arbetslöshetskassa.

Vilket sekretesskydd uppgifterna enligt utredningens förslag bör omfattas av hos Skatteverket behandlas i avsnitt 16.1.

Om det är nödvändigt för prövningen ska uppgifter lämnas av arbetstagarens övriga arbetsgivare

En uppgiftsskyldighet för arbetstagarens arbetsgivare (konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären) har föreslagits i det föregående. För det fall arbetstagaren har eller har haft ytterligare arbetsgivare skulle även dessa kunna ha information som kan vara av betydelse för Skatteverkets prövning av rätten till lönegaranti. Genom utredningens förslag kan lönegarantiverksamheten få information om att en arbetstagare har eller har haft inkomster från andra arbetsgivare. En arbetstagare har t.ex. enligt utredningens förslag i avsnitt 6.7 en skyldighet att lämna upplysningar om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning under uppsägningstiden. Det kan inom ramen för Skatteverkets utredning och kontroll finnas behov av att kontrollera dessa eller andra uppgifter med arbetsgivaren.

För att Skatteverkets utredning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall ska bli så fullständig som möjligt bör en skyldighet att lämna uppgifter efter föreläggande införas även för arbetstagarens övriga arbetsgivare. Mot bakgrund av att övriga arbetsgivare ofta kan antas vara privata aktörer och att det rör sig om uppgifter i ett anställningsförhållande bör dock ett ytterligare krav, utöver att åtgärden ska vara motiverad, uppställas för att Skatteverket ska få begära uppgifter. Uppgifterna bör vara nödvändiga för Skatteverkets prövning för att de ska få begäras ut. En sådan begränsning innebär att uppgifter som i och för sig är av betydelse för utredningen inte kan begäras ut med stöd av bestämmelsen, om granskningen kan genomföras på annat sätt, utan tillgång till uppgifterna.

Vilket sekretesskydd uppgifterna enligt utredningens förslag bör omfattas av hos Skatteverket behandlas i avsnitt 16.1.

Om det är nödvändigt för prövningen ska uppgifter lämnas av ett kreditinstitut

Eftersom det normalt är ett kreditinstitut som hanterar elektroniska utbetalningar från arbetsgivare till anställda, kan ett sådant institut ha uppgifter som kan ha betydelse för Skatteverkets prövning av rätten till och nivån på lönegaranti. Det lär framför allt röra sig om kontouppgifter, men det kan även avse andra uppgifter t.ex. uppgifter om fullmaktshavare. Med hjälp av sådana uppgifter kan myndigheten t.ex. kontrollera uppgifter om lön. Kontouppgifter möjliggör även kontroll av betalningsströmmar. Det kan tänkas att det kan förekomma att belopp betalas ut till anställda, för att sedan direkt betalas tillbaka till utbetalaren, vilket kan tyda på att det inte är fråga om en faktisk löneutbetalning. Det kan finnas behov av uppgifter om såväl fysiska som juridiska personers förhållande till institutet.

För att Skatteverkets utredning ska bli så fullständig som möjligt bör ett kreditinstitut vara skyldigt att efter föreläggande lämna uppgifter till Skatteverket.

Det kan noteras att den s.k. banksekretessen i 1 kap. 10 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, som innebär att enskildas förhållanden till kreditinstitut inte obehörigen får röjas, inte gäller när någon behörigen lämnar uppgifter. Ett utlämnande till en myndighet som sker med stöd av en lagstadgad uppgiftsskyldighet anses vara ett behörigt utlämnande (se prop. 2002/03:139 s. 479).

Det kan samtidigt konstateras att syftet med banksekretessen är att tillgodose kundernas integritetsintresse genom att säkerställa att den information som ett kreditinstitut har om kundernas privata och ekonomiska förhållanden inte sprids, eftersom enskildas personliga integritet eller affärs- och driftsförhållanden annars riskerar att skadas. Banksekretessen är en viktig förutsättning för allmänhetens förtroende för kreditinstitut och för att kunderna ska våga använda institutens tjänster. En uppluckring av banksekretessen riskerar därför att få negativa konsekvenser. Av dessa skäl väger intressena bakom banksekretessen tungt (jfr prop. 2002/03:139 s. 480).

Mot bakgrund av att kreditinstitut är privata aktörer och det rör sig om uppgifter som härrör från ett kundförhållande bör ett ytterligare krav, utöver att åtgärden ska vara motiverad, uppställas för att Skatteverket ska få begära uppgifter. Även här bör uppgifterna

därför vara nödvändiga för Skatteverkets prövning för att de ska få begäras ut.

Vilket sekretesskydd uppgifterna enligt utredningens förslag bör omfattas av hos Skatteverket behandlas i avsnitt 16.1.

Kreditinstitut bör definieras på samma sätt som i lagen om bank- och finansieringsrörelse. Med kreditinstitut avses därmed banker och kreditmarknadsföretag samt utländska kreditinstitut om institutet har filial i Sverige (1 kap. 5 § 6, 10 och 21 lagen om bank- och finansieringsrörelse).

Ett föreläggande ska få förenas med vite

Enligt utredningens förslag ska Skatteverket kunna förelägga vissa aktörer att inkomma med uppgifter. För att ett tredjemansföreläggande inte ska riskera att bli verkningslöst bör Skatteverket få förena ett sådant föreläggande med vite.

Ett föreläggande bör på vanligt sätt inte få förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser en fråga som har samband med den misstänkta gärningen. Om den som ska föreläggas är en juridisk person, bör det gälla även företrädare för den juridiska personen. Bestämmelser om vite finns i lagen (1985:206) om viten.

Behov av uppgifter från andra myndigheter

Skatteverket kan vid sin prövning av rätten till lönegaranti vara i behov av uppgifter som finns hos andra myndigheter, men även av uppgifter som finns hos andra verksamhetsgrenar inom Skatteverket som är att betrakta som självständiga i förhållande till lönegaranti-verksamheten. Skatteverket har i promemorian Lönegaranti daterad den 3 juni 2022 gjort bedömningen att arbetet med lönegarantin kommer att utgöra en egen självständig verksamhetsgren inom myndigheten. Exempel på andra självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket är beskattningsverksamheten, folkbokföringsverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten (se prop. 2019/20:166 s. 76 och prop. 2024/25:11 s. 38). Att verksamheterna utgör självständiga verksamhetsgrenar i förhållande till varandra innebär att

sekretess gäller mellan dem enligt 8 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen.

Behovet av uppgifter från andra myndigheter eller andra självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket kan finnas såväl vid prövning av en ansökan om lönegaranti med efterföljande utbetalningar och ändring av beslut som vid prövning av återbetalningsskyldighet och återkrav. Som framgått i det föregående anser utredningen att det finns behov av en särskild reglering av uppgiftsskyldighet för bl.a. myndigheter i förhållande till Skatteverket när det gäller handläggningen av lönegarantiärenden. Andra myndigheter eller självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket som kan ha uppgifter av betydelse för Skatteverkets prövning av rätten till lönegaranti bör därför få en särskild skyldighet att på begäran lämna uppgifter till Skatteverkets lönegarantiverksamhet för att lönegarantiverksamheten ska kunna göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Att uppgifter ska lämnas på begäran och inte på eget initiativ innebär att endast sådana uppgifter som Skatteverkets lönegarantiverksamhet har bedömt behövs för utredningen och kontrollen kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det minskar risken för att överflödiga information lämnas ut.

Utredningen gör bedömningen att det inte kommer att vara fråga om hantering av sådana uppgifter som utgör ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten att reglering endast får ske genom lag (jfr 2 kap. 6 § andra stycket och 20 § regeringsformen), se även avsnitt 16.2 och 16.3. Sådana föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter som det är fråga om förutsätter inte heller något särskilt normgivningsbemyndigande i lag, utan kan meddelas av regeringen med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

Det är enligt utredningens bedömning lämpligt att regeringen kan bestämma vilka myndigheter som ska omfattas av en skyldighet att lämna uppgifter på begäran av Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Det ger en större flexibilitet och förenklar förfarandet när det gäller en kontinuerlig anpassning av vilka myndigheter som bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Detsamma gäller för en kontinuerlig anpassning av uppgiftsskyldigheten för en viss myndighet. En upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om upp-

giftsskyldighet för myndigheter i syfte att Skatteverket ska kunna göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp bör dock av tydlighetsskäl tas in i den nya lönegarantilagen. Vilka myndigheter eller andra självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket som bör omfattas av en sådan uppgiftsskyldighet behandlas i avsnitt 7.5.2.

En uppgiftsskyldighet som den beskrivna innebär att den sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen blir tillämplig. För behovet av sekretess inom Skatteverkets lönegarantiverksamhet hänvisas till avsnitt 16.1.

Utredningen har övervägt om lönegarantin bör omfattas av 3 § lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet. Lagen omfattar uppgiftsskyldigheter mellan kommuner, arbetslöshetskassor och vissa uppräknade myndigheter, dels på begäran, dels på eget initiativ. En uppgift som omfattas av sekretess ska dock inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Utredningen har gjort bedömningen att lönegarantin inte bör omfattas av den här nämnda lagen utan i stället regleras i särskild ordning. Som sägs i det föregående innebär en särskild reglering om att uppgifter ska lämnas på begäran och inte på eget initiativ att endast sådana uppgifter som Skatteverkets lönegarantiverksamhet har bedömt behövs för kontrollen kommer att omfattas av uppgiftsskyldigheten, vilket minskar risken för att överflödig information lämnas ut. Det ger också en större flexibilitet och förenklar förfarandet när det gäller en kontinuerlig anpassning av vilka myndigheter som bör omfattas av uppgiftsskyldigheten och omfattningen av denna. Att en intresseavvägning inte ska behöva göras innebär en enklare och snabbare hantering av uppgiftsutlämnande.

När det gäller förslag om att uppgifter ska lämnas på eget initiativ och alltså inte på begäran av Skatteverkets lönegarantiverksamhet hänvisas till förslaget om uppgiftsskyldighet för Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet i avsnitt 12.4 och förslaget om att lönegaranti ska omfattas av tillämpningsområdet för lagen om under-

rättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen i avsnitt 12.3.1.

7.5.2 Myndigheter som bör omfattas av en uppgiftsskyldighet

Bedömning: Skatteverkets beskattningsverksamhet, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan bör omfattas av en uppgiftsskyldighet i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet.

Skälen för bedömningen

Skatteverkets beskattningsverksamhet

Av 23 a § i den nu gällande lönegarantilagen följer att Skatteverket innan ett lönegarantibelopp betalas ut skyndsamt ska kontrollera ett beslut eller en underrättelse om lönegaranti från en konkursförvaltare, en rekonstruktör eller Kronofogdemyndigheten i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. Kontrollen ska göras mot sådana uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. En sådan kontroll ska även göras efter det att ett lönegarantibelopp har betalats ut, om det finns skäl för det. Av förarbetena till 23 a § lönegarantilagen framgår att uppgifter som avses i de nämnda punkterna kan ha betydelse för ett beslut eller en underrättelse om lönegaranti från en förvaltare, en rekonstruktör eller Kronofogdemyndigheten och därför bör omfattas av kontrollen (se prop. 2024/25:11 s. 20–22).

Uppgifter som omfattas av kontrollen inkluderar bl.a. arbetstagarens bosättningsort och släktförhållanden, uppgifter om konkursgäldenären och dess företagsledare, företagets registrering för skatter och avgifter, arbetsgivardeklarationer, skattebeslut och uppgifter om revision (se prop. 2024/25:11 s. 62). Här kan särskilt nämnas att uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationer kan visa om arbetstagaren t.ex. har inkomster från andra arbetsgivare eller får ersättning från exempelvis Försäkringskassan eller en arbetslöshetskassa, uppgifter som kan vara en indikation på att rätten till lönegaranti i det enskilda fallet skulle kunna ifrågasättas.

Enligt 23 b § i den nuvarande lönegarantilagen ska Skatteverket under vissa förutsättningar lämna uppgifter som förekommer i myndighetens lönegarantiverksamhet till förvaltaren, rekonstruktören eller Kronofogdemyndigheten, dvs. till de som enligt det nuvarande regelverket fattar beslut om lönegaranti. Regleringen syftar till att beslutsfattarna ska kunna få del av sådana uppgifter som kommit fram vid Skatteverkets kontroll som tyder på att ett beslut om lönegaranti har lämnats på felaktiga grunder och att arbetstagaren därmed inte har rätt till ersättning i den omfattning som följer av beslutet. Det är enligt förarbetena till regleringen viktigt att beslutsfattarna får del av sådan information för att de ska ha möjlighet att ompröva sitt ställningstagande om vilken rätt till lönegaranti som finns i ett enskilt fall (se prop. 2024/25:11 s. 27–29).

Skatteverket ska enligt utredningens förslag ha huvudansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som omfattas av förslaget till ny lönegarantilag. Det handlar om prövning av ansökningar och utbetalning av lönegarantibelopp men också om ändring av beslut och prövning av återbetalningsskyldighet och återkrav. Det kommer alltså inte att finnas några andra beslutsfattare än Skatteverket. Syftet med att Skatteverket ska få vidta utrednings- och kontrollåtgärder är bl.a. att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar (se avsnitt 7.5.1). Det innefattar samma syfte som dagens kontrollskyldighet, att motverka felaktiga utbetalningar.

Utredningen gör bedömningen att syftet med dagens kontrollskyldighet i ett nytt lönegarantisystem, där Skatteverket fattar alla beslut i frågor om lönegaranti, lämpligen kan uppfyllas genom att utredningen och kontrollen får ske redan vid prövningen av om lönegaranti ska beviljas eller inte. På så sätt kan hänsyn tas till informationen redan vid beslutstillfället. Utredningen och kontrollen bör även, för att fylla samma syfte som i dag, kunna göras under alla efterföljande moment i handläggningen, dvs. också inför och efter en utbetalning och inför en eventuell ändring av beslutet.

Utredningens förslag om att Skatteverket ska pröva frågor om återbetalningsskyldighet och återkrav är ett led i att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. Utredningen gör bedömningen att uppgifterna som omfattas av dagens kontrollsystem kan vara relevanta även vid utredning av frågor om återbetalningsskyldighet och återkrav. För att få ett heltäckande system bör utredningen och kontrollen även få göras i dessa fall.

Utredningen gör sammanfattningsvis bedömningen att en sådan kontroll som enligt den nu gällande lönegarantilagen ska göras mot vissa uppgifter i Skatteverkets beskattningsdatabas inför eller efter en utbetalning av lönegarantibelopp kan vara relevant i samtliga delar av Skatteverkets hantering av lönegarantifrågor enligt utredningens förslag. Omfattningen av utredningen och kontrollen bör dock avgöras av behovet i det enskilda fallet. Det bör därför i det nya lönegarantisystemet finnas en möjlighet, men inte en skyldighet, för Skatteverkets lönegarantiverksamhet att i alla led av handläggningen göra en kontroll mot de uppgifter som omfattas av dagens kontrollmöjlighet. Någon typ av avstämning mot sådana uppgifter torde alltid vara motiverad, men omfattningen bör alltså styras av behovet i det enskilda fallet.

En sådan utrednings- och kontrollmöjlighet som den beskrivna förutsätter att Skatteverkets lönegarantiverksamhet kan få tillgång till nödvändiga uppgifter från Skatteverkets beskattningsverksamhet. Beskattningsverksamheten bör därför ges en skyldighet att på begäran av lönegarantiverksamheten lämna vissa uppgifter. Uppgiftsskyldigheten bör omfatta sådana uppgifter som avses i den nuvarande regleringen i lönegarantilagen om skyldighet att göra kontroller inför eller efter en utbetalning av lönegarantibelopp. För uppgifter i beskattningsverksamheten gäller enligt 27 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen i princip absolut sekretess. Uppgifter om personliga och ekonomiska förhållanden har allmänt ett högt skyddsvärde och bör värnas i så stor utsträckning som möjligt. Vissa uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet kan ha mindre eller i vissa fall sakna betydelse i ett lönegarantiärende, exempelvis uppgift om arbetstagarens medborgarskap (jfr prop. 2024/25:11 s. 22 och 23).

För att värna skyddsvärda uppgifter och för att förhindra att överflödig information lämnas ut bör uppgiftsskyldigheten, som framgår av det föregående, endast inträda efter att Skatteverkets lönegarantiverksamhet har begärt uppgifter. Dessutom bör gälla att åtgärden, på samma sätt som i förhållande till privata aktörer, ska vara motiverad. Uppgiftsöverföringen bör också begränsas på så sätt att endast sådana uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet som behövs för lönegarantiverksamhetens utredning och kontroll av om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller

om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp ska få begäras ut.

Som anförs i avsnitt 7.5.1 bör uppgiftsskyldigheten regleras på förordningsnivå.

Vilket sekretesskydd uppgifterna bör omfattas av hos Skatteverkets lönegarantiverksamhet behandlas i avsnitt 16.1.

Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan

Om en arbetstagare på något sätt är eller har varit aktuell hos Arbetsförmedlingen, kan myndigheten ha information som kan vara av betydelse för Skatteverket vid bedömningen av om en arbetstagare har rätt till lönegaranti. Information av intresse för Skatteverket kan exempelvis vara uppgifter som tyder på att arbetstagaren inte har varit anställd hos konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären eller uppgifter om inkomst under uppsägningstiden som påverkar rätten till lönegaranti.

Även Försäkringskassan kan ha information som är av betydelse för Skatteverkets prövning. Det kan handla om information om att arbetstagaren har ansökt om eller fått föräldrapenning eller sjukpenning utbetalad för tid som omfattas av lönegarantiansökningen eller lönegarantibeslutet.

För att Skatteverkets utredning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall ska bli så fullständig som möjligt bör därför Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan vara skyldiga att lämna uppgifter till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Uppgifterna bör lämnas på begäran av Skatteverket, det bör inte vara fråga om att lämna uppgifter på eget initiativ (se avsnitt 7.5.1).

Långt ifrån alla arbetstagare är eller har varit aktuella hos Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan på något sätt som kan påverka rätten till lönegaranti. För att uppgiftsskyldigheten ska inträda bör det därför finnas någon indikation på att myndigheten kan ha uppgifter av betydelse för Skatteverkets prövning, annars kan utrednings- och kontrollåtgärden svårigen sägas vara motiverad. Mer eller mindre slentrianmässiga förfrågningar till Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan kan inte anses rymmas i kravet på att en utrednings- och kontrollåtgärd ska vara motiverad för att den ska få utföras. Exempel på indikationer på att Arbetsförmedlingen eller Försäk-

ringskassan kan ha uppgifter av betydelse för Skatteverkets prövning kan vara att det kommit fram uppgifter genom tips, genom arbetstagarens egen information eller genom någon av Skatteverkets övriga utrednings- och kontrollåtgärder som kan behöva kontrolleras med myndigheten.

Uppgifter hos Arbetsförmedlingen kan omfattas av sekretess enligt bl.a. 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen. Enligt bestämmelsen gäller sekretess i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Uppgifter hos Försäkringskassan kan omfattas av sekretess enligt bl.a. 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Av bestämmelsen framgår att sekretess gäller hos Försäkringskassan för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärenden enligt i bestämmelsen uppräknad lagstiftning.

När det gäller uppgifter om personliga och ekonomiska förhållanden har dessa allmänt ett högt skyddsvärde och bör värnas i så stor utsträckning som möjligt. För att värna skyddsvärda uppgifter och för att förhindra att överflödiga information lämnas ut bör uppgiftsskyldigheten, som framgått i det föregående, endast inträda efter att Skatteverket har begärt uppgifter. Dessutom bör gälla att åtgärden, på samma sätt som i förhållande till privata aktörer, ska vara motiverad och att endast sådana uppgifter som behövs för Skatteverkets lönegarantiverksamhets kontroll av om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp ska få begäras ut.

Som anføres i avsnitt 7.5.1 bör uppgiftsskyldigheten regleras på förordningsnivå.

Vilket sekretesskydd uppgifterna bör omfattas av hos Skatteverkets lönegarantiverksamhet behandlas i avsnitt 16.1.

Uppgiftsskyldighet i fråga om uppgifter som inte omfattas av sekretess

Uppgifter hos de myndigheter som tagits upp i det föregående omfattas i många fall av sekretess. För att uppgifterna ska få lämnas ut till Skatteverket krävs enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen att uppgiftsskyldigheten följer av lag eller förordning.

Skatteverket kan emellertid även ha behov av uppgifter som finns hos dessa eller andra myndigheter och som inte omfattas av sekretess. När Skatteverket anser att man har behov av sådana uppgifter i sin utredning och kontroll, följer det av 6 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen att en myndighet på begäran av Skatteverket ska lämna uppgift som den förfogar över, förutsatt att det inte skulle hindra arbetets behöriga gång. Någon särskild reglering utöver detta bedöms inte behövas.

7.5.3 Hur en kontroll bör kunna utformas

Skatteverket ska enligt utredningens förslag göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Utrednings- och kontrollmöjligheten ska kunna användas i alla led av Skatteverkets handläggning. Det kan vara kontroll såväl av en ansökan i sig som inför utbetalningar enligt ett fattat beslut, men även för att kunna bedöma om återbetalningsskyldighet föreligger.

När det gäller prövning av en ansökan om lönegaranti liksom inför utbetalning av beslutade lönegarantibelopp bör det enligt utredningens mening i regel alltid kunna vara motiverat med vissa utrednings- och kontrollåtgärder i ett första steg. Det blir då fråga om avstämning mot uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet, i den utsträckning uppgifterna behövs för lönegarantiverksamhetens utredning och kontroll av om en fordran ska betalas genom lönegarantin (se avsnitt 7.5.1 och 7.5.2). Sådana uppgifter som avses i de nämnda punkterna bedöms i det närmaste alltid kunna ha betydelse vid en kontroll av riktigheten i de uppgifter som har lämnats i en ansökan liksom av ett beslut inför en utbetalning. Vid prövningen av en ansökan och inför en utbetalning lär det också i mer eller mindre alla fall vara motiverat att göra en kontroll mot

de uppgifter som förekommer inom Skatteverkets lönegarantiverksamhet (se vidare avsnitt 7.5.1). Inom lönegarantiverksamheten kan det finnas uppgifter som har betydelse för prövningen av ansökningen eller en utbetalning, exempelvis om arbetstagaren förekommer i andra lönegarantiärenden eller om det kommit in tips om oegentligheter.

Om kontrollen mot uppgifterna inom beskattningsverksamheten eller inom lönegarantiverksamheten skulle indikera att ansökningen eller beslutet inte skulle vara korrekt eller om det finns skäl att anta att annan information kan stödja arbetstagarens anspråk, bör Skatteverket gå vidare i kontrollen. Skatteverket kan då använda sig av övriga kontrollmöjligheter, såväl de som omfattas av utredningens förslag som redan befintliga, i den utsträckning de kan anses motiverade. Detta utesluter inte att kontroller av detta slag i vissa situationer kan vara motiverade redan i ett första steg, t.ex. på grund av uppgifter som arbetstagaren har lämnat i sin ansökan.

Som anförts i avsnitt 7.5.1 och 7.5.2 är det först när det finns en indikation på att en arbetslöshetskassa, Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen kan ha information som är av betydelse för Skatteverkets prövning som en utrednings- och kontrollåtgärd, enligt utredningens bedömning, kan vara motiverad i förhållande till dessa aktörer. När det gäller utredning och kontroller i förhållande till arbetstagarens övriga arbetsgivare eller ett kreditinstitut framgår av avsnitt 7.5.1 att det, utöver att åtgärden ska vara motiverad, ska krävas att uppgiften ska vara nödvändig för Skatteverkets prövning. Det innebär att uppgifter som i och för sig är av betydelse för utredningen inte kan begäras ut om granskningen kan genomföras på annat sätt, utan tillgång till uppgifterna.

När det gäller frågan om vilken utredning och kontroll som är motiverad om det t.ex. kommit in ett tips om att det kan finnas felaktigheter i ett ärende finns det knappast något standardiserat förfarande som kan anses tillämpligt utan kontrollen kommer att variera från fall till fall.

7.5.4 Information från utländsk garantiinstitution

Förslag: Om en arbetstagare ansöker om statlig lönegaranti för en fordran som arbetstagaren har mot en arbetsgivare som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett relevant insolvensförfarande, ska Skatteverket begära information om arbetstagarens utestående fordringar hos den behöriga garantiinstitutionen i det landet.

Skälen för förslaget: Enligt utredningens förslag ska svensk lönegaranti under vissa förutsättningar kunna betalas om arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet (se avsnitt 4.1). Arbetstagaren ska i en sådan situation enligt utredningens förslag ansöka om lönegaranti hos Skatteverket (se avsnitt 6.1).

Vid ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige finns av naturliga skäl ingen svensk konkursförvaltare eller rekonstruktör i ärendet som kan informera Skatteverket om fordringar som omfattas av lönegarantin. Enligt artikel 10 i lönegarantidirektivet ska medlemsstaterna föreskriva att relevant information mellan de behöriga administrativa myndigheterna och mellan garantiinstitutionerna ska utbytas, vilket bl.a. ska göra det möjligt att upplysa den behöriga garantiinstitutionen om arbetstagarnas utestående fordringar.

Av den nya lönegarantilagen bör därför framgå att, om en arbetstagare ansöker om svensk lönegaranti för en fordran som arbetstagaren har mot en arbetsgivare som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet, så ska Skatteverket begära information om arbetstagarens utestående fordringar hos den behöriga garantiinstitutionen i det andra landet. En sådan reglering överensstämmer med den som i dag gäller för Kronofogdemyndigheten vid myndighetens handläggning av ärenden om svensk lönegaranti vid ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land.

För Grönland och Färöarna, som ju ingår i Norden men inte är medlemmar av vare sig EU- eller EES-samarbetet, saknas i dag motsvarande reglering. Att en arbetstagare begär lönegaranti i Sverige för en fordran mot en arbetsgivare som exempelvis har försatts i konkurs på Grönland eller Färöarna kan inte uteslutas, även om det

sannolikt inträffar ytterst sällan. I en sådan situation är det i och för sig otillfredsställande om en uttrycklig reglering skulle saknas. Utredningens bedömning är dock att det inom ramen för utredningens uppdrag inte är lämpligt att föreslå en reglering om att Skatteverket ska begära information från garantiinstitutioner i dessa fall eftersom en sådan reglering ändå inte skulle medföra någon skyldighet att besvara förfrågan. Situationen bör hellre lämnas oreglerad även i den nya lönegarantilagen. Skulle det uppkomma ett behov av att få information i de nämnda fallen, får frågan hanteras praktiskt i det enskilda fallet.

7.6 Ändring av beslut till nackdel för arbetstagaren

Förslag: Om det framkommer att det inte föreligger rätt till statlig lönegaranti i den omfattning som har beslutats, ska Skatteverket ändra beslutet. Detta ska dock inte gälla i fråga om lönegarantibelopp som redan har betalats ut till arbetstagaren.

Regeringen ska med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kunna meddela föreskrifter om att Skatteverket ska få avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om mindre belopp.

Skälen för förslaget

När ett beslut ska ändras

Om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats, bör beslutet ändras. Skatteverket kan på olika sätt få kännedom om att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats.

Ett sådant sätt är genom den upplysningsskyldighet som utredningen föreslår i avsnitt 7.4. Upplysningsskyldigheten innebär att en arbetstagare som har ansökt om eller beviljats lönegaranti genast till Skatteverket ska anmäla om de uppgifter som lämnats till Skatteverket visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin. Skatteverket kan också få kännedom om ändrade förhållanden genom den försäkran som arbetstagaren ska lämna enligt utredningens förslag i avsnitt 7.7.3. Arbetstagaren ska, innan ett lönegarantibelopp

för fordran på uppsägningslön betalas ut, lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägnings tiden till Skatteverket. Även genom Skatteverkets egna utredningar och kontroller, se utredningens förslag i avsnitt 7.5.1, eller på annat sätt, t.ex. genom tips eller genom upplysningar från konkursförvaltaren eller rekonstruktören, se utredningens förslag i avsnitt 6.4, kan information om ändrade förhållanden framkomma.

Skyldigheten att ändra ett beslut om lönegaranti bör även i fortsättningen vara begränsad till lönegarantibelopp som ännu inte har betalats ut. Ett redan utbetalat belopp får hanteras enligt reglerna om återkrav (se avsnitt 8.1).

Eftersom det är angeläget att inte större belopp än vad arbetstagaren är berättigad till betalas ut, bör prövningen göras skyndsamt. Även lönegarantins sociala syften innebär ett generellt krav på att lönegarantiärenden ska handläggas skyndsamt.

Det sagda avviker från regleringen i förvaltningslagen och gäller alltså i de fall där ett beslut ändras till nackdel för arbetstagaren. Det finns även en möjlighet för Skatteverket att ändra ett beslut i gynnande riktning. Vad som gäller i en sådan situation regleras i 37–39 §§ förvaltningslagen.

Regeringen ska kunna meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om mindre belopp

Enligt utredningens förslag ska ett beslut ändras om det framkommer att det inte föreligger rätt till statlig lönegaranti i den omfattning som har beslutats. Är det t.ex. fråga om ett mindre belopp, kan det emellertid finnas skäl att avstå från att ändra beslutet. Regeringen bör därför ha möjlighet att meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om ett mindre belopp. Eftersom utredningen föreslår att när Skatteverket ska ändra ett beslut om lönegaranti bör regleras i lag, behövs en upplysningsbestämmelse för att möjliggöra för regeringen att med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen meddela sådana föreskrifter.

7.7 Förutsättningar för utbetalning av lönegarantibelopp

7.7.1 Förfallodag måste inväntas

Förslag: Skatteverket ska inte få betala ut lönegarantibelopp innan arbetstagarens fordran har förfallit till betalning.

Skälen för förslaget: Utredningen lämnar i avsnitt 6.7 och 6.8 förslag om vad en ansökan ska innehålla och vilka formkrav som ska gälla för denna. Någon reglering av hur en arbetstagare får dela upp sina krav föreslås inte. En arbetstagare kan därmed välja att låta samtliga sina krav på ersättning från lönegarantin omfattas av en och samma ansökan eller välja att dela upp kraven i flera ansökningar.

Om en ansökan omfattar fordringar som ännu inte har förfallit till betalning, kommer Skatteverkets beslut att kunna omfatta även dessa. Skatteverkets beslut att bevilja lönegaranti gäller omedelbart (se avsnitt 7.2).

Enligt 23 § i den nu gällande lönegarantilagen får lönegarantibeloppet dock inte betalas ut innan arbetstagarens fordran har förfallit till betalning. Detta bör gälla även enligt den nya lagen. Genom en sådan ordning hamnar arbetstagaren i samma situation som skulle ha gällt om arbetsgivaren inte hade försatts i konkurs eller blivit föremål för något annat insolvensförfarande som omfattas av lagen (här bortses från möjligheten för en arbetstagare att få förskottsbetalning från arbetsgivaren). Arbetstagaren bör inte hamna i en bättre situation om lönen ersätts genom lönegarantin än om arbetsgivaren hade betalat ut lönen.

7.7.2 Skatteavdrag och avdrag för löneutmätning

Förslag: Innan en utbetalning av ett lönegarantibelopp görs till arbetstagaren ska Skatteverket verkställa avdrag med belopp som ska innehållas på grund av beslut om löneutmätning.

Bedömning: Bestämmelsen om skatteavdrag i den nu gällande lönegarantilagen tillför inte något i sak och bör därför inte överföras till den nya lönegarantilagen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Skatteavdrag för preliminär skatt

I den nu gällande lönegarantilagen finns i 24 § en bestämmelse om att den utbetalande myndigheten ska verkställa skatteavdrag innan lönegarantibelopp betalas ut. Av 7 § i den nu gällande lönegarantiförordningen framgår att Skatteverket, som är utbetalande myndighet, fullgör arbetsgivarens skyldigheter i fråga om bl.a. skatteavdrag när det gäller lönegarantibelopp.

Regler om skyldighet för en utbetalare att göra skatteavdrag för preliminär skatt finns i skatteförfarandelagen (2011:1244). Lönegarantilagens nuvarande bestämmelse om skatteavdrag utgör inte någon avvikelse från skatteförfarandelagen. Den fyller därför inte någon självständig funktion och bör därmed inte överföras till den nya lönegarantilagen.²

Skatteverket ska göra avdrag för belopp som ska innehållas på grund av ett beslut om löneutmätning

Den myndighet som betalar ut lönegarantibelopp ska enligt 24 § i den nu gällande lönegarantilagen innan lönegarantibelopp betalas ut göra avdrag med belopp som ska innehållas på grund av beslut om utmätning av lön. Denna ordning bör gälla även enligt den nya lönegarantilagen. En arbetstagare bör inte hamna i en bättre situation när lönegarantibelopp betalas ut än om arbetsgivaren hade betalat ut lönen. Skatteverket bör därför enligt den nya lönegarantilagen

---

² Av skatteförfarandelagen följer att underlaget för beräkning av skatteavdrag för preliminär skatt kan vara beroende av innehållet i annan skattelagstiftning såsom exempelvis inkomstskattelagen (1999:1229). Det kan inte uteslutas att det kan finnas skillnader mellan en utbetalare av lönegaranti och en arbetsgivare när det gäller vilket inkomstunderlag som skatteavdraget ska beräknas på. Det skulle kunna vara så att en utbetalare av lönegaranti till följd av skattelagstiftningens utformning inte kan undanta vissa ersättningar från underlaget för beräkningen av skatteavdrag för preliminär skatt som arbetsgivaren hade kunnat göra från arbetstagarens lön. Underlaget som skatteavdraget för den preliminära skatten beräknas på skulle i ett sådant fall bli högre för lönegarantibelopp än om arbetsgivaren hade betalat ut lönen. Det skulle innebära att skatteavdraget i lönegarantisituationen blir högre än det annars skulle ha varit. En sådan eventuell olikhet skulle dock vara en följd av hur skattelagstiftningen är utformad. Arbetstagaren skulle i sin inkomstdeklaration i vissa fall, men kanske inte i alla, kunna göra de avdrag och liknande som arbetstagaren har rätt till, men som en utbetalare av lönegaranti i motsats till arbetsgivaren inte haft möjlighet att beakta vid bestämmandet av underlaget för beräkningen av skatteavdraget för preliminär skatt. Utredningen anser att frågan om eventuella skillnader mellan Skatteverket och arbetsgivaren när det gäller beräkning av skatteavdrag för preliminär skatt bör följas för att se om det finns behov av att vidta åtgärder i detta avseende.

ha en skyldighet att innan ett lönegarantibelopp betalas ut göra avdrag med belopp som ska innehållas på grund av ett beslut om löneutmätning.

7.7.3 Inkomstförsäkringen

Förslag: Innan ett lönegarantibelopp för fordran på uppsägningslön får betalas ut ska arbetstagaren lämna en försäkringen på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägningstiden till Skatteverket.

Skälen för förslaget: Utredningen föreslår när det gäller lönegaranti under uppsägningstid en avräkningsregel som bl.a. innebär att lönegarantin endast ska omfatta lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat i en annan anställning, se avsnitt 5.1 och 5.2. Med samtidig inkomst i annan anställning jämföras även i vissa fall aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Mot bakgrund av den föreslagna avräkningsregeln behöver Skatteverket få information om arbetstagaren under uppsägningstiden har inkomster som kan påverka rätten till lönegaranti. Arbetstagaren har enligt utredningens förslag i avsnitt 6.3 och 6.7 en skyldighet att uppge sådana uppgifter för såväl konkursförvaltare och rekonstruktör innan underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti upprättas som för Skatteverket i samband med ansökan. Även om sådan information därmed redan i tidigare skede kan ha kommit till Skatteverkets kännedom, kan det ha skett förändringar i detta avseende under tiden från det att ansökan gjordes till dess att utbetalning ska ske.

Innan ett lönegarantibelopp för fordran på uppsägningslön får betalas ut bör arbetstagaren därför vara skyldig att upplysa om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägningstiden. Uppgifter som kan behövas för att bedöma om avräkning ska ske är t.ex. information om arbetsgivare, omfattningen av anställningen med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning och vilken inkomst som arbetstagaren får från anställningen eller den egna rörelsen.

Skatteverket ska enligt utredningens förslag i avsnitt 7.6 ändra ett beslut till arbetstagarens nackdel, i fråga om lönegarantibelopp som ännu inte har betalats ut till arbetstagaren, om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. Utredningens förslag innebär alltså att lönegarantibeslutet ska ändras om avräkning ska ske.

För att inskräpa vikten av att lämnade uppgifter är fullständiga och korrekta bör gälla att en arbetstagare ska lämna uppgifterna på heder och samvete. Detta kommer i sig att verka avhållande på medvetet eller slarvigt lämnade felaktiga uppgifter. Att uppgifterna lämnas på heder och samvete innebär också att straffbestämmelserna om osann eller vårdslös försäkras i 15 kap. 10 § brottsbalken kan bli tillämpliga (se avsnitt 12.1), vilket ytterligare kan inskräpa allvaret i att lämnade uppgifter ska vara fullständiga och korrekta.

7.7.4 Hinder mot utbetalning under pågående utredning och kontroll

Förslag: Under den tid som Skatteverket utför en utrednings- eller kontrollåtgärd ska någon utbetalning av beslutade belopp som omfattas av åtgärden inte få ske. Skatteverket ska genast underrätta arbetstagaren om en sådan åtgärd innebär hinder mot utbetalning.

Skälen för förslaget: Enligt utredningens förslag om Skatteverkets utrednings- och kontrollåtgärder i fråga om lönegarantiärenden ska myndigheten kunna utföra sådana åtgärder under den tid ett beslutat ärende är under utbetalning (se avsnitt 7.5.1). Det kan t.ex. vara fråga om en åtgärd inför en kommande utbetalning eller en åtgärd på grund av uppkomna misstankar om felaktigheter i ett ärende. För att undvika en situation med fortsatta utbetalningar som efter avslutad åtgärd visar sig ha varit felaktiga, bör Skatteverket under den tid som utrednings- och kontrollåtgärden pågår vara förhindrad att göra utbetalningar enligt ett redan fattat lönegarantibeslut. Ett förbud mot utbetalning bör endast avse belopp som omfattas av utrednings- och kontrollåtgärden. Utbetalning av övriga belopp bör fullgöras i enlighet med beslutet.

Enligt utredningens förslag i avsnitt 7.6 ska Skatteverket ändra ett beslut i fråga om lönegarantibelopp som ännu inte har betalats ut till arbetstagaren, om åtgärden visar att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. Utbetalning ska då ske enligt det nya beslutet. Om åtgärden inte föranleder någon ändring av det gällande beslutet, bör utbetalning enligt beslutet göras när detta har konstaterats. Detta följer av sammanhanget och bör inte regleras särskilt.

Mot bakgrund av att det för en arbetstagare är en mycket ingripande åtgärd att stoppa en utbetalning, bör Skatteverket förlägga de på förhand planerade utrednings- och kontrollåtgärderna så att de hunnit slutföras innan tidpunkten för utbetalning är inne. Det kan dock inte uteslutas att en åtgärd som omfattar något som ligger utanför den på förhand planerade utredningen och kontrollen, trots kravet på skyndsamhet, inte har kunnat avslutas vid tidpunkten för en planerad utbetalning. Det skulle exempelvis kunna vara fallet om det i nära anslutning till en utbetalning kommer in ett tips eller på annat sätt framkommer ny information som Skatteverket behöver utreda och kontrollera. Skyldigheten att stoppa en utbetalning bör enligt utredningens bedömning endast tillämpas i speciella undantagsfall, där åtgärden inte har varit möjlig att slutföra innan utbetalningstidpunkten.

För arbetstagaren är det av vikt att så snabbt som möjligt få information om att en utbetalning inte kommer att kunna genomföras som planerat. Skatteverket bör därför få en skyldighet att genast underrätta arbetstagaren om det föreligger hinder mot utbetalning på grund av en pågående utrednings- och kontrollåtgärd. Undermåttsskyldigheten bör inträda så snart det står klart att en åtgärd innebär att en utbetalning inte kommer att kunna genomföras som planerat. Detta behöver inte nödvändigtvis sammanfalla med utbetalningstidpunkten utan kan stå klart tidigare.

7.8 Upplysningsskyldighet i gränsöverskridande ärenden

Förslag: Om en arbetsgivare som har försatts i konkurs i Sverige har arbetstagare i ett annat EU- eller EES-land, ska Skatteverket lämna relevant information om fordringarna vid förfrågan från den behöriga garantiinstitutionen i det landet.

En konkursförvaltare ska i en sådan situation på begäran lämna uppgifter till Skatteverket om en arbetstagares fordringar.

Skälen för förslaget: Enligt artikel 10 i lönegarantidirektivet ska medlemsstaterna föreskriva om utbyte av relevant information mellan de behöriga administrativa myndigheterna och garantiinstitutionerna, vilket bl.a. ska göra det möjligt att upplysa den behöriga garantiinstitutionen om arbetstagarnas utestående fordringar. Det bör därför även i den nya lönegarantilagen införas en bestämmelse om upplysningsskyldighet för det fall att en arbetsgivare har försatts i konkurs i Sverige och att det från behörig garantiinstitution i ett annat EU- eller EES-land har gjorts en förfrågan om information. Företagsrekonstruktion i Sverige är inte ett sådant förfarande som omfattas av lönegarantidirektivet. Det behövs därmed inte någon motsvarande reglering avseende företagsrekonstruktion. Eftersom Skatteverket är den myndighet som föreslås få huvudansvaret för lönegarantin, är det också Skatteverket som är mest lämpad att lämna efterfrågad information till garantiinstitutioner i andra länder.

För att Skatteverket ska kunna lämna efterfrågad information behöver Skatteverket få del av informationen. Vid en konkurs i Sverige har konkursförvaltaren en omedelbar inblick i de förhållanden som är relevanta för en ansökan om lönegaranti. Enligt utredningens förslag kommer förvaltare, när det är fråga om ett lönegarantiärende som handläggs i Sverige, att lämna information till Skatteverket om en arbetstagares fordringar i ett underlag. Även när det gäller ärenden som inte handläggs i Sverige bör Skatteverket kunna få information från förvaltare. Det bör därför införas en skyldighet för förvaltare att på begäran lämna uppgifter till Skatteverket om en arbetstagares fordringar även i sådana fall.

8 Återbetalningsskyldighet och återkrav

8.1 Förutsättningar för återbetalningsskyldighet och återkrav

Förslag: En arbetstagare ska vara återbetalningsskyldig för ett utbetalat lönegarantibelopp om

1. arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat att utbetalningen skett utan grund eller med ett för högt belopp, eller
2. beloppet i annat fall har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp och arbetstagaren har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Återbetalningsskyldighet ska också föreligga om ett lönegarantibelopp har betalats ut och konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion därefter upphävts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Om arbetsgivaren är föremål för ett relevant insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige ska bestämmelsen om att återbetalningsskyldighet föreligger för ett lönegarantibelopp som har betalats ut om konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion därefter upphävts genom ett beslut som har fått laga kraft, tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Skatteverket ska besluta att återkräva det belopp som arbetstagaren ska återbetala. I beslutet ska anges vilket belopp som ska återbetalas och när detta senast ska göras.

Skatteverket ska sända beslutet om återkrav till arbetstagaren och en kopia av beslutet till vissa mottagare.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kunna meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet om återkrav ska sändas till.

Skälen för förslaget

Dagens regelverk är komplicerat och svårtillämpat

En arbetstagare kan i vissa fall bli återbetalningsskyldig enligt nu gällande lönegarantilag.

Riksrevisionen konstaterade i sin granskningsrapport Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete att när ersättning har betalats ut felaktigt är det svårt att få tillbaka pengarna, eftersom systemet för återkrav är mycket krångligt (RiR 2022:4, s. 8). Även Högsta domstolen har påtalat att regelverket för när lönegarantimottagare ska betala tillbaka ersättning är komplicerat och oklart (se NJA 2018 s. 114).

Ett av skälen till dagens krångliga reglering är att reglerna om överprövning och återkrav inte är samordnade. Därför är det inte givet att ett ärende som har överprövats, och där utfallet visar att arbetstagaren har fått för mycket ersättning, också leder till en skyldighet att betala tillbaka ersättning till staten. Det förhållandet att en rad olika myndigheter är inblandade i hanteringen av lönegarantin gör systemet svårtillämpat. I ett nytt regelverk för lönegarantin bör fokus vara att förhindra att ersättning över huvud taget betalas ut felaktigt. Det är dock inte möjligt att genom kontroll helt undvika felaktiga utbetalningar. Det är därför viktigt att det finns effektiva och ändamålsenliga regler för att staten ska få tillbaka felaktigt utbetalad lönegaranti. Utredningens förslag till förändringar gällande överprövningen redovisas i avsnitt 9.

Återbetalningsskyldighet när mottagaren har orsakat den felaktiga utbetalningen

Enligt nu gällande lönegarantilag föreligger återbetalningsskyldighet om någon genom oriktiga uppgifter eller på annat sätt har orsakat

att garantibelopp har betalats ut obehörigt eller med för högt belopp. Även enligt den nya lagen bör återbetalningsskyldighet föreligga om arbetstagaren har orsakat en felaktig utbetalning genom att ha lämnat oriktiga uppgifter.

Den som vill ansöka om, har ansökt om eller beviljats lönegaranti kommer enligt utredningens förslag att ha en upplysnings- och anmälningsskyldighet i flera fall. En arbetstagare som har inkomster från en annan anställning eller från egen rörelse under uppsägningstiden ska anmäla detta till konkursförvaltare, rekonstruktör eller Skatteverket (se avsnitt 6.3 och 6.7). En arbetstagare ska även lämna vissa i lagen uppräknade uppgifter i samband med att ansökningsges in till Skatteverket (se avsnitt 6.7). Vidare ska en arbetstagare genast anmäla till Skatteverket om de uppgifter som lämnats visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin (se avsnitt 7.4). Det finns också en skyldighet för en arbetstagare att lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägningstiden till Skatteverket. En sådan anmälan ska lämnas innan ett lönegarantibelopp för fordran på uppsägningsslön får betalas ut (se avsnitt 7.7.3). Om felaktiga uppgifter lämnas i dessa sammanhang, eller i något annat sammanhang med koppling till lönegarantiärendet, bör återbetalningsskyldighet kunna aktualiseras.

Enligt nu gällande lönegarantilag föreligger återbetalningsskyldighet även om någon på annat sätt än genom oriktiga uppgifter, har orsakat att garantibelopp har betalats ut obehörigt eller med för högt belopp. Ett exempel på detta är när det har varit fråga om underlåtenhet att lämna uppgifter. För att tydliggöra att återbetalningsskyldighet även kan föreligga om uppgifter eller anmälningar inte lämnas bör detta förhållande uttryckligen framgå av lagtexten. Återbetalningsskyldighet bör föreligga när arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat att utbetalningen skett utan grund eller med ett för högt belopp.

Återbetalningsskyldighet i andra situationer

Återbetalningsskyldighet bör, i likhet med dagens reglering, även föreligga i de fall där det har skett en felaktig utbetalning, men där det inte är mottagaren som har orsakat den. I dessa fall bör det dock krävas att arbetstagaren har insett eller skäligen borde ha insett att arbetstagaren inte hade rätt till hela eller delar av beloppet. Ett tydligt exempel på när arbetstagaren skäligen borde ha insett är om det utbetalade beloppet vida överstiger det belopp som arbetstagaren har ansökt om.

Återbetalningsskyldighet om konkursbeslut eller beslut om företagsrekonstruktion upphävs

Enligt nu gällande lönegarantilag föreligger återbetalningsskyldighet om betalning enligt lönegarantin har skett och konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion därefter upphävs genom ett beslut som vinner laga kraft. Beslut om konkurs är omedelbart verkställbart (16 kap. 4 § första stycket konkurslagen). Beslutet får överklagas inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades (52 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken). Samma principer gäller i fråga om beslut om företagsrekonstruktion.

Detta innebär att lönegaranti kan ha betalats ut innan ett konkursbeslut eller ett beslut om företagsrekonstruktion upphävts. Grundförutsättningen för att en arbetstagare eller någon annan ska ha rätt till ersättning från lönegarantin saknas då. Därför bör det även fortsättningsvis föreligga återbetalningsskyldighet om ett lönegarantibelopp har betalats ut och konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion därefter upphävts genom ett beslut som har fått laga kraft.

I de fall där en arbetsgivare har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land är bestämmelsen direkt tillämplig, utan särskild reglering. Det behövs dock en särskild reglering för att bestämmelsen ska kunna tillämpas när arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet. Det bör därför i den nya lönegarantilagen införas en bestämmelse om att den aktuella bestämmelsen i den nämnda gränsöverskridande situationen ska tillämpas som om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige.

Beslut om återkrav

Ifall någon har fått lönegaranti utan att förutsättningarna för det är uppfyllda, är det angeläget att detta rättas till. När Skatteverket har utrett och konstaterat att en mottagare av lönegaranti är återbetalningsskyldig bör det beslutas om att den felaktigt utbetalade ersättningen ska betalas tillbaka. Eftersom det är Skatteverket som föreslås besluta om och betala ut lönegaranti, bör det även vara Skatteverket som kräver tillbaka ersättning som har betalats ut felaktigt. Riksrevisionen konstaterade i sin granskningsrapport att ett problem med dagens regelverk är att kommunikationen mellan myndigheter har varit bristfällig, vilket medfört att länsstyrelserna inte alltid vetat om att de ska göra återkrav (se RiR 2022:4, s. 68). Att en och samma myndighet nu blir huvudansvarig för hela lönegarantiprocessen kommer att förenkla möjligheten att återkräva utbetalad ersättning.

Det behöver vara tydligt för den återbetalningsskyldige vad som gäller vid ett återkrav. Ett beslut om återkrav bör därför innehålla uppgifter om det belopp som ska betalas tillbaka och när beloppet senast ska betalas. Det finns inget behov av att reglera vad som i övrigt ska framgå av Skatteverkets beslut, eftersom det följer av 31–33 §§ förvaltningslagen. Av beslutet ska enligt förvaltningslagen bl.a. framgå vem som är beslutsfattare och när beslutet är fattat. I normalfallet ska beslutet även innehålla en klargörande motivering. När ett beslut har fattats ska Skatteverket så snart som möjligt underrätta den som är part om innehållet i beslutet och om möjligheterna att överklaga beslutet. För utredningens förslag gällande överklagande, se avsnitt 9.

Det finns även vissa andra som kan ha behov av information om att ett beslut om återkrav har fattats och om innehållet i beslutet, nämligen de som enligt utredningens förslag ska få en kopia av det ursprungliga lönegarantibeslutet (se avsnitt 7.2). Förvaltningslagens bestämmelse i 33 § bör därför kompletteras med en bestämmelse i lönegarantilagen om att Skatteverket ska sända en kopia av ett beslut om återkrav till dessa. För fullständighetens skull bör det även i samma bestämmelse anges att Skatteverket ska sända beslutet om återkrav till arbetstagaren.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska kunna meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet om återkrav ska sändas till

Det kan i det nya lönegarantisystemet efter en viss tid visa sig att en kopia av ett beslut om återkrav bör sändas till fler. Genom den föreslagna bestämmelsen om vilka beslutet om återkrav ska sändas till bör riksdagen inte ianspråkta hela normgivningsutrymmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till bör därför tas in i den nya lönegarantilagen. Regeringens föreskriftsrätt följer då av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

En bestämmelse om avdrag från kommande betalningar ska inte införas

Inom flera områden finns en möjlighet att göra avdrag för ett återkrävt belopp från kommande utbetalningar (se t.ex. 108 kap. 22 § socialförsäkringsbalken och 8 kap. 6 § lagen om arbetslöshetsförsäkring). Det har ansetts vara ett enkelt sätt för en återbetalningsskyldig att återbetala ett felaktigt utbetalat belopp. Det innebär också att staten inte på annat behöver kräva tillbaka det felaktigt utbetalade beloppet.

En sådan bestämmelse fyller dock bara en funktion i de fall där det finns kommande utbetalningar att avräkna mot. När det gäller lönegaranti, till skillnad från bl.a. flera av socialförsäkringsförmåner, är det ofta inte fråga om löpande utbetalningar under en längre tid. Det kommer därför i många fall att saknas kommande utbetalningar att avräkna mot. En möjlighet till avdrag behöver också, mot bakgrund av det sociala skyddsbehov som lönegarantin avser att täcka, vara förenad med undantag som tar hänsyn till att arbetstagarerna ändå måste få ett skäligt belopp utbetalat. I de fall där det kan bli aktuellt med avdrag från kommande utbetalningar och utbetalningen inte täcker hela det återkrävda beloppet behöver resterande del drivas in på annat sätt. En bestämmelse om möjlighet till avdrag riskerar att leda till ett komplicerat regelverk. När det gäller arbets-

tagarens möjlighet att dela upp en återbetalning lämnar utredningen i avsnitt 8.2 förslag på en möjlighet till avbetalning och anstånd med återbetalningen. Mot denna bakgrund anser utredningen att det inte finns tillräckliga skäl för att införa en bestämmelse som innebär att en återkravsfordran får räknas av mot en kommande utbetalning. I sammanhanget kan nämnas att det inte finns några hinder mot att den enskilde och Skatteverket kommer överens om avräkning på frivillig grund.

8.2 Avbetalning och anstånd med betalningen

Förslag: Skatteverket ska få träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalningen, om en omedelbar återbetalning skulle vara oskälig med hänsyn till förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren eller om det kan antas vara till fördel för det allmänna.

Den som är återbetalningsskyldig ska betala ränta på det utestående beloppet om Skatteverket har träffat avtal om en avbetalningsplan eller har beviljat anstånd med betalningen. Räntan ska beräknas från den dag då avtalet om avbetalningsplanen träffades eller anståndet beviljades. Ränta ska inte betalas för tid innan återkravet har förfallit till betalning.

Ränta ska tas ut efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter.

Om det finns särskilda skäl ska Skatteverket helt eller delvis få avstå krav på ränta.

Skälen för förslaget

Skatteverket ska i vissa fall kunna ingå avtal om avbetalningsplan och bevilja anstånd med betalningen

Skatteverket bör i vissa fall få träffa avtal om avbetalningsplan eller bevilja anstånd med betalningen. Ett sådant fall är om det annars skulle framstå som oskäligt med hänsyn till förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren. Förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren kan vara av ekonomiskt eller personligt slag. Det kan t.ex. vara tillfälliga betalningssvårigheter eller sjukdom. Det kan även vara

att beslutet om återkrav har överklagats och att det därför är osäkert hur stort belopp som ska betalas i slutändan. Är det i en sådan situation troligt att återkravet kommer att kvarstå, lär det dock sällan finnas skäl för att träffa avtal om avbetalningsplan eller bevilja anstånd.

Skatteverket bör även få träffa avtal om avbetalningsplan eller bevilja anstånd med betalningen om det kan antas vara till fördel för det allmänna. En sådan möjlighet kan ge bättre förutsättningar för återbetalningar än om verkställighetsåtgärder vidtas omedelbart. Ett återbetalningskrav kan uppgå till stora belopp som den återbetalningsskyldige kan ha svårt att betala tillbaka vid ett tillfälle. Om anstånd kan beviljas eller återbetalningen delas upp, kan det resultera i att den återbetalningsskyldige har större möjligheter att betala tillbaka hela eller delar av beloppet.

Ränta vid avbetalning och anstånd

Det framstår som otillfredsställande att en enskild som felaktigt har disponerat statliga medel inte skulle betala ränta på det disponerade beloppet. Av detta skäl, och för att den som har ingått ett avtal om avbetalningsplan eller beviljats ett anstånd ska betala tillbaka det återkrävda beloppet så snart som det är möjligt, bör ränta utgå.

Räntan bör utgå från den dag då avtalet om avbetalningsplanen träffades eller anståndet beviljades. Om denna tidpunkt inträder innan återkravet har förfallit till betalning bör ränta inte utgå för denna tid. Ränta bör tas ut efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med två procentenheter (jfr t.ex. prop. 2023/24:128 s. 295).

Det bör finnas en möjlighet för Skatteverket att helt eller delvis avstå krav på ränta. Det bör då krävas att det föreligger särskilda skäl. Det kan t.ex. vara att den felaktiga utbetalningen kan sägas bero på Skatteverket eller att det på grund av arbetstagarens personliga förhållanden skulle framstå som obilligt att ta ut ränta.

8.3 Skatteverket ska kunna avstå från återkrav i vissa fall

Förslag: Om det finns särskilda skäl, ska Skatteverket få avstå från återkrav helt eller delvis.

Skälen för förslaget: Utgångspunkten bör vara att en mottagare av lönegaranti ska betala tillbaka ersättning som mottagaren har fått på felaktiga grunder. Det kan dock finnas situationer då det skulle vara oskäligt att kräva tillbaka felaktigt utbetalad ersättning. Skatteverket bör därför få avstå från krav på återbetalning om det föreligger särskilda skäl. Särskilda skäl kan t.ex. vara att det rör sig om bara ett mindre belopp, att det gått lång tid sedan beloppet betalades ut, att det i det enskilda fallet framstår som utsiktslöst att ett beslut om återkrav ska kunna verkställas eller att det på grund av arbetstagarens personliga förhållanden skulle framstå som obilligt att kräva tillbaka beloppet. Det kan också i undantagsfall vara en situation där arbetstagaren har förlitat sig på uppgifter från konkursförvaltare eller rekonstruktör och det senare visar sig att beloppet skulle ha beräknats på ett annat sätt.

8.4 Dröjsmålsränta

Förslag: Om ett belopp som har återkrävts inte betalas i rätt tid, ska dröjsmålsränta enligt räntelagen tas ut på beloppet. Detsamma ska gälla när den återbetalningsskyldige har träffat avtal om en avbetalningsplan eller har beviljats anstånd med betalningen och betalning inte sker inom den tid som följer av avtalet eller beslutet om anstånd.

Om det finns särskilda skäl ska Skatteverket helt eller delvis få avstå krav på dröjsmålsränta.

Skälen för förslaget: Den återbetalningsskyldige bör, av samma skäl som anges i avsnitt 8.2 avseende ränta, betala dröjsmålsränta om återbetalning inte görs inom rätt tid. Dröjsmål med betalningen kan förekomma både för ett återkrav avseende hela det återkrävda beloppet, för en betalning efter ett beviljat anstånd och för en del-

betalning enligt en avbetalningsplan. I samtliga fall bör dröjsmålsränta tas ut.

Det bör finnas en möjlighet för Skatteverket att helt eller delvis avstå krav på dröjsmålsränta. Det bör då krävas att det föreligger särskilda skäl, t.ex. att den felaktiga utbetalningen berodde på Skatteverket eller att det på grund av arbetstagarens personliga förhållanden skulle framstå som obilligt att ta ut ränta.

Dröjsmålsränta bör utgå enligt räntelagen (1975:635). Att dröjsmålsräntan är högre än den ränta som aktualiseras vid ett beviljat anstånd eller en avbetalningsplan kan få till följd att den återbetalningsskyldige, som inte kan betala tillbaka i tid, i stället för att förhålla sig passiv kommer att försöka få till stånd ett avtal med Skatteverket om avbetalning eller ansöka om anstånd med betalningen.

8.5 Indrivning

Förslag: Skatteverkets beslut om återkrav ska få verkställas enligt utsökningsbalken trots att beslutet inte har fått laga kraft.

Skälen för förslaget

En fordran som inte har betalats i rätt tid ska lämnas för indrivning

En förutsättning för att Skatteverkets efterkontroll av utbetalningar ska vara effektiv är att det finns tillgängliga rättsmedel för att säkerställa att ett beslutat återkrav av felaktigt utbetalad lönegaranti betalas.

Av 3 kap. 1 § 6 a utsökningsbalken följer att Skatteverkets beslut om återkrav är en exekutionstitel, vilket är en förutsättning för att beslutet ska kunna verkställas hos Kronofogdemyndigheten. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m (indrivningslagen) och i indrivningsförordningen (1993:1229).

Indrivning ska, om det inte föreligger särskilda skäl, begäras senast två månader efter det att fordringen skulle ha betalats. Om ett dröjsmål skulle äventyra indrivningen ska indrivning begäras skyndsamt (4 § fjärde–sjätte styckena indrivningsförordningen).

Att indrivningslagen är tillämplig innebär bl.a. att Kronofogdemyndigheten ansvarar för vissa borgenärsuppgifter och att Skatteverket skyndsamt ska hålla Kronofogdemyndigheten underrättad om anstånd med betalning medges eller om fordringen betalas för att förhindra att indrivning sker för belopp som inte är verkställbara.

Ett beslut om återkrav ska få verkställas enligt utsökningsbalken trots att det inte fått laga kraft

Enligt 3 kap. 23 § andra stycket utsökningsbalken får ett beslut inte verkställas förrän det har vunnit laga kraft om det inte är särskilt föreskrivet.

Om Skatteverkets beslut om återkrav får verkställas innan det har fått laga kraft kan det antas leda till bättre kontrolleffektivitet, eftersom obetalade återkrav kan överlämnas till Kronofogdemyndigheten och bli föremål för verkställighetsåtgärder snabbare än om beslutet först ska delges och laga kraft inväntas. Att tiden från det att fordran fastställs till dess att den kan överlämnas för indrivning är kort är en viktig faktor för ett effektivt förfarande vid återkrav. Det minskar också risken för att den enskilde ska hinna undandra egendom.

Ett beslut som gäller omedelbart innebär samtidigt att den enskildes skyldighet att betala ett återkrävt belopp gäller trots att beslutet överklagas. Det kommer emellertid att finnas möjlighet att begära inhibition, vilket innebär att domstolen får besluta att det överklagade beslutet tills vidare inte får verkställas (se avsnitt 9). I avsnitt 8.2 föreslår utredningen att det ska finnas en möjlighet för Skatteverket att ingå avtal om avbetalningsplan eller bevilja anstånd med betalningen.

Sammantaget bedöms dessa åtgärder säkerställa den enskildes rättssäkerhet i sammanhanget. Skatteverkets beslut om återkrav bör därför få verkställas enligt utsökningsbalken trots att beslutet inte har fått laga kraft. Skatteverket behöver därmed inte delge beslutet om återkrav för att en obetalad fordran ska kunna lämnas till Kronofogdemyndigheten för indrivning.

9 Överklagande

9.1 Behörig domstol vid överklagande

Förslag: Skatteverkets beslut enligt lönegarantilagen ska få överklagas till den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Ett överklagande av Skatteverkets beslut i en gränsöverskridande situation ska göras till den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i tvistemål i allmänhet.

Ett beslut som avser ett föreläggande utan vite ska inte få överklagas.

Skälen för förslaget

Processen i domstol ska inledas genom överklagande

Enligt dagens lönegarantiregelverk inleds en överprövning av ett beslut om lönegaranti från arbetstagarens sida genom att arbetstagaren väcker talan mot staten. Om tillsynsmyndigheten anser att konkursförvaltarens eller rekonstruktörens beslut är felaktigt, kan myndigheten väcka talan mot arbetstagaren. Talan ska väckas vid allmän domstol.

Enligt utredningens förslag är det Skatteverket som i samtliga fall ska fatta beslut om lönegaranti (se avsnitt 3.5). Eftersom beslut om lönegaranti ska prövas av en förvaltningsmyndighet, bör en domstolsprocess i stället lämpligen inledas genom att myndighetens beslut överklagas.

Behörig domstol

Enligt nu gällande lönegarantilag överprövas konkursförvaltarens eller rekonstruktörens lönegarantibeslut av den tingsrätt som handlägger det pågående konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Är det fråga om ett lönegarantibeslut i en gränsöverskridande situation, där tillsynsmyndigheten är beslutsfattare, är behörig domstol den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i tvistemål i allmänhet.

Ett förvaltningsbeslut överklagas enligt 40 § förvaltningslagen till allmän förvaltningsdomstol. Förvaltningslagen är subsidiär i förhållande till andra bestämmelser i lag och förordning och det är därmed möjligt att anpassa förfarandet för olika ärendetyper (4 § förvaltningslagen).

Utgångspunkten bör alltså vara att lönegarantifrågor prövas av den domstol som har närmast koppling till och kännedom om det bakomliggande insolvensförfarandet. För att åstadkomma en sådan ordning är det ändamålsenligt att det inte är förvaltningsrätt utan den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion som är behörig domstol. På så sätt blir det också enkelt för parterna att veta vilken domstol som är behörig att handlägga frågor om lönegaranti. Det är också en fördel att tingsrätterna är vana vid att hantera civilrättsliga tvister, eftersom det vid överklagande av ett beslut om lönegaranti inte sällan kan bli fråga om att ta ställning till exempelvis fordringsrättsliga och arbetsrättsliga frågor.

Är det fråga om ett beslut i en gränsöverskridande situation där insolvensärendet inte handläggs i Sverige, bör behörig domstol vara den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i tvistemål i allmänhet. Det är i regel tingsrätten i den ort där arbetstagaren har sin hemvist (10 kap. 1 § rättegångsbalken).

Ett avsteg bör därför göras från den ordning som anges i förvaltningslagen som innebär att ett förvaltningsbeslut ska överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Ett beslut om föreläggande utan vite ska inte kunna överklagas

Enligt 41 § förvaltningslagen får ett beslut överklagas om beslutet kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt.

Enligt utredningens förslag ska Skatteverket kunna förelägga vissa aktörer att vid äventyr av vite inkomma med uppgifter (se avsnitt 7.5.1). Ett vitesföreläggande är enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer överklagbart. Ett föreläggande som inte har för- enats med vite är inte lika ingripande eftersom det saknas påtryck- ningsmedel. Den som har invändningar mot ett sådant föreläggande kan begära att Skatteverket ändrar föreläggandet och kan vidhålla sina invändningar om myndigheten inte ändrar föreläggandet på det sätt som den förelagde har begärt. Skatteverket får då välja mellan att ändra i föreläggandet eller att följa upp med ett vites- föreläggande. En rätt att överklaga även förelägganden utan vite skulle ge rätt till domstolsprövning på ett tidigare stadium än vad som är motiverat från rättssäkerhetssynpunkt. Det bör därmed i den nya lönegarantilagen införas en bestämmelse om att ett beslut som avser ett föreläggande utan vite inte ska få överklagas.

9.2 Tillämplig lag vid handläggningen

Förslag: Vid handläggningen i domstol ska lagen om domstols- ärenden tillämpas om inte annat anges i lönegarantilagen.

Skälen för förslaget: Enligt nu gällande ordning tillämpas rätte- gångsbalken vid handläggningen i domstol. Enligt utredningens förslag ska en överprövningsprocess inte längre inledas genom att talan väcks, utan genom att ett beslut överklagas (se avsnitt 9.1). Rättegångsbalken är inte, till skillnad från lagen om domstols- ärenden (ärendelagen), anpassad för att pröva frågor som har över- klagats från en förvaltningsmyndighet. Ärendelagen bör därför tillämpas vid handläggningen i domstol om inte något annat anges i lönegarantilagen.

Enligt 11 § ärendelagen är myndigheten, om en enskild över- klagat myndighetens beslut, motpart till den enskilde sedan hand- lingarna i ärendet har överlämnats till domstolen. Det saknas skäl

att frågå denna ordning. Det är mest lämpligt att Skatteverket företräder staten i lönegarantiärendet i domstol.

Det kan antas att det under handläggningen i domstol av ett ärende om lönegaranti behöver hållas sammanträde t.ex. för att reda ut ärendet eller för att uppta muntlig bevisning. Förfarandet enligt ärendelagen är som utgångspunkt skriftligt. I ett förfarande bör det ingå sammanträde när detta kan antas vara till fördel för utredningen eller främja ett snabbt avgörande av ärendet. Ett sammanträde ska enligt huvudregeln hållas om det begärs av en enskild part (13 och 14 §§ ärendelagen). Någon särskild reglering för att det ska finnas möjlighet till sammanträde behövs därför inte.

Att ärendelagen ska tillämpas innebär även att det är möjligt att begära inhibition (26 § andra stycket ärendelagen). När det är fråga om ett överklagat beslut om återkrav kan arbetstagaren därmed begära att beslutet inte ska få verkställas.

Vidare innebär det att tingsrätten är domför med en lagfaren domare och att det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva tingsrättens beslut (3 och 39 §§ ärendelagen).

9.3 Rättegångskostnader

Förslag: I fråga om rättegångskostnader ska 18 kap. rättegångsbalken tillämpas. Har arbetstagaren förlorat ärendet, ska dock rätten besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader, om det inte föreligger särskilda skäl.

Skälen för förslaget: Enligt nu gällande lönegarantilag gäller rättegångsbalkens regler om rättegångskostnader vid överprövning av beslut enligt lagen. Huvudregeln i 18 kap. 1 § rättegångsbalken är att den som förlorar målet ska ersätta motparten dennes rättegångskostnader. En vedertagen utgångspunkt för tillämpningen anses dock vara att en arbetstagare i normalfallet inte ska behöva riskera att få ersätta rättegångskostnader på grund av en tvist om lönegaranti (se prop. 1991/92:139 s. 42). Därför framgår det av 33 § i nu gällande lönegarantilag att det får beslutas att vardera parten ska bära sin rättegångskostnad, även om arbetstagaren har förlorat målet. Bestämelsen gäller endast när beslut om lönegaranti har fattats av konkursförvaltare eller av rekonstruktör. Domstolen har därmed ingen möj-

lighet att i gränsöverskridande situationer bestämma att parterna ska stå för sina egna rättegångskostnader i de fall då arbetstagaren förlorar målet.

Samma principer bör gälla enligt den nya lönegarantilagen. En ändring bör dock göras. Domstolen bör även i gränsöverskridande situationer kunna besluta att parterna ska stå för sina egna rättegångskostnader i de fall då arbetstagaren förlorat målet. Det saknas skäl för att behandla dessa fall annorlunda.

Ärendelagen innehåller inga bestämmelser om fördelning av rättegångskostnader i ärenden där staten är motpart till den enskilde. När det gäller rättegångskostnader bör det därför i den nya lönegarantilagen införas särskilda bestämmelser om att 18 kap. rättegångsbalken ska tillämpas. Trots att 18 kap. rättegångsbalken ska tillämpas bör arbetstagaren, precis som enligt dagens reglering, endast i undantagsfall behöva stå för motpartens rättegångskostnader om arbetstagaren förlorar ärendet. Detta bör komma till tydligare uttryck i lagtexten än vad som är fallet i dag. Lagtexten bör därför formuleras på ett sådant sätt att rätten ska, om arbetstagaren förlorat ärendet, besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader om det inte föreligger särskilda skäl.

9.4 Vilka beslutet ska sändas till

Förslag: Rätten ska sända beslutet om lönegaranti till parterna och en kopia av beslutet till de mottagare som har fått del av Skatteverkets beslut.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen kunna meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till.

Skälen för förslaget: Det beslut genom vilket domstolen avgör ärendet ska sändas till parterna samma dag som beslutet meddelas eller, om beslutet meddelas vid ett sammanträde, inom en vecka från sammanträdet (29 § ärendelagen). Det finns även vissa andra som kan ha behov av information om att ett beslut om lönegaranti har överprövats och om innehållet i beslutet, nämligen de som enligt utredningens förslag ska få en kopia av Skatteverkets lönegaranti-beslut (se avsnitt 7.2). Ärendelagens bestämmelse bör därför kom-

pletteras med en bestämmelse i lönegarantilagen om att rätten ska sända en kopia av ett beslut om lönegaranti till dessa. För fullständighetens skull bör det även anges att rätten ska sända beslutet till parterna.

Det kan i det nya lönegarantisystemet efter en viss tid visa sig att en kopia av beslutet bör sändas till fler. Genom den föreslagna bestämmelsen om vilka rätten ska sända beslutet till bör inte riksdagen ianspråkta hela normgivningsutrymmet. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer bör ha möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. En upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till bör därför tas in i den nya lönegarantilagen. Regeringens föreskriftsrätt följer då av restkompetensen i 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

10 Rätt till statlig lönegaranti för andra än arbetstagare

10.1 Rätt till lönegaranti för en anhörig till en arbetstagare

Förslag: Bestämmelserna i lönegarantilagen om arbetstagare ska även gälla en anhörig till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären.

Skälen för förslaget: Enligt utredningens förslag ansvarar staten för betalning av en arbetstagares fordran hos en arbetsgivare i enlighet med vad som sägs i lönegarantilagen. Lönegarantin föreslås omfatta fordran på pension som har förmånsrätt enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen, se avsnitt 5.1. En sådan fordran kan förutom arbetstagaren även tillkomma dennes efterlevande. Den efterlevande får anses ha en lika skyddsvärd ställning som arbetstagaren. Även en anhörig till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos gäldenären bör därför precis som enligt nuvarande regelverk ha rätt till lönegaranti.

För att en anhörig som har en lönegarantiberättigad fordran ska kunna få utbetalning genom garantin, kan det bli nödvändigt att begära arbetsgivaren i konkurs. Har konkursansökan gjorts innebär det kostnader för sökanden. Den anhörige bör ha rätt till ersättning från lönegarantin på samma sätt som när en arbetstagare har begärt arbetsgivaren i konkurs (jfr avsnitt 5.4).

Även i övrigt bör samma bestämmelser gälla för en anhörig som har rätt till lönegaranti som för en arbetstagare. Det innebär bl.a. att om en konkursförvaltare eller en rekonstruktör bedömer att en anhörig har rätt till lönegaranti ska ett underlag skyndsamt upp-

rättas för den anhöriges ansökan om lönegaranti, om den anhörige önskar det. Även bestämmelserna om ansökan, kontroll, återbetalningsskyldighet och återkrav blir tillämpliga.

10.2 Rätt till lönegaranti för en förvärvare av en lönegarantiberättigad fordran

Förslag: Om en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har överlåtits, ska förvärvaren ha motsvarande rätt till betalning genom lönegarantin endast om

1. fordringen avser mätningssarvode eller därmed jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift, eller
2. förvärvet har skett efter det att konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion meddelades och förvärvaren är en arbetstagarorganisation som överlåtaren är medlem i eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar.

Bestämmelserna i lönegarantilagen om arbetstagare ska även gälla för förvärvaren. Lönegarantibelopp som tillkommer en förvärvare ska räknas in i det maximibelopp för lönegaranti som överlåtaren har rätt till. Om beloppsgränsen överskrids, ska betalning inom det tillgängliga lönegarantiutrymmet fördelas proportionellt mellan mottagarna utifrån fordringarnas storlek.

Skatteverket ska sända en kopia av lönegarantibeslutet avseende förvärvaren till den som överlätit fordringen.

Skälen för förslaget

En förvärvare av en lönegarantiberättigad fordran ska i vissa fall ha rätt till lönegaranti

Enligt nu gällande lönegarantilag är huvudregeln att en förvärvare av en för överlåtaren lönegarantiberättigad fordran inte har rätt till lönegaranti. I vissa undantagsfall finns dock en sådan rätt. En förvärvare av en fordran som omfattas av lönegaranti har rätt till betalning enligt lönegarantin om fordringen avser mätningssarvode eller annan jämförlig avgift samt om fordringen avser facklig medlems-

avgift. En sådan rätt gäller även för en arbetstagarorganisation som överlåtaren är medlem i eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar, om förvärvet har skett efter konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion.

En arbetstagarorganisations rätt till betalning genom lönegarantin i dessa fall infördes när det gäller konkurs redan genom 1970 års lönegarantilag. Det ansågs i dessa fall finnas skäl för att arbetstagaren skulle kunna få sin fordran infriad tidigare än vad som annars hade varit möjligt (se prop. 1970:201 s. 70 och 71). Bestämmelsen kompletterades senare med att även en förvärvare av en fordran som avser mättningsarvode eller annan jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift ska ha motsvarande rätt till betalning genom lönegarantin. Av förarbetena framgår att arbetsgivarna inom vissa branscher hade åtagit sig att innehålla och till fackföreningen betala viss del av arbetstagarens ackordsöverskott som ersättning för utfört mättningsarvode. Även i fråga om facklig medlemsavgift fanns överenskommelser av motsvarande innehåll, dvs. att arbetsgivaren ska innehålla medlemsavgift vid löneutbetalningen och vidarebefordra beloppet till fackföreningen. Finns fordringen inestående hos arbetsgivaren när denne går i konkurs, har den visserligen karaktär av lönefordran men den tillkommer inte arbetstagaren utan den fackliga organisationen. En arbetstagare kan därmed riskera att få betala mättningsarvode och facklig medlemsavgift två gånger om arbetsgivaren försätts i konkurs. Detta blir fallet om beloppen är inestående vid konkursutbrottet och konkursboets tillgångar inte räcker till utdelning för fordringarna. För att undvika detta infördes bestämmelsen om att en förvärvare har motsvarande rätt till lönegaranti avseende dessa fordringar oavsett om de har överlåtits före eller efter konkursen (se prop. 1975/76:19 s. 63). År 2005 utvidgades bestämmelsen till att rätt till garantibelopp även ska gälla vid företagsrekonstruktion (se prop. 2004/05:57).

Det är inte klarlagt i vilken omfattning som detta verkligen tillämpas i dag. De skäl som låg bakom regleringen är dock fortfarande aktuella. Samma ordning bör därför gälla även enligt den nya lönegarantilagen.

Vad som gäller för arbetstagaren ska gälla för förvärvaren

För den som har förvärvat en lönegarantiberättigad fordran bör motsvarande gälla som för arbetstagaren. En bestämmelse om detta bör därför införas i den nya lagen.

En arbetstagarorganisation som har förvärvat en lönegaranti-berättigad fordran torde ha den kunskap som krävs för att ansöka om lönegaranti utan ett underlag från förvaltare eller rekonstruktör. Något undantag från konkursförvaltarens och rekonstruktörens skyldighet att upprätta underlag bedöms dock inte behövas, eftersom denna skyldighet inträder först när det finns en vilja från den som bedöms omfattas av rätten till lönegaranti att få ett underlag (se avsnitt 6.2).

Ett lönegarantibelopp som tillkommer en förvärvare ska räknas in i överlåtarens maximibelopp

Enligt utredningens förslag i avsnitt 5.6 ska rätten till lönegaranti vara begränsad till ett visst maximibelopp. För det fall att en fordran har överlåtits uppkommer frågan om beloppet ska räknas in i överlåtarens maximibelopp eller om maximibeloppet ska gälla per sökande. En arbetstagare som har överlåtit en fordran bör inte kunna få högre ersättning än vad som hade varit möjligt om arbetstagaren själv ansökt om lönegaranti för den aktuella fordringen. Ett lönegarantibelopp som tillkommer förvärvaren bör därför, i likhet med ordningen enligt nu gällande lönegarantilag, räknas in i det maximibelopp för lönegaranti som överlåtarens har rätt till.

För det fall förvärvarens eller, i förekommande fall, förvärvarens fordran på lönegaranti tillsammans med arbetstagarens fordran på lönegaranti överstiger maximibeloppet uppkommer även frågan hur det tillgängliga utrymmet inom beloppsbegränsningen bör hanteras. Det saknas skäl att i detta avseende göra skillnad på överlåtarens respektive förvärvarens rätt till lönegaranti. En bestämmelse bör därför införas i den nya lagen av innebörd att om beloppsgränsen överskrids, ska betalning inom det tillgängliga lönegarantiutrymmet ske efter en proportionell fördelning mellan mottagarna med hänsyn till fordringarnas storlek.

Skatteverket ska sända lönegarantibeslut även till den som överlåtitt fordran

Enligt utredningens förslag i avsnitt 7.2 ska Skatteverket sända ett beslut om lönegaranti till arbetstagaren och en kopia till vissa uppräknade mottagare. För det fall att det rör sig om en överlåten fordran behöver den arbetstagare som överlåtitt fordringen information om beslutet och innehållet däri mot bakgrund av att det påverkar arbetstagarens maximibelopp. En bestämmelse bör därför införas i den nya lönegarantilagen om att Skatteverket vid tillämpningen av bestämmelsen om vilka ett beslut om lönegaranti ska skickas till även ska sända en kopia av lönegarantibeslutet till den som överlåtitt fordran.

För att Skatteverket ska få kännedom om att en arbetstagare har överlåtitt en fordran som kan berättiga till lönegaranti, så har utredningen i avsnitt 6.7 föreslagit en skyldighet för arbetstagaren att i sin ansökan lämna uppgift om detta. Får Skatteverket kännedom om att en fordran har överlåtits, har myndigheten en möjlighet att underlätta hanteringen, t.ex. genom att handlägga ärendena gemensamt.

11 Statens rätt till betalning

11.1 Rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp

Förslag: Staten ska inträda i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären när det gäller utbetalade lönegarantibelopp för fordringar som får göras gällande i konkursen. Staten ska dock inte inträda i arbetstagarens rätt enligt förmånsrättslagen för fordran på lön eller annan ersättning och pension.

Vid företagsrekonstruktion ska staten inträda i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären i samma omfattning som vid konkurs.

Utdelning i konkurs för arbetstagarens fordran som ersatts genom den statliga lönegarantin ska tillfalla staten upp till detta belopp.

Skälen för förslaget

Nuvarande reglering av statens rätt till betalning

Enligt 28 § första stycket i nu gällande lönegarantilag inträder staten i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären för utbetalade lönegarantibelopp. Bestämmelsen innebär alltså att staten ges rätt till betalning, dvs. en regressrätt, för de aktuella beloppen.

Staten ska även fortsatt inträda i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären

Lönegarantin träder i stället för arbetsgivarens löneutbetalningar. Syftet med lönegarantin är att skydda arbetstagarna, inte att vara ett statligt ekonomiskt stöd för företag. När en arbetstagares fordran helt eller delvis har blivit betalad genom den statliga lönegarantin bör därför staten, i likhet med vad som gäller i dag, inträda i arbetstagarens rätt mot gäldenären.

Staten bör naturligtvis i en konkurs inte kunna göra gällande fordringar i vidare mån än vad arbetstagaren hade kunnat. En bestämmelse om statens rätt till betalning bör därför utformas på ett sådant sätt att staten inträder i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären när det gäller utbetalade lönegarantibelopp för fordringar som får göras gällande i konkursen. Det blir då tydligt att fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti, trots att de efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte får göras gällande i konkursen, inte drabbar borgenärskollektivet genom att de i stället görs gällande av staten (jfr avsnitt 5.1 och 5.2). Det blir också tydligt att staten i konkursen inte kan göra gällande belopp som arbetstagaren inte hade haft rätt till i förhållande till konkursgäldenären, även om lönegaranti har betalats ut. Exempel på detta är när Skatteverket har avstått från att ändra ett beslut om lönegaranti till arbetstagarens nackdel (se avsnitt 7.6) eller avstått från att fatta beslut om återkrav (se avsnitt 8.3), eftersom arbetstagaren egentligen inte hade någon rätt till ersättning från arbetsgivaren för de felaktiga beloppen. Ett annat exempel är fall där någon återbetalningsskyldighet inte kan åläggas arbetstagaren trots att det saknats rätt till ersättning (jfr avsnitt 8.1).

Det kan nämnas att lönegarantibelopp enligt den föreslagna bestämmelsen om rätt till lönegaranti för innehållna löneutmätningssbelopp (se avsnitt 5.5) faller utanför den föreslagna bestämmelsens tillämpningsområde.

I löneutmätningssituationen ankommer det på utmätningssborge-nären att göra gällande sin fordran i arbetsgivarens konkurs (se avsnitt 5.5 och NJA 1991 s. 791). Lönegarantirätten för löneutmätningssbelopp skiljer sig från andra lönegarantiberättigade fordringar genom att det här finns en annan berättigad borgenär som skulle kunna få rätt till utdelning i konkursen för den fordran som lönegarantibeloppet grundar sig på. En rätt för staten att få göra gällande

lönegarantibeloppet i konkursen skulle behöva utformas på ett sådant sätt att den inte medför rätt till utdelning både för utmätningsborgenären och staten för samma fordran. Hänsyn skulle behöva tas till den tid som förflyter från dagen för Skatteverkets betalning till Kronofogdemyndigheten (se avsnitt 5.5) till dagen då betalningen når utmätningsborgenären. Det skulle leda till en omständig hantering för såväl Skatteverket som konkursförvaltare som inte synes motiverad i sammanhanget med tanke på den praktiska betydelsen.

Statens fordran ska inte vara förenad med den förmånsrätt som gäller för arbetstagare enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen

En arbetstagares fordran på gäldenären kan vara förenad med förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen. Enligt 3 § förmånsrättslagen består förmånsrätt även om fordringen övergår till annan. I samband med återinförandet av företagshypotek med särskild förmånsrätt gjordes bedömningen att de oprioriterade borgenärerna behövde kompenseras. Statens förmånsrätt för återkrav av utbetalad lönegaranti avskaffades därför (jfr 28 § första stycket lönegarantielagen och prop. 2007/08:161 s. 44). Samma skäl gör sig fortfarande gällande och statens fordran mot gäldenären bör därför vara oprioriterad även om arbetstagaren skulle ha haft förmånsrätt för sin fordran.

Staten ska vid företagsrekonstruktion ha rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp i samma omfattning som vid konkurs

Staten bör, i likhet med vad som gäller i dag, även vid en företagsrekonstruktion ha rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp. Det saknas enligt utredningens mening skäl för att statens rätt till betalning när det gäller utbetalade lönegarantibelopp ska ha olika omfattning vid konkurs och vid rekonstruktion. Staten bör därför vid en rekonstruktion ha rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp i samma omfattning som om det i stället hade varit fråga om en konkurs.

Staten ska ha rätt till betalning även för lönegarantibelopp som betalats ut till andra än arbetstagare

Staten bör ha rätt till betalning även för utbetalade lönegarantibelopp till anhöriga eller andra berättigade enligt vad som föreslås i avsnitt 10.1 och 10.2. Det saknas skäl för att rätten till betalning i dessa avseenden ska ha någon annan omfattning än den som föreslås för lönegarantibelopp som betalats ut till arbetstagare. Eftersom bestämmelserna om arbetstagare i den nya lönegarantilagen föreslås omfatta även anhöriga och andra berättigade, följer det redan av den föreslagna regleringen.

Utdelning i konkurs för arbetstagarens fordran som ersatts genom lönegarantin ska tillfalla staten

Av 28 § andra stycket i nu gällande lönegarantilag framgår att utdelning i konkurs för en arbetstagares fordran som ersatts av garantin tillfaller staten upp till detta belopp.

Även i det nya lönegarantisystemet bör sådan utdelning tillfalla staten. Bestämmelsen bör därför överföras oförändrad till den nya lönegarantilagen.

Följande bör dock noteras. Högsta domstolen har i NJA 2020 s. 414 prövat frågan om hur statens utdelning enligt 28 § lönegarantilagen ska bestämmas. Domstolen uttalade att bestämmelsen inte kan förstås på annat sätt än att staten träder in i arbetstagarens ställe beträffande det utbetalade garantibeloppet, dock utan förmånsrätt, och har rätt till den utdelning som kan utfalla på den delen av arbetstagarens fordran. Staten har företrädare framför arbetstagaren till utdelning på arbetstagarens återstående oprioriterade fordringar i de fall utdelning inte täcker den utbetalade lönegarantiersättningen. Domstolen uttalade vidare att 28 § andra stycket lönegarantilagen inte bör ges en tolkning som innebär att en arbetstagare hamnar i ett sämre ekonomiskt läge än om lönegarantiersättning inte hade betalats ut. En fordran bör därför anses vara ersatt av garantin i bestämmelsens mening först när arbetstagaren genom garantin och utdelning i konkursen sammantaget har fått ett belopp som motsvarar det som han eller hon skulle ha fått utan någon lönegaranti. Om arbetstagarens fordran på detta sätt har ersatts genom garantin, har emellertid staten enligt 28 § andra stycket rätt till all utdelning som belöper på arbetstagarens fordran upp till utbetalat garantibelopp. I en situation där

en arbetstagare har såväl oprioriterade som prioriterade fordringar ska lönegaranti i första hand anses avse fordringar med förmånsrätt.

I det nya lönegarantisystemet som bygger på ett ansökningsförfarande och där arbetstagaren själv ansöker om lönegaranti kommer prövningen att styras av vilka fordringar som omfattas av arbetstagarens ansökan (se avsnitt 6.7). En arbetstagare som har både prioriterade och oprioriterade fordringar, som sammantaget överstiger maximibeloppet, skulle i en situation där arbetstagaren uppfattar att han eller hon sannolikt kan få utdelning i konkursen för sina prioriterade fordringar, kunna välja att ansöka om lönegaranti för de oprioriterade fordringarna och sedan göra gällande de andra, prioriterade fordringarna i konkursen. På detta sätt kan en enskild arbetstagare genom sina val påverka utdelningen för staten.

Hur stor påverkan valmöjligheten kan få på statens möjlighet till betalning går inte helt att förutse.

För att en arbetstagare ska kunna nyttja valmöjligheten på detta sätt krävs att det finns såväl prioriterade som oprioriterade fordringar som tillsammans överstiger maximibeloppet. Riksrevisionen har i sin granskningsrapport Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete (RiR 2022:4) konstaterat att det genomsnittliga lönegarantibeloppet som varje mottagare får ut i samband med konkurs eller företagsrekonstruktion hos en och samma arbetsgivare ligger långt under maximibeloppet. Under 2017–2020 handlade det om knappt 8 procent av mottagarna som fick ut maximibeloppet i samband med en konkurs eller företagsrekonstruktion (RiR 2022:4 s. 22). För 2021–2023 var andelen mottagare som fick ut maximibeloppet än lägre, cirka 3–4 procent (se avsnitt 5.6).

Av betydelse är vidare att, för att en arbetstagares val ska kunna påverka utdelningen för staten, det även krävs att staten skulle ha fått utdelning för det fall att arbetstagaren inte valt att i första hand begära ersättning från lönegarantin för sina oprioriterade fordringar. I de allra flesta konkurser utgår ingen utdelning till oprioriterade borgenärer. Utredningen har inte tillgång till officiell statistik avseende andelen konkurser där utdelning utgår till oprioriterade borgenärer, men det rör sig enligt uppgifter från Kronofogdemyndigheten under de senaste åren om cirka 13–17 procent av konkurserna.

Även i de fall där arbetstagaren skulle kunna påverka utdelningen för staten är det inte heller säkert att arbetstagaren väljer att utforma

sin ansökan på ett sådant sätt. Hur arbetstagaren väljer att utforma sin ansökan kan påverkas av regleringen inom andra områden.

Mot den bakgrunden gör utredningen sammantaget bedömningen att påverkan på statens utdelning kommer att vara högst begränsad. Detsamma gäller för utdelningen till övriga borgenärer.

11.2 Rätt till betalning för arbetsgivaravgifter

Förslag: Vid företagsrekonstruktion ska staten ha rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för de arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat enligt socialavgiftslagen avseende lönegarantibelopp som omfattas av statens rätt mot gäldenären.

Skälen för förslaget: Den som betalar ut avgiftspliktig ersättning ska betala arbetsgivaravgifter enligt socialavgiftslagen (2000:980). Löner, arvoden, förmåner och andra ersättningar för arbete är avgiftspliktiga. Detsamma gäller annat som utges med anledning av ett avtal om arbete, dock inte pension. Med ersättning för arbete likställs enligt 2 kap. 11 § socialavgiftslagen garantibelopp enligt den nu gällande lönegarantilagen. Någon ändring i detta system är inte aktuell. Det innebär att Skatteverket med utredningens förslag även fortsatt ska betala arbetsgivaravgifter på grund av utbetalade lönegarantibelopp.

I fråga om utbetalade lönegarantibelopp finns både enligt den nu gällande och enligt den av utredningen föreslagna lönegarantilagen en rätt till betalning för staten (se avsnitt 11.1). Rätten till betalning framgår genom att staten inträder i arbetstagarens rätt mot gäldenären. Den nu gällande lönegarantilagen innehåller däremot ingen reglering om rätt till betalning för de arbetsgivaravgifter som staten har betalat med anledning av utbetalade lönegarantibelopp.

Enligt utredningens mening kan dagens ordning, med en betalningsskyldighet för gäldenären avseende lönegarantibelopp, men däremot inte för de arbetsgivaravgifter som staten har betalat med anledning av lönegarantibeloppen, ifrågasättas när det gäller företagsrekonstruktion. Rekonstruktionsgäldenären finns i regel kvar även efter rekonstruktionen och konkurrerar också fortsatt med andra företag. Det synes varken ur ett statsfinansiellt eller ur ett konkurrensperspektiv motiverat att rekonstruktionsgäldenären ska vara fri från betalningsskyldighet för arbetsgivaravgifterna som, på samma sätt

som lönegarantibeloppen, har betalats med anledning av rekonstruktionen. Detta ter sig som en helt omotiverad lättnad i jämförelse med betalningsskyldigheten för de utbetalade lönegarantibeloppen. Staten bör därför ges en uttrycklig rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat med anledning av utbetalade lönegarantibelopp.¹

För att åstadkomma en sådan betalningsskyldighet för rekonstruktionsgäldenären krävs en uttrycklig författningsreglering.

En fråga som aktualiseras i sammanhanget är när en fordran på betalning för arbetsgivaravgifter ska anses ha uppkommit. I en planförhandling om en rekonstruktionsplan deltar borgenärer villkas fordringar har uppkommit före beslutet om företagsrekonstruktion. Hur statens fordran på ersättning för betalade arbetsgivaravgifter ska behandlas i förhållande till rekonstruktionsgäldenären är alltså beroende av när den fordringen ska anses ha uppkommit.

Det kan konstateras att skyldigheten att betala arbetsgivaravgifterna har sin grund just i arbetstagarens lönefordran, som av arbetsgivaren betalas ut som lön och av staten, numera genom Skatteverket, som lönegarantibelopp. Det framstår som naturligt att se det så att statens fordran på betalning för arbetsgivaravgifterna i rekonstruktionen uppkommer samtidigt som den lönefordran som ligger till grund för avgifterna. Ett sådant synsätt har också stöd i Högsta domstolens avgörande NJA 1998 s. 834, låt vara att detta avsåg konkurs och inte rekonstruktion (jfr däremot RÅ 2000 ref 29).

Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt ett anställningsavtal med rekonstruktionsgäldenären, ska enligt 3 kap. 12 § lagen om företagsrekonstruktion arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som utförs senare än en månad efter beslutet om rekonstruktion anses ha uppkommit under rekonstruktionen. En arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning som grundas på ett före beslutet om rekonstruktion träffat avtal får i övrigt normalt anses ha uppkommit före beslutet om rekonstruktion (jfr NJA 2014 s. 537, HFD 2016 ref. 62, AD 2019 nr 22 och prop. 2021/22:215 s. 158). En följd av detta blir att statens fordran på betalning för arbetsgivaravgifterna i motsvarande utsträckning

---

¹ Skatteverket har i ett ställningstagande den 15 januari 2025 anförts att myndigheten anser att staten ger ett olagligt statsstöd genom att betala ett företags arbetsgivaravgifter i samband med en företagsrekonstruktion om arbetsgivaravgifterna inte återkrävs, och att myndigheten därför ska återkräva beloppet (dnr 8-14796-2025). Utredningen tar inte ställning till Skatteverkets bedömning, utan lämnar sina förslag utifrån de överväganden som utredningen gjort.

uppkommer före beslutet om rekonstruktion och därmed kommer att omfattas av en rekonstruktionsplan.

I sammanhanget kan nämnas att frågan om återbetalning av arbetsgivaravgifter inte är aktuell för de fordringar som enligt 3 kap. 12 § lagen om företagsrekonstruktion ska anses ha uppkommit under rekonstruktionen eftersom de inte omfattas av rätten till lönegaranti, varken enligt den nu gällande eller den av utredningen föreslagna lönegarantilagen.

Statens rätt till betalning för arbetsgivaravgifter bör motsvara omfattningen av rätten till återbetalning av lönegarantibeloppen i sig. Det är en logisk följd av den redovisade bedömningen av fordrans uppkomst och utesluter också tydligt en rätt till betalning av arbetsgivaravgifter för lönegarantibelopp som en arbetstagare egentligen inte haft rätt till (jfr avsnitt 11.1). Arbetsgivaravgifter som beräknats på lönegarantibelopp där staten inte inträder i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären bör därför inte omfattas av återbetalningsskyldigheten.

Regleringen av statens rätt till betalning för arbetsgivaravgifterna bör på grund av sambandet med lönegarantibeloppet placeras i lönegarantilagen. En bestämmelse om återbetalningsskyldighet enligt utredningens förslag skulle te sig främmande i socialavgiftslagen. I socialavgiftslagen regleras skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter för de avgiftspliktiga ersättningar som omfattas av lagen, däribland lönegarantibelopp. Frågan om återbetalningsskyldighet avser ett senare led. Det bedöms inte heller som en lämplig ordning att reglera frågan om återbetalningsskyldighet, dvs. betalningsrätten i sig, i lagen om företagsrekonstruktion utifrån den lagens uppbyggnad och innehåll.

Det ska tilläggas att frågan om återbetalningsskyldighet för arbetsgivaravgifter ställer sig annorlunda vid konkurs. Rent principiellt skulle det visserligen kunna argumenteras för att frågan om återbetalningsskyldighet borde behandlas lika vid konkurs och rekonstruktion. Vid konkurs finns dock inte samma konkurrensskäl som vid rekonstruktion för att arbetsgivaravgifterna ska återkrävas. Det finns inte heller samma möjlighet att faktiskt få betalt som det finns i förhållande till en rekonstruktionsgäldenär, utan det beror på vilka medel som finns att dela ut. Mot bakgrund av förmånsrättsreglernas utveckling över tid, där hänsyn har tagits till inte minst de oprioriterade privata borgenärerna (se t.ex. prop. 2007/08:161), framstår det heller

inte som lämpligt att tillskapa en ny fordringsrätt för staten som kan göras gällande i en konkurs. Här kan nämnas att det i många konkurser inte blir fråga om någon utdelning, i vart fall inte till oprioriterade fordringsägare (se avsnitt 11.1), varför effekten av att inte införa en betalningsrätt för arbetsgivaravgifterna i en konkurs ur ett statsfinansiellt perspektiv får bedömas som mycket liten.

12 Straffrättsligt ansvar samt anmälnings- och underrättelseskyldighet

12.1 Lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagen

Förslag: Bidragsbrottslagens tillämpningsområde ska utvidgas till att omfatta även lönegaranti.
--

Skälen för förslaget

Risk för brottsliga angrepp och felaktiga utbetalningar

Från olika håll har det framhållits att det förekommer missbruk av den statliga lönegarantin. Valfärdsbrottsutredningen konstaterade i betänkandet Kvalificerad välfärdsbrottslighet – förebygga, förhindra, upptäcka och beivra (SOU 2017:37) att det finns uppgifter som talar för att lönegarantin är utsatt för bedrägerier. Personer som vill utnyttja lönegarantin kan exempelvis köpa upp företag i kris och ange vänner eller helt påhittade identiteter som anställda trots att så aldrig har varit fallet. Därigenom kan stora summor erhållas genom lönegarantin. Vidare konstaterade Riksrevisionen i sin granskningsrapport Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete (RiR 2022:4) att det finns tydliga indikationer på missbruk av lönegarantin. Riksrevisionen bedömde att 6–9 procent av utgifterna för lönegarantin i konkurser kunde kopplas till misstänkt missbruk, vilket motsvarar 100–150 miljoner kronor ett genomsnittligt år.

Utredningens förslag på ett nytt regelverk för lönegarantin innebär en ökad kontroll som syftar till att minska missbruket av löne-

garantin. Det kommer dock även i fortsättningen finnas en risk för att lönegarantin utsätts för brottsliga angrepp och det finns alltså en risk för felaktiga utbetalningar.

När det gäller brott som riktar sig mot den statliga lönegarantin kan straffrättsligt ansvar enligt brottsbalken aktualiseras.

Bedrägeri

Enligt nuvarande ordning utgörs det huvudsakliga straffrättsliga skyddet för lönegarantin av bestämmelsen om bedrägeri i 9 kap. 1 § brottsbalken. För bedrägeri döms den som genom vilseledande för-
mår någon till handling eller underlåtenhet, som innebär vinning för gärningsmannen och skada för den vilseledde eller någon i dess ställe. För bedrägeri döms också den som lämnar oriktig eller ofullständig uppgift, genom att ändra i program eller upptagning eller på annat sätt olovligen påverkar resultatet av en automatisk informations-
behandling eller någon annan liknande automatisk process, så att det innebär vinning för gärningsmannen och skada för någon annan. Påföljden för bedrägeri av normalgraden är fängelse i högst två år. Är brottet med hänsyn till skadans omfattning och övriga omstän-
digheter vid brottet att anse som ringa, döms enligt 9 kap. 2 § brotts-
balken för ringa bedrägeri till böter eller fängelse i högst sex månader. Om bedrägeribrottet är att anse som grovt, döms enligt 9 kap. 3 § brottsbalken för grovt bedrägeri till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det beaktas om gärningspersonen missbrukat allmänt förtroende eller använt falska handlingar eller vilseledande bokföring eller om gär-
ningen annars varit av särskilt farlig art, avsett betydande värde eller inneburit synnerligen kännbar skada. Även försök och förberedelse till bedrägeri och grovt bedrägeri är straffbart enligt 9 kap. 11 § och 23 kap. brottsbalken.

Vid bedömningen av om det nuvarande straffrättsliga skyddet för lönegarantin är tillräckligt behöver ställning tas till om samtliga straffvärda ageranden är kriminaliserade och om regelverket är effektivt utformat i den meningen att kriminaliserade ageranden effektivt kan straffas. Att medvetet lämna oriktiga uppgifter till en utbetalande myndighet i syfte att tillgodogöra sig ersättning kan utgöra ett försök till bedrägeri. Om det sedan sker en utbetalning

kan det vara fråga om ett fullbordat bedrägeri. Avgörande för om agerandet kommer att behandlas som ett försöksbrott eller ett fullbordat brott är när det upptäcks, trots att sökanden i båda fallen gjort allt som krävs för att åstadkomma en utbetalning. Bedrägeribestämmelserna omfattar endast uppsåtliga gärningar. Att exempelvis av oaktsamhet lämna oriktiga uppgifter som leder till att ersättning betalas ut felaktigt är inte straffbart som bedrägeri. Straffansvaret framstår som otillräckligt i dessa situationer.

Det kan även uppkomma fall där en mottagare, sedan ersättning beviljats, underlåter att anmäla ändrade förhållanden som mottagaren är skyldig att anmäla. Mottagarens underlåtenhet kan t.ex. leda till att ett felaktigt utbetalat lönegarantibelopp inte återkrävs. Beroende på omständigheterna kan underlåtenhet att meddela ändrade förhållanden aktualisera ansvar för bedrägeri. Bedrägeribestämmelsen kan omfatta att ett vilseledande sker genom underlåtenhet om denna ger upphov till, vidmakthåller eller förstärker en befintlig villfarelse. För att underlåtenhet ska innebära ett vilseledande och föranleda ansvar för bedrägeri måste dock alldeles speciella förhållanden föreligga som medför att underlåtenheten anses lika straffvärd som en positiv uppgift (se NJA 1981 s. 787). Det kan mot denna bakgrund ifrågasättas om bedrägeribestämmelsen är effektivt utformad när det gäller underlåtenhetsfallen.

Osann försäkrans och vårdslös försäkrans

Genom utredningens förslag om att en ansökan om lönegaranti liksom en inkomstförsäkrans ska lämnas på heder och samvete (se avsnitt 6.8 och 7.7.3) kan i vissa av ovannämnda situationer ansvar för osann försäkrans eller vårdslös försäkrans enligt 15 kap. 10 § brottsbalken aktualiseras. Den som på annat sätt än muntligen lämnar osann uppgift eller förtiger sanningen, när uppgiften enligt lag eller annan författning lämnas på heder och samvete eller under liknande försäkrans, döms, om åtgärden innebär fara i bevishänseende för osann försäkrans till böter eller fängelse i högst sex månader. Det krävs att de osanna uppgifterna eller förtigandet av sanningen innebär fara i bevishänseende. Det betyder att uppgifterna måste ha betydelse för den beslutande myndighetens beslut om förmån eller stöd. Om brottet är grovt, döms till fängelse i högst två år. Om gärningen be-

gå av grov oaktsamhet döms för vårdslös försäkran till böter eller fängelse i högst sex månader.

Bidragsbrott

Ett starkare straffrättsligt skydd än det som följer av brottsbalkens bestämmelser har i bidragsbrottslagen införts för de centrala välfärdsförmånerna. Bidragsbrottslagen omfattar enligt 1 § bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån). Lagen gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

En person som lämnar oriktiga uppgifter eller inte anmäler ändrade förhållanden som han eller hon är skyldig att anmäla enligt lag eller förordning, och på så sätt orsakar fara för att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd felaktigt betalas ut, felaktigt tillgodoräknas, betalas ut med ett för högt belopp eller tillgodoräknas med ett för högt belopp, döms för bidragsbrott till fängelse i högst två år eller, om brottet är ringa, till böter eller fängelse i högst sex månader. Om brottet är grovt döms för grovt bidragsbrott till fängelse, lägst sex månader och högst sex år.

Om bidragsbrottet begås av grov oaktsamhet döms för vårdslöst bidragsbrott till böter eller fängelse i högst ett år. De gärningar som i första hand kan anses vara grovt oaktsamma är sådana fall där förmånstagaren lämnat mer påtagligt felaktiga uppgifter som är grundläggande för rätten till en förmån eller för förmånens storlek. Straffansvar för grov oaktsamhet är i första hand förbehållet sådana beteenden som är ett utslag av medveten oaktsamhet. När gärningsmannen insett risken för att exempelvis en uppgift varit felaktig men trots detta lämnat uppgiften, kan det finnas anledning att betrakta förfarandet som grovt oaktsamt liksom när gärningsmannen misstänkt att det förelegat en anmälningsskyldighet (se prop. 2006/07:80 s. 97).

Lönegarantin har behov av ett särskilt straffrättsligt skydd

Enligt utredningens mening är det angeläget att det straffrättsliga skyddet för lönegarantin är lika effektivt som skyddet för andra statliga stöd och ersättningar. En ordning där vissa ersättningar har ett svagare straffrättsligt skydd kan medföra att den ekonomiska och systematiska brottsligheten riktar in sig på den ersättning där skyddet är som lägst. Utredningen bedömer att lönegarantin har behov av ett särskilt straffrättsligt skydd. Missbruk av lönegarantin leder till ekonomisk skada och riskerar att undergräva legitimiteten och förtroendet för lönegarantin. Att på oriktiga grunder tillskansa sig ersättning är ett klandervärt agerande. Alternativa åtgärder, exempelvis i form av kontroller och återkrav, är nödvändiga men inte tillräckliga för att komma till rätta med problematiken. Möjlighet till en effektiv straffrättslig sanktion kan antas minska risken för att lönegarantin angrips genom brottslighet och även minska andelen felaktiga utbetalningar.

Lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde

Bidragsbrottslagen omfattar förmåner inom de centrala delarna av välfärdssystemen som betalas ut till, eller avser, enskilda personer. Syftet med lagen är att minska antalet felaktiga utbetalningar och att stärka tilltron till välfärdssystemen. Frågan om huruvida lönegarantin bör omfattas av bidragsbrottslagen har behandlats i tidigare lagstiftningsärenden. När bidragsbrottslagen infördes bedömdes lönegarantin vara en förmån som hanteras utanför de centrala delarna av välfärdssystemen och därmed av mindre betydelse (se prop. 2006/07:80 s. 69). Inom ramen för den utvärdering av bidragsbrottslagen som senare genomfördes konstaterades att lönegarantin endast gav upphov till utbetalningar om cirka 1,5 miljarder kronor år 2017 (se prop. 2018/19:132 s. 22 och 23). Av Riksrevisionens granskningsrapport Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndigheternas kontrollarbete framgår dock att utgifterna för den statliga lönegarantin har mer än fördubblats till år 2020 (RiR 2022:4). Sedan dess har utgifterna ökat ytterligare. Lönegarantin kan knappast längre anses vara en förmån av mindre betydelse.

Inom ramen för utvärderingen av bidragsbrottslagen konstaterades även att lönegarantin skiljer sig i flera viktiga avseenden från

de förmåner som omfattas av bidragsbrottslagen. Lönegarantin betalas inte ut av någon av de myndigheter som i dagsläget omfattas av bidragsbrottslagen, utan av ett mindre antal länsstyrelser.¹ Länsstyrelserna får uppgifter om en arbetstagares fordran av en konkursförvaltare eller rekonstruktör, vilket innebär att det inte är den enskilde eller arbetsgivaren själv som lämnar uppgifter till den utbetalande myndigheten. Den brottslighet som typiskt sett riktas mot lönegarantin är vidare uppsåtlig, och någon skyldighet för enskilda eller arbetsgivare att anmäla ändrade förhållanden finns inte i lönegarantilagen. Bedömningen gjordes att de särskilda regler som finns i bidragsbrottslagen, och som innebär att brott kan begås av grov oaktsamhet och genom underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden, inte skulle bidra till att motverka uppsåtliga bedrägerier som riktas mot lönegarantin (se prop. 2018/19:132 s. 23).

Med utredningens förslag på ett nytt regelverk för den statliga lönegarantin har dessa skäl inte längre samma bäring. Lönegarantisystemet har flera likheter med välfärdsförmånerna bl.a. på så sätt att det är en skyddslagstiftning. Enligt utredningens förslag ska ansökan om lönegaranti göras av den enskilde, det ska finnas tydliga krav i lag på att anmäla ändrade förhållanden och Skatteverket ska fatta beslut om och betala ut lönegaranti.

Ett alternativ till att låta lönegaranti omfattas av bidragsbrottslagen skulle vara att införa ett nytt brott speciellt utformat för lönegarantin. Utredningens bedömning är dock att det inte finns mycket att vinna på en sådan lösning utan att det snarare skulle försvåra tillämpningen. Det finns stora fördelar med ett enhetligt och sammanhållet regelverk som omfattar brott mot välfärdssystemen. Bidragsbrottslagen är en väl inarbetad lag och innehåller även flera andra delar som är nödvändiga för ett effektivt straffrättsligt skydd, t.ex. en anmälningskyldighet (6 §). Till bidragsbrottslagen kopplas även en underrättelseskyldighet genom lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Utredningens bedömning är att även dessa delar behövs för att uppnå en effektiv reglering med möjlighet att upptäcka missbruk och därigenom kunna lagföra de som begår brott mot lönegarantin. Ett införande av en särskild straffrättslig reglering avsedd endast för lönegaranti skulle därför kräva ytterligare bestämmelser, vilket skulle kunna leda till en mer

---

¹ Skatteverket har sedan den 1 februari 2025 motsvarande uppgifter, jfr prop. 2024/25:11 och 6 § i den nu gällande lönegarantiförordningen.

svåröverskådlig reglering. Det särskilda straffrättsliga skyddet bör därför uppnås genom att lönegaranti omfattas av bidragsbrottslagen.

Lagtekniskt bör detta lämpligen åstadkommas på följande sätt. Bidragsbrottslagen omfattar i dag ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd. Vad som avses med ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd anges i lagens 1 §. Första stycket avgränsar lagens tillämpningsområde till ekonomiska förmåner för personligt ändamål som beslutas av de myndigheter som anges i bestämmelsen samt av kommuner och arbetslöshetskassor. Andra stycket anger att även vissa stöd, bidrag och ersättningar som avser en enskild, men som betalas ut till eller tillgodoräknas annan än den enskilde omfattas av lagens tillämpningsområde (ekonomiskt stöd). Lönegaranti kommer enligt utredningens förslag att beslutas av Skatteverket. Eftersom eventuella andra ersättningar som Skatteverket beslutar om eller kan komma att besluta om inte i dagsläget ska omfattas, bör Skatteverket inte läggas till i paragrafens första stycke. Ett nytt tredje stycke bör införas av vilket det framgår att lagen även omfattar lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt lönegarantilagen. För att undvika justeringar i andra bestämmelser bör det även framgå att vad som sägs i lagen om ekonomiska förmåner ska gälla även för lönegaranti.

12.2 Anmälnings- och underrättelseskyldighet vid misstanke om brott

Förslag: Skatteverket ska göra anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt bidragsbrottslagen har begåtts. Om det misstänkta brottet avser statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen, ska anmälan i stället göras till åklagare. Detsamma ska gälla för de myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor som i dag omfattas av anmälningsskyldigheten enligt bidragsbrottslagen.

Bedömning: Konkursförvaltarens underrättelseskyldighet vid misstanke om brott i konkurslagen bör inte utvidgas till att omfatta ytterligare brott.

Skälen för förslaget och bedömningen

Anmälningsskyldigheten behöver öka

För att den straffrättsliga regleringen ska bli effektiv och leda till lagföring krävs att misstänkta brott upptäcks och anmäls. Det kan antas att anmälningsskyldigheten ökar genom en lagfäst anmälningsskyldighet, eftersom en reglerad anmälningsskyldighet minskar utrymmet för skönmässiga bedömningar och tydliggör att misstänkt brottslighet ska anmälas.

Skatteverket ska omfattas av anmälningsskyldighet enligt bidragsbrottslagen

Genom att låta bidragsbrottslagen omfatta även lönegaranti så kommer även anmälningsskyldigheten i 6 § bidragsbrottslagen att aktualiseras. Anmälningsskyldigheten innebär i dag att vissa myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor är skyldiga att göra en anmälan till Polismyndigheten om brott enligt bidragsbrottslagen kan misstänkas. Ett av motiven vid införandet av en anmälningsskyldighet för bidragsbrott var ett önskemål om att benägenheten att anmäla brott skulle öka (se prop. 2006/07:80 s. 88). Eftersom utredningen föreslår att lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagen och att Skatteverket ska besluta och betala ut ersättningen, bör även Skatteverket omfattas av lagens anmälningsskyldighet. Detta innebär även att myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor kommer att bli skyldiga att anmäla brott enligt bidragsbrottslagen som avser lönegaranti enligt lönegarantilagen.

Förslaget kräver inte någon annan författningsändring än den ändring som föreslås i avsnitt 12.1.

Om ett misstänkt brott enligt bidragsbrottslagen avser statlig lönegaranti ska anmälan göras till åklagare

Ett misstänkt brott enligt bidragsbrottslagen ska enligt 6 § anmälas till Polismyndigheten. När anmälan kommer in beslutar Polismyndigheten om förundersökning ska inledas (23 kap. 3 § rättegångsbalken). Om förundersökning har inletts och saken inte är av enkel beskaffenhet, ska åklagare överta ledningen av förundersökningen så snart

någon skäligen kan misstänkas för brottet. Åklagare ska också i annat fall överta ledningen när det är motiverat av särskilda skäl. Vilka brott som ska anses vara av enkel beskaffenhet anges i bilagan till Åklagarmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om ledning av förundersökning i brottmål (ÅFS 2005:9). Brott enligt bidragsbrottslagen anges inte i förteckningen. Av förteckningen framgår dock att brott enligt andra specialstraffrättsliga bestämmelser än de som anges ska anses vara av enkel beskaffenhet om inte svårare straff än fängelse i sex månader kan följa på brottet. I bidragsbrottslagen är det därmed endast ringa bidragsbrott som anses vara av enkel beskaffenhet.

Vem som leder förundersökningen har betydelse för vilka möjligheter det finns att anlita biträde. Inom Skatteverket finns en brottsbekämpande verksamhet (se avsnitt 12.4). Enligt 2 § lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet får en åklagare som leder en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken vid undersökningens verkställande anlita biträde av Skatteverket. I de fall där förundersökningen leds av polis saknas denna möjlighet. För att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska kunna nyttjas på ett effektivt sätt i samtliga ärenden som avser lönegaranti är det en fördel om förundersökningen leds av åklagare. Ekobrottsmyndigheten är den brottsbekämpande myndighet som har störst kunskap om och erfarenhet av brott som begås genom företag och utreder redan andra brott mot välfärden, t.ex. skattebrott. Detta talar för att en anmälan avseende brott enligt bidragsbrottslagen som avser lönegaranti inte bör lämnas till Polismyndigheten utan i stället till Ekobrottsmyndigheten. När det gäller ekonomisk brottslighet som utreds av Ekobrottsmyndigheten är det alltid en åklagare som är förundersökningsledare. Om en anmälan görs till Ekobrottsmyndigheten säkerställs därmed även att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan nyttjas på ett effektivt sätt.

Något ytterligare som talar för att en anmälan enligt bidragsbrottslagen avseende lönegaranti bör göras till Ekobrottsmyndigheten är konkursförvaltarens underrättelseskyldighet i 7 kap. 16 § konkurslagen. Förvaltaren är skyldig att till åklagare anmäla om gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken (brott mot borgenärer). Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för något annat brott av inte

ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten. En sådan underrättelse kan t.ex. avse bokföringsbrott.

En underrättelse från en förvaltare om att en gäldenär kan misstänkas för brott ska i de allra flesta fall lämnas till Ekobrottsmyndigheten. I de fall där en person som kan omfattas av företagaransvar anmälts av förvaltare och samma person även anmälts av Skatteverket angående t.ex. medhjälp till bidragsbrott avseende lönegaranti är det en fördel om anmälningarna handläggs gemensamt. Det är även en fördel att brott som har anknytning till ett visst konkursärende hanteras av samma myndighet. Detta möjliggörs om samma myndighet handlägger såväl anmälningar från förvaltare som Skatteverket.

Sammanfattningsvis bör Ekobrottsmyndigheten alltså vara den myndighet som är mottagare av anmälningar avseende brott mot bidragsbrottslagen som avser lönegaranti.

I lagtext bör det dock anges att anmälan ska lämnas till åklagare. Detta överensstämmer med hur anmälningsskyldigheten är konstruerad i andra måltyper som Ekobrottsmyndigheten handlägger (jfr 17 § skattebrottslagen [1971:69] och 3 kap. 1 § lagen [2016:1307] om straff för marknadsmissbruk på värdepappersmarknaden).

Mot denna bakgrund bör 6 § bidragsbrottslagen kompletteras med ett andra stycke där det anges att om det misstänkta brottet avser statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen ska anmälan i stället göras till åklagare. För att Ekobrottsmyndigheten ska vara den myndighet som handlägger dessa brott krävs även en ändring i 9 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten.

Konkursförvaltarens underrättelseskyldighet enligt konkurslagen bör inte utvidgas

Konkursförvaltarens underrättelseskyldighet vid misstanke om brott framgår av 7 kap. 16 § konkurslagen. Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken (brott mot borgenärer), ska förvaltaren omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

Förvaltarens underrättelseskyldighet enligt konkurslagen gäller när gäldenären kan misstänkas för brott. Någon underrättelseskyldighet för förvaltare när en arbetstagare kan misstänkas för brott finns inte i dag. Genom utredningens förslag är det Skatteverket som kommer att ha huvudansvaret för hanteringen av lönegaranti. Det är därmed också Skatteverket som kommer att ha störst möjlighet att upptäcka eventuella brott. Förvaltarna kommer med utredningens förslag inte längre att vara beslutsfattare och kommer därmed att få mindre insyn i hanteringen av lönegarantin. Förvaltaren kommer också att ha en underrättelseskyldighet gentemot Skatteverket vid misstanke om att lönegarantin utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt (se avsnitt 12.3.2). Mot denna bakgrund och med tanke på den anmälningsskyldighet som föreslås för Skatteverket, som innebär att en brottsanmälan ska göras om brott enligt bidragsbrottslagen kan misstänkas, anser utredningen att förvaltarnas underrättelseskyldighet vid misstanke om brott inte bör utvidgas till att omfatta ytterligare brott.

12.3 Underrättelseskyldighet vid misstanke om felaktig utbetalning

12.3.1 Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Förslag: Lönegaranti ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen.

Skälen för förslaget

Underrättelseskyldighet enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen trädde i kraft den 1 juli 2008. Syftet med lagen är att upptäcka och förhindra felaktiga utbetalningar. Lagen gäller samma ekonomiska förmåner och stöd som bidragsbrottslagen, dvs. bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestöds-

nämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och som betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån). Lagen gäller även för sådana stöd, bidrag och andra ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd). Underrättelseskyldigheten gäller för Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Utbetalningsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, kommunerna och arbetslöshetskassorna.² Skatteverkets underrättelseskyldighet gäller dock inte i myndighetens brottsbekämpande verksamhet, eftersom en sådan underrättelseskyldighet i många fall skulle vara oförenlig med de intressen som bestämmelsen om förundersökningssekretess är avsedd att skydda (se prop. 2007/08:48 s. 22).

En underrättelse ska skickas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Underrättelseskyldigheten gäller dock inte om det finns särskilda skäl. Sådana skäl kan finnas om den myndighet eller organisation som har fattat beslutet redan känner till felaktigheten eller om det är fråga om ett försumbart belopp. Bedömningen av om det finns särskilda skäl ska vara restriktiv. Omständigheter som har att göra med en myndighets eller organisations arbetssituation, t.ex. arbetsanhopningar, utgör aldrig särskilda skäl (se prop. 2007/08:48 s. 28). Underrättelseskyldigheten avser såväl felaktiga utbetalningar på grund av brott som icke straffbara oavsiktliga fel begångna av antingen den enskilde eller den utbetalande aktören. Av underrättelsen ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Underrättelseskyldigheten är sekretessbrytande enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen.

---

² Regeringen har föreslagit att även regionerna fr.o.m. den 1 januari 2026 ska omfattas av underrättelseskyldigheten till viss del (se lagrådsremissen Ett effektivt straffrättsligt skydd för statliga stöd till företag som överlämnades till Lagrådet den 8 maj 2025).

Lönegaranti ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Skatteverket omfattas i dag av underrättelseskyldighet enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Skatteverket är dock inte mottagare av underrättelser eftersom inget av de stöd som Skatteverket hanterar omfattas av lagens tillämpningsområde. När det gäller frågan om vilka förmåner och stöd som ska omfattas av lagen framhölls i förarbetena att den avgränsning som gjorts i bidragsbrottslagen borde kunna utgöra en lämplig förebild (se prop. 2007/08:48 s. 20). Eftersom utredningens förslag är att lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagen, bör lönegarantin därmed omfattas även av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det innebär att de myndigheter som räknas upp i lagens 2 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska underrätta Skatteverket om det finns anledning att anta att lönegaranti har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Vidare kommer självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket att omfattas av underrättelseskyldigheten i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Enligt 2 § gäller dock inte skyldigheten i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

12.3.2 Underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer enligt lönegarantilagen

Förslag: En underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer ska införas i lönegarantilagen. Om det finns anledning att anta att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt, ska förvaltaren eller rekonstruktören skyndsamt underrätta Skatteverket. Underrättelsen ska innehålla namn och organisationsnummer på konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären och de uppgifter som förvaltaren eller rekonstruktören bedömer kan ha betydelse för Skatteverkets prövning av ärenden om lönegaranti.

Skälen för förslaget: Felaktiga utbetalningar är, som utvecklas i det föregående, ett stort problem som undergräver förtroendet för välfärdssystemen och den utbetalande aktören samt innebär ökade kostnader för staten. För att de felaktiga utbetalningarna ska kunna åtgärdas och minskas behöver de upptäckas. En förutsättning för detta är att Skatteverket genom egna kontroller eller genom information från andra får information om att det kan misstänkas att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt. Utredningen lämnar i avsnitt 6.2 förslag om en upplysningsskyldighet i samband med konkursförvaltares och rekonstruktörs upprättande av underlag för en arbetstagares ansökan. Skyldigheten innebär att förvaltaren och rekonstruktören ska lämna upplysningar som kan vara av betydelse för Skatteverkets beslut. Den upplysningsskyldigheten bör enligt utredningens uppfattning kompletteras med en upplysningsskyldighet för uppgifter som rör gäldenärsföretaget. Förvaltare och rekonstruktörer har genom sina uppdrag ofta stor kunskap om gäldenärsföretaget. De kan därmed ha information som Skatteverket kan ha betydande nytta av i sitt arbete med att förhindra missbruk av lönegarantin. Det kan t.ex. vara information om att antalet arbetstagare som uppger att de har löneanspråk är högre än vad som verkar ha motsvarat faktiska anställningar, att det har skett nyanställningar kort tid före konkursen eller rekonstruktionen utan att anställningarna synes motiverade av verksamhetens behov eller att löner har höjts kraftigt utan att det har motiverats av t.ex. ändrade arbetsuppgifter eller liknande. En underrättelseskyldighet bör därför införas.

För att underrättelseskyldigheten ska inträda bör omständigheterna vara sådana att det finns anledning att anta att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt. Detta är ett lågt beviskrav och kravet kan vara uppfyllt redan genom vaga och oprecisa misstankar. Misstankarna kan avse såväl inträffade som kommande utnyttjanden.

Underrättelsen bör skyndsamt lämnas till Skatteverket. För att underlätta arbetet hos Skatteverket bör underrättelsen, förutom grundläggande identifieringsuppgifter om gäldenären, innehålla de uppgifter som förvaltaren och rekonstruktören bedömer har betydelse för prövningen av ärenden om lönegaranti. Det bör inte finnas något formkrav för en underrättelse. Den kan således lämnas såväl muntligen som skriftligen. Diskussioner mellan Skatteverket och företräd-

are för förvaltare och rekonstruktörer kan lämpligen ske så att goda rutiner för detta kan upprättas.

12.4 Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Förslag: Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska även omfatta brott enligt bidragsbrottslagen om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen.

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i lönegarantiverksamheten enligt den nya lönegarantilagen ska lämnas till lönegarantiverksamheten. Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna. En uppgift som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Skälen för förslaget: Skatteverket har sedan lång tid tillbaka i uppgift att medverka i vissa brottsutredningar samt bedriva underrättelseverksamhet avseende viss brottslighet. Bestämmelser om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet finns i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Vilka brott som omfattas av verksamheten regleras i den s.k. brottskatalogen i 1 §. Av bestämmelsen framgår att bl.a. brott enligt skattebrottslagen, brott enligt lagen om straff för penningtvättsbrott och bokföringsbrott omfattas. Brottskatalogen omfattar brottslighet som har ansetts ha ett klart samband med Skatteverkets verksamhet (jfr prop. 2016/17:89 s. 42).

För att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska kunna användas på ett för samhället effektivt sätt är det viktigt att verksamheten kan bedriva förebyggande verksamhet samt underrättelse- och utredningsverksamhet på de områden där Skatteverket har särskilda kunskaper eller insyn.

En utgångspunkt för att utvidga Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet bör vara att brottsligheten är sådan att den typiskt sett ofta har anknytning till Skatteverkets verksamhet. Skatteverket kommer enligt utredningens förslag att ha huvudansvaret för hanter-

ingen av lönegaranti och eventuell brottslighet riktad mot lönegarantin kommer därmed ofta ha anknytning till Skatteverkets verksamhet.

Brottskatalogen bör därför utvidgas till att även omfatta brott enligt bidragsbrottslagen om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen.

Den brottsbekämpande verksamheten är organisatoriskt skild från andra verksamheter inom Skatteverket. Skatteverket har i promemorian Lönegaranti daterad den 3 juni 2022 gjort bedömningen att även arbetet med lönegarantin kommer att utgöra en egen verksamhetsgren inom myndigheten. Att verksamheterna utgör självständiga verksamhetsgrenar i förhållande till varandra innebär att sekretess gäller mellan dessa enligt 8 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen. För att uppgifter ska kunna lämnas från den brottsbekämpande verksamheten till lönegarantiverksamheten krävs därmed en sekretessbrytande bestämmelse.

En sådan bestämmelse finns avseende vissa av Skatteverkets verksamheter. Den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket har en skyldighet att lämna uppgifter till Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet och verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige, om det kan antas att uppgifterna har särskild betydelse för ett ärende i den mottagande verksamheten. Medan det pågår en förundersökning är det förundersökningsledaren som avgör om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna. En uppgift som omfattas av sekretess ska inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut (8 och 9 §§ lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet). Uppgiftsskyldigheten innebär att uppgifter kan, med de begränsningar som anges i skyldigheten, lämnas utan hinder av sekretess (10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen).

Uppgifter från den brottsbekämpande verksamheten inom Skatteverket kommer att behövas även i lönegarantiverksamheten bl.a. som underlag för Skatteverkets urval och inriktning av kontroller. Lönegarantiverksamheten bör därför adderas till de verksamheter som den brottsbekämpande verksamheten ska lämna uppgifter till. De förutsättningar som i dag gäller för att lämna uppgifter från den brottsbekämpande verksamheten till de i lagen angivna verksamheterna bör gälla även i förhållande till lönegarantiverksamheten.

Skyldigheten bör endast gälla ärenden enligt den nya lönegarantilagen.

Skyldigheten för lönegarantiverksamheten att lämna uppgifter till den brottsbekämpande verksamheten regleras i 5 § lagen (2025:170) om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Skatteverket ska lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. En uppgift ska inte lämnas om det finns en sekretessbestämelse som är tillämplig på uppgiften och det står klart att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Någon särskild uppgiftsskyldighet för lönegarantiverksamheten att lämna uppgifter till den brottsbekämpande verksamheten behövs därför inte i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

13 Bevakningsskyldighet för en arbetstagares fordringar i en konkurs

Förslag: Konkursförvaltaren ska för arbetstagarens räkning bevaka arbetstagarens fordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara. Förvaltaren ska därvid i huvudsak följa vad som gäller för borgenärer i fråga om bevakning, dvs. inom bevakningstiden skriftligen anmäla fordringarna, med angivande av belopp om det är möjligt, och också tydligt ange grunden för både fordran och den förmånsrätt som i förekommande fall yrkas. Förvaltaren ska genast underrätta arbetstagaren om bevakningen och vad den innebär.

Motsvarande bevaknings- och underrättelseskyldighet ska gälla för förvaltaren i fråga om pensionsfordringar som en efterlevande anhörig till en arbetstagare har hos konkursgäldenären.

Skälen för förslaget

Bevakningsförfarande i en konkurs

Efter framställning från konkursförvaltaren får tingsrätten besluta att bevakningsförfarande ska äga rum i konkursen. Bevakning bör äga rum om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen.

Bevakningsförfarandet sker, förenklat beskrivet, enligt följande. Borgenärerna anmäler enligt ett särskilt förfarande i tingsrätten sina fordringar och den förmånsrätt som de gör gällande i konkursen. Förvaltaren upprättar därefter en förteckning över de fordringar som har bevakats och vilken plats i förmånsrättsordningen som

fordringen får enligt borgenärens yrkande. Därefter har förvaltaren, de borgenärer som bevakat fordringar i konkursen och gäldenären möjlighet att framställa anmärkningar mot de yrkanden om betalnings- eller förmånsrätt som har framställts. En borgenär får den betalnings- och förmånsrätt som denne yrkat i sin bevakning om det inte har framställts någon anmärkning mot den. Skulle anmärkningar framställas, hanteras sådana tvister enligt ett särskilt förfarande.

Det ankommer alltså på borgenären att själv bevaka sin fordran i konkursen. Enligt 15 § i den nu gällande lönegarantilagen ska dock förvaltaren för arbetstagarens räkning bevaka fordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara. Bevakningen får ske genom att förvaltaren till tingsrätten lämnar två kopior av den underrättelse som getts till den utbetalande myndigheten om fordringar som omfattas av lönegarantin och anger att denna avser bevakning.

Regeringen har lämnat förslag om att modernisera och effektivisera konkursförfarandet (se prop. 2024/25:135). Förslagen innebär att tingsrättens roll i förfarandet renodlas och att flera uppgifter flyttas till förvaltaren och tillsynsmyndigheten i konkurser. Det föreslås bl.a. att förvaltaren ska ta över uppgiften att besluta att ett bevakningsförfarande ska hållas i konkursen och att förvaltaren även ska ansvara för att genomföra bevakningsförfarandet. De av regeringen lämnade förslagen påverkar inte de överväganden och förslag som presenteras i detta avsnitt. Utredningens förslag är i sak förenliga med såväl det nuvarande som det av regeringen föreslagna regelverket för bevakning. Författningsförslaget har utformats med grund i det författningsförslag som presenterats av regeringen i det nämnda lagstiftningsärendet.

En arbetstagare bör få hjälp med att bevaka sina fordringar

Enligt utredningens förslag ska Skatteverket fatta beslut om lönegaranti (se avsnitt 3.5 och 7.2). Även i ett nytt lönegarantisystem finns anledning att överväga frågan om hur bevakningen av arbetstagarnas fordringar i konkursen bör hanteras.

Inledningsvis kan nämnas att för fordringar som har betalats genom lönegarantin inträder staten enligt utredningens förslag i arbetstagarens rätt mot konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären (se avsnitt 11.1). En arbetstagare har i den utsträckning som löne-

garanti betalats ut innan bevakningsförfarandet inleds inte längre någon fordran i konkursen och därmed finns heller ingen fordran för arbetstagaren att bevaka. I sammanhanget kan nämnas att det i en sådan situation får anses vara staten i egenskap av borgenär som ska bevaka statens fordringar med anledning av utbetalad lönegaranti (jfr 9 kap. 4 § första stycket konkurslagen). Om konkursförvaltaren skulle göra en annan bedömning av en arbetstagares fordringar och rätten till lönegaranti än vad Skatteverket har gjort, och statens bevakning därmed omfattar fordringar eller belopp som förvaltaren inte anser har berättigat till lönegaranti, får förvaltaren anmärka mot statens bevakning.

En arbetstagare kan när bevakningsförfarandet inleds fortfarande ha kvar fordringar som omfattas av ett lönegarantibeslut. Det är fallet om samtliga utbetalningar enligt beslutet ännu inte har skett. En arbetstagare kan också ha fordringar i egenskap av arbetstagare som inte omfattas av rätten till lönegaranti. Arbetstagaren kan t.ex. ha fordringar som överstiger de föreslagna beloppsgränserna för lönegarantin eller fordringar som är för gamla för att omfattas av lönegarantin. En arbetstagare kan också ha fordringar som i och för sig omfattas av rätt till lönegaranti, men där någon ansökan om lönegaranti ännu inte har gjorts.

Det kan konstateras att det inte är så lätt för en arbetstagare att sätta sig in i systemet med bevakning för att inte riskera att lida någon rättsförlust. Det behövs därför en ordning där arbetstagarna får hjälp med att bevaka sina fordringar i konkursen. Innan utredningen går närmare in på hur bevakningen bör ske, finns skäl att belysa frågan om en arbetstagares rätt till utbetalning enligt ett lönegarantibeslut i det föreslagna lönegarantisystemet när ett bevakningsförfarande har inletts. Den frågan tas upp i det följande.

Rätt till beslutade lönegarantibelopp även om ett bevakningsförfarande har inletts

Mot bakgrund av lönegarantins sociala skyddsfunktion kan man utgå från att arbetstagarna redan i inledningen av konkursen kommer att ansöka om lönegaranti. Även om utbetalningar av beslutade lönegarantibelopp kan pågå under en viss tid, är det sannolikt att de flesta utbetalningar av lönegarantibelopp redan har hunnit ske när ett bevakningsförfarande inleds. Ett bevakningsförfarande inleds i

regel först en tid in i konkursförfarandet när det står klart att det kommer att bli fråga om utdelning i konkursen. Det kan dock inte uteslutas att ett bevakningsförfarande inleds tidigt under konkursförfarandet eller att det, för det fall ett bevakningsförfarande inleds senare under förfarandet, fortfarande finns fordringar enligt lönegarantibeslut som ännu inte har betalats ut.

Arbetstagaren har genom Skatteverkets lönegarantibeslut fått rätt till lönegaranti i den omfattning som framgår av beslutet. Detta bör inte påverkas av att ett bevakningsförfarande inleds. Ett bevakningsförfarande innebär inte att arbetstagaren är garanterad utdelning i konkursen för de fordringar som omfattas av lönegarantibeslutet, varken till belopp eller tidpunkt för utbetalningen. En ordning där lönegarantibelopp endast skulle få betalas ut efter besked från konkursförvaltaren när ett bevakningsförfarande har inletts (jfr 11 och 27 §§ den nu gällande lönegarantilagen), skulle komplicera regelverket och framstår heller inte som ändamålsenligt utifrån det föreslagna lönegarantisystemet där Skatteverket har ansvaret för att handlägga och fatta beslut om lönegaranti. För att lönegarantin ska fylla sin sociala skyddsfunktion och hanteringen av lönegarantifrågor vara så effektiv och ändamålsenlig som möjligt bör arbetstagaren ha rätt till utbetalning enligt ett lönegarantibeslut även om ett bevakningsförfarande inleds. Några begränsningar i fråga om lönegarantibesluts verkställbarhet under ett bevakningsförfarande bör därför inte införas.

Konkursförvaltaren ska för arbetstagarens räkning bevaka fordringar som förvaltaren bedömer är klara

För att arbetstagaren inte ska gå miste om utdelning i konkursen måste arbetstagarens fordringar bevakas. Det kan, som framhålls i det föregående, vara svårt att sätta sig in i systemet med bevakning. Konkursförvaltaren har kunskap om bevakningssystemet och också kunskap om arbetstagarens fordringar i konkursen. Utredningen gör bedömningen att det bästa sättet att säkerställa att en arbetstagares fordringar bevakas är att bevakning sker genom förvaltaren för arbetstagarens räkning. Arbetstagarna får anses ha en sådan skyddsvärd ställning att en bevakningsskyldighet för förvaltaren är motiverad.

När det gäller omfattningen av förvaltarens bevakningsskyldighet gör utredningen följande bedömning. Endast fordringar som förvaltaren bedömer är klara och förvaltaren därmed anser får göras gällande

i konkursen bör omfattas av bevakningsskyldigheten. Med en sådan ordning omfattar skyldigheten endast fordringar som är kända för förvaltaren och som förvaltaren också anser har betalningsrätt i konkursen. Det framstår inte som motiverat att förvaltaren ska bevaka fordringar som förvaltaren inte anser får göras gällande i konkursen. För att bevakningsskyldigheten ska ge ett heltäckande skydd för arbetstagarna inom ramen för de fordringar som bedöms klara bör skyldigheten inte vara begränsad till att endast omfatta fordringar av visst slag, exempelvis fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti. Förvaltarens bevakningsskyldighet bör alltså gälla såväl fordringar som omfattas av rätt till lönegaranti som andra fordringar, allt under förutsättning att förvaltaren bedömer dem som klara.

Det bör endast vara fråga om att förvaltaren ska bevaka fordringar som arbetstagaren har mot konkursgäldenären i egenskap av arbetstagare hos denne. Eventuella fordringar som arbetstagaren har mot konkursgäldenären på annan grund bör inte omfattas av bevakningsskyldigheten.

Eftersom den föreslagna bevakningsskyldigheten är generell och inte begränsad till vissa typer av fordringar bör skyldigheten regleras i konkurslagen. Skyldigheten bör fullgöras på samma sätt som hade gällt för arbetstagaren i egenskap av borgenär enligt 9 kap. 4 § första stycket och 6 § första stycket konkurslagen, dvs. förvaltaren ska inom bevakningstiden skriftligen anmäla fordringarna, med angivande av belopp om det är möjligt, och tydligt ange grunden för både fordran och den förmånsrätt som i förekommande fall yrkas.

Kravet i 9 kap. 6 § andra stycket konkurslagen på att en borgenär till bevakningen ska bifoga de handlingar som åberopas till stöd för anspråket bör inte gälla i de fall arbetstagarens fordringar bevakas genom förvaltaren. En sådan hantering bedöms inte nödvändig mot bakgrund av att förvaltaren inför bevakningen har bedömt fordringarna som klara. Om en borgenär eller gäldenären i något fall skulle vara tveksam till en bevakning som gjorts av förvaltaren, trots den information som framgår av bevakningen, bör det genom kontakter med förvaltaren kunna redas ut om ytterligare information kan behövas för en eventuell anmärkning mot bevakningen. Detta framstår som en mer kostnadseffektiv ordning än att förvaltaren till varje bevakning ska bifoga de handlingar som åberopas till stöd för anspråket.

I sammanhanget kan nämnas att när det gäller bevakning av fordringar som omfattas av ett lönegarantibeslut är situationen sådan att

arbetstagarens fordran kommer att minska i takt med att lönegarantibelopp betalas ut efter att bevakningen har skett. Det utgör dock inget hinder mot bevakning (jfr 9 kap. 6 § konkurslagen). Här kan nämnas att förvaltaren kan inhämta uppgift från Skatteverket om vilka utbetalningar enligt lönegarantibeslut som kvarstår vid bevakningstillfället. Detsamma gäller uppgift om hur förhållandena ser ut vid den tidpunkt som utdelningsförslaget upprättas.

Om förvaltaren skulle ändra en tidigare bedömning av att en fordran är klar, bör bevakningen ändå stå kvar för att undvika rättsförluster för arbetstagaren. Förvaltaren får då anmärka mot den bevakning som tidigare har gjorts, förutsatt att anmärkningstiden inte har löpt ut. Eftersom bevakningen är gjord för arbetstagarens räkning, blir det arbetstagaren som förfogar över bevakningen och därtill hörande uppgifter i förfarandet när bevakningen väl har skett.

Konkursförvaltaren ska informera arbetstagaren om bevakningen

Som anføres i det föregående bör konkursförvaltarens bevakningsskyldighet endast omfatta fordringar som förvaltaren bedömer är klara och därmed får göras gällande i konkursen. Fordringar som förvaltaren bedömer saknar betalningsrätt i konkursen faller utanför bevakningsskyldigheten. Detta kan exempelvis vara fallet när förvaltaren inte anser att det föreligger någon verklig fordran, vilket kan gälla både fordringar som omfattas av lönegarantibeslut där förvaltaren inte instämmer i Skatteverkets bedömning och övriga fordringar som arbetstagaren hävdar finns. Arbetstagaren måste alltså själv bevaka en fordran som förvaltaren inte bedömer som klar.

För att en arbetstagare ska hållas informerad om hanteringen av arbetstagarens fordringar i konkursen bör förvaltaren vara skyldig att genast underrätta arbetstagaren om sin bevakning. I skyldigheten bör även ingå att lämna information om vad bevakningen innebär, dvs. att arbetstagaren inte behöver bevaka fordringen och att arbetstagaren själv måste bevaka ytterligare fordringar som arbetstagaren, till skillnad från förvaltaren, anser får göras gällande i konkursen. Hur underrättelsen ska ske, muntligen, genom brev, e-post eller på annat sätt, bör inte regleras utan får avgöras efter vad förvaltaren bedömer är lämpligt i det enskilda fallet.

Förvaltarens bevakning bör ske så tidigt under bevakningstiden att arbetstagaren ges en reell möjlighet att inom denna tid själv bevaka en fordran som förvaltaren inte bedömt som klar.

Bevakningsskyldighet även i förhållande till en anhörig till en arbetstagare

Utredningen föreslår i avsnitt 10.1 att även en efterlevande anhörig till en arbetstagare, som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären, ska omfattas av rätt till lönegaranti. En sådan anhörig får i konkursen, på samma sätt som i fråga om lönegaranti, anses ha en lika skyddsvärd ställning som en arbetstagare. De skäl som har anförts för förslaget om en bevaknings- och underrättelseskyldighet för konkursförvaltaren, när det gäller en arbetstagares klara fordringar, gör sig även gällande i fråga om sådana pensionsfordringar. Förvaltaren bör därför i dessa situationer ha motsvarande bevaknings- och underrättelseskyldighet i förhållande till en efterlevande anhörig till en arbetstagare.

14 Tillsyn

Förslag: Tillsynsmyndigheten ska få granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen. Rekonstruktören ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

Bedömning: Konkurslagens bestämmelser om tillsyn är tillräckliga för tillsynen över hur konkursförvaltarna uppfyller sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen.

Skälen för förslaget och bedömningen

Nuvarande tillsyn över lönegarantin vid företagsrekonstruktioner

Enligt den nu gällande lönegarantilagen ska en rekonstruktör på begäran av den myndighet som har tillsyn över förvaltningen i konkurser, dvs. Kronofogdemyndigheten, lämna sådana uppgifter om fordringar hos gäldenären som kan ha betydelse för betalning enligt lönegarantin (20 a §).

Uppgiftsskyldigheten tillkom i samband med att rätt till lönegaranti infördes vid företagsrekonstruktioner. Vid den tidpunkten fanns det inte någon myndighet som utövade tillsyn över rekonstruktionsförfaranden. I förarbetena konstaterades att någon myndighet måste få i uppdrag att bevaka statens rätt när det gäller betalningar enligt lönegarantin vid rekonstruktioner. Den myndighet som skulle ha varit tillsynsmyndighet om arbetsgivaren hade försatts i konkurs var den myndighet som borde få denna roll. Det ansågs att tillsynsmyndigheten borde få kopior av lönegarantibeslut och eventuella omprövningsbeslut, men också att tillsynsmyndigheten kunde behöva ytterligare upplysningar av rekonstruktören. En jämförelse med en

konkursförvaltares skyldighet enligt 7 kap. 9 § konkurslagen att på tillsynsmyndighetens begäran lämna uppgifter om boet, vilket exempelvis kunde avse upplysningar som rör anställningsförhållanden, gjordes. Rekonstruktören skulle på begäran lämna upplysningar till tillsynsmyndigheten. Som exempel på uppgifter som kunde ha betydelse för betalning enligt lönegarantin nämndes storleken på löneanspråken, uppsägningstider och om arbetstagarens inflytande i verksamheten. (Se prop. 2004/05:57 s. 33, 46 och 47.)

Det finns behov av tillsyn

Den nuvarande bestämmelsen om tillsyn i lönegarantilagen kan bl.a. användas av Kronofogdemyndigheten för att bedöma om myndigheten ska föra talan mot rekonstruktörens beslut om lönegaranti. Kronofogdemyndighetens roll vid överprövning av lönegarantibeslut faller med utredningens förslag bort i och med att Skatteverket får det fulla ansvaret för att handlägga ärenden om lönegaranti och också vara den enskildes motpart i domstol om myndighetens beslut överklagas. Något behov av tillsyn i samma syfte som i dag när det gäller överprövning finns därmed inte i det nya lönegarantisystemet.

Trots att rekonstruktörer inte längre ska fatta beslut om lönegaranti kommer de med utredningens förslag att fortsatt ha en grundläggande och viktig roll i lönegarantiprocessen, inte minst genom den föreslagna skyldigheten att upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Det finns enligt utredningens mening ett behov av att kunna utöva tillsyn över hur rekonstruktörer uppfyller sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen. Tillsynen bör kunna omfatta bl.a. granskning av hur underlagen är utformade i förhållande till de föreslagna kraven på vad ett underlag ska innehålla samt granskning av de uppgifter som legat till grund för rekonstruktörens bedömning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall. Ytterligare exempel på vad granskningen bör kunna omfatta är om underlagen har upprättats i enlighet med det krav på skyndsamhet som föreslås samt om de har lämnats till Skatteverket genast när de har upprättats.

Kronofogdemyndigheten ska fortsatt vara tillsynsmyndighet

Kronofogdemyndigheten har numera ett uttalat tillsynsansvar över rekonstruktörer (7 kap. 1 § första stycket lagen om företagsrekonstruktion). I linje med detta bör Kronofogdemyndigheten även fortsatt vara den myndighet som har tillsynen över hanteringen av uppgifter kopplade till lönegarantin.

Närmare om tillsynen

Kronofogdemyndigheten bör ha en god möjlighet att utforma tillsynen efter vad myndigheten finner mest ändamålsenligt i det enskilda fallet utifrån bl.a. riskbedömningar och tidigare erfarenheter. Det är också angeläget att det inte införs en byråkratisk och alltför långtgående kontroll. Tillsynsuppgiften bör därför utformas som en rätt för Kronofogdemyndigheten att granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen, inte som ett åliggande för myndigheten att i varje företagsrekonstruktion granska rekonstruktörens arbete i detta avseende. Lagtexten bör inte heller ange hur granskningen ska gå till i det enskilda fallet.

För att granskningen ska kunna utföras behöver Kronofogdemyndigheten i regel vissa uppgifter från rekonstruktören. Det kan exempelvis vara uppgifter om upprättade underlag för arbetstagares ansökningar om lönegaranti och uppgifter som legat till grund för rekonstruktörens bedömning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall. En rekonstruktör bör därför vara skyldig att på begäran av Kronofogdemyndigheten lämna de uppgifter som myndigheten behöver för granskningen.

Det kan tilläggas att Kronofogdemyndighetens bedömning av hur en rekonstruktör uppfyller sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen kan få betydelse inom ramen för den tillsyn som i övrigt följer av lagen om företagsrekonstruktion. Av lagen följer bl.a. att tillsynsmyndigheten ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten utser en rekonstruktör eller prövar en fråga om entledigande av en rekonstruktör och att myndigheten får begära att rekonstruktören entledigas (2 kap. 13 och 17 §§). Tillsynsmyndigheten ska vidare ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om att rekonstruktionen ska upphöra eller att förlänga tiden för den (6 kap. 4 §). Tillsynsmyndigheten har dessutom möjlighet att begära att rekonstruktörens

rätt till ersättning prövas av rätten och ska ges tillfälle att yttra sig innan rätten fattar beslut om rekonstruktörens ersättning (9 kap. 4 §). Vad som framkommit vid tillsynen över en rekonstruktörs hantering av uppgifter i fråga om lönegaranti kan få betydelse för Kronofogdemyndighetens ställningstagande i sådana frågor.

Lagteknisk lösning

Det framstår som mest ändamålsenligt att bestämmelser om tillsynen över rekonstruktörer hålls samlade. Den nya bestämmelsen om granskning av hur rekonstruktören har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen bör därför tas in i lagen om företagsrekonstruktion.

Befintliga regler om tillsyn i konkurslagen är tillräckliga

Den nu gällande lönegarantilagen innehåller för konkurser inte någon motsvarande bestämmelse om tillsyn som den som gäller för rekonstruktioner (20 a §). Tillsynen över lönegarantihanteringen grundas i stället på konkurslagens bestämmelser. Tillsynsmyndigheten ska höras innan rätten utser en konkursförvaltare (7 kap. 3 § konkurslagen). Frågor om entledigande av en förvaltare tas upp på begäran av bl.a. tillsynsmyndigheten och en förvaltare får inte entledigas utan att tillsynsmyndigheten har hörts (7 kap. 5 §). Förvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till tillsynsmyndigheten (7 kap. 9 §). I viktigare frågor ska förvaltaren höra tillsynsmyndigheten, om det inte föreligger hinder mot det (7 kap. 10 §). Tillsynsmyndigheten ska övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med konkurslagen och andra författningar (7 kap. 27 §). Innan förvaltarens arvodesframställning prövas ska rätten, med vissa undantag, inhämta yttrande i arvodesfrågan av tillsynsmyndigheten (14 kap. 8 §). Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet (7 kap. 25 §).

Regeringen har lämnat förslag om att modernisera och effektivisera konkursförfarandet (se prop. 2024/25:135). Förslagen innebär att tingsrättens roll i förfarandet renodlas och att flera uppgifter flyttas till konkursförvaltaren och tillsynsmyndigheten. Det föreslås bl.a. att tillsynsmyndigheten i de flesta fall ska ta över uppgiften att

besluta om att fastställa utdelningsförslag och förvaltararvode. När det gäller de bestämmelser i konkurslagen som utredningen tar upp i det föregående och som berörs av regeringens förslag kan följande nämnas. Bestämmelsen i 7 kap. 5 § föreslås bl.a. ändras på så sätt att den som vill att en förvaltare ska entledigas ska ansöka om det hos rätten, i stället för att framställa en begäran om det. När det gäller 7 kap. 10 § föreslås bl.a. att förvaltaren ska inhämta tillsynsmyndighetens synpunkter i viktigare frågor och inför beslut i frågor som av någon anledning är svårbedömda. I fråga om 14 kap. 8 § föreslås ändringar med anledning av att tillsynsmyndigheten ska få uppgiften att bestämma arvode till förvaltaren.

Utredningen gör bedömningen att de befintliga bestämmelserna om tillsynsmyndighetens uppgifter i konkurslagen är tillräckliga för tillsyn över hur förvaltarna fullgör sina uppgifter enligt den nya lönegarantilagen. Regeringens förslag om att modernisera och effektivisera konkursförfarandet medför ingen annan bedömning. Det finns därför inte något behov av särskilda bestämmelser om tillsyn över hur förvaltarna fullgör sina uppgifter enligt den nya lönegarantilagen.

15 Förordningsreglering och vissa frågor om behov av ytterligare utredning

15.1 Reglering som bör ske genom förordning

15.1.1 Ytterligare föreskrifter om underlag från konkursförvaltare och rekonstruktörer

Ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla

Utredningen föreslår att konkursförvaltare och rekonstruktörer ska vara skyldiga att upprätta ett underlag med visst innehåll för arbetstagarens ansökan om lönegaranti (se avsnitt 6.2). Enligt lagförslaget ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer få meddela ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla.

Ytterligare föreskrifter om underlaget skulle exempelvis kunna handla om att uppgifterna i underlaget ska lämnas enligt en särskild uppställning.

När det gäller ytterligare föreskrifter om vad underlaget ska innehålla kan exempelvis uppgift om att en arbetstagare omfattas av beslut om löneutmätning kunna vara aktuell att lämna i de fall förvaltaren eller rekonstruktören har kännedom om det. Enligt utredningens förslag ska Skatteverket, innan ett lönegarantibelopp betalas ut, verkställa avdrag med belopp som ska innehållas på grund av beslut om löneutmätning. Det skulle också kunna finnas behov av särskild uppgift om huruvida en uppsagd arbetstagare ska utföra arbete för gäldenären under uppsägningstiden efter en månad från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion och i sådant fall i vilken omfattning. Uppgift om att en arbetstagare under denna tid ska utföra arbete för gäldenären har betydelse för bedömningen av rätten till

lönegaranti, eftersom lönen för utfört arbete i dessa fall ska betalas av konkursboet eller rekonstruktionsgäldenären. Förvaltaren eller rekonstruktören ska visserligen ha tagit hänsyn till detta vid sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, men det skulle kunna visa sig att det finns ett behov av en särskild redovisning av detta i underlaget. Det skulle också kunna visa sig finnas behov av en uppgiftsskyldighet avseende kontaktuppgifter till konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären.

15.1.2 Ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla och föreskrifter om hur den ska göras

Ett ärende om lönegaranti ska enligt utredningens förslag alltid inledas genom en ansökan (se avsnitt 6.1). Vad en ansökan ska innehålla föreslås regleras i den nya lönegarantilagen (se avsnitt 6.7). Enligt lagförslaget ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla. Sådana ytterligare föreskrifter skulle t.ex. kunna handla om att kontonummer för insättning av lönegarantibelopp ska anges eller att kontaktuppgifter till konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären ska lämnas.

När det gäller hur en ansökan ska göras föreslår utredningen att ansökningen ska kunna göras antingen i en fysisk handling som ska vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller i en elektronisk handling som den sökande har undertecknat med elektronisk underskrift (se avsnitt 6.8). Den sökande ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt. De här nämnda kraven ska enligt utredningens förslag framgå av den nya lönegarantilagen. Utredningen lämnar inga lagförslag med föreskrifter om den elektroniska underskriften i sig, den fysiska och elektroniska identifieringen i sig eller vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt för identifiering. Enligt utredningen bör sådana föreskrifter meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Sådana föreskrifter skulle t.ex. kunna handla om särskilda krav på den elektroniska underskriften eller den elektroniska identifieringen eller vilka fysiska identifikationshandlingar som ska godtas.

15.1.3 Ytterligare föreskrifter om vad Skatteverkets beslut om lönegaranti ska innehålla och till vilka Skatteverkets beslut om lönegaranti och återkrav ska sändas

Den nya lönegarantilagen ska enligt utredningens förslag innehålla vissa bestämmelser om vad Skatteverkets beslut om lönegaranti ska innehålla och bestämmelser om till vilka beslutet ska sändas (se avsnitt 7.2). Enligt lagförslaget ska regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kunna meddela ytterligare föreskrifter om beslutet, vad det ska innehålla och vem det ska sändas till. Det kan exempelvis vara fråga om föreskrifter om att beslutet ska sändas till ytterligare mottagare än de som anges i lagen, om det skulle visa sig finnas ett behov av det. Ytterligare föreskrifter om vad beslutet ska innehålla bör enligt utredningens mening meddelas i vart fall i fråga om följande. Beslutet bör innehålla information om under vilka förutsättningar utbetalning enligt beslutet får ske och att beslutet kan komma att ändras om det framkommer uppgifter som påverkar rätten till lönegaranti. Beslutet bör även innehålla information om att den som har beviljats lönegaranti är skyldig att anmäla om de uppgifter som har lämnats till Skatteverket visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin.

Den nya lönegarantilagen ska enligt utredningens förslag även innehålla bestämmelser om till vilka ett beslut om återkrav ska sändas (se avsnitt 8.1). Även i detta avseende finns en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. Om det skulle visa sig finnas ett behov av att beslutet sänds till ytterligare mottagare än de som anges i lagen, finns alltså möjlighet att reglera detta utan att lagen behöver ändras.

15.1.4 Föreskrifter om rätt att avstå från att ändra ett beslut

Om det framkommer att det inte föreligger rätt till statlig lönegaranti i den omfattning som har beslutats, ska Skatteverket enligt utredningens förslag ändra beslutet (se avsnitt 7.6). Detta gäller dock inte lönegarantibelopp som redan har betalats ut till arbetstagaren.

Enligt utredningens förslag ska regeringen kunna meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det

är fråga om mindre belopp. Sådana föreskrifter bör enligt utredningen övervägas när den nya lönegarantilagen har varit i kraft en tid. Det finns då bättre möjligheter att dels uppskatta kostnaden för ett ändringsbeslut, dels bedöma om det t.ex. från allmän synpunkt finns skäl att avstå från att utnyttja föreskriftsrätten. För det fall föreskriftsrätten utnyttjas bör beloppsgränsen bl.a. sättas i relation till kostnaden för handläggningen av själva ändringsbeslutet. En föreskrift om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut i fråga om mindre belopp kan också förse med vissa undantag, t.ex. att ändringsbeslut ändå ska fattas om det bedöms nödvändigt från allmän synpunkt.

15.1.5 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i förhållande till Skatteverket

Skatteverket ska enligt utredningens förslag till ny lönegarantilag skyndsamt göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin (se avsnitt 7.5.1). Detsamma gäller i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Enligt utredningens förslag ska vissa aktörer som räknas upp i lagen vara skyldiga att efter föreläggande från Skatteverket skyndsamt lämna uppgifter till Skatteverket som ett led i Skatteverkets utredning och kontroll. Myndigheter omfattas inte av uppräknningen. Utredningen föreslår i stället att regeringen ska kunna meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i samma syften som anges i lagen.

Utredningen gör i avsnitt 7.5.2 bedömningen att Skatteverkets beskattningsverksamhet bör omfattas av en sådan uppgiftsskyldighet liksom Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan.

15.1.6 Ytterligare föreskrifter om mottagare av rättens beslut i överklagade lönegarantiärenden

Utredningen föreslår att beslut enligt den nya lönegarantilagen ska få överklagas till domstol (se avsnitt 9.1). Av lagförslaget framgår vilka rätten ska sända sitt beslut om lönegaranti till. Det framgår också att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. Om det skulle visa sig finnas ett behov av att rättens beslut sänds

till ytterligare mottagare än de som anges i lagen, finns alltså möjlighet att reglera detta utan att lagen behöver ändras.

15.1.7 Föreskrifter om handläggning i den nu gällande lönegarantiförordningen

Lönegarantiförordningen innehåller i dag bestämmelser om handläggningen av ärenden och mål om lönegaranti vid sådana insolvensförfaranden som omfattas av den nu gällande lönegarantilagen. Vissa av dessa bestämmelser blir med utredningens förslag till nytt lönegarantisystem inaktuella, medan andra kommer att ha fortsatt aktualitet även om det kan finnas behov av vissa justeringar. Exempel på bestämmelser som kommer att vara aktuella även fortsatt är bestämmelsen om att Skatteverket ska lämna besked om utbetalade, avdragna och innehållna lönegarantibelopp till gäldenären, konkursförvaltaren och rekonstruktören och bestämmelsen om Skatteverkets uppgifter i fråga om bl.a. löneutmätning.

I den utsträckning dagens förordningsbestämmelser är aktuella även i det nya lönegarantisystemet, och inte omfattas av utredningens lagförslag, bör de även fortsättningsvis regleras genom förordning.

Till detta kan läggas att Skatteverket även fortsatt bör ha möjlighet att meddela föreskrifter om verkställigheten av lönegarantiförordningen, eller annan förordning som ersätter förordningen, i samma omfattning som i dag.

15.1.8 Föreskrifter om uppgiftsskyldighet för Skatteverket i förhållande till tillsynsmyndigheten

Av förordning bör framgå att Skatteverket ska lämna information till tillsynsmyndigheten för det fall en konkursförvaltare eller rekonstruktör missköter sitt uppdrag i förhållande till lönegarantiregelverket.

15.1.9 Ändring av förordning om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet

Enligt 5 e § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska på begäran av Skatteverkets lönegarantiverksamhet uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första

stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet lämnas ut från beskattningsdatabasen. Uppgifterna ska dock endast lämnas ut i den utsträckning det behövs för kontroll enligt 23 a § lönegarantilagen.

I förordning bör föreskrivas att uppgifter även får lämnas ut för planläggning av kontroll.

15.1.10 Ändring av Skatteverkets instruktion

I 12 b § förordningen (2017:154) med instruktion för Skatteverket anges att Skatteverket ansvarar för utbetalning av garantibelopp och därmed sammanhängande uppgifter enligt den nu gällande lönegarantilagen respektive lönegarantiförordningen. Bestämmelsen bör justeras så att den omfattar Skatteverkets samtliga uppgifter i fråga om lönegaranti enligt utredningens förslag.

15.1.11 Ändring av Ekobrottsmyndighetens instruktion

I 9 § förordningen (2015:744) med instruktion för Ekobrottsmyndigheten anges vilka mål som handläggs vid myndigheten. Bestämmelsens första stycke bör kompletteras med en ny punkt där det anges att brott enligt bidragsbrottslagen som avser statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen handläggs vid myndigheten.

15.2 Vissa frågor som kan behöva övervägas i annat sammanhang

Bedömning: Det kan finnas behov av fortsatta överväganden avseende

1. lönegarantins omfattning vid företagsrekonstruktion i fråga om vissa semesterförmåner och tvistiga fordringar, samt
2. tidsgränsen om åtta månader för lönegaranti vid både konkurs och företagsrekonstruktion.

Skälen för bedömningen

Vissa skillnader mellan konkurs och företagsrekonstruktion

Vid en konkurs sägs samtliga arbetstagare i regel upp och det sker därmed en slutreglering av anställningsförhållandet. Lönegarantin blir i praktiken en del av denna slutreglering.

Situationen vid en företagsrekonstruktion är en annan. Där kan det visserligen bli fråga om uppsägningar, men många arbetstagare ska också vara kvar i anställning. När det gäller arbetstagare som har sagts upp och arbetsbefriats blir situationen likartad som vid en konkurs. Förfarandet utgör då i normalfallet en slutreglering av anställningsförhållandet, och lönegarantin blir i praktiken en del av denna slutreglering. För arbetstagare som inte sägs upp har lönegarantin av naturliga skäl inte den funktionen.

Utredningens förslag om vad lönegarantin ska omfatta vid rekonstruktioner bygger i huvudsak på det grundläggande skälet för att rätt till lönegaranti infördes vid rekonstruktioner, nämligen att öka neutraliteten mellan konkurs och rekonstruktion. Utredningen vill i det följande belysa några områden där det kan finnas behov av ytterligare överväganden gällande lönegarantins omfattning vid just rekonstruktion. Dessa är semesterförmåner, tvistiga fordringar och lönegarantins begränsning till en period om åtta månader. När det gäller begränsningen till åtta månader redovisas i det följande även effekterna vid en konkurs, där det också kan finnas behov av ytterligare överväganden.

Lönegarantins omfattning avseende semesterförmåner vid företagsrekonstruktion

Enligt utredningens förslag ska lönegarantin omfatta intjänade semesterförmåner i samma utsträckning som dagens reglering. Det innebär att lönegarantin omfattar semesterlön och semesterersättning som är intjänad före ansökningen om företagsrekonstruktion för det som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret (jfr 12 § fjärde stycket förmånsrättslagen och 7 § i den nu gällande lönegarantilagen).

Lönegarantirätten för semesterförmåner får olika effekter när det gäller utbetalning beroende på om det handlar om uppsagda

arbetstagare eller arbetstagare som ska arbeta kvar hos rekonstruktionsgäldenären.

När det gäller uppsagda arbetstagare antas att någon semester vanligtvis inte tas ut under uppsägningstiden. Semesterförmåner ska då betalas ut i form av semesterersättning (jfr 28 § semesterlagen [1977:480]). Semesterersättningen förfaller normalt till betalning i samband med anställningens upphörande (jfr 30 § semesterlagen). Utbetalning av lönegarantibelopp för semesterersättning till en uppsagd arbetstagare är en del av slutregleringen av anställningsförhållandet. Utredningen bedömer därför lönegarantirätten som oproblematisht, i vart fall när det gäller semesterersättning som förfaller till betalning under tiden som rekonstruktionen pågår.

När det däremot gäller lönegarantirätt för semesterersättning som förfaller till betalning först efter att rekonstruktionen har avslutats är situationen delvis en annan. Denna situation uppkommer när anställningen upphör efter det att rekonstruktionen har avslutats. Att fordringarna omfattas av rätt till lönegaranti leder visserligen till att neutralitet mellan konkurs och rekonstruktion upprätthålls i detta avseende. Det innebär emellertid att lönegarantin betalas ut när rekonstruktionsgäldenären inte längre är i rekonstruktion, utan konkurrerar på vanligt sätt med andra företag. Samtidigt är dessa utbetalningar till arbetstagarna i regel en följd av en rekonstruktionsåtgärd, att minska antalet anställda.

I fråga om arbetstagare som inte är uppsagda omfattar såväl den nuvarande som av utredningen föreslagna lönegarantirätten semesterlön, vilken ska betalas ut i samband med semesterledigheten (jfr 26 § semesterlagen). Sådan semesterledighet kan komma att tas ut först efter att rekonstruktionen har upphört. Vid denna tidpunkt konkurrerar rekonstruktionsgäldenären fullt ut med andra företag. Till skillnad från det tidigare exemplet med semesterersättning har fordringar på semesterlön för arbetstagare som arbetar kvar inte heller någon direkt koppling till en rekonstruktionsåtgärd för att minska kostnaderna i ett företag genom en minskad personalstyrka.

Utredningen anser att det skulle kunna övervägas om lönegarantirätten på något sätt borde inskränkas i förhållande till vad som gäller i dag i fråga om fordringar på semesterförmåner som förfaller till betalning efter att rekonstruktionen har avslutats. Denna fråga om-

fattas dock inte direkt av utredningens direktiv. Av tidsskäl har det inte heller varit möjligt att ändå närmare överväga saken.

*Lönegarantins omfattning avseende tvistiga fordringar
vid företagsrekonstruktion*

Enligt utredningens förslag bortfaller rätten till lönegaranti om inte en ansökan om lönegaranti har inkommit till Skatteverket inom viss tid från beslutet om företagsrekonstruktion (se avsnitt 6.9). Som anføres i avsnitt 7.3 behöver en ansökan om lönegaranti därmed ges in inom denna tid även om den innehåller en eller flera tvistiga fordringar. Om Skatteverket vid sin prövning inte anser det utrett att en fordran ger rätt till lönegaranti, får ansökan helt eller delvis avslås. Om det senare, t.ex. efter en domstolsprövning mellan arbetstagaren och rekonstruktionsgäldenären, visar sig att en fordran skulle kunna ha gett rätt till lönegaranti får arbetstagaren åter vända sig till Skatteverket. Skatteverket har då en möjlighet, och i vissa fall en skyldighet, att ändra sitt beslut (37 och 38 §§ förvaltningslagen).

Det kan ta lång tid innan en tvist slutligt är avgjord. Om arbetstagaren skulle få rätt i tvisten och Skatteverket därefter skulle bevilja lönegaranti för den tidigare tvistiga fordringen, innebär det att lönegaranti kan betalas ut långt efter att rekonstruktionen har avslutats. Vid denna tidpunkt konkurrerar rekonstruktionsgäldenären på vanligt sätt med andra företag. Det skulle kunna övervägas om rätten till lönegaranti på något sätt bör vara begränsad när det gäller sådana tvistiga fordringar som beskrivits i det föregående. Av tidsskäl har det inte varit möjligt för denna utredning att närmare överväga en sådan begränsning.

*Lönegarantins begränsning till en sammanhängande tidsperiod
om åtta månader vid konkurs och företagsrekonstruktion*

För fordran på lön eller annan ersättning som är otvistig ska lönegarantin enligt utredningens förslag även fortsatt gälla för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader (se avsnitt 5.6). Det är

fråga om åtta sammanhängande anställningsmånader. Begränsningen omfattar både konkurs och företagsrekonstruktion.¹

Som anføres i avsnitt 5.6 bör det av kostnadsskäl även fortsättningsvis finnas en tidsmässig begränsning av lönegarantin. En sådan tidsbegränsning skulle kunna se ut på ett annat sätt än att den avser en sammanhängande tidsperiod, exempelvis avse ett visst antal månader eller dagar som inte behöver vara sammanhängande, eller förses med vissa undantag. Det har inte varit möjligt att inom ramen för denna utredning undersöka hur en ändring av begränsningsregeln skulle påverka kostnaderna för lönegarantin. Utredningen anser dock att det kan finnas behov av ytterligare överväganden i frågan.

---

¹ I avsnitt 7.3 anføres i fråga om tidsbegränsningen att om en arbetstagare ansöker om ersättning för fordringar som går utöver åttamånadersregeln kan arbetstagaren i vissa fall få lägre ersättning än vad denne skulle ha haft rätt till om ansökan hade utformats på ett annat sätt. Vid en rekonstruktion får åttamånadersregeln också andra konsekvenser. Det kan t.ex. tänkas att en ansökan om lönegaranti för fordringar som skulle ha omfattats av förmånsrätt i en konkurs görs i anslutning till att rekonstruktionen inleds. Vid denna tidpunkt kan arbetstagaren kvarstå i anställning. Om arbetstagaren senare under rekonstruktionen, vid en tidpunkt som inträffar efter en månad från beslutet om rekonstruktion, sägs upp och arbetsbefrias har arbetstagaren återigen rätt till lönegaranti. Tidsperioden om åtta månader har dock börjat löpa redan i och med att lönegaranti har beviljats för de äldre fordringarna. I det aktuella fallet innebär det att i åttamånadersperioden ingår tid där arbetstagaren rent faktiskt inte har rätt till lönegaranti. Arbetstagaren kan därmed gå miste om viss lönegaranti avseende uppsägningslön i förhållande till om åttamånadersregeln inte hade omfattat en sammanhängande tidsperiod.

16 Behov av sekretess och behandling av personuppgifter

16.1 Sekretess

Förslag: Sekretess ska, i likhet med vad som gäller i dag, gälla hos Skatteverket i verksamhet som avser lönegaranti för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Sekretessen ska inte gälla beslut om lönegaranti. För uppgift i allmän handling ska sekretessen gälla i högst 20 år.

Den sekretessbrytande bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen, som innebär att Skatteverket kan lämna en uppgift till en konkursförvaltare eller en rekonstruktör om den behövs för att ett beslut eller annat ställningstagande om lönegaranti ska kunna omprövas, ska upphöra att gälla.

Bedömning: De särskilda sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen som gäller för tillsynsmyndigheten i konkurs och över rekonstruktörer täcker, tillsammans med de allmänna sekretessbestämmelserna i samma lag, behovet av sekretess för de uppgifter som tillsynsmyndigheten med anledning av utredningens förslag kan behöva hantera.

Skälen för förslaget och bedömningen

*Antalet uppgifter som hanteras i Skatteverkets
lönegarantiverksamhet kommer att öka*

Enligt 28 kap. 13 a § första stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess hos Skatteverket i verksamhet som avser lönegaranti för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men. Bestämmelsen infördes i samband med att Skatteverket den 1 februari 2025 övertog ansvaret för utbetalningar av lönegarantin och för kontroll i samband med utbetalningen.

Utredningen föreslår i avsnitt 3.5 att Skatteverket ska få huvudansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden som omfattas av den nya lönegarantilagen. Ansvaret föreslås omfatta att ta emot ansökningar, vidta utrednings- och kontrollåtgärder, fatta beslut samt hantera utbetalning och återkrav. Skatteverket kommer alltså att behöva hantera fler uppgifter inom lönegarantiverksamheten än i dag. Det rör sig om olika typer av uppgifter från flera avsändare. I det följande redogörs för vilka uppgifter det kan vara fråga om och från vilka de lämnas.

Uppgifter från konkursförvaltare och rekonstruktörer

I de allra flesta fall kommer de första uppgifterna att inkomma till Skatteverket från konkursförvaltare eller rekonstruktörer. Det sker genom det underlag som utredningen föreslår ska upprättas och lämnas till Skatteverket (se avsnitt 6.2 och 6.4). Underlaget innehåller uppgifter om den sökandes såväl personliga som ekonomiska förhållanden och uppgifter om gäldenären. Det handlar bl.a. om kontaktuppgifter till arbetstagaren och uppgift om vilka fordringar som förvaltare respektive rekonstruktör bedömer omfattas av rätten till lönegaranti. Det kan avse uppgifter om att en arbetstagare omfattas av ett pågående löneutmättningsbeslut enligt utsökningsbalken. Underlaget kan innehålla andra upplysningar som kan ha betydelse för Skatteverkets beslut. Om förvaltaren eller rekonstruktören efter att ha lämnat ett underlag ändrar sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ska förvaltaren respektive rekonstruktören enligt

utredningens förslag genast upplysa Skatteverket om den ändrade bedömningen (se avsnitt 6.4). Förvaltare föreslås i samband med gränsöverskridande situationer få en upplysningsskyldighet i förhållande till Skatteverket (se avsnitt 7.8).

Utredningen föreslår även en särskild underrättelseskyldighet för förvaltare och rekonstruktörer (se avsnitt 12.3.2). Underrättelseskyldigheten innebär att förvaltare eller rekonstruktör ska underrätta Skatteverket om det upptäcks förhållanden hos gäldenären som ger anledning att anta att lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt. Exempel på sådana uppgifter kan vara att antalet arbetstagare som uppger att de har löneanspråk är högre än vad som verkar ha motsvarat faktiska anställningar, att det har skett svårförklarliga nyanställningar kort tid före konkursen eller rekonstruktionen, dvs. utan att anställningarna synes motiverade av verksamhetens behov, eller att anmärkningsvärda lönehöjningar har förekommit utan att det verkar finnas sakliga skäl för det. Vilka uppgifter som kan tänkas inkomma med stöd av den uppgiftsskyldighet som utredningen föreslår för bl.a. förvaltare och rekonstruktörer i avsnitt 7.5.1 redogörs för i det följande.

Uppgifter från arbetstagaren

Arbetstagaren kommer vid ansökan och även vid andra tillfällen under handläggningen att lämna uppgifter till Skatteverket (se avsnitt 6.7, 7.4 och 7.7.3). Det rör sig om uppgifter om den enskildes personliga och ekonomiska förhållanden som t.ex. vilka fordringar som omfattas av anspråket och uppgifter om andra inkomster under uppsägnings tiden.

Uppgifter från övriga som kan vara berättigade till lönegaranti

Enligt utredningens förslag kan även andra än arbetstagare ha rätt till lönegaranti i vissa fall (se avsnitt 10.1 och 10.2). De uppgifter som redogjorts för i föregående avsnitt gällande arbetstagare blir även aktuella för andra som kan vara berättigade till lönegaranti. I sådana ärenden kan det därmed förekomma uppgifter om såväl sökanden som arbetstagaren.

Uppgifter från konkursförvaltare, rekonstruktör, gäldenär, arbetslöshetskassor, övriga arbetsgivare och kreditinstitut

Skatteverket kommer också enligt utredningens förslag att inhämta uppgifter i samband med sin utredning och kontroll. Det rör sig om uppgifter som Skatteverket har behov av för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Uppgifterna kan inhämtas med stöd av de uppgiftsskyldigheter som utredningen föreslår i avsnitt 7.5.1.

Enligt utredningens förslag kommer Skatteverket inom ramen för sin utredning och kontroll att ha möjlighet att förelägga konkursförvaltare, rekonstruktör, gäldenär och arbetstagarens övriga arbetsgivare att inkomma med uppgifter. Det kan röra sig om uppgifter om arbetstagarens såväl personliga som ekonomiska förhållanden och uppgifter gällande gäldenären som Skatteverket anser att myndigheten har behov av.

Även en arbetslöshetskassa kommer enligt utredningens förslag att omfattas av en uppgiftsskyldighet. Det kan t.ex. röra sig om uppgifter om att arbetslöshetsersättning har betalats ut till en viss person. Sådana uppgifter kan i vissa fall omfattas av sekretess enligt 28 kap. 13 § offentlighets- och sekretesslagen. Enligt bestämmelsen gäller sekretess i ärende om arbetslöshetsersättning enligt lagen om arbetslöshetsförsäkring för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs. Uppgifter om en fysisk persons ekonomi räknas till uppgifter om enskilds personliga förhållanden (jfr prop. 2000/01:129 s. 85).

Skatteverket kommer enligt utredningens förslag även att ha möjlighet att förelägga ett kreditinstitut att lämna uppgifter. Uppgifterna kan t.ex. avse kontoutdrag för en viss arbetstagare eller uppgifter om fullmaktshavare. Uppgifter om enskildas förhållanden till kreditinstitut omfattas av banksekretess och får inte obehörigen röjas enligt 1 kap. 10 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

*Uppgifter från Skatteverkets beskattningsverksamhet,
Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan*

Utredningen gör även bedömningen att beskattningsverksamheten inom Skatteverket och vissa andra myndigheter i förordning bör åläggas en uppgiftsskyldighet (se avsnitt 7.5.2).

Uppgifter från beskattningsverksamheten kan t.ex. avse arbetstagarens bosättningsort och släktförhållanden, uppgifter om konkursgäldenären och dess företagsledare, företagets registrering för skatter och avgifter, arbetsgivardeklarationer, skattebeslut och uppgifter om revision. Beskattningsverksamheten är en självständig verksamhetsgren inom Skatteverket. Enligt 8 kap. 2 § offentlighets- och sekretesslagen råder det sekretess mellan olika verksamhetsgrenar inom en myndighet om de är att betrakta som självständiga i förhållande till varandra. Enligt 27 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i verksamhet som avser förande av eller uttag ur beskattningsdatabasen enligt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden som har tillförts databasen.

Uppgifter bör enligt utredningens bedömning även kunna hämtas in från Arbetsförmedlingen. Information av intresse för Skatteverket kan exempelvis vara uppgifter som tyder på att arbetstagaren inte har varit anställd hos gäldenären eller uppgift om inkomst under uppsägningstiden som påverkar rätten till lönegaranti. Enligt 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Även Försäkringskassan bör omfattas av en uppgiftsskyldighet. Det kan röra uppgifter om att en arbetstagare har ansökt om eller fått föräldrapenning eller sjukpenning. Det kan vara fråga om uppgifter som omfattas av sekretess enligt 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen. Av bestämmelsen framgår att sekretess gäller hos Försäkringskassan för uppgift om enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärenden enligt i bestämmelsen uppräknad lagstiftning.

Uppgifter om en fysisk persons ekonomi räknas till uppgifter om enskilds personliga förhållanden i 28 kap. 1 § och 28 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (se prop. 1979/80:2 del A s. 84 och prop. 2021/22:216 s. 97).

Uppgifter från Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Enligt utredningens förslag i avsnitt 12.4 kommer Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet att ha en skyldighet att i vissa fall lämna uppgifter till lönegarantiverksamheten. Det gäller sådana uppgifter som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i lönegarantiverksamheten. Sådana uppgifter kan t.ex. omfattas av förundersökningssekretess enligt 18 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen.

Uppgifter från aktörer som omfattas av underrättelseskyldighet enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Enligt utredningens förslag i avsnitt 12.3.1 ska lönegaranti omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Det innebär att underrättelser kan inkomma från Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Utbetalningsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, kommunerna och arbetslöshetskassorna. En underrättelse ska lämnas till Skatteverket om det finns anledning att anta att lönegaranti har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Av underrättelsen ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet. Vilka uppgifter som en sådan underrättelse kommer att innehålla beror på omständigheterna i det enskilda fallet.

Även uppgifter som omfattas av sekretess kan lämnas

Enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen hindrar inte sekretess att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Myndigheter och andra

som omfattas av bestämmelsen kan därmed lämna uppgifter till lönegarantiverksamheten utan hinder av sekretess.

Även när det gäller kreditinstitut anses ett utlämnande till en myndighet som sker med stöd av en lagstadgad uppgiftsskyldighet vara ett behörigt utlämnande (se prop. 2002/03:139 s. 479).

Behovet av sekretess i lönegarantiverksamheten

Som utvecklas i det föregående kommer lönegarantiverksamheten alltså att hantera en mängd olika uppgifter, varav flera kan omfattas av sekretess i den verksamhet de inhämtats från. Vissa av uppgifterna, som uppgifter ur beskattningsdatabasen, omfattas av absolut sekretess. Att en uppgift har starkt sekretesskydd i en verksamhet hindrar visserligen inte att den kan omfattas av ett mindre starkt skydd i en annan verksamhet eftersom sekretessen för uppgifter är en avvägning mellan behovet av skydd för den enskilde och allmänintresset av insyn i den verksamhet där uppgiften förekommer. Mot den enskildes intresse av sekretess måste ställas att lönegarantin betalas ut av offentliga medel, vilket medför att det finns ett allmänintresse av insyn i ärenden om lönegaranti hos Skatteverket. Eftersom det finns ett allmänintresse av insyn, bör sekretessen inte vara absolut utan innehålla ett skaderekvisit. Sekretessens omfattning i den nu gällande sekretessbestämmelsen bedöms vara väl avvägd även med beaktande av de nya uppgifter som med anledning av utredningens förslag kommer att hanteras inom lönegarantiverksamheten.

Sekretess bör därför även i fortsättningen gälla hos Skatteverket i verksamhet som avser lönegaranti för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Undantag från sekretess för beslut

Enligt 28 kap. 13 a § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller inte sekretessen i bestämmelsen beslut eller andra ställningstaganden om lönegaranti. Undantaget från sekretessen infördes med hänsyn till det allmänintresse som finns i ärenden om lönegaranti

och då det saknades skäl för att beslut ska vara belagda med sekretess (se prop. 2024/25:11 s. 40).

Utredningen anser att skälen till varför beslut ska vara offentliga kvarstår när Skatteverket nu föreslås få huvudansvaret för hanteringen av lönegaranti.

När det gäller andra ställningstaganden om lönegaranti avses t.ex. underrättelser enligt 11 § lönegarantilagen (se prop. 2024/25:11 s. 66). Enligt bestämmelsen ska förvaltaren om bevakning förekommer i konkursen, snarast underrätta den utbetalande myndigheten om sådana fordringar som omfattas av garantin och som enligt förvaltarens bedömning bedöms som klara. Underrättelse om övriga fordringar som omfattas av garantin ska lämnas utan dröjsmål sedan fordringarna har blivit utdelningsgilla. Någon motsvarande bestämmelse föreslås inte i den nya lönegarantilagen. Det finns inte heller något annat ställningstagande som alltid bör vara offentligt. Det saknas därmed behov av undantag från sekretess för andra ställningstaganden om lönegaranti än beslut.

Bestämmelsen i 28 kap. 13 a § andra stycket offentlighets- och sekretesslagen bör därför ändras till att endast avse beslut om lönegaranti.

Sekretessen ska gälla i högst 20 år

Enligt 28 kap. 13 a § tredje stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller för uppgift i allmän handling sekretessen i högst 20 år. Utredningen anser att tidsbegränsningen är väl avvägd även med beaktande av de ytterligare uppgifter som kommer att hanteras inom verksamheten. Sekretessen bör därför, i likhet med vad som gäller i dag, gälla i högst 20 år.

Nuvarande reglering täcker behovet av sekretess hos Skatteverket

Den särskilda sekretessbestämmelsen för Skatteverkets verksamhet avseende lönegaranti i 28 kap. 13 a § offentlighets- och sekretesslagen tillsammans med de allmänna sekretessbestämmelserna i samma lag som gäller för uppgifter oavsett i vilken verksamhet de förekommer i täcker behovet av sekretess inom lönegarantiverksamheten även när den nya lönegarantilagen träder i kraft. Någon författnings-

ändring, utöver ändringen om andra ställningstaganden avseende lönegaranti, behövs således inte.

I anslutning till den särskilda sekretessbestämmelsen finns i dag en sekretessbrytande bestämmelse (28 kap. 13 b § offentlighets- och sekretesslagen). Bestämmelsen innebär att sekretessen inte hindrar att en uppgift lämnas till en konkursförvaltare eller en rekonstruktör om den behövs för att ett beslut eller annat ställningstagande om lönegaranti ska kunna omprövas. Bestämmelsen bygger på att förvaltare och rekonstruktörer fattar beslut om lönegaranti. Enligt utredningens förslag i avsnitt 3.5 kommer Skatteverket att vara beslutsfattare i samtliga lönegarantiärenden. Bestämmelsen i 28 kap. 13 b § offentlighets- och sekretesslagen behövs därmed inte. Bestämmelsen bör därför upphöra att gälla.

Sekretess hos Kronofogdemyndigheten

Enligt 34 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess hos tillsynsmyndigheten i konkurs och över rekonstruktörer för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. Enligt 34 kap. 8 § samma lag gäller sekretess hos tillsynsmyndigheten i konkurs och över rekonstruktörer även för uppgift som gäller misstanke om brott och som rör en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Kronofogdemyndigheten utövar tillsyn över konkursförvaltare och rekonstruktörer. Konkurslagens bestämmelser om tillsyn anses tillräckliga för tillsynen över hur konkursförvaltarna uppfyller sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen (se avsnitt 14). När det gäller tillsynen över rekonstruktörer föreslår utredningen i avsnitt 14 att Kronofogdemyndigheten ska få granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen. Rekonstruktören ska på begäran av Kronofogdemyndigheten lämna de uppgifter som behövs för granskningen. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om upprättade underlag för arbetstagares ansökningar om lönegaranti och uppgifter som legat till grund för rekonstruktörens bedömning av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall.

De särskilda sekretessbestämmelserna tillsammans med de allmänna sekretessbestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen som gäller för uppgifter oavsett i vilken verksamhet de förekommer täcker enligt utredningens bedömning behovet av sekretess för de uppgifter som tillsynsmyndigheten kan behöva hantera. Någon författningsändring behövs således inte.

16.2 Behandling av personuppgifter hos Skatteverket

Förslag: Skatteverket ska få behandla personuppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten.

Personuppgifter som Skatteverket får behandla för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten ska också få behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Rätten enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning att göra invändningar ska inte gälla vid sådan behandling av personuppgifter i Skatteverkets lönegarantiverksamhet som är tillåten enligt lönegarantilagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Bedömning: Den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till hos Skatteverkets beskattningsverksamhet och Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet bedöms ha tillräckligt stöd i befintlig dataskyddsreglering för dessa verksamheter.

Skälen för förslaget och bedömningen

EU:s dataskyddsförordning

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan benämnd EU:s dataskyddsförordning, innehåller den generella regleringen för personuppgiftsbehandling inom EU. EU:s dataskyddsförordning är direkt tillämplig i alla medlemsstater och syftar till att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter

och friheter, särskilt deras rätt till skydd för personuppgifter och att främja det fria flödet av personuppgifter inom unionen. Förordningen tillåter och förutsätter ibland att medlemsstaterna kompletterar förordningen med nationell lagstiftning.

Förordningen ska enligt artikel 2.1 tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis sker på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register. Med personuppgifter avses enligt artikel 4 varje upplysning som avser en identifierad eller identifierbar fysisk person. En identifierbar fysisk person är en person som direkt eller indirekt kan identifieras särskilt med hänvisning till en s.k. identifierare, t.ex. ett namn, ett identifikationsnummer, en lokaliseringsuppgift, online-identifikatorer eller en eller flera faktorer som är specifika för den fysiska personens fysiska, fysiologiska, genetiska, psykiska, ekonomiska, kulturella eller sociala identitet.

Med behandling avses enligt artikel 4.2 en åtgärd eller kombination av åtgärder avseende personuppgifter eller uppsättningar av personuppgifter, oberoende av om de utförs automatiserat eller inte, såsom insamling, registrering, organisering, strukturering, lagring, bearbetning eller ändring, framtagning, läsning, användning, utlämning genom överföring, spridning eller tillhandahållande på annat sätt, justering eller sammanförande, begränsning, radering eller förstöring.

Principerna för behandling av personuppgifter, dvs. vilka allmänna krav som gäller för all personuppgiftsbehandling, anges i artikel 5. En grundläggande princip vid behandling av personuppgifter är principen om ändamålsbegränsning. Principen kommer till uttryck i artikel 5.1 b och innebär att personuppgifter enbart får behandlas för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Enligt artikel 5.2 ska den personuppgiftsansvarige säkerställa att varje personuppgiftsbehandling sker i enlighet med principen om ändamålsbegränsning.

Att ändamålen ska vara särskilda innebär att de måste vara tillräckligt specificerade för att ge ledning för bedömningen av vilka uppgifter som är adekvata och relevanta för den aktuella behandlingen och för att det ska kunna avgöras att inte för många uppgifter behandlas.

För att behandling av personuppgifter ska vara laglig krävs att åtminstone ett av villkoren om rättslig grund i artikel 6.1 a–f är upp-

fyllt. Det kan exempelvis handla om att behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige, att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. Enligt artikel 6.3 ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och 6.1 e vara fastställd i unionsrätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Dataskyddslagen

EU:s dataskyddsförordning kompletteras i Sverige av lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning (dataskyddslagen) och förordningen (2018:219) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Dessa författningar är av generell karaktär och reglerar bl.a. frågor om rättslig grund för behandling av personuppgifter, känsliga personuppgifter, personuppgifter som rör lagöverträdelser, tillsynsmyndighetens handläggning och beslut samt skadestånd och överklagande. Bestämmelserna i dataskyddslagen gäller om något annat inte föreskrivs i någon annan lag eller förordning, vilket möjliggör avvikande bestämmelser t.ex. i s.k. registerförfattningar.

Registerförfattningar för Skatteverket

Skatteverket har för vissa av sina verksamheter särskilda registerförfattningar. Det gäller t.ex. för beskattningsverksamheten och den brottsbekämpande verksamheten. För behandling av personuppgifter inom lönegarantiverksamheten finns bestämmelser i den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 37 § får den utbetalande myndigheten behandla personuppgifter om det behövs för kontroll och utbetalning av garantibelopp och för att i övrigt utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten. Personuppgifter som behandlas enligt bestämmelsen får också behandlas om det behövs för att fullgöra ett uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Personuppgifter som kommer att behandlas hos Skatteverket

Inom lönegarantiverksamheten behandlar Skatteverket i nuläget bl.a. följande personuppgifter: namn, adress, personnummer, kontonummer, utmätning, lönegarantibeslut, inskrivningsintyg på Arbetsförmedlingen, sjukintyg, skattejämkning, facktillhörighet, lön, anställda på advokatbyråer, lönegarantihandläggare, telefonnummer, e-postadress, ansöknings- och beslutsdatum, organisationsnummer, loggar, skattetabeller och arbetsgivaravgifter. Utöver det behandlas uppgifter från beskattningsdatabasen. Det kan förutom inkomstuppgifter röra sig om bl.a. uppgifter om var arbetet i konkursföretaget har bedrivits eller släktförhållanden mellan en arbetstagare och en företagsledare i konkursföretaget. (Se prop. 2024/25:11 s.45.)

Utredningens förslag om att Skatteverket ska ha huvudansvaret för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden innebär att fler personuppgifter kommer att behandlas inom lönegarantiverksamheten (se avsnitt 3.5 och 16.1). Behandling av personuppgifter kommer att ske bl.a. när ett underlag och en ansökan inkommer, i samband med handläggningen och tillhörande utredning och kontroll, vid beslutsfattande och expediering, vid eventuellt överklagande och återkrav, men även i samband med t.ex. lagring och gallring.

Personuppgifter som redan finns inom lönegarantiverksamheten kan behöva behandlas i samband med handläggning av lönegarantiärenden. Det kan t.ex. vara fallet om arbetstagaren förekommer i andra lönegarantiärenden eller om en arbetstagare överlåter en fordran som omfattas av lönegaranti och samtidigt ansöker om lönegaranti avseende en annan fordran (se avsnitt 6.7 och 10.2). Det kan också vara fallet om tips om oegentligheter har kommit in till Skatteverket.

Personuppgifter kan vidare behöva behandlas i de fall Skatteverket lämnar information till tillsynsmyndigheten i konkurser och över rekonstruktörer. Konkursförvaltare och rekonstruktörer har en viktig roll i det nu föreslagna lönegarantiregelverket. För att Skatteverket ska kunna fatta korrekta beslut inom en rimlig tid är det av stor vikt att förvaltare och rekonstruktörer utför sina uppgifter enligt lönegarantiregelverket på ett korrekt sätt. För det fall att någon förvaltare eller rekonstruktör skulle missköta sitt uppdrag bör Skatteverket lämna information om detta till tillsynsmyndigheten. Enligt utredningens bedömning bör det av förordning framgå

att Skatteverket ska lämna information till tillsynsmyndigheten för det fall en förvaltare eller rekonstruktör missköter sitt uppdrag i förhållande till lönegarantiregelverket (se avsnitt 15.1.8).

Personuppgifter kan också behöva behandlas i samband med utveckling och förbättring av den utredning och kontroll som Skatteverket ska utföra inom ramen för lönegarantiverksamheten. För att utveckla riskmodeller behöver Skatteverket ha tillgång till beskattningsuppgifter, vilket inte är möjligt med dagens reglering. Enligt 5 e § förordning om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får uppgifter endast lämnas från beskattningsverksamheten till lönegarantiverksamheten i den utsträckning det behövs för kontroll. Av bestämmelsen, eller den bestämmelse som ersätter denna, bör det framgå att uppgifter även får lämnas ut för planläggning av kontroll (se avsnitt 15.1.9). Enligt utredningens bedömning i avsnitt 7.5.2 ska Skatteverkets beskattningsverksamhet även i fortsättningen ha en uppgiftsskyldighet i förhållande till lönegarantiverksamheten.

Skatteverket kommer även att behandla personuppgifter i samband med anmälan enligt bidragsbrottsbrottslagen (se avsnitt 12.2) och vid mottagande och hantering av underrättelser enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (se avsnitt 12.3.1). Därutöver kommer uppgifter att behandlas inom Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och i samband med överlämnade av uppgifter från den verksamheten till lönegarantiverksamheten (se avsnitt 12.4).

De ytterligare personuppgifter som Skatteverket kan komma att behandla med anledning av utredningens förslag och bedömningar om nytt regelverk är t.ex. uppgifter från Försäkringskassan om föräldrapenning och sjukpenning, uppgifter från förvaltare om förskottsbetalningar och utdelningar i konkurser, uppgifter från övriga arbetsgivare om anställningsvillkor, uppgifter i kontoutdrag från kreditinstitut och uppgifter om misstänkt brottslighet.

Det nya regelverket har utformats med beaktande av integritetsaspekter

Respekten för den enskildes självbestämmande och integritet är grundläggande. Det finns ett skydd för den personliga integriteten både i den svenska grundlagen och i olika internationella rättsakter (2 kap. 6 § regeringsformen, artikel 8 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och artikel 7 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna). Utredningens förslag har utformats med beaktande av integritetsaspekter. I det följande redogörs för hur dessa aspekter har beaktats.

Att Skatteverket får huvudansvaret för handläggningen innebär att färre uppgifter behöver lämnas Skatteverket

Förslaget till utformning av det nya lönegarantisystemet där Skatteverket föreslås vara beslutsfattare i samtliga lönegarantiärenden utgör i sig en viktig integritetshöjande åtgärd. Genom att en myndighet är ansvarig för handläggningen kommer det att saknas behov av att lämna vidare uppgifter till konkursförvaltare, rekonstruktörer och Kronofogdemyndigheten i deras egenskap av beslutsfattare. Men även med en reglering där en stor mängd personuppgifter samlas hos en myndighet, ställs naturligtvis höga krav på att förslagen utformas med beaktande av integritetsaspekter.

Underlag ska endast lämnas i de fall arbetstagaren har uttryckt en vilja att få ett underlag upprättat

Enligt utredningens förslag kommer i normalfallet den första informationen till Skatteverket om en enskilds eventuella rätt till lönegaranti att inkomma från konkursförvaltare eller rekonstruktör genom ett underlag (se avsnitt 6.1 och 6.2). Ett underlag ska endast upprättas och lämnas till Skatteverket om arbetstagaren har uttryckt en vilja att få ett sådant underlag upprättat. Av bl.a. integritetsskäl är det viktigt att en enskild, när det gäller en möjlighet att söka ersättning, inte blir föremål för Skatteverkets hantering om det inte finns någon sådan vilja.

Avvägningar har gjorts för att finna en lämplig nivå avseende utredning och kontroll

När det gäller Skatteverkets utrednings- och kontrollmöjligheter har avvägningar gjorts mellan arbetstagarens personliga integritet och möjligheten för Skatteverket att kunna säkerställa att ersättning endast betalas ut till den som har rätt till det och i den omfattning som regleringen anger (se avsnitt 7.5). Integritetsaspekter har beaktats för att finna en lämplig nivå på omfattningen av Skatteverkets utrednings- och kontrollmöjligheter i vid bemärkelse. Utredningen har föreslagit att vissa aktörer på begäran av Skatteverket ska lämna uppgifter. Att uppgifter endast ska lämnas på begäran och inte på eget initiativ minskar risken för att överflödig information lämnas ut. De föreslagna uppgiftsskyldigheterna har utformats med beaktande av integritetsaspekter både vad gäller uppgifter till fördel och uppgifter till nackdel för arbetstagaren. För att upprätthålla skyddet för enskildas personliga integritet är det viktigt att en uppgiftsskyldighet inte leder till att fler uppgifter än nödvändigt lämnas ut. Att myndigheter endast ska ta emot och behandla de personuppgifter som behövs för att de ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter följer även av principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i EU:s dataskyddsförordning. Enligt bestämmelsen ska personuppgifter vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

En särskild sekretessbestämmelse är en lämplig integritetshöjande åtgärd

Uppgifter som lämnas med stöd av de föreslagna uppgiftsskyldigheterna kan, som redogörs för i avsnitt 16.1, omfattas av sekretess. Att uppgifter omfattas av sekretess visar i många fall att det finns ett behov av skydd för den enskildes personliga integritet. Utredningen föreslår att det även i fortsättningen ska finnas en särskild sekretessbestämmelse för lönegarantiverksamheten (se avsnitt 16.1). Utredningen anser att det är en lämplig integritetshöjande åtgärd som minskar integritetsriskerna. En uppgift som lämnats med stöd av en uppgiftsskyldighet kan därmed omfattas av sekretess även i lönegarantiverksamheten, vilket får betydelse för vilken spridning uppgifter kan förväntas få.

Rättslig grund för Skatteverkets personuppgiftsbehandling

En myndighet måste kunna stödja sin behandling av personuppgifter på någon av de rättsliga grunder som anges i artikel 6.1 a–f i EU:s dataskyddsförordning. I normalfallet utgör myndighetens uppdrag en rättslig grund för behandling av personuppgifter med stöd av artikel 6.1 e, dvs. på grundval av att uppdraget avser en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning. I 2 kap. 2 § dataskyddslagen anges att personuppgifter får behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av t.ex. lag eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning enligt lag eller annan författning. Alla uppgifter som riksdagen eller regeringen har gett statliga myndigheter i uppdrag att utföra är av allmänt intresse (se prop. 2017/18:105 s. 56).

Enligt artikel 6.1 c kan behandlingen av personuppgifter även vara laglig om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt 2 kap. 1 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag.

Behandlingen av känsliga personuppgifter

Enligt artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning är det förbjudet att behandla vissa kategorier av personuppgifter som anses känsliga. Med behandling av särskilda kategorier av personuppgifter (känsliga personuppgifter) avses enligt artikel 9 behandling av personuppgifter som avslöjar ras eller etniskt ursprung, politiska åsikter, religiös eller filosofisk övertygelse eller medlemskap i fackförening och behandling av genetiska uppgifter, biometriska uppgifter för att entydigt identifiera en fysisk person, uppgifter om hälsa eller uppgifter om en fysisk persons sexualliv eller sexuella läggning. Förbudet ska dock inte tillämpas i vissa fall som närmare regleras i artikel 9.2 i förordningen. Av relevans i detta sammanhang är artikel 9.2 g av vilken framgår att förbudet mot behandling av känsliga personuppgifter inte gäller om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt

intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträlvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande intressen.

Artikel 9.2 g i EU:s dataskyddsförordning kompletteras av 3 kap. 3 § dataskyddslagen. Enligt 3 kap. 3 § dataskyddslagen får känsliga personuppgifter behandlas av en myndighet med stöd av artikel 9.2 g om uppgifterna har lämnats till myndigheten och behandlingen krävs enligt lag, om behandlingen är nödvändig för handläggningen av ett ärende, eller i annat fall, om behandlingen är nödvändig med hänsyn till ett viktigt allmänt intresse och inte innebär ett otillbörligt intrång i den registrerades personliga integritet. Det är enligt paragrafen förbjudet att utföra sökningar i syfte att få fram ett urval av personer grundat på känsliga personuppgifter.

De känsliga uppgifter som kan komma att behandlas av Skatteverket är t.ex. uppgifter om facklig tillhörighet, om familjeförhållanden och om hälsotillstånd. Med hänsyn till behovet av att kunna upptäcka och motverka missbruk av lönegarantin, får det som utgångspunkt bedömas att sådan behandling ändå är nödvändig hos Skatteverket.

Enligt utredningens bedömning finns det därmed stöd för behandlingen såväl i EU:s dataskyddsförordning som i dataskyddslagen, oavsett om behandlingen sker i ett ärende eller i annat fall. Det ankommer dock på Skatteverket att i varje enskilt fall bedöma om och i vilken utsträckning som behandlingen är nödvändig.

Behandling av personuppgifter om lagöverträdelser

Uppgifter om lagöverträdelser kommer i vissa fall att behöva behandlas av Skatteverket. Det kan t.ex. vara fallet när Skatteverket anmäler ett misstänkt bidragsbrott enligt bidragsbrottslagen (se avsnitt 12.2). Det kan också bli aktuellt i samband med mottagande och efterföljande hantering av underrättelser enligt den särskilda underrättelseskyldighet som föreslås för konkursförvaltare och rekonstruktörer och vid underrättelser enligt lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (se avsnitt 12.3.1 och 12.3.2).

Enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder endast utföras under kontroll av en myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs.

I 3 kap. 8 § dataskyddslagen anges att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av myndigheter. Skatteverket har därmed stöd för att behandla personuppgifter om lagöverträdelse.

Intresset av att upptäcka och motverka felaktiga utbetalningar bedöms överväga intrånget i den personliga integriteten som förslagen kan innebära

Enligt artikel 6.3 i EU:s dataskyddsförordning ska den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e vara fastställd i unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt. Medlemsstaternas nationella rätt ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

De personuppgifter som kommer att behandlas i samband med handläggningen av lönegarantiärenden är nödvändiga för att Skatteverket ska kunna fatta korrekta beslut och för att motverka felaktiga utbetalningar. Skatteverket kommer även att behandla personuppgifter i samband med anmälan till åklagare om det kan misstänkas brott enligt bidragsbrottslagen och vid mottagande av underrättelser om felaktiga utbetalningar (se avsnitt 12.2 och 12.3.1).

Uppgifter som lämnas till följd av en uppgiftsskyldighet, i en anmälan eller i en underrättelse omfattas inte sällan av sekretess. Syftet med sekretess mellan olika aktörer är i första hand att värna den enskildes integritet. Samtidigt har olika aktörer ett behov av att utbyta information med varandra. Det har också ansetts vara en självklar princip att myndigheter är skyldiga att bistå och hjälpa varandra i den utsträckning det kan ske. Principen kommer till uttryck i 8 § förvaltningslagen. Genom den föreslagna uppgiftsskyldigheten, anmälningsskyldigheten och underrättelseskyldigheten ska uppgift lämnas oavsett om uppgiften omfattas av sekretess. Det samma gäller den uppgiftsskyldighet som utredningen bedömer ska

regleras i förordning. Att överlämna uppgifter om en enskild individ från en aktör till en annan kan innebära att en större mängd information om den enskilde samlas hos den mottagande aktören. Informationen kan också komma att läggas till grund för, helt lag- enliga, åtgärder som har negativa konsekvenser för den enskilde. Vidare kan information om ett känsligt förhållande bli tillgängligt för ett större antal tjänstemän. Intresset av att upptäcka och mot- verka felaktiga utbetalningar bedöms dock överväga det eventuella intrånget i den personliga integriteten.

Tillåtna ändamål inom lönegarantiverksamheten ska regleras

Enligt 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen är var och en gent- emot det allmänna skyddad mot betydande intrång i den personliga integriteten, om det sker utan samtycke och innebär övervakning eller kartläggning av den enskildes personliga förhållanden. Om person- uppgiftsbehandlingen är av sådant slag krävs att ändamålet regleras i lag. I förarbetena till ändringen i lönegarantilagen som innebar att Skatteverket övertog ansvaret för utbetalning och kontroll konsta- terades att kontrollen är tydligt avgränsad och inte kommer att utgöra en sådan bred och allmän kartläggning som skulle utgöra ett bety- dande intrång som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen som kräver lagstöd. För att tydliggöra för vilka ändamål uppgifter får behandlas fann regeringen trots det skäl att reglera ändamåls- bestämmelserna genom lag (se prop. 2024/25:11 s. 48 och 49).

Utredningens förslag innebär en utökad kontroll. Det är dock inte heller i fortsättningen fråga om ett sådant betydande intrång i den personliga integriteten som avses i 2 kap. 6 § andra stycket regeringsformen. Det finns ändå skäl att även i den nya lönegaranti- lagen tydliggöra för vilka ändamål uppgifter får behandlas. En bestäm- melse bör därför införas om att Skatteverket får behandla person- uppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegaranti- verksamheten.

Vilka uppgifter som ingår i lönegarantiverksamheten kommer, som framgår av förslagen, att regleras tydligt i den nya lönegaranti- lagen. Verksamheten kommer därmed bli väl avgränsad och definierad. Samma bedömning görs gällande de uppgifter som utredningen anser bör regleras genom förordning. Det kommer därför som utgångs- punkt inte att råda några oklarheter om vad det innebär att utföra

uppgifter i lönegarantiverksamheten. Personuppgifter bör t.ex. få behandlas i alla delar av handläggningen, vid planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten inklusive planläggning av kontroll och i samband med att uppgifter lämnas till tillsynsmyndigheten.

Personuppgifter som behandlas för att de behövs för att utföra uppgifter i lönegarantiverksamheten bör också få behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Sådant uppgiftslämnande bedöms vara förenligt med EU:s dataskyddsförordning. Det ändamålet bör ändå för tydlighetens skull regleras i anslutning till det primära ändamålet.

Rätten att göra invändningar ska inte gälla inom lönegarantiverksamheten

Av artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning framgår att den registrerade, av skäl som hänför sig till hans eller hennes specifika situation, ska ha rätt att när som helst göra invändningar mot behandling av personuppgifter avseende honom eller henne som grundar sig på artikel 6.1 e eller f, inbegripet profilering som grundar sig på dessa bestämmelser. Vidare framgår att den personuppgiftsansvarige inte längre får behandla personuppgifterna såvida denne inte kan påvisa tvingande berättigade skäl för behandlingen som väger tyngre än den registrerades intressen, rättigheter och friheter eller om det sker för fastställande, utövande eller försvar av rättsliga anspråk.

Medlemsstaterna har enligt artikel 23 i EU:s dataskyddsförordning möjlighet att genom lagstiftningsåtgärder begränsa rätten att göra invändningar mot behandlingen av personuppgifter. En sådan begränsning får göras om den sker med respekt för andemeningen i de grundläggande rättigheterna och friheterna. Begränsningen måste vidare utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i syfte att säkerställa olika uppräknade intressen, bl.a. viktiga mål av generellt allmänt intresse, särskilt ett av unionens eller en medlemsstats viktiga ekonomiska eller finansiella intressen (däribland penning-, budget- eller skattefrågor, folkhälsa och social trygghet). Sådana lagstiftningsåtgärder ska enligt artikeln innehålla specifika bestämmelser när så är relevant, avseende bl.a. ändamålen med behandlingen, lagringstiden samt tillgängliga skyddsåtgärder med beaktande av behandlingens art, omfattning och ändamål.

I 38 § nu gällande lönegarantilag har en sådan begränsning införts. Enligt bestämmelsen gäller inte rätten att göra invändningar vid sådan behandling av personuppgifter i den utbetalande myndighetens lönegarantiverksamhet som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Rätten att göra invändningar har begränsats i ett flertal myndigheters registerförfattningar. Ett huvudsakligt skäl till detta är att det har ansetts vara av stor betydelse att personuppgifter får behandlas i myndigheternas verksamheter oberoende av den registrerades inställning. Vidare har regeringen bedömt att den personuppgiftsansvarige närmast undantagslöst skulle kunna påvisa skäl för fortsatt behandling som väger tyngre än den registrerades intressen i det enskilda fallet (jfr t.ex. prop. 2017/18:254 s. 45 och prop. 2024/25:11 s. 49).

Det är nödvändigt att personuppgifter får behandlas i Skatteverkets lönegarantiverksamhet oberoende av den registrerades inställning. Om enskilda fick möjlighet att undantas från behandlingen, skulle det kunna undergräva själva syftet med behandlingen. För att fullt ut säkerställa förutsättningarna för myndigheten att behandla relevanta personuppgifter bör den registrerade inte ha någon rätt att motsätta sig sådan personuppgiftsbehandling som är tillåten enligt lagen. En sådan begränsning får anses utgöra en nödvändig och proportionell åtgärd i syfte att säkerställa ett viktigt mål av generell allmänt intresse, nämligen att motverka felaktiga lönegarantiutbetalningar. Därigenom minskar också risken för brottsligt utnyttjande av lönegarantisystemet.

Utredningen anser därför att det även i den nya lönegarantilagen bör införas en bestämmelse om att rätten att enligt artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning göra invändningar inte gäller vid sådan behandling av personuppgifter i Skatteverkets lönegarantiverksamhet som är tillåten enligt lönegarantilagen eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den lagen.

Inget behov av lagändringar när det gäller personuppgiftsbehandlingen hos övriga verksamhetsgrenar inom Skatteverket

Behandling av personuppgifter inom Skatteverkets beskattningsverksamhet regleras i lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet och i förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Uppgifterna i

beskattningsdatabasen får bara användas för de ändamål som är särskilt angivna i registerförfattningarna. Beskattningsverksamheten omfattas enligt nu gällande regelverk av en uppgiftsskyldighet i förhållande till lönegarantiverksamheten (5 e § förordningen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet). Av bestämmelsen framgår att Skatteverkets beskattningsverksamhet på begäran av Skatteverkets lönegarantiverksamhet ska lämna ut uppgifter som avses i 2 kap. 3 § första stycket 1–5, 7, 8 och 11 lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. Uppgifterna ska dock endast lämnas ut i den utsträckning det behövs för kontroll enligt 23 a § nu gällande lönegarantilag.

Enligt utredningens bedömning bör beskattningsverksamheten även enligt det nya regelverket omfattas av en sådan uppgiftsskyldighet (se avsnitt 7.5.2). Det bör finnas en möjlighet, men inte en skyldighet, för Skatteverkets lönegarantiverksamhet att i alla led av handläggningen göra en kontroll mot de uppgifter i beskattningsdatabasen som omfattas av dagens kontrollmöjlighet (se avsnitt 7.5.2). Uppgifter bör även få lämnas ut för planläggning av kontroll. Behandlingen av uppgifterna är nödvändig för att lönegarantiverksamheten ska kunna fatta korrekta beslut och motverka felaktiga utbetalningar.

Personuppgifter kommer även att behöva behandlas inom Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Enligt utredningens förslag ska brott enligt bidragsbrottslagen omfattas av Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (se avsnitt 12.4). Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska enligt utredningens förslag i vissa fall lämna uppgifter till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Att lönegarantiverksamheten även ska lämna uppgifter till den brottsbekämpande verksamheten följer av 5 § lagen om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna.

Behandlingen av personuppgifter inom Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet regleras i brottsdatalagen (2018:1177) och lagen (2018:1696) om Skatteverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område. Enligt 2 kap. 1 § brottsdatalagen får personuppgifter bl.a. behandlas om det är nödvändigt för att en behörig myndighet ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott. Av 2 kap. 4 § brottsdatalagen framgår att innan personuppgifter får behandlas för ett nytt ändamål ska det säkerställas att det finns en

rättslig grund för behandlingen enligt 1 § samma lag och att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet. I den utsträckning skyldighet att lämna uppgifter följer av lag eller förordning ska någon prövning enligt första stycket inte göras.

För att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska kunna användas på ett för samhället effektivt sätt är det viktigt att verksamheten kan bedriva förebyggande verksamhet samt underrättelse- och utredningsverksamhet på de områden där Skatteverket har särskilda kunskaper eller insyn. Det finns därmed en rättslig grund för behandlingen. Behandlingen bedöms som såväl nödvändig som proportionerlig.

Sammanfattningsvis bedöms den personuppgiftsbehandling som följer av förslagen rörande Skatteverkets beskattningsverksamhet och Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet som proportionerlig. Det finns inget behov av lagändringar när det gäller personuppgiftsbehandlingen hos dessa verksamhetsgrenar.

Skatteverkets personuppgiftsbehandling är proportionell och nödvändig

Sammanfattningsvis bedömer utredningen att den personuppgiftsbehandling som utredningens förslag ger upphov till hos Skatteverket utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten. Samma bedömning görs gällande den personuppgiftsbehandling som utredningen bedömer bör regleras genom förordning. Uppgifterna är också nödvändiga för att se till att regelverket fungerar på ett rättssäkert sätt och för att motverka felaktiga utbetalningar. Det resultatet kan inte åstadkommas på något sätt som är mindre ingripande för den enskilde.

16.3 Behandling av personuppgifter hos övriga aktörer som berörs av förslagen

Bedömning: Den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till hos övriga aktörer som berörs av förslagen bedöms ha tillräckligt stöd i befintlig dataskyddsreglering för dessa verksamheter.

Skälen för bedömningen

Utredningens förslag och bedömningar innebär att personuppgifter kommer att behandlas även hos andra aktörer

Förslaget till ny lönegarantilag och de ändringar i befintliga lagar som utredningen föreslår innebär att personuppgifter inte enbart kommer att behandlas hos Skatteverket utan även hos andra aktörer som omfattas av utredningens förslag. Detsamma gäller de bedömningar utredningen gjort avseende förordningsreglering. För en allmän genomgång av bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen hänvisas till avsnitt 16.2. I det följande redogörs för vilka uppgifter som kommer att behandlas och vilket stöd dessa aktörer har för sin behandling. Vissa av de berörda myndigheterna omfattas av särskilda registerförfattningar. I dessa författningar kan det finnas bestämmelser som begränsar hur uppgifter får behandlas i verksamheten. Det redovisas inte särskilt i detta avsnitt.

Konkursförvaltare och rekonstruktör

Konkursförvaltare och rekonstruktörer får en betydande roll även enligt det nya lönegarantiregelverket genom att de bl.a. ska upprätta underlag för arbetstagarens ansökan. Vid utförandet av sina uppgifter enligt lagen kommer personuppgifter att behandlas. Dessa personuppgifter är till övervägande del sådana uppgifter som förvaltare och rekonstruktörer även enligt dagens regelverk behandlar i egenskap av beslutsfattare.

Den rättsliga grunden för behandling av personuppgifter för förvaltare och rekonstruktörer är att den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c EU:s dataskyddsförordning).

Enligt 2 kap. 1 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag.

Förvaltare och rekonstruktörer ska enligt utredningens förslag underrätta Skatteverket om det finns anledning att anta att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt (se avsnitt 12.3.2). I samband med en sådan underrättelse kan personuppgifter om lagöverträdelser behöva behandlas. Stöd för behandlingen finns i 5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. I bestämmelsen anges att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av andra än myndigheter om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras.

Den behandling av personuppgifter som kommer att ske hos förvaltare och rekonstruktörer med anledning av utredningens förslag bedöms därmed ha rättslig grund och bedöms proportionerlig.

Förvaltare och rekonstruktörers behandling av uppgifter när det gäller uppgiftsskyldighet (se avsnitt 7.5.1) och vid mottagandet av beslut (se avsnitt 7.2 och 9.4) redogörs för i det följande.

Aktörerna som omfattas av uppgiftsskyldighet

Utredningens förslag och bedömning i avsnitt 7.5.1 och 7.5.2 om uppgiftsskyldighet för konkursförvaltare, rekonstruktör, gäldenär, en arbetslöshetskassa, andra arbetsgivare, kreditinstitut, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan innebär att dessa aktörer behöver behandla personuppgifter för att kunna lämna uppgifter till lönegarantiverksamheten. Den rättsliga grunden för behandlingen är att den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse (artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning). Enligt 2 kap. 1 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag eller annan författning.

Av avsnitt 7.5.1 och 7.5.2 framgår att Skatteverkets lönegaranti-verksamhet har behov av information från de berörda aktörerna. Den personuppgiftsbehandling som uppgiftslämnandet innebär är nödvändig med hänsyn till behovet av att motverka felaktiga utbetalningar och uppfyller därmed ett mål av allmänt intresse. Det finns därmed även en rättslig grund för behandlingen hos de utlämnande aktörerna enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning. För myndigheterna kan grunden för behandlingen även vara att den utgör ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning). I vilka fall aktörerna även har stöd för att behandla känsliga personuppgifter framgår av artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 3 § dataskyddslagen.

Utredningens förslag om uppgiftsskyldighet innebär att dessa aktörer kommer att behandla personuppgifter vid t.ex. sammanställning och överlämnande. Det kan röra sig om uppgifter om den aktuella arbetstagarens personliga och ekonomiska förhållanden, men kan t.ex. även innehålla namn på tjänstemän hos den uppgiftslämnande aktören. De uppgifter som dessa aktörer förutses lämna är sådana som de redan behandlar för andra ändamål eftersom de har tillgång till dessa uppgifter. Det som rättsligt sett tillkommer är den behandling som det innebär att lämna uppgifterna. Intresset av att Skatteverket ska kunna fatta korrekta beslut om lönegaranti överväger enligt utredningens bedömning det eventuella integritetsintrång som behandlingen av personuppgifter skulle kunna leda till för en enskild. Personuppgiftsbehandlingen som förslaget om uppgiftsskyldighet ger upphov till bedöms därmed proportionerlig.

Mottagarna av beslut om lönegaranti

Utredningens förslag om att Skatteverket ska sända ett beslut om lönegaranti till arbetstagaren och en kopia av beslutet till konkursförvaltaren, konkursgäldenären, rekonstruktören, rekonstruktionsgäldenären och Kronofogdemyndigheten kommer att innebära att personuppgifter även behandlas hos de mottagande aktörerna (se avsnitt 7.2). Detsamma gäller i de fall där rätten enligt utredningens förslag ska sända beslut om lönegaranti (se avsnitt 9.4).

Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen är artikel 6.1 c och artikel 6.1 e EU:s dataskyddsförordning. Enligt 2 kap. 1 §

dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 c i EU:s dataskyddsförordning om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse som följer av bl.a. lag. Enligt 2 kap. 2 § dataskyddslagen får personuppgifter behandlas med stöd av artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av t.ex. lag eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Mottagarna av besluten är sådana aktörer som utredningen har bedömt ha behov av besluten (se avsnitt 7.2). Mot denna bakgrund och då besluten inte omfattas av sekretess bedöms integritetsintrånget som begränsat. Den personuppgiftsbehandling som förslagen ger upphov till bedöms som proportionerlig.

Domstolar, Polismyndigheten och åklagarväsendet

I de fall ett beslut enligt lönegarantilagen överklagas kommer ärendet att överlämnas till domstol. Att ärendet hos domstolen enligt utredningens förslag kommer att inledas genom ett överklagande i stället för att talan väcks skulle kunna innebära att antalet ärenden i domstol kan öka något (se avsnitt 19.11), vilket i sin tur skulle leda till en ökad behandling av personuppgifter. Den rättsliga grunden för domstolens behandling är att den sker i myndighetsutövning och att den är nödvändig för att fullgöra en uppgift av allmänt intresse (jfr artikel 6.1 e EU:s dataskyddsförordning).

Förslaget om att bidragsbrottslagens tillämpningsområde ska utvidgas till att även omfatta lönegaranti innebär att gärningar som tidigare har kunnat bedömas som bedrägeri kan komma att bedömas som bidragsbrott. Denna förändring påverkar inte vilka personuppgifter som behandlas av berörda aktörer. Straffansvaret för bidragsbrott är emellertid något mer långtgående än för bedrägeri, t.ex. genom att bidragsbrottet är konstruerat som ett farebrott och kan begås av grov oaktsamhet. Något fler gärningar kan alltså bedömas som brott och att personuppgifter kan komma att behandlas i något större utsträckning än tidigare vid utredningen av dessa brott. Den reglering som redan finns i brottsdatalogen och de särskilda författningarna om personuppgiftsbehandling i Polismyndighetens, åklagarväsendets och domstolarnas verksamhet, och som närmare preciserar

den rättsliga grunden och ändamålen för personuppgiftsbehandlingen, kommer att gälla även den utökade personuppgiftsbehandlingen. Personuppgiftsbehandlingen vid de brottsbekämpande myndigheterna som utredningens förslag ger upphov till bedöms som proportionerlig.

Aktörerna som omfattas av anmälningsskyldighet enligt bidragsbrottslagen

Förslaget om anmälningsskyldighet innebär en skyldighet för Skatteverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetslöshetskassor att till åklagare anmäla om det kan misstänkas brott enligt bidragsbrottslagen som avser statlig lönegaranti (se avsnitt 12.2). Samtliga aktörer förutom Skatteverket omfattas redan i dag av anmälningsskyldighet enligt 6 § bidragsbrottslagen. Anmälningarna avseende brott enligt bidragsbrottslagen som avser lönegaranti torde i de allra flesta fall komma att lämnas av Skatteverket (se avsnitt 19.10.1). Personuppgiftsbehandlingen, till följd av utredningens förslag, hos övriga aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten bedöms därmed vara mycket begränsad.

Personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse samt för att utföra en uppgift av allmänt intresse som ett led i de berörda aktörernas myndighetsutövning. Den rättsliga grunden för behandlingen är artikel 6.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning. I samband med en anmälan kan naturligtvis personuppgifter om lagöverträdelse behöva behandlas. Enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordningen får sådana uppgifter behandlas under vissa förutsättningar. Enligt 3 kap. 8 § dataskyddslagen får personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning behandlas av myndigheter. För andra än myndigheter finns stöd för behandlingen i 5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. I bestämmelsen anges att personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning får behandlas av andra än myndigheter om behandlingen är nödvändig för att rättsliga anspråk ska kunna fastställas, göras gällande eller försvaras eller en rättslig förpliktelse enligt lag eller förordning ska kunna fullgöras.

I vilka fall aktörerna även har stöd att behandla känsliga personuppgifter framgår av artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 3 § dataskyddslagen.

De personuppgifter som kommer att framgå av en anmälan är uppgifter som den anmälningsskyldige aktören redan behandlar. Den personuppgiftsbehandling som tillkommer är vid sammanställning av anmälan och vid överlämnandet. Intresset av att åklagare få ta del av misstankar om brott överväger det eventuella integritetsintrång som utredningens förslag om anmälningsskyldighet skulle kunna leda till för en enskild. Personuppgiftsbehandlingen som förslaget om anmälningsskyldighet ger upphov till bedöms därmed som proportionerlig.

Aktörerna som omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Förslaget om att lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen ska utvidgas till att även omfatta lönegaranti (se avsnitt 12.3.1) innebär att underrättelser enligt lagen kan förväntas skickas i något högre utsträckning än tidigare och att fler personuppgifter därmed kommer att behandlas.

Personuppgiftsbehandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse samt för att utföra en uppgift av allmänt intresse som ett led i de berörda aktörernas myndighetsutövning. Behandlingen kan således ske med stöd av artikel 6.1 c och e i EU:s dataskyddsförordning. Genom den föreslagna lagändringen fastställs den rättsliga grunden i nationell rätt. Lagändringen innebär även att de krav som ställs för att behandlingen ska vara tillåten enligt 2 kap. 1 och 2 §§ dataskyddslagen är uppfyllda.

Den utökade personuppgiftsbehandling som föranleds av lagförslaget innebär också att känsliga personuppgifter som t.ex. uppgifter om hälsa kan komma att behandlas. I vilka fall aktörerna har stöd att behandla känsliga personuppgifter framgår av artikel 9 i EU:s dataskyddsförordning och 3 kap. 3 § dataskyddslagen.

I samband med en underrättelse kan även personuppgifter om lagöverträdelser behöva behandlas. Enligt artikel 10 i EU:s dataskyddsförordningen får sådana uppgifter behandlas under vissa förutsättningar. Enligt 3 kap. 8 § dataskyddslagen får personuppgifter som avses i artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning behandlas av myndigheter. För andra än myndigheter finns stöd för behandlingen i 5 § förordningen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.

Den personuppgiftsbehandling som förslaget om ändring i lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdsystemen innebär är nödvändig med hänsyn till behovet av att skydda lönegarantin mot missbruk och överutnyttjande. Det är angeläget för medborgarnas tilltro till lönegarantin att felaktiga utbetalningar förhindras. Underrättelseskyldigheten kan bidra till att fler felaktiga utbetalningar, såväl avsiktliga som oavsiktliga, hindras. Utredningen bedömer vidare att allmänheten förväntar sig att myndigheter ska agera om de upptäcker att en annan myndighet felaktigt betalar ut medel. Ett viktigt allmänintresse motiverar således personuppgiftsbehandlingen. Intrånget i den personliga integriteten som personuppgiftsbehandlingen medför bedöms som relativt litet. Av en underrättelse om att det kan antas att lönegaranti har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp ska det framgå vilka omständigheter som ligger till grund för antagandet. En sådan underrättelse torde dock inte förutsätta några mer ingående redogörelser för enskildas personliga förhållanden, utan snarare utgå från det regelverk som styr lönegarantin. Den personuppgiftsbehandling som förslaget ger upphov till bedöms därmed som proportionerlig.

Tillsynsmyndigheten

Personuppgifter kommer att behandlas hos Kronofogdemyndigheten inom ramen för tillsynen över konkursförvaltare och rekonstruktörer. Utredningen anser att konkurslagens bestämmelser är tillräckliga för hur tillsynen över hur förvaltarna uppfyller sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen. När det gäller tillsynen över rekonstruktörer föreslår utredningen i avsnitt 14 att Kronofogdemyndigheten ska få granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen. Rekonstruktören ska på begäran av Kronofogdemyndigheten lämna de uppgifter som behövs för granskningen. Skatteverket ska enligt utredningens bedömning lämna information till tillsynsmyndigheten i vissa fall (se avsnitt 15.1.8 och 16.2).

Den rättsliga grunden för personuppgiftsbehandlingen hos Kronofogdemyndigheten är artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning, dvs. att behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt

intresse eller som ett led Kronofogdemyndighetens myndighetsutövning. Kronofogdemyndigheten har även stöd för att behandla känsliga personuppgifter och uppgifter om lagöverträdelser (se artikel 9.2 g och artikel 10 i EU:s dataskyddsförordning samt 3 kap. 3 och 8 §§ dataskyddslagen).

Den personuppgiftsbehandling som förslagen till nytt lönegaranti-regelverk ger upphov till bedöms som proportionerlig.

Personuppgiftsbehandlingen är proportionell och nödvändig

Som konstateras i det föregående bedömer utredningen att den personuppgiftsbehandling som utredningens förslag ger upphov till utgör ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten. Samma bedömning görs gällande den personuppgiftsbehandling som utredningen bedömer bör regleras genom förordning. Uppgifterna är också nödvändiga för att se till att regelverket fungerar på ett rättssäkert sätt och för att motverka felaktiga utbetalningar. Det resultatet kan inte åstadkommas på något sätt som är mindre ingripande för den enskilde.

17 Följdändringar i andra lagar

Förslag: Hänvisningar till lönegarantilagen som finns i andra lagar ska anpassas med anledning av den nya lönegarantilagen. Även vissa andra anpassningar ska göras i förmånsrättslagen och lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet.

Skälen för förslaget: Utredningen föreslår att det införs en ny lönegarantilag och att den nu gällande lönegarantilagen ska upphöra att gälla. Det är därför nödvändigt att göra följdändringar i ett antal lagar som hänvisar till den nu gällande lönegarantilagen. De lagar som i detta avseende enbart behöver anpassas på så sätt att hänvisningen till den nu gällande lönegarantilagen ersätts med en hänvisning till den nya lönegarantilagen är konkurslagen (1987:672), lagen (1991:1047) om sjuklön, socialavgiftslagen (2000:980), lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter, lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, lagen (2004:575) om europabolag, aktiebolagslagen (2005:551), lagen (2006:595) om europakooperativ, försäkringsrörelselagen (2010:2043), lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar, lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion och lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring. Förmånsrättslagen (1970:979) behöver anpassas till det materiella innehållet i den nya lönegarantilagen. Detsamma gäller lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet där hänvisningarna till mål enligt den nu gällande lönegarantilagen bör utgå eftersom Kronofogdemyndigheten enligt den nya lönegarantilagen inte kommer att handlägga sådana mål.

18 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

18.1 Ikraftträdande

Förslag: Författningsförslagen ska träda i kraft den 1 juli 2027.

Skälen för förslaget: Utredningen lämnar författningsförslag för såväl en ny lönegarantilag som ändringar i ett flertal lagar. Dessa förslag bör träda i kraft i ett sammanhang. För att minska risken för felaktiga utbetalningar av lönegarantibelopp bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt. Tidpunkten behöver bestämmas med hänsyn tagen till den tid som kan beräknas gå åt för remissförfarande, fortsatt beredning inom Regeringskansliet och riksdagsbehandling. Eftersom förslagen innebär stora förändringar i förhållande till dagens lönegarantireglering behöver tid även avsättas för förberedelsearbete. För att Skatteverket ska kunna fullgöra sina nya uppgifter krävs bl.a. utveckling av it-stöd, rekrytering och utbildning. Även andra aktörer som berörs av förslagen behöver få tid för förberedelsearbete. Mot denna bakgrund kan författningsförslagen tidigast träda i kraft den 1 juli 2027. Utredningen föreslår därför detta datum för ikraftträdande.

18.2 Upphävande av den nu gällande lönegarantilagen

Förslag: Den nu gällande lönegarantilagen ska upphävas den 1 juli 2027.

Skälen för förslaget: Den nya lönegarantilagen ska ersätta den nu gällande lönegarantilagen. Den nu gällande lagen bör därför upphävas samma datum som den nya lagen träder i kraft.

18.3 Övergångsbestämmelser

Förslag: Den upphävda lönegarantilagen ska fortfarande gälla när ansökningen om konkurs eller företagsrekonstruktion i Sverige har gjorts före ikraftträdandet samt när ansökningen eller motsvarande avseende konkurs i ett annat nordiskt land har gjorts före ikraftträdandet. Detsamma ska gälla om ansökningen eller motsvarande avseende ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet, i ett annat EU- eller EES-land än Sverige har gjorts före ikraftträdandet.

Äldre föreskrifter i

1. förmånsrättslagen ska fortfarande gälla i fråga om belopp som betalats ut enligt den upphävda lönegarantilagen,
2. konkurslagen ska fortfarande gälla för en konkurs där ansökningen om konkurs har gjorts före ikraftträdandet,
3. lagen om sjuklön ska fortfarande gälla om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt den upphävda lönegarantilagen,
4. socialavgiftslagen ska fortfarande gälla i fråga om garantibelopp enligt den upphävda lönegarantilagen,
5. lagen om fördelning av socialavgifter ska fortfarande gälla i fråga om kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen,
6. lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet ska fortfarande gälla för mål enligt den upphävda lönegarantilagen,
7. lagen om bank- och finansieringsrörelse, lagen om europa-bolag, aktiebolagslagen, lagen om europakooperativ, försäkringsrörelselagen och lagen om ekonomiska föreningar ska fortfarande gälla i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen,

8. offentlighets- och sekretesslagen ska fortfarande gälla för ärende som handläggs eller har handlagts enligt den upphävda lönegarantilagen,
9. lagen om företagsrekonstruktion ska fortfarande gälla för en företagsrekonstruktion där ansökningen om företagsrekonstruktion har gjorts före ikraftträdandet, och
10. lagen om arbetslöshetsförsäkring ska fortfarande gälla i fråga om en fordran på uppsägningslön som betalas enligt den upphävda lönegarantilagen.

Bedömning: De föreslagna ändringarna i utsökningsbalken, lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, bidragsbrottslagen och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen kräver inte några övergångsbestämmelser.

Skälen för förslaget och bedömningen

Lönegarantilagen

Den nya lönegarantilagen bör endast gälla för de fall där konkurs- eller rekonstruktionsförfarandet eller motsvarande har inletts efter det att lagen trätt i kraft. Genom att utgå från den tidpunkt när ansökningen eller motsvarande har gjorts blir tillämpningen av lagen inte beroende av handläggningstiden hos domstol eller motsvarande. Det ger en förutsägbarhet för gäldenären i fråga om vilka bestämmelser som kommer att gälla. Den upphävda lönegarantilagen bör därför i sin helhet fortfarande gälla när ansökningen eller motsvarande har gjorts före ikraftträdandet. För att åstadkomma en sådan ordning behöver en övergångsbestämmelse införas. Övergångsbestämmelsen behöver avse samtliga förfaranden som kan bli aktuella enligt lagen. Den upphävda lagen bör därför fortfarande gälla när ansökningen om konkurs eller företagsrekonstruktion i Sverige har gjorts före ikraftträdandet samt när ansökningen eller motsvarande avseende konkurs i ett annat nordiskt land har gjorts före ikraftträdandet. Detsamma bör gälla om ansökningen eller motsvarande avseende ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet,

i ett annat EU- eller EES-land än Sverige har gjorts före ikraftträdandet.

Förmånsrättslagen

Enligt 12 a § förmånsrättslagen ska förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gälla för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, med avdrag för det som betalats ut enligt 7 § den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i förmånsrättslagen behöver fortfarande gälla för de fall där lönegaranti betalats ut enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämelse bör därför införas om att äldre föreskrifter i förmånsrättslagen fortfarande gäller i fråga om belopp som betalats ut enligt den upphävda lönegarantilagen.

Konkurslagen

Enligt 9 kap. 4 § konkurslagen¹ ska en borgenär inom bevakningstiden skriftligen hos förvaltaren anmäla sin fordran och den förmånsrätt som borgenären vill göra gällande (bevakning). Av bestämmelsen framgår även att det finns vissa undantag och också att en fordran i vissa fall bevakas genom förvaltaren framgår av den nu gällande lönegarantilagen. Utredningen föreslår i avsnitt 13 att en skyldighet för förvaltaren att för arbetstagarens räkning bevaka vissa av arbetstagarens fordringar ska införas i bestämmelsen i konkurslagen. Enligt 14 kap. 3 § konkurslagen² gäller att om en konkurs har beslutats på ansökan av någon annan borgenär än staten eller en borgenär vars fordran omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska borgenären ansvara för konkurskostnaderna i den utsträckning dessa inte kan tas ur boet.

---

¹ I den lydelse som föreslås i prop. 2024/25:135.

² I den lydelse som föreslås i prop. 2024/25:135.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i 14 kap. 3 § konkurslagen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen behöver fortfarande gälla för de fall där fordran omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Eftersom den nya lönegarantilagen föreslås gälla först vid konkurser där ansökningen om konkurs har gjorts när lagen har trätt i kraft bör samma sak gälla för de av utredningen föreslagna ändrade lydelserna av bestämmelserna i konkurslagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller för en konkurs där ansökningen om konkurs har gjorts före ikraftträdandet.

Lagen om sjuklön

Enligt 22 § lagen om sjuklön lämnas inte ersättning enligt 20 § samma lag om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i lagen om sjuklön behöver fortfarande gälla för de fall där staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt den upphävda lönegarantilagen.

Socialavgiftslagen

Enligt 2 kap. 11 § första stycket 2 socialavgiftslagen likställs med ersättning för arbete i lagen garantibelopp enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i socialavgiftslagen behöver fortfarande gälla för de fall den upphävda lönegarantilagen tillämpats. En övergångsbestämmelse bör därför införas om

att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om garantibelopp enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om fördelning av socialavgifter

Enligt 9 § 3 lagen om fördelning av socialavgifter ska arbetsmarknadsavgifter finansiera kostnader enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i lagen om fördelning av socialavgifter behöver fortfarande gälla finansiering av kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

Enligt 2 kap. 20 § 1 lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet³ får uppgifter behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggningen av konkurstillsynsärenden, ärenden om tillsyn över rekonstruktörer och mål enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 2 kap. 23 § andra stycket samma lag⁴ ska uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt den nu gällande lönegarantilagen gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att hänvisningarna till lönegarantilagen som finns i bestämmelserna ska utgå. De äldre lydelsena av bestämmelserna i lagen om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet behöver fortfarande gälla för de uppgifter som behandlas enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller för mål enligt den upphävda lönegarantilagen.

---

³ I den lydelse som föreslås i prop. 2024/25:135.

⁴ I den lydelse som föreslås i prop. 2024/25:135.

Lagen om bank- och finansieringsrörelse

Enligt 10 kap. 14 § tredje stycket lagen om bank- och finansieringsrörelse ska en domstol under vissa förutsättningar kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig en ansökan om tillstånd att verkställa ett beslut om minskning av aktiekapital att senast en viss dag anmäla detta till domstolen. Domstolen ska dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i lagen om bank- och finansieringsrörelse behöver fortfarande gälla för de fall där fordran omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om europabolag

Enligt 10 § första stycket lagen om europabolag ska bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer, om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte ska flyttas till en annan stat. Enligt tredje stycket behöver en underrättelse inte sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 12 § samma lag ska Bolagsverket kalla bolagets borgenärer om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan om tillstånd till flyttning av säte. Bolagsverket ska dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att de hänvisningar till lönegarantilagen som finns i bestämmelserna ska anpassas till den nya lönegarantilagen. De äldre lydelserna av bestämmelserna i lagen om europabolag behöver fortfarande gälla för de fall en fordran omfattas av den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga

om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Aktiebolagslagen

Enligt 20 kap. 24 § första stycket aktiebolagslagen ska bolaget skriftligen underrätta sina borgenärer om beslut om minskning av aktiekapitalet om tillstånd krävs för verkställighet. Enligt andra stycket andra meningen behöver inte underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 20 kap. 26 § första stycket ska Bolagsverket kalla bolagets borgenärer, om de finner att det inte finns något hinder mot ansökan. Verket ska dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Hänvisningar till den nu gällande lönegarantilagen finns på motsvarande sätt i aktiebolagslagen när det gäller bestämmelser om fusionsplan (23 kap. 19 § andra stycket andra meningen och 23 kap. 22 § första stycket 2), delningsplan (24 kap. 21 § andra stycket andra meningen och 24 kap. 24 § första stycket 2) och ombildningsplan (24 a kap. 21 § andra stycket och 24 a kap. 25 § första stycket).

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att de hänvisningar till lönegarantilagen som finns i bestämmelserna ska anpassas till den nya lönegarantilagen. De äldre lydelseerna av bestämmelserna i aktiebolagslagen behöver fortfarande gälla för de fall en fordran omfattas av den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om europakooperativ

Enligt 14 § första stycket lagen om europakooperativ ska europakooperativet skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet, om föreningsstämman med stöd av artikel 7 i SCE-förordningen har beslutat att europakooperativets säte ska flyttas till en annan stat. Enligt tredje stycket behöver en underrättelse inte sändas

till de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 17 § första stycket samma lag ska Bolagsverket kalla europakooperativets borgenärer om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan om tillstånd till flyttning av säte. Bolagsverket ska dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att de hänvisningar till lönegarantilagen som finns i bestämmelserna ska anpassas till den nya lönegarantilagen. De äldre lydelseerna av bestämmelserna i lagen om europakooperativ behöver fortfarande gälla för de fall en fordran omfattas av den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Offentlighets- och sekretesslagen

Utredningen föreslår i avsnitt 16.1 att bestämmelsen i 28 kap. 13 a § offentlighets- och sekretesslagen ska ändras till att inte längre omfatta andra ställningstaganden om lönegaranti. Utredningen föreslår också att den sekretessbrytande bestämmelsen i 28 kap. 13 b § offentlighets- och sekretesslagen som innebär att Skatteverket kan lämna en uppgift till en konkursförvaltare eller en rekonstruktör om den behövs för att ett beslut eller ett annat ställningstagande om lönegaranti ska kunna omprövas, ska upphöra att gälla. Dessa bestämmelser bör fortfarande gälla för de ärenden som handläggs enligt den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter i offentlighets- och sekretesslagen fortfarande ska gälla när ärendet handläggs eller har handlagts enligt den upphävda lönegarantilagen.

Försäkringsrörelselagen

Enligt 11 kap. 25 § försäkringsrörelselagen ska domstolen i vissa fall kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan om tillstånd att verkställa ett minskningsbeslut av

aktiekapitalet att senast en viss dag anmäla detta hos domstolen. Domstolen ska inte kalla de borgenärer vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i försäkringsrörelselagen behöver fortfarande gälla för de fall en fordran omfattas av den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om ekonomiska föreningar

Enligt 15 kap. 3 § första stycket lagen om ekonomiska föreningar ska föreningen underrätta sina kända borgenärer om ett minskningsbeslut av reservfonden som kräver tillstånd. Enligt andra stycket andra meningen behöver någon underrättelse inte skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 15 kap. 5 § första stycket ska Bolagsverket kalla föreningens borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan. Verket ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Enligt 16 kap. 17 § första stycket samma lag ska när en fusionsplan har blivit gällande i samtliga föreningar som deltar i fusionen, var och en av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Enligt andra stycket andra meningen behöver någon underrättelse inte skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen. Enligt 16 kap. 21 § första stycket ska Bolagsverket kalla föreningarnas borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan. Bolagsverket ska inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att de hänvisningar till lönegarantilagen som finns i bestämmelserna ska anpassas till den nya lönegarantilagen. De äldre lydelseerna av bestämmelserna i lagen om ekonomiska föreningar behöver fortfarande gälla för de fall en fordran omfattas av den upphävda lönegarantilagen. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

Lagen om företagsrekonstruktion

Enligt 2 kap. 23 § andra stycket 3 lagen om företagsrekonstruktion får verkställighet eller realisation ske för en fordran på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt den nu gällande lönegarantilagen.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i lagen om företagsrekonstruktion behöver fortfarande gälla för de fall den nu gällande lönegarantilagen är tillämplig efter ikraftträdandet. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller för en företagsrekonstruktion där ansökningen om rekonstruktion har gjorts före ikraftträdandet. En likalydande övergångsbestämmelse bör införas för det tillägg till uppräknningen av tillsynsmyndighetens uppgifter i 7 kap. 1 § andra stycket lagen om företagsrekonstruktion som utredningen föreslår, se avsnitt 14. När det gäller utredningens förslag till 7 kap. 2 § om tillsyn kopplad till den nya lönegarantilagen, se avsnitt 14, saknas behov av övergångsbestämmelse då bestämmelsen endast blir tillämplig när den nya lagen tillämpas.

Lagen om arbetslöshetsförsäkring

Enligt 2 kap. 18 § lagen om arbetslöshetsförsäkring⁵ kan en sökande som på grund av arbetsgivarens konkurs får betalning för en fordran på uppsägningslön enligt den nu gällande lönegarantilagen få arbets-

---

⁵ I lydelsen enligt lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring, som träder i kraft den 1 oktober 2025.

löshetsersättning under uppsägningstiden, dock inte för den tid som betalningen avser.

Utredningen föreslår i avsnitt 17 att den hänvisning till lönegarantilagen som finns i bestämmelsen ska anpassas till den nya lönegarantilagen. Den äldre lydelsen av bestämmelsen i lagen om arbetslöshetsförsäkring behöver fortfarande gälla i de fall den upphävida lönegarantilagen är tillämplig efter ikraftträdandet. En övergångsbestämmelse bör därför införas om att äldre föreskrifter fortfarande gäller i fråga om en fordran på uppsägningslön som betalas enligt den upphävida lönegarantilagen.

Bidragsbrottslagen

När det gäller utredningens förslag om att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagen gäller enligt 2 kap. 10 § regeringsformen att ingen får dömas till straff eller annan brottspåföljd för en gärning som inte var belagd med brottspåföljd när den begicks. Inte heller får någon dömas till svårare brottspåföljd för gärningen än den som var föreskriven då. En motsvarande reglering finns i artikel 7 i Europakonventionen. Principen kommer också till uttryck i 5 § lagen (1964:163) om införande av brottsbalken. Enligt första stycket får ingen dömas för gärning, för vilken det inte var stadgat straff när den begicks. Enligt andra stycket samma paragraf ska straff bestämmas efter den lag som gällde när gärningen företogs, om inte den lag som gäller när dom meddelas leder till frihet från straff eller till lindrigare straff. Denna bestämmelse anses generellt tillämplig inom straffrätten om inte något annat har föreskrivits beträffande en viss författning. I förslaget till ändring av 1 § bidragsbrottslagen anges att lagen gäller även statlig lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt den nya lönegarantilagen. Den nya lönegarantilagen ska endast tillämpas på förfaranden som har inletts efter att lagen har trätt i kraft. Någon särskild övergångsbestämmelse för 1 § bidragsbrottslagen är inte nödvändig.

Utredningen föreslår i avsnitt 12.2 att det ska införas en bestämmelse i 6 § bidragsbrottslagen om att det ska göras en anmälan till åklagare om det kan misstänkas brott enligt bidragsbrottslagen som avser statlig lönegaranti enligt den nya lönegarantilagen. Det saknas även gällande denna bestämmelse behov av en övergångsbestämmelse

eftersom den endast blir tillämplig när den nya lönegarantilagen tillämpas.

Övriga lagar

Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser när det gäller förslagen om ändringar i utskökningsbalken, lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen eftersom bestämmelserna endast är tillämpliga när den nya lönegarantilagen tillämpas.

19 Konsekvenser av förslagen

19.1 Inledning

I detta kapitel redovisas konsekvenserna av utredningens förslag. Konsekvenserna redovisas i enlighet med de krav som framgår av 14–15 a §§ kommittéförordningen (1998:1474) enligt lydelsen före den 6 maj 2024 och av 6 och 7 §§ i den numera upphävda förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, som ska tillämpas av särskilda utredare som tillsatts före den 6 maj 2024. Konsekvensanalysen innehåller också en redovisning av de konsekvenser som förslagen får för berörda myndigheters verksamhet och organisation, liksom konsekvenser för deras personal och personalförsörjning, vilket särskilt tas upp i kommittédirektiven.

19.2 Övergripande beskrivning av utredningens uppdrag

Enligt kommittédirektiven ska förslag på ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin lämnas. Det nya lönegarantisystemet ska syfta till att förhindra missbruk av lönegarantin samtidigt som den enskilde som har rätt till lönegaranti skyndsamt ska få sin utbetalning. Enskildas integritet ska också värnas. I det nya lönegarantisystemet ska en myndighet ges huvudansvaret för lönegarantiärenden. Utgångspunkten är att Skatteverket ska vara den myndigheten. I huvudansvaret ska ingå uppgifter som kontroll, beslut och utbetalning av lönegarantin liksom en möjlighet att stoppa och att kräva tillbaka felaktiga utbetalningar. Utredaren ska lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla och hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas. Utredaren ska också ta ställning till om utbetalning av

lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagen och bedöma om lönegaranti bör ingå i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet.

19.3 Övergripande beskrivning av utredningens förslag och konsekvenserna av alternativa lösningar

Utredningen föreslår att Skatteverket bör överta handläggningen i sin helhet av samtliga lönegarantiärenden. Ett sådant helhetsansvar bedömer utredningen vara den mest effektiva och ändamålsenliga lösningen. För en mer utförlig redogörelse över utredningens bedömning hänvisas till avsnitt 3.5. Om handläggningen skulle vara uppdelad på fler aktörer, antingen i samma ärende eller att vissa ärenden i sin helhet skulle handläggas av någon annan aktör, skulle många av de fördelar som utredningen lyfter fram med Skatteverket som ensam handläggande myndighet inte uppnås.

Utredningen föreslår att en arbetstagare eller annan som vill göra anspråk på lönegaranti ska göra en ansökan om det till Skatteverket. En ansökan tydliggör den enskildes ansvar i ett lönegarantiärende och har även flera andra fördelar i förhållande till ett system utan krav på ansökan (se avsnitt 6.1). Utredningen har därför inte lämnat något förslag om undantag från kravet på ansökan.

Även om Skatteverket ska ansvara för handläggningen av ärenden om lönegaranti, har utredningen gjort bedömningen att den särskilda insikt i gäldenärsföretaget och den erfarenhet och allmänna kunskap som konkursförvaltaren och rekonstruktören får genom sina uppdrag fortsatt är av väsentlig betydelse för hanteringen av lönegarantiärenden (se avsnitt 3.5, 3.6, 6.1, 6.2, 6.4, 6.6 och 12.3.2).

Det är värdefullt och kostnadsbesparande i Skatteverkets handläggning av en ansökan om lönegaranti att kunna ta till vara den kunskap som förvaltare och rekonstruktörer har både om regelverket för lönegaranti och om de specifika förhållandena hos en viss gäldenär och för varje arbetstagare hos den aktuella gäldenären. Enligt utredningens förslag bör detta framför allt ske genom att förvaltaren eller rekonstruktören upprättar ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti med uppgifter som är av betydelse för Skatteverkets prövning. Ett sådant underlag är även av betydelse för arbetstagarna då de bedöms ha svårare att utforma sin ansökan utan någon

hjälp från förvaltaren eller rekonstruktören. Att arbetstagarna får denna hjälp leder också sannolikt till bättre och mer korrekt utformade ansökningar, vilket minskar behovet för Skatteverket att, med den kostnad det skulle föra med sig, begära kompletteringar av det skälet.

Den föreslagna ordningen där underlaget ska lämnas direkt från förvaltaren eller rekonstruktören till Skatteverket så snart det har upprättats, oavsett när en ansökan sedan görs, har den fördelen att myndigheten kan vara säker på att informationen verkligen kommer från förvaltaren eller rekonstruktören. Skatteverket behöver därmed inte lägga tid och kostnader på att begära in underlaget när en ansökan väl har inkommit till myndigheten. Mot bakgrund av att ett underlag endast ska upprättas när arbetstagaren har givit uttryck för en vilja att ansöka om lönegaranti med stöd av ett sådant underlag, bedöms risken för att Skatteverket kommer att behöva hantera underlag utan efterföljande ansökningar inte som särskilt stor.

Att underlaget lämnas till Skatteverket direkt från förvaltaren eller rekonstruktören så snart det har upprättats har också den fördelen att det ger myndigheten möjlighet att överföra uppgifterna till ett fysiskt eller digitalt ansökningsformulär som sedan skickas till eller på annat sätt tillställs arbetstagaren inför dennes ansökan om lönegaranti. En sådan hantering skulle minska risken för oavsiktliga fel-skrivningar i ansökningen, vilket i sin tur bör minska behovet för Skatteverket att, med den kostnad det skulle föra med sig, begära kompletteringar eller andra klagoranden från arbetstagaren av det skälet.

Det finns med ett system där förvaltaren eller rekonstruktörens underlag lämnas till Skatteverket innan en ansökan görs goda möjligheter att säkerställa att underlaget inkommer på ett sådant sätt och i ett sådant format som underlättar handläggningen hos myndigheten, t.ex. genom digital och automatisk hantering, vilket har betydelse för hur snabbt och kostnadseffektivt ett ärende kan handläggas.

Alternativet till den föreslagna lösningen om förvaltares och rekonstruktörers medverkan, såväl vad gäller underlag som övriga uppgifter, skulle vara att inte låta förvaltare och rekonstruktörer ha någon eller endast en mindre roll i det nya lönegarantisystemet, något som utredningen alltså inte bedömt ändamålsenligt. Utredningen har utformat förslagen om förvaltares och rekonstruktörers medverkan i lönegarantiprocessen med utgångspunkt i att det inte ska öka arbets-

bördan i förhållande till dagens system, även om en viss mindre påverkan på omfattningen av arbetet inte kan uteslutas.

Utredningen föreslår att Skatteverket ska ha rätt att vidta utrednings- och kontrollåtgärder för att kunna bedöma rätten till lönegaranti (se avsnitt 7.5). Utrednings- och kontrollåtgärderna omfattar bl.a. att inhämta uppgifter från förvaltare, rekonstruktörer, konkursgäldenären, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetstagarens övriga arbetsgivare, kreditinstitut och myndigheter. Om Skatteverket inte skulle få vidta några utrednings- och kontrollåtgärder alls eller endast få vidta sådana i mindre omfattning än vad som föreslås, skulle det ge sämre förutsättningar för Skatteverket att bedöma rätten till lönegaranti med ökad risk för felaktiga utbetalningar som följd. Utredningen har när det gäller uppgiftsskyldigheten tagit hänsyn till att integritetsintrånget för den enskilde ska vara så litet som möjligt och kostnaderna för uppgiftslämnande vara så små som möjligt utifrån det behov av kontroll som ändå finns.

Utredningen har bedömt att lönegarantin har behov av ett särskilt straffrättsligt skydd (se avsnitt 12.1). Det har inte setts som godtagbart att avstå från en ökad kriminalisering. Utredningen har föreslagit att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagen. Alternativet till förslaget hade varit att införa ett nytt brott speciellt utformat för lönegarantin. Utredningen har dock gjort bedömningen att det inte skulle vara mer effektivt än att låta lönegarantin omfattas av bidragsbrottslagen. Bidragsbrottslagen är en väl inarbetad lag som också innehåller flera andra delar som är nödvändiga för ett effektivt straffrättsligt skydd.

19.4 Konsekvenser för Skatteverket

Skatteverket har redan i dag vissa uppgifter i fråga om lönegaranti. Det handlar om ansvar för utbetalning av lönegarantibelopp och om viss kontroll inför utbetalning. Skatteverket får med utredningens förslag ett helhetsansvar för handläggningen av samtliga lönegarantiärenden. Det innebär en väsentlig ökning av uppgifter för myndigheten. Ansvaret omfattar bl.a. att fatta beslut om lönegaranti efter ansökan och att pröva frågor om återbetalningsskyldighet och fatta beslut om återkrav. Skatteverket kommer med utredningens

förslag även att vara den enskildes motpart i domstol i de fall myndighetens beslut överklagas.

De ökade arbetsuppgifterna för Skatteverket kräver ökade resurser både vad avser personal och it-stöd. Utvecklingskostnaderna, dvs. kostnader som uppkommer innan lagstiftningen träder i kraft, uppskattas av Skatteverket till 51 500 000 kronor. I detta belopp ingår kostnader för it-utveckling om 47 800 000 kronor. Övriga kostnader utgörs bl.a. av utbildningar, framtagande av stödmaterial, uppdateringar av rättslig vägledning och rekryteringar. När lagstiftningen har trätt i kraft uppskattar Skatteverket att de årliga kostnaderna uppgår till omkring 35 000 000 kronor, varav 23 200 000 kronor avser förvaltningskostnader för it inklusive personalkostnader. Resterande del av kostnaden utgörs av tio nya årsarbetskrafter för handläggning (10 800 000 kronor) samt kostnader för rättsligt stöd, uppdatering av rättslig vägledning på Skatteverkets hemsida, upplysningsverksamhet, posthantering och liknande.

19.5 Konsekvenser för Kronofogdemyndigheten

Kronofogdemyndigheten kommer med utredningens förslag inte längre att fatta beslut i lönegarantiärenden i gränsöverskridande situationer. Antalet inkomna ärenden under perioden 2015–2024 har enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten uppgått till 46 ärenden 2015, 22 ärenden 2016, 22 ärenden 2017, 6 ärenden 2018, 1 095 ärenden 2019, 205 ärenden 2020, 15 ärenden 2021, 17 ärenden 2022, 15 ärenden 2023 och 21 ärenden 2024. Enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten har de gränsöverskridande ärendena i genomsnitt tagit 0,2 årsarbetskrafter i anspråk per år. I genomsnittssiffran har avräkning skett för arbete med ett större antal ärenden hänförliga till en viss konkurs ett enskilt år. Med utredningens förslag kommer kostnaderna för hanteringen av dessa ärenden att på sikt försvinna. Det kommer dock under en övergångstid kvarstå vissa kostnader för att hantera ärenden som inkommit innan den nya lönegarantilagen trätt i kraft. Dessa kostnader bedöms som låga med hänsyn till det förväntade låga inflödet och att handläggningstiden vanligtvis är kort.

Kronofogdemyndigheten kommer med utredningens förslag inte längre att vara part i domstol vid överprövning av lönegaranti-

beslut. Antalet nya mål om överprövning under perioden 2015–2024 har enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten uppgått till 80 mål 2015, 134 mål 2016, 77 mål 2017, 33 mål 2018, 72 mål 2019, 58 mål 2020, 58 mål 2021, 43 mål 2022, 54 mål 2023 och 119 mål 2024. Enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten har arbetet med dessa mål i genomsnitt tagit 1,0 årsarbetskrafter per år i anspråk för myndigheten. Med utredningens förslag kommer Kronofogdemyndighetens kostnader för hantering av dessa mål att på sikt försvinna. Det kommer under en övergångsperiod att kvarstå vissa kostnader för att slutföra hanteringen av mål som inkommit innan den nya lönegarantilagen trätt i kraft. För detta arbete uppskattar Kronofogdemyndigheten att det behövs cirka 0,5 årsarbetskrafter under året närmast efter ikraftträdandet av den nya lagen, förutsatt att inflödet av nya mål motsvarar genomsnittet de senaste tio åren och inte är så högt som exempelvis 2024.

Kronofogdemyndigheten utövar i dag tillsyn över konkursförvaltares och rekonstruktörers arbete med lönegaranti. Tillsynsuppgiften kommer att vara aktuell även i det framtida lönegarantisystemet (se avsnitt 14). Utredningens bedömning är att omfattningen av Kronofogdemyndighetens arbete med tillsyn över lönegarantin inte kommer att påverkas på något avgörande sätt av utredningens förslag.

19.6 Konsekvenser för konkursförvaltare och rekonstruktörer

Konkursförvaltare och rekonstruktörer ska enligt utredningens förslag ha vissa uppgifter även i det nya lönegarantisystemet. Av avsnitt 6.2 framgår att flera uppgifter motsvaras av det arbete som förvaltare och rekonstruktörer gör redan enligt dagens lönegarantisystem. Det handlar om bedömningen av rätten till lönegaranti och upprättande av underlag för ansökan om lönegaranti. Även skyldigheten att underrätta Skatteverket om en bedömning av rätten till lönegaranti ändras (se avsnitt 6.4) kan sägas motsvara uppgifter med åtföljande arbetsinsats som finns i dagens lönegarantireglering när det gäller en ändrad bedömning av rätten till lönegaranti, exempelvis ändring av lönegarantibeslut, och kontakter med Skatteverket. Eftersom förvaltare och rekonstruktörer dock inte längre ska göra någon omprövning av ett fattat lönegarantibeslut, exempelvis efter

information från Skatteverket, kan arbetsinsatsen eventuellt minska något i förhållande till i dag.

När det gäller förslagen om en utökad rätt till lönegaranti, dvs. en uttrycklig rätt till lönegaranti även för fordringar som på grund av 5 kap. 2 § konkurslagen inte får göras gällande i konkursen, rätt till lönegaranti även om anmälan till offentlig arbetsförmedling inte har visats och också rätt till lönegaranti för innehållna löneutmättningsbelopp (se avsnitt 5.1, 5.2 och 5.5), gör utredningen bedömningen att det inte kommer att innebära någon märkbar påverkan på förvaltarnas och rekonstruktörernas arbete och kostnader. Förvaltare och rekonstruktörer behöver redan enligt dagens reglering och utifrån praxis göra bedömningar avseende fordringar i förhållande till regleringen i 5 kap. 2 § konkurslagen och i förhållande till kravet på anmälan till offentlig arbetsförmedling. Förslaget om lönegaranti för innehållna löneutmättningsbelopp, som endast omfattar konkurs, bedöms inte leda till något större merarbete för förvaltare. Det bedöms i sammanhanget vara få arbetstagare som omfattas av ett löneutmättningsbeslut.

Förslaget om att förvaltare och rekonstruktörer ska informera de som i konkursen eller rekonstruktionen kan ha rätt till lönegaranti (se avsnitt 3.6) bedöms inte leda till något egentligt merarbete. Förvaltare och rekonstruktörer lämnar i regel redan i dag allmän information om regelverket för lönegaranti i en konkurs eller en rekonstruktion.

Den föreslagna uppgiftsskyldigheten att efter föreläggande lämna uppgifter till Skatteverket inom ramen för myndighetens utredning och kontroll är en ny uppgift för förvaltare och rekonstruktörer (se avsnitt 7.5.1). Det är svårt att på förhand bedöma i vilken omfattning uppgifter kommer att begäras, men den föreslagna regleringen innebär att det kan uppkomma arbete och kostnader för förvaltare och rekonstruktörer som inte finns i dag. Mot bakgrund av ramarna för denna utredning och kontroll och att förvaltarna och rekonstruktörerna i de flesta fall redan har lämnat information till Skatteverket genom ett underlag för ansökan om lönegaranti, bedöms uppgiftsskyldigheten dock inte bli alltför betungande.

Även den föreslagna underrättelseskyldigheten i förhållande till Skatteverket om det finns anledning att anta att lönegarantin har utnyttjats eller kommer att utnyttjas otillbörligt är en ny uppgift (se avsnitt 12.3.2). Själva bedömningen i sig kan i stort sägas innefattas

i den bedömning av rätten till lönegaranti som sker redan enligt dagens regelverk. Den tillkommande uppgiften är att lämna informationen till Skatteverket. Detta bedöms dock inte vara en särskilt tids- och kostnadskrävande uppgift.

Utredningen föreslår en ny uppgiftsskyldighet för förvaltare i förhållande till Skatteverket när en utländsk garantiinstitution har begärt vissa uppgifter från Skatteverket (se avsnitt 7.8). Om en arbetsgivare som har försatts i konkurs i Sverige har arbetstagare i ett annat EU- eller EES-land, ska Skatteverket enligt utredningens förslag lämna relevant information om fordringarna vid förfrågan från den behöriga garantiinstitutionen i det landet. Denna uppgift innehas i dag av Kronofogdemyndigheten. Av uppgifter från Kronofogdemyndigheten framgår att det mycket sällan förekommer att myndigheten får en sådan begäran från en utländsk garantiinstitution. Den nya uppgiftsskyldigheten för förvaltare bedöms därför inte komma att behöva användas i någon större utsträckning och därför inte heller medföra några kostnader av betydelse.

När det gäller bevakning av arbetstagares fordringar föreslår utredningen att förvaltaren för en arbetstagares räkning ska bevaka samtliga fordringar som av förvaltaren bedöms klara, för det fall ett bevakningsförfarande inleds (se avsnitt 13). Förvaltaren föreslås även få en skyldighet att informera arbetstagaren om bevakningen och vad den innebär. Samma skyldigheter föreslås i förhållande till en anhörig till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären. Dessa skyldigheter för förvaltare bedöms inte medföra någon omfattande arbetsinsats eller kostnad i en konkurs. Utredningen av fordringarna behöver i regel göras oavsett om ett bevakningsförfarande inleds eller inte. Själva bevakningen i sig bedöms inte innebära någon större arbetsinsats, låt vara att visst arbete naturligtvis krävs. Inte heller bedöms informationsskyldigheten i förhållande till arbetstagarna eller anhöriga med pensionsfordringar ta någon omfattande tid i anspråk, även om viss tid kommer att behöva läggas på uppgiften. Redan i dag kan det antas att förvaltaren för diskussioner med arbetstagare och andra om deras fordringar och hur de ska hanteras i ett bevakningsförfarande. Att förvaltaren ska bevaka fordringar i de angivna situationerna kan också medföra fördelar i förhållande till ett system där arbetstagare eller anhöriga själva ska bevaka fordringarna. Otydliga eller felaktiga bevakningar från arbetstagare eller anhöriga enbart på grund av svårig-

heter att förstå bevakningsförfarandet kan med en bevakningsskyldighet för förvaltaren undvikas i situationer där det egentligen inte finns skilda uppfattningar mellan arbetstagaren eller den anhörige och förvaltaren om fordringen. Genom en bevakningsskyldighet för förvaltaren kan alltså onödiga utredningsinsatser och anmärkningar mot en bevakning undvikas, vilket är tids- och kostnadsbesparande i konkursen.

Sammanfattningsvis bedöms arbetsbördan för förvaltare och rekonstruktörer i stort motsvara dagens arbetsbörda. Vissa moment enligt dagens reglering utgår och andra tillkommer. En viss ökning av arbetsbördan skulle kunna uppkomma i enskilda konkurser eller rekonstruktioner, om förutsättningarna för förvaltares eller rekonstruktörers uppgifter enligt utredningens förslag är uppfyllda. En ökning av arbetsbördan innebär ökade kostnader för arvode till förvaltare och rekonstruktörer. I en konkurs där det finns medel att dela ut kommer kostnaderna att belasta borgenärskollektivet genom att utdelningen minskar med de ökade kostnaderna. I konkurser där konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, kommer de ökade kostnaderna att belasta staten. I företagsrekonstruktioner kommer ökade kostnader för rekonstruktörens arbete att belasta rekonstruktionsgäldenären.

19.7 Konsekvenser för arbetstagare och andra som kan ha rätt till lönegaranti

I förhållande till dagens regelverk innebär utredningens förslag att arbetstagaren eller annan som vill göra anspråk på lönegaranti måste göra en formell ansökan till Skatteverket (se avsnitt 6.1, 6.7 och 6.8). Kravet på ansökan innebär en förändring för de arbetstagare som i dag inte behöver göra en ansökan. I dag finns endast krav på ansökan från arbetstagare som begär betalning enligt lönegarantin för fordringar som de har mot en arbetsgivare som har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för vissa insolvensförfaranden. I samtliga fall innebär det föreslagna ansökningsförfarandet ett större mått av arbete för den sökande i förhållande till vad som krävs enligt dagens reglering.

Utredningens förslag om att arbetstagaren ska lämna uppgifter till konkursförvaltaren eller rekonstruktören och till Skatteverket om inkomster under uppsägningstiden (se avsnitt 6.3 och 6.7) bedöms i stort motsvara den uppgiftsskyldighet som finns i förhållande till förvaltaren, rekonstruktören och Kronofogdemyndigheten enligt dagens reglering. Det som tillkommer är uppgifter om inkomst från egen rörelse. Samtliga dessa uppgifter bedöms nödvändiga för att Skatteverket ska kunna göra en bedömning av rätten till lönegaranti och det har därmed inte setts som ett alternativ att avstå från denna upplysningsskyldighet. Även övriga uppgifter som enligt utredningens förslag ska lämnas i ansökan (se avsnitt 6.7) bedöms nödvändiga för Skatteverkets prövning och det har därför inte heller avseende dessa uppgifter setts som ett alternativ att i någon del avstå från den föreslagna regleringen.

Utredningen lämnar förslag om att arbetstagaren, efter att en ansökan har lämnats till Skatteverket, ska upplysa myndigheten om de uppgifter som lämnats till myndigheten visar vara felaktiga eller om det inträffat ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på den statliga lönegarantin (se avsnitt 7.4). Detta kan till viss del sägas fylla samma funktion som information om inkomster under uppsägningstiden enligt dagens reglering, men vissa ytterligare uppgifter tillkommer. Även denna upplysningsskyldighet bedöms nödvändig för Skatteverkets handläggning av lönegarantiärenden.

Utredningens förslag om att Skatteverket i sin utredning och kontroll ska ha rätt att inhämta uppgifter från andra aktörer och att förvaltare och rekonstruktörer ska lämna uppgifter om arbetstagarens rätt till lönegaranti liksom korrigeringar av en tidigare bedömning, innebär ett visst mått av ökad personuppgiftshantering i förhållande till dagens reglering. Som framgår av avsnitt 7.5 och 16.2 har denna ökade personuppgiftshantering bedömts vara nödvändig för ett rättssäkert och effektivt lönegarantisystem för att säkerställa att rätt belopp ska betalas ut till den som ansöker om lönegaranti. Utredningen och kontrollen syftar till att tillvarata arbetstagarens intressen för att belopp som arbetstagaren har rätt till verkligen kommer arbetstagaren till del men också till att motverka att belopp som arbetstagaren inte har rätt till betalas ut.

Skatteverket får med utredningens förslag utökade utrednings- och kontrollmöjligheter i fråga om rätten till lönegaranti i förhållande till dagens reglering. Utrednings- och kontrollåtgärder ska enligt för-

slaget genomföras skyndsamt. En ökad utredning och kontroll skulle dock i vissa fall kunna innebära en något längre handläggningstid än i dag. Risker för detta bedöms vara störst i ärenden där det finns indikationer på att rätten till lönegaranti inte motsvaras av vad som har uppgetts i en ansökan eller att det efter att beslut har fattats framkommer uppgifter som gör att rätten till lönegaranti, helt eller till viss del, kan ifrågasättas. Okomplicerade ärenden bör kunna hanteras på ett snabbt och smidigt sätt. Skatteverket kommer att kunna bygga upp effektiva administrativa rutiner för handläggningen i sin helhet inklusive utrednings- och kontrollåtgärderna.

Utredningens förslag innefattar en utökad rätt till lönegaranti genom att av arbetsgivaren innehållna löneutmätningssbelopp föreslås omfattas av lönegarantin (se avsnitt 5.5).

När det gäller förfarandet för att överpröva Skatteverkets beslut har utredningen föreslagit att Skatteverkets beslut ska få överklagas (se avsnitt 9.1). Detta bedöms vara ett mer tillgängligt sätt för arbetstagaren eller annan att få sin sak prövad i förhållande till dagens system som innebär att den som är missnöjd med ett beslut är hänvisad att väcka talan mot staten.

Utredningen föreslår att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagen (se avsnitt 12.1). Det innebär att en enskild som ansöker om lönegaranti kan göra sig skyldig till brott enligt bidragsbrottslagen om förutsättningarna enligt lagen är uppfyllda. En enskild sökande kan med utredningens förslag om att uppgifter i en ansökan om lönegaranti eller i en inkomstförsäkran inför utbetalning av uppsägningslön ska lämnas på heder och samvete (se avsnitt 6.8 och 7.7.3) göra sig skyldig till osann eller vårdslös försäkran enligt brottsbalken.

19.8 Konsekvenser för konkursgäldenären, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetsgivare och kreditinstitut

Konkursgäldenären, rekonstruktionsgäldenären, arbetslöshetskassor, arbetstagarens övriga arbetsgivare samt kreditinstitut ska enligt utredningens förslag omfattas av en uppgiftsskyldighet i förhållande till Skatteverket (se avsnitt 7.5.1). Dessa aktörer kan ha uppgifter som behövs för Skatteverkets utredning och kontroll av rätten till lönegaranti.

Skyldigheten att lämna uppgifter medför vissa kostnader för de berörda aktörerna. Kostnaderna avser hantering av förfrågningar från Skatteverket, undersökning av om de efterfrågade uppgifterna finns och utlämning av uppgifterna till Skatteverket.

Det är svårt att bedöma i vilken omfattning som förfrågningar till dessa aktörer kommer att aktualiseras eftersom förhållandena inte är desamma i varje lönegarantiärende. I vissa ärenden kan förfrågningar komma att ske, medan det i andra inte finns behov av det. Det lär mot bakgrund av utformningen av utrednings- och kontrollregleringen inte vara fråga om sådana mängder att det skulle påverka de berörda aktörernas verksamhet på något avgörande sätt vad avser tid och kostnader.

19.9 Konsekvenser för statliga myndigheter till följd av uppgifts- och underrättelseskyldighet avseende lönegaranti

19.9.1 Uppgiftsskyldighet i samband med Skatteverkets utredning och kontroll enligt lönegarantilagen

Utredningen har gjort bedömningen att Skatteverkets beskattningsverksamhet (i det följande omfattad av begreppet myndighet), Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen bör omfattas av en uppgiftsskyldighet i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet (se avsnitt 7.5.2). Dessa myndigheter kan ha uppgifter som behövs för lönegarantiverksamhetens utredning och kontroll av rätten till lönegaranti. Uppgiftsskyldigheten bör enligt utredningen regleras i förordning.

Skyldigheten att lämna uppgifter medför vissa kostnader för de berörda myndigheterna. Kostnaderna avser hantering av förfrågningar från Skatteverkets lönegarantiverksamhet, undersökning av om myndigheten har de efterfrågade uppgifterna och utlämning av uppgifterna till Skatteverkets lönegarantiverksamhet.

Utredningen gör bedömningen att Skatteverkets beskattningsverksamhet kommer att få förfrågningar i större omfattning än övriga myndigheter. Redan i dag finns en uppgiftsskyldighet för beskattningsverksamheten i förhållande till lönegarantiverksamheten i lönegarantiverksamhetens nuvarande uppdrag att kontrollera beslut och underrättelser om lönegaranti från konkursförvaltare, rekonstruk-

törer och Kronofogdemyndigheten. Den kontrolltidpunkt som tillkommer i det föreslagna nya lönegarantisystemet är inför beslutet om lönegaranti. Uppgiftsskyldigheten för Skatteverkets beskattningsverksamhet bedöms i sin helhet rymmas inom befintliga ekonomiska ramar för Skatteverket.

Det är svårt att bedöma i vilken omfattning uppgiftsskyldigheten kan komma att aktualiseras för Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, eftersom förhållandena inte är desamma i varje lönegarantiärende. I vissa ärenden kan förfrågningar komma att ske, medan det i andra inte finns behov av det. Det bedöms dock inte vara sannolikt med förfrågningar i sådan omfattning att kostnaderna inte skulle rymmas inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

19.9.2 Lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

Utredningens förslag om att lönegaranti ska omfattas av lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen (se avsnitt 12.3.1) berör flera aktörer. Genom förslaget utökas underrättelseskyldigheten enligt lagen till att även omfatta lönegaranti. Av lagen följer i dag att om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd som omfattas av lagen har beslutats, betalats ut eller tillgodoskats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet eller organisation som fattat beslutet. Underrättelseskyldigheten gäller för Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Skatteverket, Kronofogdemyndigheten, Utbetalningsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, kommunerna och arbetslöshetskassorna.

När det gäller lönegaranti är det svårt att bedöma i vilken omfattning berörda aktörer kan ha information som omfattas av underrättelseskyldigheten i lagen. Utredningens förslag till nytt lönegarantisystem omfattar flera åtgärder för att förhindra felaktiga beslut och utbetalningar, bl.a. olika former av uppgiftsskyldighet för den sökande och andra aktörer samt ett utökat straffansvar. Med dessa förslag bedömer utredningen att det finns mycket goda förutsättningar för korrekta lönegarantibeslut. Risken för felaktiga beslut eller utbetalningar kan inte helt uteslutas. I den mån en aktör som omfattas av underrättelseskyldigheten enligt lagen skulle ha sådan information i

fråga om lönegarantin bedöms det dock inte komma att vara fråga om någon större arbetsbelastning eller några större kostnader för berörda att underrätta Skatteverket om detta. I sammanhanget kan nämnas att Skatteverket i dag inte är mottagare av några underrättelser enligt lagen. Genom att lönegaranti läggs till i lagen blir även Skatteverket mottagare. Det innebär också att självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket kommer att omfattas av underrättelseskyldigheten i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet, dock inte Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet (jfr 2 §).

19.10 Konsekvenser för brottsligheten, den brottsbekämpande verksamheten och det brottsförebyggande arbetet

19.10.1 Bidragsbrottslagen

Utredningens förslag om att lönegaranti ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde (se avsnitt 12.1) berör flera aktörer. När det gäller Skatteverket berörs myndigheten genom den föreslagna anmälningsskyldigheten till åklagare om misstanke om brott mot lagen när det gäller lönegaranti. Skatteverket påverkas också genom att den anmälningsskyldighet om misstanke om brott mot lagen som ska göras till Polismyndigheten kommer att omfatta även Skatteverket i fråga om de ekonomiska förmåner eller ekonomiska stöd som redan omfattas av lagen. Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, kommuner och arbetslöshetskassor kommer också att påverkas genom att anmälningsskyldigheten om misstanke om brott mot lagen, som dessa omfattas av, utökas till att även omfatta lönegaranti.

Det är svårt att uppskatta hur stor arbetsbörda som den nya anmälningsskyldigheten kommer att medföra för de aktuella myndigheterna, kommunerna och arbetslöshetskassorna. Utredningen gör bedömningen att risken för straffansvar har en avhållande effekt på arbetstagare och andra att försöka utnyttja lönegarantin på ett oriktigt sätt, vilket innebär att anmälningsskyldigheten inte aktualiseras i någon större omfattning. Det kan antas att det framför allt är Skatteverket i sin roll som beslutande myndighet som kommer att upptäcka

misstänkta brott som avser lönegarantin. Sannolikheten för övriga myndigheter att fatta sådana misstankar bedöms inte lika stor, men kan inte helt uteslutas. Sannolikheten för att Skatteverket ska fatta misstankar om brott när det gäller de ekonomiska förmåner och ekonomiska stöd som redan omfattas av lagen bedöms som störst när det är fråga om förmåner och stöd som beslutas av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen. Genom den informationsskyldighet som utredningen anser bör införas för dessa myndigheter i förhållande till Skatteverket vid kontrollen av rätten till lönegaranti skulle det eventuellt kunna framkomma uppgifter som tyder på misstanke om brott mot annat än lönegarantin. Det kan inte uteslutas att misstanke om brott kan uppkomma även i fråga om övriga förmåner och stöd enligt lagen som inte beslutas av Försäkringskassan eller Arbetsförmedlingen.

Utredningen gör sammantaget bedömningen att det varken för Skatteverket eller övriga aktörer som omfattas av anmälningsskyldigheten i bidragsbrottslagen kommer att vara fråga om ett så stort antal anmälningar att det skulle leda till några större kostnader för berörda aktörer.

Konsekvenser för Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården samt domstolar redovisas i avsnitt 19.10.3 och 19.11.

19.10.2 Lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

Utredningen föreslår att brott enligt bidragsbrottslagen ska omfattas av Skatteverkets verksamhet enligt lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, under förutsättning att gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (se avsnitt 12.4). Detta har konsekvenser för Skatteverket genom att de uppgifter som föreskrivs i lagen om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet också kommer att gälla för de brott som läggs till i lagen. Uppgifterna omfattar bl.a. att biträda åklagare vid förundersökning och annan utredning, att utreda viss brottslighet utan att biträde begärts av åklagare och att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet.

Det är svårt att uppskatta hur stora resurser som Skatteverket kan komma att behöva lägga på brotten enligt bidragsbrottslagen. Som

framgår av avsnitt 19.10.1 bedömer utredningen att risken för straffansvar har en avhållande effekt på arbetstagare och andra att försöka utnyttja lönegarantin på ett oriktigt sätt. Detta innebär att brott mot bidragsbrottslagen i fråga om lönegaranti inte kommer att aktualiseras i någon större omfattning. Kostnaderna bedöms kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar för Skatteverket.

Utredningen föreslår även att uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i Skatteverkets lönegarantiverksamhet ska lämnas dit (se avsnitt 12.4). En uppgift som omfattas av sekretess ska dock inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Det är svårt att uppskatta i vilken omfattning den brottsbekämpande verksamheten kan ha information som omfattas av uppgiftsskyldigheten. Det är knappast fråga om arbete i sådan omfattning att det inte skulle kunna hanteras inom befintliga ekonomiska ramar för Skatteverket.

19.10.3 Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Ekobrottsmyndigheten och Kriminalvården

Utöver förslaget om att lönegarantilagen ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde föreslår utredningen att uppgifterna i en ansökan om lönegaranti ska lämnas på heder och samvete (se avsnitt 6.8). Utredningen föreslår även att en arbetstagare innan en utbetalning av lönegarantibelopp för fordran på uppsägningslön får betalas ut ska lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägningstiden till Skatteverket (se avsnitt 7.7.3). Att uppgifter ska lämnas på heder och samvete innebär att osann eller vårdslös försäkran enligt brottsbalken kan aktualiseras. Även ansvar för bedrägeri eller försök till bedrägeri enligt brottsbalken kan aktualiseras vid missbruk av lönegarantin.

Det går inte att bedöma i vilken omfattning som brott kan komma att misstänkas. Förslagen om att kriminalisera vissa ageranden kopplade till lönegarantin bedöms tillsammans med den utökade rätten att vidta utrednings- och kontrollåtgärder ha en preventiv effekt på försök att nyttja lönegarantin på ett oriktigt sätt. Åtgärderna bedöms också ha en preventiv effekt när det gäller sådant missbruk av lönegarantin som redan i dag är kriminaliserat. Brottsliga ageranden kan

naturligtvis ändå inte uteslutas. Om brott kopplade till lönegarantin enligt utredningens förslag anmäls till Polismyndigheten eller åklagare innebär det att Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten behöver lägga resurser på att utreda brotten. Även Kriminalvården kan påverkas genom att resurser behöver läggas på att hantera frihetsberövanden och påföljder som kan följa av lagföringar. Hur många brott det kan bli fråga om per år går inte att säga. Det bedöms inte vara fråga om ett så stort antal brott att det inte skulle rymmas inom myndigheternas befintliga ekonomiska ramar.

19.11 Konsekvenser för domstolar

Utredningen föreslår att Skatteverkets beslut om lönegaranti ska få överklagas (se avsnitt 9.1). Detta är en skillnad mot dagens reglering som innebär att den som är missnöjd med konkursförvaltarens, rekonstruktörens eller Kronofogdemyndighetens beslut är hänvisad att väcka talan mot staten vid domstol för att få saken prövad. Statens talan förs av Kronofogdemyndigheten. Under åren 2020–2024 har det enligt uppgift från Kronofogdemyndigheten varit fråga om mellan 43 och 119 nya mål per år. I samtliga fall har arbetstagaren väckt talan.

Det kan antas att det för en arbetstagare framstår som mer tillgängligt att överklaga ett beslut än att väcka talan mot staten. Domstolarna kan därmed få ett ökat antal ärenden att hantera. Hur stor denna ökning kommer att bli är svår att bedöma. Risken för att det ska vara fråga om någon större ökning bedöms dock inte särskilt stor. Skatteverket ges goda förutsättningar att vidta utrednings- och kontrollåtgärder i sin lönegarantihandläggning för att bedöma en arbetstagares anspråk. Det ger goda förutsättningar för korrekta beslut. Utredningen föreslår även att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde samt att vissa andra ageranden i fråga om lönegaranti ska vara straffbara. Det straffrättsliga ansvaret bedöms motverka att en arbetstagare medvetet ansöker om mer än denne har rätt till och, om de ändå gör det men får avslag helt eller delvis på sin ansökan, avstår från att begära överprövning av beslutet.

Enligt dagens reglering får Kronofogdemyndigheten väcka talan mot en arbetstagare om myndigheten anser att förvaltarens eller rekonstruktörens beslut om lönegaranti är felaktigt. Eftersom Skatteverket tar över beslutanderätten i lönegarantiärenden och Krono-

fogdemyndighetens roll att begära överprövning därmed försvinner, kommer endast ärenden som den sökande vill få prövade att nå domstol. Det innebär en minskad belastning på domstolarna.

Processen för återkrav av felaktigt utbetalade lönegarantibelopp förenklas med utredningen förslag i förhållande till den reglering som gäller i dag (se avsnitt 8.1). Mot bakgrund av de utrednings- och kontrollåtgärder som Skatteverket föreslås få vidta i det nya lönegarantisystemet bedöms risken för felaktiga utbetalningar som låg. I de fall det ändå blir aktuellt med ett återkrav har den som beslutet riktas mot möjlighet att överklaga beslutet (se avsnitt 9.1). Hur många fall det kan bli fråga om är svårt att bedöma. Mot bakgrund av bedömningen att återkrav inte borde bli aktuellt i någon större utsträckning görs bedömningen att det inte heller kommer att vara fråga om någon större belastning på domstolarna i fråga om överklagade beslut om återkrav. Det är heller inte sannolikt att alla beslut om återkrav kommer att överklagas.

Utredningens förslag om att lönegarantin ska omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde (se avsnitt 12.1) innebär att domstolarna kommer att pröva åtal för brott enligt lagen. Det går inte att uttala sig om i vilken utsträckning det kommer att göras anmälningar om misstänkt brott avseende lönegaranti enligt bidragsbrottslagen och i vilken mån dessa kommer att leda till åtal. Det straffrättsliga ansvaret bedöms i sig ha en avhållande effekt på försök att utnyttja lönegarantin på ett oriktigt sätt. Utredningen gör bedömningen att det inte kommer att vara fråga om en sådan ökad belastning på domstolarna att det på något avgörande sätt skulle påverka deras verksamhet.

Med utredningens förslag om att uppgifterna i en ansökan om lönegaranti eller i en försäkran inför utbetalning av lönegarantibelopp avseende uppsägningslön ska lämnas på heder och samvete (se avsnitt 6.8 och 7.7.3), kan en sökande göra sig skyldig till osann eller vårdslös försäkran enligt brottsbalken. Inte heller när det gäller dessa fall bedöms det vara fråga om en sådan mängd att det skulle påverka domstolarnas verksamhet på något avgörande sätt. Samma bedömning görs i fråga om ansvar för bedrägeri eller försök till bedrägeri enligt brottsbalken, som också kan aktualiseras vid missbruk av lönegarantin.

Utredningen gör sammantaget bedömningen att de förslag som lämnas kan innebära en ökad arbetsbelastning hos domstolarna.

Denna ökade belastning bedöms dock kunna hanteras inom domstolarnas befintliga ekonomiska ramar.

19.12 Statsfinansiella konsekvenser

Förslagen bedöms medföra vissa utvecklingskostnader och ökade förvaltningskostnader

Skatteverket har uppskattat sina kostnader till följd av förslagen till 51 500 000 kronor i utvecklingskostnader för tiden innan förslagen träder i kraft och därefter till 35 000 000 kronor årligen (se avsnitt 19.4). Som beskrivits i avsnitt 19.5 kommer Kronofogdemyndighetens uppgifter att minska till följd av utredningens förslag.

Kronofogdemyndigheten har uppskattat minskningen till 0,7 årsarbetskrafter året närmast efter ikraftträdandet och 1,2 årsarbetskrafter för åren därefter. Vid en uppskattad verksamhetskostnad per årsarbetskraft om 1 000 000 kronor blir besparingen 700 000 kronor respektive 1 200 000 kronor per år.

Arbetsbördan för konkursförvaltare bedöms i stort motsvara dagens arbetsbörda. Som framgår i avsnitt 19.6 skulle dock en viss ökning kunna uppkomma i enskilda konkurser, vilket då innebär ökade kostnader för arvode till förvaltaren. I konkurser, där konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, kommer de ökade arvodeskostnaderna att belasta staten. Mot bakgrund av att arbetsbördan som följer av utredningens förslag i stort bedöms motsvara dagens arbetsbörda och det även är en förutsättning att boet saknar medel för att kostnaderna ska belasta staten bedöms denna påverkan på statens kostnader som mycket begränsad.

Sammantaget bedöms förslagen därmed medföra utvecklingskostnader på 51 500 000 kronor för tiden innan förslagen träder i kraft, förvaltningskostnader om 34 300 000 kronor första året efter ikraftträdandet och därefter 33 800 000 kronor årligen.

Förslagen bedöms ha viss påverkan på det totala beloppet som betalas ut i lönegaranti och innebära en ökad återbetalning till staten

Utredningens förslag bedöms ha viss påverkan på det totala beloppet som betalas ut i lönegaranti. Förslaget i avsnitt 5.5 om att utöka rätten till lönegaranti till att omfatta även löneutmätningensbelopp kan påverka de belopp som staten betalar ut i lönegaranti. I vilken omfattning utbetalning kommer att ske för löneutmätningensbelopp är svårt att förutse. Utredningen lämnar inte något förslag på rätt till ersättning för staten när det gäller lönegarantibelopp avseende utmätt lön (se avsnitt 11.1). Kostnaden för staten bedöms dock vara begränsad mot bakgrund av att få arbetstagare omfattas av löneutmätning och det dessutom krävs att arbetsgivaren har innehållit utmätningensbelopp avseende arbetstagaren men inte betalat ut medlen till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet för att rätt till lönegaranti ska föreligga för beloppet. Förslagen i avsnitt 5.1 och 5.2 om rätt till lönegaranti även om anmälan till offentlig arbetsförmedling inte har visats bedöms inte få några statsfinansiella konsekvenser. Det förutsätts att de arbetstagare som omfattas av kravet på anmälan enligt dagens regelverk faktiskt fullgör detta, eftersom de annars inte har rätt till lönegaranti. Borttagandet av kravet på anmälan bedöms alltså inte leda till några ökade anspråk på lönegaranti.

Även möjligheten för staten att få återbetalning av utbetalade belopp genom regressrätten påverkas av utredningens förslag. Att en arbetstagare i det nu föreslagna lönegarantisystemet kan välja vilka fordringar som ska omfattas av ansökan kan i vissa fall få negativ påverkan på statens rätt till betalning. Hur stor denna påverkan kommer att vara går inte att helt förutse, men den bedöms vara högst begränsad (se avsnitt 11.1).

Utredningens förslag om att staten ska återkräva arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat vid företagsrekonstruktion (se avsnitt 11.2) kommer att innebära att statens totala kostnader för lönegarantin i vid bemärkelse minskar med de återbetalade beloppen. Länsstyrelserna betalade 2024 cirka 175 000 000 kronor i arbetsgivaravgifter för lönegarantibelopp i företagsrekonstruktion. För de två föregående åren uppgick beloppen till cirka 105 000 000 kronor (2023) respektive cirka 83 000 000 kronor (2022). Eftersom statens fordran på arbetsgivaravgifter kan vara föremål för skuldnedskrivning är det inte möjligt att på förhand helt förutse hur stor del av

arbetsgivaravgifterna som kommer att återbetalas till staten. En skuldnedskrivning till 25 procent skulle innebära att staten, med de belopp som var aktuella 2024, skulle kunna få tillbaka cirka 44 000 000 kronor. Beloppets storlek kan utöver utbetalade arbetsgivaravgifter och skuldnedskrivningens storlek även påverkas av om det visar sig att återbetalningsskyldigheten innebär att fler ansöker om konkurs i stället för rekonstruktion. Utredningen gör dock bedömningen att det inte är sannolikt att den föreslagna återbetalningsskyldigheten för arbetsgivaravgifter ensamt skulle ha någon avgörande betydelse för valet av insolvensförfarande.

Förslagen kan på sikt innebära stora besparingar för staten

Riksrevisionen uppskattar att missbruket av statlig lönegaranti omfattar i storleksordningen 6–9 procent av utbetalad lönegaranti i konkurser, vilket motsvarar 100 000 000–150 000 000 kronor under ett genomsnittligt år (RiR 2022:4). Utredningens förslag till nytt regelverk för lönegarantin kommer att motverka felaktiga utbetalningar. Omfattningen av felaktiga utbetalningar av lönegaranti kan givetvis inte direkt översättas till offentligfinansiella effekter. Utbetalningarna inkluderar arbetsgivaravgifter och beskattas som inkomst av tjänst hos mottagaren, med kommunal och eventuellt statlig inkomstskatt. Delar av utbetalningarna återbetalas därför till det offentliga genom skatter och avgifter. Det står hur som helst klart att de sammanlagda offentligfinansiella effekterna blir positiva när felaktiga utbetalningar förhindras. I förlängningen kan därför förslagen innebära stora besparingar för staten.

Finansiering av förslagen

Eftersom förslagen, i vart fall inledningsvis, innebär kostnadsökningar för staten ska en finansiering föreslås (14 § kommittéförfordningen i dess lydelse före den 6 maj 2024).

För att finansiera de ökade förvaltningskostnaderna har utredningen övervägt att föreslå att det ska införas en avgift för handläggning av lönegaranti som ska tas ut i konkurs respektive av rekonstruktionsgäldenären. Vid konkurs skulle en sådan avgift innebära ökade konkurskostnader för hanteringen av avgiften, vilket skulle

vara till nackdel för borgenärerna. I såväl konkurs som rekonstruktion skulle dessutom hanteringen av en särskild avgift för handläggningen innebära kostnader för staten. Utredningen anser vid en sammantagen bedömning att det inte är motiverat att de ökade förvaltningskostnaderna ska finansieras genom en ny avgift.

Huvudprincipen som gäller för statens utgifter i budgetarbetet är att utgiftsökningar ska finansieras med utgiftsminskningar (jfr skr. 2017/18:207 s. 10). Som huvudregel bör utgiftsökningar inom ett område täckas av utgiftsminskningar inom samma område. Utredningen saknar dock den helhetsbild som krävs för att avgöra var utgiftsminskningar lämpligen bör göras.

19.13 Förslagets förhållande till EU-rätten och övriga internationella åtaganden

Lönegarantidirektivet föreskriver vilket skydd som medlemsstaterna är skyldiga att tillhandahålla arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens. Direktivet ger även möjlighet att införa regler som är gynnsammare för arbetstagarna än vad direktivet föreskriver. Utredningens förslag uppfyller de krav som ställs enligt direktivet.

Förslagen om Skatteverkets behandling av personuppgifter i lönegarantiverksamheten kompletterar EU:s dataskyddsförordning på ett sätt som är tillåtet enligt förordningen.

Inga av utredningens förslag bedöms vara av sådan karaktär att de i övrigt påverkar svensk lagstiftnings förenlighet med EU-rätten eller Sveriges övriga internationella åtaganden.

19.14 Konsekvenser i övrigt

19.14.1 Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen är en grundlagsfäst del av vårt demokratiska system och innebär att det ska finnas en självständig och, inom vissa ramar, fri bestämmanderätt för kommuner och regioner. En inskränkning av den kommunala självstyrelsen bör inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen (14 kap. 3 § regeringsformen).

Den kommunala självstyrelsen påverkas av utredningens förslag om att utvidga anmälningsskyldigheten enligt bidragsbrottslagen till att även omfatta lönegaranti. Förslaget innebär en inskränkning av självstyrelsen genom att kommuner tillförs den nya uppgiften att anmäla ett misstänkt brott enligt bidragsbrottslagen som avser lönegaranti till åklagare. Ändamålet med förslaget är att tydliggöra att misstänkt brottslighet ska anmälas. Det kan antas att det framför allt är Skatteverket i sin roll som beslutande myndighet som kommer att upptäcka misstänkta brott som avser lönegarantin. Sannolikheten för att en kommun kan fatta sådana misstankar bedöms inte lika stor, men kan inte helt uteslutas.

Även utredningens förslag om att utvidga lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen till att även omfatta lönegaranti påverkar den kommunala självstyrelsen. Förslaget innebär en inskränkning av självstyrelsen genom att en skyldighet införs för bl.a. kommuner att lämna en underrättelse till Skatteverket om det finns anledning att anta att lönegaranti har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Ändamålet med förslaget är att förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar. I den mån en kommun skulle ha sådan information i fråga om lönegarantin bedöms det inte vara fråga om någon större arbetsbelastning att lämna en underrättelse till Skatteverket.

Sammantaget bedöms inskränkningen av den kommunala självstyrelsen vara proportionerlig i förhållande till det ändamål som har föranlett inskränkningen när det gäller såväl anmälningsskyldigheten som underrättelseskyldigheten. Utredningens övriga förslag bedöms inte påverka den kommunala självstyrelsen.

Vid statligt beslutade obligatoriska åtgärder som direkt tar sikte på kommunal verksamhet ska kommuner inte behöva höja skatten eller prioritera om verksamhet för att finansiera statliga beslut. Utredningens bedömning är att konsekvenserna för den kommunala verksamheten är mycket begränsade, och att de anmälningar och underrättelser som kommer att lämnas i huvudsak kommer att göras inom befintlig verksamhet. Finansieringsprincipen aktualiseras därför inte.

19.14.2 Konsekvenser för jämställdheten

Enligt Skatteverkets promemoria Lönegaranti från den 3 juni 2023 (se även prop. 2024/25:11 s. 58) var ungefär två tredjedelar av de som tog emot lönegarantibelopp 2021 män och en tredjedel var kvinnor. Att fler män än kvinnor tar emot lönegaranti är sannolikt en konsekvens av att män i högre utsträckning än kvinnor arbetar i privat sektor. Män är också överrepresenterade i bl.a. byggbranschen, där många mottagare av lönegarantibelopp finns. Män tar enligt promemorian även emot större belopp än kvinnor. Under 2021 fick kvinnor som berördes av konkurs och mottog lönegaranti igenomsnitt ersättning för 73 dagar, medan män i genomsnitt fick ersättning för 81 dagar. Bland de som berördes av företagsrekonstruktion var antalet ersatta dagar lägre och skillnaden mellan kvinnor och män mindre. Männen mottog dock i genomsnitt högre ersättning än kvinnorna vid både konkurser och rekonstruktioner. Detta återspeglar enligt promemorian att män som tar emot lönegaranti generellt sett har ett högre löneläge än kvinnor.

Sammantaget bedöms fler män än kvinnor beröras av utredningens förslag.

19.14.3 Övriga konsekvenser

Förslagen bedöms inte ha några konsekvenser för sysselsättning och offentlig service i olika delar av landet, för små företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i förhållande till större företags eller för möjligheterna att nå de integrationspolitiska målen.

19.15 Tidpunkt för ikraftträdandet och behov av särskilda informationsinsatser

För att minska risken för felaktiga utbetalningar av lönegarantibelopp bör förslagen träda i kraft så snart som möjligt.

Förslagen innebär stora förändringar i förhållande till dagens lönegarantireglering. Eftersom det är fråga om en social skyddslagstiftning är det viktigt att information om den nya regleringen

når ut till de som berörs av denna. Skatteverket bör därför få i uppdrag att tillhandahålla information om det nya regelverket.

19.16 Utvärdering

Konsekvenserna av utredningens förslag bör utvärderas när det nya regelverket har varit i kraft en tid. För att det ska vara möjligt att få en rättvisande bild bör en fullständig utvärdering göras tidigast fyra år efter ikraftträdandet av de nya reglerna. En utvärdering av hur den nya regleringen påverkar handläggningstiderna bör dock göras tidigare. En lämplig tidpunkt för en sådan utvärdering bedöms vara två år efter att lagstiftningen har trätt i kraft.

20 Författningskommentar

20.1 Förslaget till lönegarantilag

Lagen är ny och ersätter lönegarantilagen (1992:497), som fortsättningsvis benämns 1992 års lag.

Lagen är indelad i 12 kapitel. I 1 kap. finns inledande bestämmelser om rätten till lönegaranti och att beslutande myndighet är Skatteverket. Därefter följer i 2 kap. bestämmelser om förutsättningar för lönegaranti. Där regleras bl.a. vilka förfaranden som kan ge rätt till lönegaranti. I 3 kap. finns regler om lönegarantins omfattning. Därefter följer i 4 kap. skyldigheter för konkursförvaltare, rekonstruktör och arbetstagare före en ansökan om lönegaranti. I 5 kap. finns regler om vad en ansökan om lönegaranti ska innehålla, hur den ska göras och inom vilken tid. Därefter följer i 6 kap. bestämmelser om handläggningen hos Skatteverket. I 7 kap. regleras återbetalningsskyldighet och återkrav. Skatteverkets utredning och kontroll regleras i 8 kap. I 9 kap. finns bestämmelser om överklagande. Därefter följer i 10 kap. regler om lönegaranti för andra än arbetstagare. I 11 kap. regleras statens rätt till betalning. Avslutningsvis regleras i 12 kap. Skatteverkets behandling av personuppgifter.

Flera av bestämmelserna i 1992 års lag överförs med i huvudsak endast redaktionella eller språkliga ändringar till den nya lagen. För dessa är förarbetena och rättspraxis till de bestämmelserna av fortsatt betydelse och kan tjäna som vägledning vid tillämpningen av den nya lagen.

1 kap. Inledande bestämmelser

Rätt till lönegaranti

1 § I ett insolvensförfarande ansvarar staten för betalning av en arbetstagares fordran hos arbetsgivaren i enlighet med vad som föreskrivs i denna lag (statlig lönegaranti).

Av 10 kap. 1 och 2 §§ framgår att även andra än arbetstagare har rätt till statlig lönegaranti.

I paragrafen slås allmänt fast statens ansvar för betalning av arbetstagarnas lönefordringar om arbetsgivaren är föremål för ett insolvensförfarande. Som framgår av lagtexten gäller detta lönegarantiansvar under de förutsättningar som föreskrivs i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 3.4, 10.1 och 10.2.

Genom hänvisningen till 10 kap. 1 och 2 §§ framgår att staten även har ett ansvar för betalningar av vissa fordringar som tillkommer andra där utpekade borgenärer.

Beslutande myndighet

2 § Beslut om statlig lönegaranti fattas av Skatteverket efter ansökan av arbetstagaren enligt 5 kap. 1 §.

Paragrafen anger vilken myndighet som fattar beslut och hur ärendet inleds. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 3.5, 6.1 och 7.2.

Av bestämmelsen framgår att Skatteverket är beslutande myndighet när det gäller lönegaranti. Ärendet inleds hos Skatteverket genom en ansökan från arbetstagaren.

2 kap. Förutsättningar för lönegaranti

1 § Statlig lönegaranti betalas under de förutsättningar som anges i 2–4 §§ om arbetsgivaren

1. har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land,
2. genomgår företagsrekonstruktion i Sverige, eller
3. i ett annat land i Europeiska unionen (EU-land) eller inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-land) än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för

arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i första stycket 3, tillämpas 3 kap. 1, 2 och 6 §§ som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige. Detsamma gäller 5 kap. 3 § och 7 kap. 1 § andra stycket i fall som avses i första stycket 3.

Av paragrafen framgår vilka insolvensförfaranden som kan ge rätt till betalning genom lönegarantin. Första stycket motsvarar delvis 1 § i 1992 års lag. Andra stycket motsvarar delvis 3 a § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

Enligt *första stycket* kan lönegaranti betalas om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige eller i ett annat nordiskt land, om arbetsgivaren genomgår företagsrekonstruktion i Sverige eller om arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i tredje punkten. En förutsättning för rätt till lönegaranti är att nödvändiga villkor i 2–4 §§ är uppfyllda.

I *andra stycket* regleras hur vissa särskilda bestämmelser i lagen ska tillämpas i situationer där arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i första stycket 3 i ett annat EU- eller EES-land än Sverige, men arbetstagaren har rätt till svensk lönegaranti. Bestämmelserna i 3 kap. 1, 2 och 6 §§ om lönegarantins omfattning ska då tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige. Bestämmelserna, som bl.a. hänvisar till förmånsrättslagen och konkurslagen och utgår från tidpunkten för konkursbeslut eller beslut om företagsrekonstruktion, tillämpas därmed även i de fall då förmånsrättslagen och konkurslagen inte är direkt tillämpliga på samma sätt som vid konkurs och företagsrekonstruktion i Sverige.

Även bestämmelsen i 5 kap. 3 § om bortfallande av rätt till lönegaranti, som utgår från tidpunkten för konkursbeslut eller beslut om företagsrekonstruktion, ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige i situationer där arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i första stycket 3. Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land, utgår tidpunkten i 5 kap. 3 § från det konkursbeslutet. Någon särskild reglering om detta har inte ansetts behövas.

Bestämmelsen i 7 kap. 1 § andra stycket om att återbetalnings-skyldighet föreligger för ett lönegarantibelopp som har betalats ut om konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion där-efter upphävs genom ett beslut som fått laga kraft, ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige i situationer där arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i första stycket 3. Någon sär-skild reglering för de fall där arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land har inte ansetts behövas.

Övriga bestämmelser i lagen som reglerar en arbetstagares rät-tigheter och skyldigheter i ärenden om svensk lönegaranti i Sverige är, om förutsättningarna enligt bestämmelserna är uppfyllda, genom sin utformning i situationer som avses i andra stycket direkt till-lämpliga utan särskild reglering. Även bestämmelserna om handlägg-ning av ärenden hos Skatteverket och i domstol är genom sin utform-ning direkt tillämpliga i situationer som avses i andra stycket.

Vissa bestämmelser i lagen är till sin natur sådana att de inte blir tillämpliga vid insolvensförfaranden i andra länder som ger rätt till svensk lönegaranti, exempelvis bestämmelserna i 4 kap. 1, 2 och 4 §§ om skyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer att lämna information, upprätta och lämna underlag till Skatteverket, i 8 kap. 3 § om särskild underrättelseskyldighet för förvaltare och rekonstruktörer och i 11 kap. 1 § om statens rätt till ersättning för utbetalade lönegarantibelopp. Statens rätt till ersättning för löne-garantibelopp som betalats ut med anledning av ett insolvensför-farande i ett annat land styrs av andra regler.

2 § Om konkursen har inträffat i ett annat nordiskt land, gäller den stat-liga lönegarantin endast fordringar som avser en anställning med överväg-ande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden.

I paragrafen anges vissa särskilda förutsättningar för betalning genom lönegarantin när konkursen har inträffat i ett annat nordiskt land. Den motsvarar i sak 2 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i av-snitt 4.1.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land, krävs att arbetstagarens fordran avser en anställning med överväg-ande anknytning till Sverige eller svenska förhållanden för att den ska ersättas genom den svenska lönegarantin. Huruvida anknytnings-kravet är uppfyllt får avgöras från fall till fall. Tillräcklig anknytning

torde oftast föreligga om arbetstagaren har varit sysselsatt här i landet, men även andra faktorer kan ha betydelse för bedömningen av om anknytningskravet är uppfyllt. Om en situation omfattas både av denna bestämmelse och 2 kap. 3 § har regleringen i den senare bestämmelsen företräde.

3 § I fall som avses i 1 § första stycket 3 gäller den statliga lönegarantin fordringar som avser arbete som arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde främst i Sverige.

Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och arbetstagaren utför eller utförde sitt arbete för arbetsgivarens räkning främst i ett annat EU- eller EES-land där arbetsgivaren har varit verksam, omfattas inte arbetstagarens fordringar av den statliga lönegarantin.

Paragrafen behandlar vissa särskilda förutsättningar för betalning genom lönegarantin när det gäller insolvensförfaranden med koppling till andra EU- eller EES-länder. Första stycket motsvarar i sak 2 a § första stycket i 1992 års lag. Andra stycket motsvarar delvis 2 a § andra stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 4.1.

I *första stycket* behandlas vad som krävs för att en arbetstagare ska ha rätt till svensk lönegaranti när arbetsgivaren är föremål för ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land. Betalning enligt garantin lämnas när arbetstagaren för arbetsgivarens räkning utför eller utförde sitt arbete främst i Sverige. Huruvida anknytningskravet är uppfyllt får avgöras från fall till fall. Helt oproblematiskt är det fallet att arbetstagaren uteslutande eller näst intill uteslutande arbetar i Sverige för en arbetsgivare från ett annat EU- eller EES-land. Svårare att bedöma kan vara en situation där en arbetstagare arbetar eller har arbetat i ungefär samma omfattning i Sverige som i ett annat EU- eller EES-land. I ett sådant fall kan andra faktorer beaktas, t.ex. i vilket land arbetstagaren är bosatt och har betalat inkomstskatt och var arbetsgivaren är etablerad och har betalat sociala avgifter för arbetstagaren.

I *andra stycket* behandlas den omvända situationen, nämligen att arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och har arbetstagare i andra EU- eller EES-länder. En arbetstagare som utför eller utförde arbetet främst i ett sådant annat land där arbetsgivaren också varit verksam, har inte rätt till betalning enligt den svenska lönegarantin.

4 § Om arbetsgivaren tidigare har varit försatt i konkurs, gäller den statliga lönegarantin inte fordringar som har gjorts eller hade kunnat göras gällande i den konkursen.

I paragrafen regleras begränsningar av lönegarantin när arbetsgivaren tidigare har varit försatt i konkurs. Den motsvarar i sak 3 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 4.2.

3 kap. Lönegarantins omfattning

Lönegaranti för fordringar på lön eller annan ersättning och pension

1 § Vid konkurs omfattar den statliga lönegarantin en arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979). Vad som föreskrivs i 12 § andra stycket förmånsrättslagen om anmälan hos offentlig arbetsförmedling är dock inte tillämpligt.

Den statliga lönegarantin omfattar även fordringar på lön eller annan ersättning och pension som skulle ha omfattats av rätt till lönegaranti enligt första stycket om de utan tillämpning av 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) hade fått göras gällande i konkursen.

Vid företagsrekonstruktion tillämpas första och andra styckena som om arbetsgivaren i stället hade försatts i konkurs.

Paragrafen reglerar vilka förmånsberättigade fordringar som omfattas av lönegarantin. Den motsvarar delvis 7 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Enligt *första stycket* omfattar lönegarantin vid konkurs fordringar på lön (inkluderat bl.a. uppsägningslön) eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen. Vilka fordringar som omfattas av förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen är avhängigt av dagen för ansökan och beslut om konkurs. Det krav som finns i 12 § andra stycket förmånsrättslagen på att arbetstagaren ska visa att han eller hon har anmält sig hos offentlig arbetsförmedling gäller dock inte vid en ansökan om lönegaranti och påverkar alltså inte garantins omfattning.

Av hänvisningen till förmånsrättslagen följer att arbetstagarens fordran som utgångspunkt måste vara förenad med betalningsrätt i konkursen för att omfattas av lönegarantin. Från detta görs ett undantag i *andra stycket* när det gäller fordringar som efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte får göras gällande i

konkursen. En sådan fordran omfattas av rätt till lönegaranti om den utan tillämpning av 5 kap. 2 § hade omfattats av rätt till lönegaranti enligt första stycket. I 3 kap. 3 § denna lag föreskrivs ett allmänt tillämpligt villkor som utesluter lönegaranti vid otillbörligt utnyttjande.

Av 2 kap. 1 § andra stycket följer att bestämmelsen vid fall av konkurs i ett annat nordiskt land eller vid insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land än Sverige där betalning ska ske genom den svenska lönegarantin ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Vid företagsrekonstruktion omfattar lönegarantin enligt *tredje stycket* fordringar som skulle ha omfattats av lönegarantin om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i stället för att beslut fattats om företagsrekonstruktion. Beräkningen av fordringarna utgår från dagen för ansökan respektive beslut om rekonstruktion.

2 § Den statliga lönegarantin omfattar vid konkurs även fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet, inbegripet fordringar på uppsägningslön som enligt 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) inte får göras gällande i konkursen. Detta gäller dock inte för en sådan arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen (1970:979).

Första stycket gäller även vid beslut om företagsrekonstruktion, i den utsträckning arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Fordran på uppsägningslön omfattas av lönegarantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. För uppsägningstid omfattar lönegarantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en annan anställning. Vid bestämmande av i vilken utsträckning fordran på lön eller ersättning under uppsägningstid omfattas av lönegarantin ska med samtidig inkomst i annan anställning jämföras aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

I paragrafen regleras rätten till lönegaranti för uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion. Första stycket motsvarar delvis 7 a § första stycket och i sak tredje stycket i 1992 års lag. Andra stycket motsvarar delvis 7 a § första stycket i 1992 års lag. Tredje stycket motsvarar delvis 7 a § andra stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.2.

Enligt *första stycket* omfattar lönegarantin vid konkurs även fordran på uppsägningslön som inte är förenad med förmånsrätt enligt förmånsrättslagen, och därför inte omfattas av rätten till lönegaranti redan enligt 3 kap. 1 § i denna lag. Att detta endast gäller i den utsträckning som arbetstagaren inte ska fortsätta att fullgöra sina åtaganden enligt anställningsavtalet följer av 5 kap. 18 § konkurslagen. Konkursboet ansvarar enligt den bestämmelsen för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som belöper på tid efter en månad från konkursbeslutet.

En fordran på uppsägningslön omfattas av rätt till lönegaranti, även om fordringen vid en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte skulle få göras gällande i konkursen. Bestämmelsen i 3 kap. 3 § i denna lag, som utesluter lönegaranti vid otillbörligt utnyttjande, kan tillämpas när förutsättningar för detta föreligger.

Genom att en arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen undantas från rätten till lönegaranti för uppsägningslön, omfattar bestämmelsen samma krets av arbetstagare som 3 kap. 1 § första stycket i denna lag.

Vid fall av konkurs i ett annat nordiskt land eller vid insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land än Sverige där betalning ska ske genom den svenska lönegarantin ska bestämmelsen tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige (2 kap. 1 § andra stycket).

Enligt *andra stycket* tillämpas regleringen om uppsägningslön i första stycket även vid företagsrekonstruktion i den utsträckning arbetstagaren under uppsägnings tiden inte har utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning. Uppsägningslön omfattas av lönegaranti i samma utsträckning vid en företagsrekonstruktion som vid en konkurs. Lönegarantin omfattar alltså inte fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från beslutet om företagsrekonstruktion om arbetstagaren har eller borde ha utfört arbete åt arbetsgivaren, rekonstruktionsgäldenären, under uppsägnings tiden. Den som arbetar kvar under uppsägnings tiden har inte rätt till lönegaranti för utfört arbete, utan lönen för detta ska betalas av rekonstruktionsgäldenären. Den som är skyldig att arbeta kvar under uppsägnings tiden men inte gör det, har inte heller rätt till lönegaranti.

Tredje stycket motsvarar vad som föreskrivs om förmånsrätt i 12 § andra stycket förmånsrättslagen, med undantag för vad som där sägs om anmälan till offentlig arbetsförmedling. Om det i kollektivavtal eller enskilda anställningsavtal finns överenskommelser om längre uppsägningstider än vad som skulle ha följt om de beräknats enligt 11 § lagen om anställningsskydd, gäller inte dessa när omfattningen av lönegarantin för uppsägningslön ska fastställas. För lönegaranti avseende uppsägningslön gäller även en särskild avräkningsregel. Lönegarantin omfattar endast sådan lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren har haft eller hade kunnat få från annat håll. Avräkningsregeln aktualiseras inte när konkursboet inträder i anställningsavtalet och arbetstagaren fortsätter sin anställning eller när arbetstagaren visserligen är uppsagd, men arbetar vidare i verksamheten och konkursboet ska betala lönefordringarna enligt 5 kap. 18 § konkurslagen. Lönegarantin omfattar inte dessa fall, utan konkursboet ansvarar då för ersättningen till arbetstagaren.

Ingen rätt till lönegaranti vid otillbörligt utnyttjande

3 § En lönefordran omfattas inte av den statliga lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor som fordringen grundar sig har varit att den skulle betalas helt eller delvis genom lönegarantin eller att lönegarantin på annat sätt utnyttjas otillbörligt.

Paragrafen behandlar situationer med misstänkt otillbörligt utnyttjande av lönegarantin. Den motsvarar delvis 9 b § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.3.

Av paragrafen framgår att en lönefordran inte omfattas av lönegarantin om det finns grundad anledning att anta att avsikten är att lönegarantin ska utnyttjas på ett otillbörligt sätt. Omständigheterna kring löneanspråket ska alltså med viss styrka tala för att det är fråga om otillbörligt utnyttjande av det slag som beskrivs i paragrafen, även om detta inte kan bevisas fullt ut.

I paragrafen tas uttryckligen upp det fallet att det kan antas att en av förutsättningarna för den anställning eller det anställningsvillkor som fordringen grundas på har varit att den skulle betalas helt eller delvis genom lönegarantin. Det är fråga om situationer

där arbetsgivaren och arbetstagaren har handlat i samförstånd i syfte att utnyttja lönegarantin. Exempel på när detta kan misstänkas är om det har skett en nyanställning kort före en konkurs utan att anställningen synes motiverad av verksamhetens behov eller när lönen till en arbetstagare har höjts kraftigt före en konkurs utan att detta har motiverats av t.ex. ändrade arbetsuppgifter.

Som framgår av paragrafen omfattar den även andra fall av otillbörligt utnyttjande av lönegarantin. Det kan röra sig om olika former av passivitet från arbetstagarens sida där arbetstagaren inte vidtagit några åtgärder alls för att på något sätt ändra sin situation utan i stället helt förlitat sig på lönegarantin.

Lönegaranti för kostnader

4 § Om en arbetstagare på grund av en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har ansökt om att gäldenären ska försättas i konkurs, omfattar den statliga lönegarantin även kostnaden för det.

Paragrafen reglerar rätt till betalning genom lönegarantin för vissa kostnader som en arbetstagare haft i samband med gäldenärens konkurs. Den motsvarar delvis 8 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.4.

Bestämmelsen avser sådana kostnader som regleras i 2 kap. 23 § konkurslagen.

Lönegaranti för löneutmätningens belopp

5 § Den statliga lönegarantin omfattar vid konkurs belopp motsvarande vad som anges i 12 § förmånsrättslagen (1970:979) som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning avseende arbetstagaren men inte betalat ut till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet enligt 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken.

Paragrafen behandlar lönegaranti för belopp som en arbetsgivare har innehållit men inte betalat till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet vid löneutmätning. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Om arbetsgivaren har gjort avdrag från arbetstagarens ersättning på grund av löneutmätning enligt 7 kap. utsökningsbalken men inte

betalat ut medlen till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet enligt 7 kap. 20 § andra stycket samma balk före konkursen, omfattas det innehållna beloppet av lönegarantin. I detta avseende är lönegarantin begränsad till belopp som arbetstagaren skulle ha haft förmånsrätt för enligt 12 § förmånsrättslagen om arbetsgivaren hade innehållit ersättningen utan att arbetstagaren varit föremål för löneutmätning. Att lönegarantibeloppet i dessa fall inte betalas till arbetstagaren, trots att det omfattas av arbetstagarens ansökan, utan till den myndighet som arbetsgivaren skulle ha betalat ut det innehållna beloppet till framgår av 6 kap. 7 § i denna lag. Av 3 kap. 6 § i denna lag följer att lönegarantibelopp för utmätt ersättning inte omfattas av beloppsbegränsningen i den bestämmelsen.

Begränsningar och undantag

6 § För fordran enligt 1 och 2 §§ i detta kapitel, med undantag för fordran enligt 13 § förmånsrättslagen (1970:979), omfattar den statliga lönegarantin för varje arbetstagare ett sammanlagt belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller när beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

För fordran på lön eller annan ersättning gäller lönegarantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader.

Fordran på ersättning för särskilda kostnader betalas före annan fordran.

Paragrafen behandlar begränsningar i fråga om belopp och anställningstid som lönegarantin kan omfatta. Första stycket motsvarar delvis 9 § första stycket i 1992 års lag. Andra stycket motsvarar i sak 9 § andra stycket i 1992 års lag. Tredje stycket motsvarar 9 § tredje stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.6.

Enligt *första stycket* avser begränsningen om fyra prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken vissa fordringar enligt 3 kap. 1 och 2 §§ i denna lag. Det är fråga om fordringar som enligt 12 § förmånsrättslagen är förenade med förmånsrätt eller som skulle ha varit det om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i stället för att beslut fattats om företagsrekonstruktion, och därför omfattas av lönegarantin enligt 3 kap. 1 § i denna lag. Begränsningen omfattar även sådana lönegarantiberättigade fordringar enligt 3 kap. 1 § som skulle bedömts ha haft förmånsrätt enligt 12 § förmånsrättslagen om de utan tillämpning av 5 kap. 2 § konkurslagen hade fått

göras gällande i en konkurs. Även fordringar som enligt 3 kap. 1 § ger rätt till lönegaranti trots att arbetstagaren inte varit anmäld som arbetssökande hos offentlig arbetsförmedling omfattas av begränsningen. Begränsningen om fyra prisbasbelopp gäller även fordringar på uppsägningslön som vid en konkurs eller en rekonstruktion omfattas av lönegarantin enligt 3 kap. 2 §.

I maximibeloppet ska enligt 10 kap. 2 § andra stycket räknas in lönegarantibelopp som en förvärvare av en lönegarantiberättigad fordran har rätt till.

Av 2 kap. 1 § andra stycket följer att bestämmelsen vid fall av konkurs i ett annat nordiskt land eller vid insolvensförfaranden i ett annat EU- eller EES-land än Sverige där betalning ska ske genom den svenska lönegarantin ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige.

Begränsningen till fyra prisbasbelopp gäller inte fordran på framtida pension enligt 13 § förmånsrättslagen som omfattas av lönegarantin enligt 3 kap. 1 § i denna lag. Kostnad för att försätta gäldenären i konkurs som omfattas av lönegarantin enligt 3 kap. 4 § i denna lag berörs inte heller av begränsningen. Detsamma gäller för utmätta belopp som omfattas av lönegarantin enligt 3 kap. 5 §.

Enligt *andra stycket* är lönegarantin för fordran på otvistig lön, uppsägningslön inkluderad, eller annan otvistig ersättning begränsad till en tid om högst åtta sammanhängande anställningsmånader. Tidsbegränsningar för tvistiga fordringar samt för fordringar avseende semesterförmåner och pension följer av 12 § tredje–femte styckena förmånsrättslagen.

Av *tredje stycket* framgår att fordran på ersättning för särskilda kostnader ska betalas före annan fordran. Exempel på sådana särskilda kostnader är resekostnadsersättning och traktamente.

7 § Det saknas rätt till statlig lönegaranti i den utsträckning som en fordran har betalats genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan fordringen har ersatts genom utbetalning av lönegarantibelopp. Detsamma gäller om en fordran har betalats i ett sådant insolvensförfarande som avses i 2 kap. 1 § andra stycket.

I paragrafen tydliggörs lönegarantins förhållande till situationen att betalning för en fordran sker i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan lönegarantibelopp för fordringen har betalats ut.

Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.7.

Bestämmelsen klargör att rätt till lönegaranti saknas i den utsträckning som en fordran betalas genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen enligt konkurslagen eller av rekonstruktionsgäldenären inom ramen för rekonstruktionsförfarandet innan utbetalning av lönegarantibelopp för fordringen har skett. Detsamma gäller vid betalning inom ramen för ett sådant förfarande som avses i 2 kap. 1 § andra stycket denna lag.

4 kap. Skyldigheter för konkursförvaltare, rekonstruktör och arbetstagare före ansökan om lönegaranti

Skyldighet att informera om lönegarantin

1 § Konkursförvaltaren ska genast efter konkursbeslutet lämna allmän information om villkoren för statlig lönegaranti till de som kan ha rätt till lönegaranti och som är kända för förvaltaren. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

I paragrafen regleras en skyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer att informera om lönegarantin. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 3.6.

Förvaltaren och rekonstruktören ska informera arbetstagare och andra som i en konkurs respektive en företagsrekonstruktion kan ha rätt till betalning genom lönegarantin om vilka villkor som gäller för denna. De som kan ha rätt till lönegaranti utöver arbetstagare framgår av 10 kap. 1 och 2 §§. Informationsskyldigheten sträcker sig bara till de som är kända för förvaltaren respektive rekonstruktören i det aktuella förfarandet. Det är allmän information om regelverket i sig som ska lämnas. Någon bedömning av rätten till lönegaranti i det enskilda fallet ska inte göras enligt denna bestämmelse. Informationen kan lämnas såväl skriftligt som muntligt.

Underlag från konkursförvaltare och rekonstruktör

2 § Ifall konkursförvaltaren bedömer att en arbetstagare har rätt till statlig lönegaranti ska förvaltaren, om arbetstagaren så vill, skyndsamt upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Samma

skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion. Underlaget ska innehålla uppgift om

1. arbetstagarens namn, personnummer eller motsvarande,
  2. kontaktuppgifter till arbetstagaren,
  3. arbetsgivarens namn, organisationsnummer eller motsvarande,
  4. de fordringar som utifrån den utredning som sker av arbetstagarens fordringar i konkursen eller rekonstruktionen bedöms vara omfattade av lönegarantin med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,
  5. det har skett eller kommer att ske en betalning till arbetstagaren genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och
  6. de övriga upplysningar som kan ha betydelse för Skatteverkets beslut.
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om underlaget och vad det ska innehålla.

I paragrafen regleras en skyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer att upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Enligt *första stycket* ska förvaltaren eller rekonstruktören upprätta ett underlag för en arbetstages ansökan om lönegaranti, om arbetstagaren har givit uttryck för en vilja att få ett sådant underlag upprättat. En förutsättning för att skyldigheten ska inträda är att arbetstagaren enligt förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning har rätt till lönegaranti. Att underlaget ska upprättas för arbetstagarens ansökan om lönegaranti innebär att underlaget också ska tillställas arbetstagaren. Hur detta närmare ska gå till får avgöras efter vad som bedöms lämpligt och praktiskt i det enskilda fallet. Skyldigheten gäller för varje ansökan som en arbetstagare avser att göra. Om arbetstagaren exempelvis väljer att fördela sina fordringar på flera ansökningar, omfattar skyldigheten att upprätta underlag varje sådan ansökan.

Eftersom det finns en borte gräns för när en ansökan om lönegaranti senast får göras (5 kap. 3 §) bortfaller skyldigheten att upprätta underlag när tiden för ansökan har löpt ut.

Underlaget ska enligt *första stycket 1* innehålla uppgifter om arbetstagarens namn och personnummer eller motsvarande. Med motsvarande avses unikt identifikationsnummer eller annan liknande uppgift som, i de fall svenskt personnummer saknas, fyller samma funktion som ett svenskt personnummer för att identifiera en person.

Av *första stycket 2* framgår att underlaget även ska innehålla kontaktuppgifter till arbetstagaren. Kontaktuppgifter kan exempelvis vara telefonnummer, postadress och e-postadress som kan användas för att nå och sända meddelanden till arbetstagaren.

Enligt *första stycket 3* ska underlaget innehålla uppgifter om arbetsgivarens namn och organisationsnummer eller motsvarande. Med motsvarande avses unikt identifikationsnummer eller annan liknande uppgift som, i de fall svenskt organisationsnummer saknas, fyller samma funktion som ett svenskt organisationsnummer för att identifiera en arbetsgivare. Med arbetsgivare avses både fysiska och juridiska personer.

Underlaget ska enligt *första stycket 4* innehålla uppgifter om arbetstagarens fordringar i konkursen eller företagsrekonstruktionen som enligt förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning omfattas av lönegarantin. Bedömningen ska utgå från den utredning som förvaltarens eller rekonstruktören har gjort av fordringen inom ramen för konkursen eller rekonstruktionen. Av informationen ska framgå vad varje fordran avser (exempelvis uppsägningslön, semesterlön, traktamente), vilket belopp den uppgår till, vilken tid den avser och när den förfaller till betalning. Varje fordran ska redovisas för sig. Underlaget ska omfatta alla arbetstagarens fordringar som enligt förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning omfattas av lönegarantin. Något urval eller någon rangordning ska alltså inte göras även om fordringarna sammantaget överskrider maximibeloppet för lönegarantin i 3 kap. 6 § eller går utöver tidsbegränsningen i samma paragraf. Arbetstagaren får i en sådan situation i sin ansökan eller, i förekommande fall, i sina ansökningar redovisa vilka fordringar som arbetstagaren vill ha ersatta genom lönegarantin. Av bestämmelsen i 4 kap. 1 § framgår att förvaltarens och rekonstruktören ska lämna allmän information om villkoren för lönegaranti till de som kan omfattas av garantin, där bl.a. information om maximibeloppet och tidsbegränsningen bör ingå.

Om det redan vid tidpunkten för upprättande av underlaget har skett eller förvaltarens eller rekonstruktören då vet att det kommer att ske en förskottsbetalning i konkursen, en utdelning i konkursen eller en betalning från rekonstruktionsgäldenären som avser sådana fordringar som omfattas av lönegarantin, ska förvaltarens eller rekonstruktören enligt *första stycket 5* lämna uppgift om det i underlaget.

I *första stycket 6* finns en allmänt hållen skyldighet att lämna övriga upplysningar som kan vara av betydelse för Skatteverkets beslut. Det kan t.ex. röra närmare information om osäkerhet kring bedömningarna när det gäller rätten till lönegaranti på grund av brister i löneunderlag eller annan dokumentation hos gäldenären. Exempel på annan information som kan vara av betydelse för Skatteverkets beslut är om det finns olika uppfattningar mellan förvaltaren eller rekonstruktören och arbetstagaren om vilka fordringar som omfattas av lönegarantin. Det kan även röra sig om information om att arbetstagaren omfattas av ett pågående löneutmätningsbeslut enligt utsökningsbalken. Av 6 kap. 5 § i denna lag följer att Skatteverket innan utbetalning av lönegarantibelopp ska verkställa avdrag med belopp som ska innehållas på grund av löneutmätning.

I *andra stycket* finns ett bemyndigande om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter om underlaget som förvaltare och rekonstruktörer ska upprätta och vad det ska innehålla. Sådana föreskrifter kan t.ex. gälla att uppgifterna i underlaget ska lämnas enligt en särskild uppställning eller att underlaget ska omfatta ytterligare uppgifter än som framgår av lagen.

3 § Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, ska arbetstagaren lämna upplysningar till konkursförvaltaren eller rekonstruktören om anställnings- och inkomstförhållandena under denna tid innan underlaget enligt 2 § upprättas. Samma upplysningsskyldighet gäller om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

I paragrafen regleras en skyldighet för arbetstagaren att upplysa om inkomster under uppsägningstiden. Den motsvarar delvis 10 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Arbetstagaren ska, innan ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti enligt 4 kap. 2 § upprättas, upplysa konkursförvaltaren eller rekonstruktören om sina anställnings- och inkomstförhållanden under sin uppsägningstid, om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller från egen rörelse under denna tid. Med anställnings- och inkomstförhållanden avses information om arbetsgivare, omfattning av anställning med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning, vilken inkomst som arbetstagaren får från anställningen och liknande förhållanden

som kan ha betydelse för förvaltarens eller rekonstruktörens bedömning. Med inkomstförhållanden avses även inkomster från egen rörelse. Att andra inkomster under uppsägningstiden kan påverka rätten till lönegaranti framgår av 3 kap. 1 och 2 §§.

Samma upplysningsskyldighet gäller om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

Upplysningsskyldigheten gentemot förvaltaren eller rekonstruktören gäller endast innan underlaget enligt 4 kap. 2 § upprättas. Att arbetstagaren genast till Skatteverket ska anmäla ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin efter att ansökan har gjorts följer av 6 kap. 2 §.

4 § Konkursförvaltaren ska genast lämna ett upprättat underlag enligt 2 § till Skatteverket. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Om konkursförvaltaren efter det att ett underlag enligt 2 § har lämnats till Skatteverket ändrar sin bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti, ska förvaltaren genast upplysa Skatteverket om den ändrade bedömningen. Samma skyldighet gäller för rekonstruktören i en företagsrekonstruktion.

Paragrafen innehåller en skyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer att lämna upprättade underlag om lönegaranti och upplysning om ändrad bedömning av rätten till lönegaranti till Skatteverket. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.4.

Av *första stycket* framgår att förvaltare och rekonstruktörer genast ska lämna sådana underlag som de enligt 4 kap. 2 § har upprättat för arbetstagares ansökningar om lönegaranti till Skatteverket.

Enligt *andra stycket* ska Skatteverket genast upplysas om förvaltaren eller rekonstruktören, efter det att ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti enligt 4 kap. 2 § har lämnats, ändrar sin tidigare bedömning av rätten till lönegaranti och varför. Det finns inget formkrav om på vilket sätt upplysningen ska lämnas. Den kan således lämnas såväl skriftligt som muntligt. Upplysningsskyldigheten gäller oavsett vilka skäl som ligger bakom en ändrad bedömning. Det kan vara fråga om rena felskrivningar i ett underlag, att nya uppgifter framkommit eller att förutsättningarna för rätten till lönegaranti har ändrats på annat sätt. Exempel på det senare är att en förvaltare efter en tid gör bedömningen att förutsättningarna för avräkning från uppsägningslön enligt 3 kap. 1 eller 2 §§ är uppfyllda eller att

förvaltaren ändrar en tidigare bedömning om behov av fortsatt arbete, där konkursboet i sådant fall ska svara för lönen om arbetstagaren fortsätter att arbeta under konkursen. Ett annat exempel är att en fordran som omfattas av underlaget helt eller delvis betalas genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan lönegarantibelopp för fordringen har betalats ut. Rätt till lönegaranti saknas då enligt 3 kap. 7 § i den utsträckning som betalning har skett.

5 § Skatteverket ska skyndsamt underrätta arbetstagaren om att ett underlag enligt 2 § har inkommit till myndigheten.

Paragrafen reglerar en underrättelseskyldighet för Skatteverket i förhållande till en arbetstagare. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.5.

Av paragrafen framgår att Skatteverket ska underrätta arbetstagaren om att ett underlag från konkursförvaltaren eller rekonstruktören för arbetstagarens ansökan om lönegaranti har inkommit till myndigheten. Underrättelsen ska ske skyndsamt, vilket innebär att Skatteverket inte får dröja längre tid med underrättelsen än som kan vara motiverat för nödvändiga åtgärder såsom exempelvis kontroll av adress till arbetstagaren eller liknande. Underrättelsen kan lämnas såväl skriftligt som muntligt. Någon materiell prövning av ett underlags innehåll ska inte göras före underrättelsen.

6 § Om konkursförvaltaren eller rekonstruktören gör bedömningen att arbetstagaren inte har några fordringar som omfattas av den statliga lönegarantin och skyldigheten enligt 2 § att upprätta ett underlag därmed inte gäller, ska arbetstagaren skriftligen underrättas om bedömningen och skälen för den.

I paragrafen regleras en skyldighet för konkursförvaltaren eller rekonstruktören att underrätta arbetstagaren om sin bedömning att rätt till lönegaranti saknas. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Förvaltaren och rekonstruktören ska skriftligen, efter att arbetstagaren önskat ett underlag enligt 4 kap. 2 §, underrätta arbetstagaren om bedömningen görs att arbetstagarens anspråk inte alls omfattas av rätten till lönegaranti och varför. Den bedömningen hindrar inte

att arbetstagaren ansöker om lönegaranti hos Skatteverket utan ett upprättat underlag (5 kap. 1 §).

5 kap. Ansökan om lönegaranti

Vad en ansökan ska innehålla och hur den ska göras

1 § Arbetstagarens ansökan om statlig lönegaranti hos Skatteverket ska innehålla de uppgifter som föreskrivs i 4 kap. 2 § första stycket 1–3 liksom uppgift om

1. de fordringar som omfattas av anspråket på lönegaranti med angivande av fordringens belopp och vilken tid som den avser samt vilken dag som den förfaller till betalning,

2. skälen för avvikelser om anspråket avviker från bedömningen i ett underlag enligt 4 kap. 2 §,

3. mottagna eller kommande betalningar genom förskottsbetalning eller utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären eller motsvarande i ett sådant förfarande som avses i 2 kap. 1 § andra stycket som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, och

4. en fordran som avses i 10 kap. 2 § första stycket har överlåtits och till vem detta har skett.

Arbetstagaren får i sin ansökan också lämna övriga uppgifter som arbetstagaren bedömer har betydelse för Skatteverkets prövning.

Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, gäller motsvarande upplysningsskyldighet som föreskrivs i 4 kap. 3 § för arbetstagaren i förhållande till Skatteverket.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla.

Paragrafen anger vilka uppgifter en ansökan om lönegaranti ska innehålla. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 6.7.

Enligt *första stycket* ska ansökningen innehålla de uppgifter som föreskrivs i 4 kap. 2 § första stycket 1–3, dvs. relevanta uppgifter om arbetstagaren och arbetsgivaren. Ansökningen ska även enligt *punkten 1* innehålla uppgift om de fordringar som anspråket på lönegaranti omfattar. Av informationen ska framgå vad varje fordran avser (exempelvis uppsägningslön, semesterlön, traktamente), vilket belopp den uppgår till, vilken tid den avser och när den förfaller till betalning. Varje fordran ska redovisas för sig.

Om arbetstagarens fordringar som omfattas av beloppsbegränsningen för lönegarantin i 3 kap. 6 § överstiger maximibeloppet, får arbetstagaren i sin ansökan eller, i förekommande fall, i sina ansökningar ange de fordringar som arbetstagaren vill ha ersatta genom lönegarantin upp till detta belopp. Detsamma gäller för fordringar som omfattas av tidsbegränsningen enligt samma paragraf.

Om arbetstagarens anspråk helt eller till någon del avviker från konkursförvaltarens eller rekonstruktörens bedömning av arbetstagarens rätt till lönegaranti i ett underlag enligt 4 kap. 2 §, ska arbetstagaren enligt *punkten 2* ange skälen för avvikelserna.

Om arbetstagaren redan vid ansökningstidpunkten har mottagit eller då har kännedom om en kommande betalning genom förskottsbetalning i konkursen, genom utdelning i konkursen eller från rekonstruktionsgäldenären som avser fordringar som omfattas av lönegarantin, ska arbetstagaren enligt *punkten 3* lämna uppgift om det i sin ansökan. Detsamma gäller vid sådana förfaranden som avses i 2 kap. 1 § andra stycket.

Om arbetstagaren har överlåtit en fordran som avses i 10 kap. 2 § första stycket, ska arbetstagaren enligt *punkten 4* lämna uppgift om det och till vem överlåtelsen har skett i sin ansökan.

Arbetstagaren får enligt *andra stycket* i sin ansökan också lämna andra uppgifter som arbetstagaren bedömer vara relevanta för Skatteverkets prövning utöver de som räknas upp i paragrafen. Det kan t.ex. vara uppgifter för att klarlägga eller komplettera förvaltarens eller rekonstruktörens uppgifter i ett underlag om osäkerheter kring en viss fordran.

Bestämmelsen i 4 kap. 2 § om skyldighet för förvaltare eller rekonstruktörer att upprätta ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti omfattar endast insolvensförfaranden i Sverige. En arbetstagare som vill ansöka om svensk lönegaranti på grund av ett insolvensförfarande i ett annat land får därför alltid göra en ansökan utan ett sådant underlag.

Om arbetstagaren har inkomster från en annan anställning eller inkomster från egen rörelse under uppsägningstiden, är arbetstagaren enligt *tredje stycket* skyldig att lämna upplysningar till Skatteverket om sina anställnings- och inkomstförhållanden under denna tid. Det handlar alltså om information om arbetsgivare, omfattning av anställning med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning, vilken inkomst som arbetstagaren får

från anställningen eller den egna rörelsen och liknande förhållanden som kan ha betydelse för Skatteverkets prövning. Att andra inkomster under uppsägningstiden kan påverka rätten till lönegaranti framgår av 3 kap. 1 och 2 §§. Samma upplysningsskyldighet gäller om arbetstagaren får aktivitetsstöd vid deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program.

I *fjärde stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vad en ansökan ska innehålla. Föreskriftsrätten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

2 § En ansökan enligt 1 § ska vara egenhändigt undertecknad av arbetstagaren eller underskriven med elektronisk underskrift av arbetstagaren. Arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt. Uppgifterna i ansökningen ska lämnas på heder och samvete.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identifieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt.

Paragrafen innehåller bestämmelser om hur en ansökan om lönegaranti ska göras. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.8.

Av *första stycket* framgår att det finns två olika sätt att praktiskt göra en ansökan. Den kan göras antingen i en fysisk handling, som då ska vara egenhändigt undertecknad av arbetstagaren, eller i en elektronisk handling som arbetstagaren har undertecknat med elektronisk underskrift. Arbetstagaren ska identifiera sig med fysisk identifikationshandling, genom elektronisk identifiering eller på annat tillförlitligt sätt när ansökningen görs. Att arbetstagaren ska identifiera sig innebär att identiteten på arbetstagaren ska säkerställas. Genom arbetstagarens undertecknande intygas att uppgifterna lämnas på heder och samvete. Att uppgifterna ska lämnas på heder och samvete innebär att osann eller vårdslös försäkran enligt 15 kap. 10 § brottsbalken kan aktualiseras.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter om den elektroniska underskriften, den fysiska och elektroniska identi-

fieringen samt vad som kan utgöra annat tillförlitligt sätt. Det kan t.ex. röra sig om särskilda krav på den elektroniska underskriften eller den elektroniska identifieringen eller vilka fysiska identifikationshandlingar som ska godtas. Föreskriftsrätten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

Bortfallande av rätt till lönegaranti

3 § Om en ansökan enligt 1 § inte har inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om rekonstruktion, bortfaller rätten till statlig lönegaranti.

Paragrafen anger inom vilken tid en ansökan om lönegaranti ska göras och vad som händer om en ansökan inte görs i rätt tid. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 6.9.

En ansökan om lönegaranti måste ha inkommit till Skatteverket inom åtta månader från konkursbeslutet eller under den tid som företagsrekonstruktionen pågår, dock senast åtta månader från beslutet om rekonstruktion. Om den inte görs i rätt tid, förlorar arbetstagaren rätten till lönegaranti. Bestämmelsen reglerar däremot inte frågan om preskription av arbetstagarens fordran i förhållande till arbetsgivaren; preskriptionen följer här vanliga principer. Det innebär att arbetstagaren kan ha förlorat sin rätt till lönegaranti men ändå ha kvar sin fordran på lön och göra gällande denna mot arbetsgivaren i konkursen eller rekonstruktionen.

Av 2 kap. 1 § andra stycket följer att bestämmelsen vid ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land där betalning ska ske genom den svenska lönegarantin tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige. Om arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land, utgår tidpunkten från det konkursbeslutet.

6 kap. Handläggningen hos Skatteverket

Skatteverkets beslut om lönegaranti

1 § Skatteverket ska besluta i vilken omfattning statlig lönegaranti ska beviljas. I ett beslut om lönegaranti ska anges vilka fordringar som omfattas av lönegarantin, med uppgift om fordringens belopp och vilken tid som den avser.

Skatteverket ska sända beslutet till arbetstagaren och en kopia av beslutet till

1. konkursförvaltaren och konkursgäldenären samt rekonstruktören och rekonstruktionsgäldenären i den konkurs respektive företagsrekonstruktion som fordringen är hänförlig till, och

2. Kronofogdemyndigheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om beslutet, vad det ska innehålla och vem det ska sändas till.

I paragrafen finns bestämmelser om Skatteverkets beslut om lönegaranti. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

Av *första stycket* framgår att Skatteverket ska besluta i vilken omfattning lönegaranti ska beviljas. Det kan röra sig om bifall, delvis bifall, avslag på ansökningen eller ändring av beslut. Av bestämmelsen framgår vad beslutet ska innehålla. I 31–33 §§ förvaltningslagen finns ytterligare bestämmelser som har betydelse för utformningen av beslutet, bl.a. att ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering om det inte är uppenbart obehövt. Att arbetstagaren, om det inte är uppenbart obehövt, ska underrättas om allt material av betydelse för beslutet och inom viss tid ges tillfälle att yttra sig över materialet innan Skatteverket fattar beslut framgår av 25 § i den lagen.

Ett beslut om att lönegaranti beviljas gäller omedelbart, men förfallodagen måste väntas in innan beloppet får betalas ut (6 kap. 4 § i denna lag).

I *andra stycket* anges till vilka Skatteverket ska sända beslutet och kopia av beslutet till.

I *trede stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om beslutet, vad det ska innehålla och vem det ska sändas

till. Föreskriftsrätten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

Arbetstagarens upplysningsskyldighet efter ansöknings

2 § En arbetstagare som har ansökt om eller beviljats statlig lönegaranti ska genast till Skatteverket anmäla om de uppgifter som lämnats till myndigheten visar sig vara felaktiga eller om det inträffat sådana ändrade förhållanden som kan påverka rätten till eller storleken på lönegarantin.

Paragrafen innehåller en upplysningsskyldighet för arbetstagaren efter det att ansöknings om lönegaranti har gjorts. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Om de förhållanden som låg till grund för arbetstagarens ansökan om lönegaranti eller uppgifter som lämnats till Skatteverket på annat sätt visar sig felaktiga eller ändras på ett sådant sätt att rätten till eller storleken på lönegarantin kan påverkas, ska arbetstagaren genast anmäla detta till myndigheten. Anmälningsskyldigheten gäller såväl innan Skatteverket har fattat beslut som efter det att beslutet har fattats. Exempel på ändrade förhållanden är att arbetstagaren får inkomster från en ny anställning under uppsägningstiden eller får en fordran som omfattas av ansöknings eller beslutet om lönegaranti helt eller delvis betalad genom förskottsbetalning i konkursen, genom utdelning i konkursen eller av rekonstruktionsgäldenären innan lönegarantibelopp för fordringen har betalats ut.

Ändring av beslut till nackdel för arbetstagaren

3 § Om det framkommer att det inte föreligger rätt till statlig lönegaranti i den omfattning som har beslutats, ska Skatteverket ändra beslutet. Detta gäller dock inte i fråga om lönegarantibelopp som redan har betalats ut till arbetstagaren.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om mindre belopp.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ändring av beslut till nackdel för arbetstagaren. Den motsvarar delvis 18 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt *första stycket* ska Skatteverket i vissa fall ändra det beslut om lönegaranti som har meddelats. Beslutet ska ändras om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. På grund av arbetstagarens upplysningsskyldighet enligt 6 kap. 2 § får Skatteverket kännedom om ändrade förhållanden som påverkar rätten till lönegaranti. Det kan även komma till Skatteverkets kännedom när en försäkran enligt 6 kap. 6 § görs, vid en kontroll enligt 8 kap. 1 § eller på annat sätt, t.ex. genom information från en konkursförvaltare eller rekonstruktör enligt 4 kap. 4 § andra stycket. Ändringsprövningen ska omfatta endast den del av det tidigare beslutade lönegarantibeloppet som ännu inte har betalats ut.

Att arbetstagaren, om det inte är uppenbart obehövligt, ska underlättas om allt material av betydelse för beslutet och inom viss tid ges tillfälle att yttra sig över materialet innan Skatteverket fattar beslut framgår av 25 § förvaltningslagen.

Vad beslutet ska innehålla och vilka Skatteverket ska sända beslutet och en kopia av beslutet till framgår av 6 kap. 1 §.

Att Skatteverket även kan ändra ett beslut till fördel för arbetstagaren följer av förvaltningslagens bestämmelser. Även ett sådant beslut ska utformas på det sätt som anges i 6 kap. 1 §.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om att Skatteverket får avstå från att ändra ett beslut om det är fråga om mindre belopp. Föreskriftsrätten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

Utbetalning av lönegarantibelopp

4 § Skatteverket får inte betala ut lönegarantibelopp innan arbetstagarens fordran har förfallit till betalning.

Paragrafen innehåller ett villkor om att arbetstagarens fordran ska ha förfallit till betalning innan lönegarantibelopp får betalas ut. Den motsvarar i sak 23 § första stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.1.

Ett beslut om att lönegaranti beviljas gäller omedelbart, men förfallodagen måste väntas in innan beloppet får betalas ut.

5 § Innan en utbetalning av ett lönegarantibelopp görs till arbetstagaren ska Skatteverket verkställa avdrag med belopp som ska innehållas på grund av beslut om löneutmätning.

I paragrafen regleras avdrag från utbetalning av lönegarantibelopp vid pågående löneutmätning. Den motsvarar delvis 24 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.2.

Skatteverket ska från ett lönegarantibelopp göra avdrag enligt ett pågående beslut om löneutmätning enligt utsökningsbalken innan lönegarantibeloppet betalas ut till arbetstagaren.

6 § Innan ett lönegarantibelopp för fordran på uppsägningslön får betalas ut ska arbetstagaren lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden under uppsägningstiden till Skatteverket.

Paragrafen innehåller en upplysningsskyldighet för arbetstagaren. Den motsvarar delvis 25 § första stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.3.

Enligt bestämmelsen ska arbetstagaren lämna en försäkran på heder och samvete om sina anställnings- och inkomstförhållanden innan fordran på uppsägningslön får betalas ut. Med anställnings- och inkomstförhållanden avses framför allt information om arbetsgivare, omfattning av anställning med angivande av vilka tider arbetet utförs eller ska utföras, typ av anställning och vilken inkomst som arbetstagaren får från anställningen. Med inkomstförhållanden avses även inkomster från egen rörelse. Upplysningsskyldigheten avser förhållanden som kan medföra avräkning från lönegarantibelopp för uppsägningslön (jfr 3 kap. 1 och 2 §§). Av 6 kap. 3 § framgår att Skatteverket ska ändra ett lönegarantibeslut i fråga om lönegarantibelopp som inte redan har betalats ut till arbetstagaren, om det framkommer att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats. Om uppgifterna som arbetstagaren lämnar påverkar rätten till lönegaranti på så sätt att rätten är mindre än vad som framgår av ett beslut, ska Skatteverket alltså ändra beslutet.

I bestämmelsen ligger också att Skatteverket inte får betala ut ett belopp för uppsägningslön utan att arbetstagaren har lämnat en sådan försäkran. Att försäkran ska lämnas på heder och samvete innebär att osann eller vårdslös försäkran enligt 15 kap. 10 § brottsbalken kan aktualiseras.

7 § Lönegarantibelopp enligt 3 kap. 5 § betalas ut till den myndighet som avses i 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken i stället för till arbetstagaren.

Paragrafen reglerar utbetalning av lönegarantibelopp för medel som en arbetsgivare har innehållit vid löneutmätning. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

En arbetstagare har enligt 3 kap. 5 § i denna lag vid konkurs rätt till lönegaranti för belopp som arbetsgivaren har innehållit vid löneutmätning, men inte betalat till Kronofogdemyndigheten eller annan myndighet enligt 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken. Lönegarantibeloppet avser i dessa fall ersättning för ett utmätt belopp. Av bestämmelsen framgår att lönegarantibeloppet ska betalas ut till den myndighet som arbetsgivaren enligt 7 kap. 20 § andra stycket utsökningsbalken skulle ha betalat ut det innehållna beloppet till, i stället för till arbetstagaren. Den mottagande myndigheten får där efter fördela medlen efter vanliga regler.

Upplysningsskyldighet i gränsöverskridande situationer

8 § Om en arbetsgivare som har försatts i konkurs i Sverige har arbetstagare i ett annat EU- eller EES-land, ska Skatteverket lämna relevant information om fordringarna vid förfrågan från den behöriga garantiinstitutionen i det landet.

En konkursförvaltare ska, i en sådan situation som avses i första stycket, på begäran lämna uppgifter till Skatteverket om en arbetstagares fordringar.

I paragrafen finns regler om upplysningsskyldighet i gränsöverskridande situationer. Den motsvarar delvis 21 a § andra stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.8.

Paragrafen behandlar situationen att arbetsgivaren har försatts i konkurs i Sverige och att det från behörig garantiinstitution i ett annat EU- eller EES-land har gjorts en förfrågan om information. Enligt *första stycket* ska Skatteverket i en sådan situation lämna relevant information om fordringarna. Det kan vara information som rör arbetstagarens utestående fordringar och konkursen.

Konkursförvaltare är enligt *andra stycket* skyldiga att på begäran lämna uppgifter om en arbetstagares fordringar till Skatteverket i de fall där ärendet om lönegaranti inte handläggs i Sverige. Bestämmelsen möjliggör att Skatteverket kan få del av information som

behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sin upplysnings-skyldighet enligt första stycket.

7 kap. Återbetalningsskyldighet och återkrav

Återbetalningsskyldighet

1 § Arbetstagaren är återbetalningsskyldig för ett utbetalat lönegarantibelopp om

1. arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat att utbetalningen skett utan grund eller med ett för högt belopp, eller

2. beloppet i annat fall har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp och arbetstagaren har insett eller skäligen borde ha insett detta.

Återbetalningsskyldighet föreligger också om ett lönegarantibelopp har betalats ut och konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion därefter upphävts genom ett beslut som har fått laga kraft.

Paragrafen reglerar i vilka situationer arbetstagaren är återbetalningsskyldig för lönegarantin. Den motsvarar delvis 34 och 35 §§ i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Enligt *första stycket 1* krävs att arbetstagaren genom att lämna oriktiga uppgifter eller inte lämna de uppgifter och göra de anmälningar som arbetstagaren är skyldig att göra har orsakat den felaktiga utbetalningen. Det kan röra sig om uppgifter som ska lämnas enligt 4 kap. 3 §, 5 kap. 1 §, 6 kap. 2 § eller 6 kap. 6 §.

I *första stycket 2* finns, vid sidan av den första punkten, en ytterligare grund för återbetalningsskyldighet. Arbetstagaren är även återbetalningsskyldig om beloppet i annat fall har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp men i så fall krävs också att arbetstagaren har insett eller skäligen borde ha insett detta. Ett tydligt exempel på när arbetstagaren skäligen borde ha insett är om det utbetalade beloppet vida överstiger det belopp som arbetstagaren har ansökt om.

I *andra stycket* finns en generell föreskrift om återbetalningsskyldighet som – till skillnad från första stycket – inte har att göra med arbetstagarens handlande eller vad denne har insett eller skäligen borde ha insett. Om konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion har upphävts genom beslut som har fått laga kraft, ska arbetstagaren betala tillbaka beloppet.

Ett beslut om konkurs är verkställbart omedelbart (16 kap. 4 § första stycket konkurslagen). Beslutet får överklagas inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades (52 kap. 1 § andra stycket rättegångsbalken). Samma principer gäller i fråga om beslut om rekonstruktion.

Bestämmelsen i andra stycket ska tillämpas som om arbetsgivaren hade försatts i konkurs i Sverige i situationer där arbetsgivaren i ett annat EU- eller EES-land är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3 (2 kap. 1 § andra stycket). Någon särskild reglering för de fall där arbetsgivaren har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land har inte ansetts behövas.

Återkrav

2 § Skatteverket ska besluta att återkräva det belopp som arbetstagaren ska återbetala enligt 1 §. I beslutet ska anges vilket belopp som ska återbetalas och när detta senast ska göras.

Skatteverket ska sända beslutet om återkrav till arbetstagaren och en kopia av beslutet till de mottagare som anges i 6 kap. 1 § andra stycket 1 och 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till.

Paragrafen behandlar återkrav. Den motsvarar delvis 34 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.1.

Skatteverket ska enligt *första stycket* besluta om återkrav om arbetstagaren är återbetalningsskyldig. Det är Skatteverket som har att visa att förutsättningarna för återkrav är uppfyllda. Om förutsättningarna är uppfyllda, har Skatteverket enligt denna huvudregel en skyldighet att besluta om återkrav. Ett beslut om återkrav ska ange det belopp som ska betalas tillbaka och innehålla uppgift om när det senast ska betalas. I 31–33 §§ förvaltningslagen finns ytterligare bestämmelser som har betydelse för utformningen av beslutet.

I *andra stycket* anges vilka Skatteverket ska sända beslutet om återkrav och kopia av beslutet till. Det är samma mottagare som mottog det ursprungliga beslutet om lönegaranti.

I *tredje stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. Föreskriftsrätten kan regeringen

grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

I 7 kap 4 § finns en möjlighet för Skatteverket att, trots denna paragraf, avstå från ett återkrav om det finns särskilda skäl.

3 § Skatteverket får träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalningen, om en omedelbar återbetalning enligt 1 § skulle vara oskälig med hänsyn till förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren eller om det kan antas vara till fördel för det allmänna.

Paragrafen innehåller en möjlighet för Skatteverket att träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalning. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Enligt bestämmelsen får Skatteverket träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med återbetalningen om det annars framstår som oskäligt med hänsyn till förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren eller om det kan antas vara till fördel för det allmänna. Förhållanden som är hänförliga till arbetstagaren kan vara av ekonomiskt eller personligt slag. Det kan även vara att beslutet om återkrav har överklagats och att det därför är osäkert hur stort belopp som ska betalas i slutändan. Är det i en sådan situation troligt att återkravet kommer att kvarstå, finns det dock sällan skäl att träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja ett anstånd.

Skatteverket får även träffa avtal om en avbetalningsplan eller bevilja anstånd med betalningen om det kan antas vara till fördel för det allmänna. Ett anstånd kan antas vara till fördel för det allmänna om det kan förmodas ge ett bättre utfall för det allmänna än om verkställighetsåtgärder vidtas omedelbart.

4 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket avstå från återkrav helt eller delvis.

Paragrafen innehåller en möjlighet för Skatteverket att avstå från att besluta om återkrav. Den motsvarar i sak 36 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.3.

I bestämmelsen finns ett undantag till huvudregeln i 7 kap. 2 § om att Skatteverket ska besluta om återkrav om en mottagare är återbetalningsskyldig. Skatteverket får avstå från att besluta om återkrav om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan t.ex. vara att det rör sig om bara ett mindre belopp, att det i det enskilda fallet fram-

står som utsiktslöst att ett beslut om återkrav ska kunna genomdrivas eller att det på grund av arbetstagarens personliga förhållanden skulle framstå som obilligt att kräva tillbaka beloppet. Det kan också i undantagsfall vara en situation där arbetstagaren har förlitat sig på ett underlag enligt 4 kap. 2 § och det senare visar sig att beloppet skulle ha beräknats på annat sätt.

Ränta

5 § Den som är återbetalningsskyldig ska betala ränta på det utestående beloppet om Skatteverket har träffat avtal om en avbetalningsplan eller har beviljat anstånd med betalningen.

Räntan ska beräknas från den dag då avtalet om avbetalningsplanen träffades eller anståndet beviljades. Ränta ska inte betalas för tid innan återkravet har förfallit till betalning.

Räntan ska tas ut efter en räntesats som vid varje tidpunkt överstiger statens utlåningsränta med 2 procentenheter.

Paragrafen innehåller bestämmelser om ränta, närmast motsvarande s.k. avkastningsränta, vid avtal om avbetalningsplan och anstånd med betalningen. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Bestämmelsen är utformad med 108 kap. 15 och 16 §§ socialförsäkringsbalken som förebild.

Enligt *första stycket* ska den återbetalningsskyldige betala ränta på beloppet om ett avtal om avbetalningsplan har träffats eller om ett anstånd har beviljats.

I *andra stycket* finns den tidsmässiga utgångspunkten för räntebereäkningen.

I *tredje stycket* anges vilken räntesats som ska tillämpas. Ränta ska tas ut enligt statens utlåningsränta som årligen fastställs av Riksgäldskontoret. Till denna utlåningsränta görs ett tillägg med två procentenheter. Ränta tas i fall som avses i denna bestämmelse ut med något lägre räntesats än vid dröjsmål med betalningen (7 kap. 6 §).

I 7 kap. 7 § finns en möjlighet för Skatteverket att avstå krav på ränta om det finns särskilda skäl.

6 § Om ett belopp som har återkrävts enligt 2 § inte betalas i rätt tid, ska dröjsmålsränta enligt räntelagen (1975:635) tas ut på beloppet. Detsamma gäller när den återbetalningsskyldige har träffat avtal om en avbetalningsplan

eller har beviljats anstånd med betalningen och betalning inte sker inom den tid som följer av avtalet eller beslutet om anstånd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om dröjsmålsränta. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Dröjsmål med betalningen kan förekomma både för ett återkrav avseende hela det återkrävda beloppet, för en betalning efter beviljat anstånd och för en delbetalning enligt en avbetalningsplan. Hänvisningen till räntelagen betyder att den lagens bestämmelser om bl.a. tidpunkt för uttag av dröjsmålsränta (3 §) och om räntesats (6 §) ska tillämpas. Däremot tillämpas inte 8 § om jämkning eftersom det i 7 kap. 7 § denna lag finns en möjlighet för Skatteverket att avstå krav på dröjsmålsränta om det finns särskilda skäl.

7 § Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket helt eller delvis avstå krav på ränta enligt 5 eller 6 §.

Paragrafen innehåller en möjlighet för Skatteverket att avstå krav på ränta. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.2 och 8.4.

Skatteverket får avstå från räntan om det finns särskilda skäl. Särskilda skäl kan t.ex. vara att den felaktiga utbetalningen berodde på Skatteverket eller att det på grund av arbetstagarens personliga förhållanden skulle framstå som obilligt att ta ut ränta.

Indrivning

8 § Skatteverkets beslut om återkrav enligt 2 § får verkställas enligt utsökningsbalken trots att beslutet inte har fått laga kraft.

I paragrafen finns bestämmelser om verkställighet enligt utsökningsbalken. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 8.5.

Enligt bestämmelsen får ett beslut om återkrav verkställas trots att beslutet inte har fått laga kraft.

Av 3 kap. 1 § 6 a utsökningsbalken följer att beslutet är en verkställbar exekutionstitel. Enligt 3 kap. 23 § andra stycket andra meningen utsökningsbalken får en sådan exekutionstitel som det är fråga om när det gäller återkrav verkställas innan den har vunnit laga kraft, om det är särskilt föreskrivet. Bestämmelsen i denna paragraf är en

sådan särskild föreskrift. Indrivning och verkställighet enligt utsökningsbalken får alltså ske av en återkravsfordring oberoende av om beslutet fått laga kraft. Ett överklagande påverkar därmed inte skyldigheten att betala enligt beslutet.

Att Skatteverkets beslut om återkrav får verkställas omedelbart innebär att delgivning av beslutet inte behövs.

8 kap. Skatteverkets utredning och kontroll

Skatteverkets utrednings- och kontrollåtgärder

1 § Skatteverket ska skyndsamt göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom den statliga lönegarantin. Detsamma gäller i fråga om utredningar och kontroller för att bedöma om ett lönegarantibelopp har betalats ut utan grund eller med ett för högt belopp. Uppgifter ska i dessa syften efter föreläggande av Skatteverket skyndsamt lämnas av

1. konkursförvaltaren och konkursgäldenären samt rekonstruktören och rekonstruktionsgäldenären i den konkurs respektive företagsrekonstruktion som fordringen är hänförlig till, och

2. en arbetslöshetskassa.

Om det är nödvändigt för Skatteverkets prövning, ska uppgifter efter föreläggande av Skatteverket lämnas också av arbetstagarens övriga arbetsgivare och av ett kreditinstitut. Med kreditinstitut avses kreditinstitut enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse samt utländska kreditinstitut enligt samma lag om institutet har filial i Sverige.

Ett föreläggande enligt första eller andra stycket får förenas med vite. Ett föreläggande får dock inte förenas med vite om det finns anledning att anta att den som ska föreläggas har begått en gärning som är straffbelagd, och föreläggandet avser utredning av en fråga som har samband med den misstänkta gärningen. Om den som ska föreläggas är en juridisk person, gäller det även företrädare för den juridiska personen. Ett beslut om föreläggande som har förenats med vite gäller omedelbart.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter i samma syften som avses i första stycket.

I paragrafen finns regler om Skatteverkets utredning och kontroll. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.1.

I *första stycket* anges att Skatteverket ska göra de utredningar och kontroller som är motiverade för att bedöma om en fordran ska betalas genom lönegarantin eller om betalning har skett utan grund eller med ett för högt belopp. Det första ledet avser utredning och

kontroll som har samband med prövningen av rätten till utbetalning av lönegaranti, dvs. prövning av ansökningar och efterföljande utbetalningar samt om ett lönegarantibeslut ska ändras. Det andra ledet avser utredning och kontroll för att utreda om återbetalningsskyldighet föreligger. Det är för båda leden fråga om utredningar och kontroller för att bedöma rätten till lönegaranti i ett visst fall för en viss arbetstagare. Att en utredning och kontroll ska vara motiverad innebär att Skatteverket noga måste överväga vilka uppgifter som myndigheten har behov av innan åtgärden vidtas. Någon typ av utredning och kontroll är i regel alltid motiverad inför ett beslut om att bevilja lönegaranti och inför en utbetalning av belopp på uppsägningslön som vid tidpunkten för beslutet ännu inte har förfallit till betalning. Utredningar och kontroller kan även vara motiverade efter det att utbetalning har skett. Det kan t.ex. vara fråga om kontroll för att utreda om ett lönegarantibeslut behöver ändras i fråga om beslutade lönegarantibelopp som ännu inte har förfallit till betalning, vilket exempelvis kan aktualiseras om en kontroll inför en kommande utbetalning väcker frågor om rätten till lönegaranti. Det kan även vara fråga om kontroll för att utreda om återbetalningsskyldighet föreligger. Syftet med utredningen och kontrollen är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar samt att säkerställa att arbetstagaren beviljas lönegaranti i den omfattning som arbetstagaren inom ramen för ansökningen har rätt till. Det är upp till Skatteverket att avgöra vilka utredningar och kontroller som i det enskilda fallet är motiverade.

Skatteverket får enligt paragrafen i sin utredning och kontroll förelägga vissa andra att inkomma med uppgifter. I första stycket *punkten 1* finns en uppgiftsskyldighet för förvaltaren, konkursgäldenären, rekonstruktören och rekonstruktionsgäldenären. Uppgiftsskyldigheten gäller även sedan konkurs- eller rekonstruktionsförfarandet har avslutats. De efterfrågade uppgifterna kan t.ex. handla om konkursförvaltarens eller rekonstruktörens underlag enligt 4 kap. 2 § eller varför ett sådant underlag saknas. I första stycket *punkten 2* finns en motsvarande skyldighet för en arbetslöshetskassa. Det kan t.ex. gälla frågor om arbetslöshetsersättning har betalats ut till arbetstagaren. Vilka indikationer som kan aktualisera en förfrågan från Skatteverket är beroende av om Skatteverket bedömer att de har betydelse för prövningen av ett ärende om lönegaranti, annars är kontrollen inte motiverad.

I *andra stycket* finns en uppgiftsskyldighet för kreditinstitut och arbetstagarens övriga arbetsgivare. Utöver att åtgärden ska vara motiverad, får uppgifter begäras ut bara om det anses nödvändigt. Uppgifter som i och för sig kan vara av betydelse för utredningen kan inte begäras ut med stöd av bestämmelsen, om utredningen kan genomföras på annat sätt utan tillgång till uppgifterna. Begreppet kreditinstitut definieras i 1 kap. 5 § lagen om bank- och finansieringsrörelse som bank- och kreditmarknadsföretag. Med filial avses enligt samma lag ett avdelningskontor med självständig förvaltning.

En uppgiftsskyldighet för arbetstagarens övriga arbetsgivare kan aktualiseras om en arbetstagare har eller har haft fler än en arbetsgivare. Uppgifterna kan t.ex. avse omfattningen av anställningen och vilken inkomst arbetstagaren har fått eller kommer att få från den.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse som ger Skatteverket en möjlighet att, i vissa fall, förena ett föreläggande med vite. Bestämmelser om vite finns i lagen om viten. Enligt 6 § är det förvaltningsrätt som efter ansökan prövar frågor om utdömande av viten.

I *fjärde stycket* finns en upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om uppgiftsskyldighet för myndigheter om det behövs för Skatteverkets utredning och kontroll. Föreskrifträtten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

2 § Om en arbetstagare ansöker om statlig lönegaranti för en fordran som arbetstagaren har mot en arbetsgivare som i ett annat EU- eller EES-land än Sverige är föremål för ett sådant insolvensförfarande som avses i 2 kap. 1 § första stycket 3, ska Skatteverket begära information om arbetstagarens utestående fordringar hos den behöriga garantiinstitutionen i det landet.

Paragrafen behandlar inhämtande av information från garantiinstitution i annat land. Den motsvarar delvis 21 a § första stycket i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.4.

Bestämmelsen gäller informationsinhämtning när betalning enligt lönegarantin ska lämnas i Sverige då arbetsgivaren är föremål för ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land. Skatteverket ska hos den behöriga garantiinstitutionen i det landet inhämta information rörande arbetstagares utestående fordringar hos arbetsgivaren. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter som rör insolvens-

förfarandet, uppgifter om vilka fordringar en viss arbetstagare har mot en arbetsgivare i det andra landet samt uppgifter om huruvida arbetstagaren redan har ansökt om och blivit beviljad lönegaranti.

Särskild underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktör

3 § Om det finns anledning att anta att den statliga lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt, ska konkursförvaltaren eller rekonstruktören skyndsamt underrätta Skatteverket. Underrättelsen ska innehålla namn och organisationsnummer på konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären och de uppgifter som förvaltaren eller rekonstruktören bedömer kan ha betydelse för Skatteverkets prövning av ärenden om lönegaranti.

Paragrafen innehåller en särskild underrättelseskyldighet för konkursförvaltare och rekonstruktörer avseende konkurs- eller rekonstruktionsgäldenären. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övergångena finns i avsnitt 12.3.2.

Förvaltaren eller rekonstruktören ska skyndsamt underrätta Skatteverket om det upptäcks förhållanden hos gäldenären som ger anledning att anta att lönegarantin har utnyttjats eller kan komma att utnyttjas otillbörligt. Exempel på sådana förhållanden kan vara att antalet arbetstagare som uppger att de har löneanspråk är högre än vad som verkar ha motsvarat faktiska anställningar, att det har skett svårförklarliga nyanställningar kort tid före konkursen eller företagsrekonstruktionen, dvs. utan att anställningarna synes motiverade av verksamhetens behov, eller att anmärkningsvärda lönehöjningar har förekommit utan att det verkar finnas sakliga skäl för det.

Paragrafen avser förhållanden hos konkurs- respektive rekonstruktionsgäldenären. Några uppgifter om enskilda arbetstagare ska alltså inte lämnas enligt denna bestämmelse.

Det finns inget formkrav om på vilket sätt underrättelsen ska lämnas. Den kan således lämnas såväl muntligen som skriftligen.

Hinder mot utbetalning under pågående utredning och kontroll

4 § Under den tid som Skatteverket utför en utrednings- eller kontrollåtgärd enligt 1 § får någon utbetalning av beslutade belopp som omfattas av åtgärden inte ske. Skatteverket ska genast underrätta arbetstagaren om en sådan åtgärd innebär hinder mot utbetalning.

Paragrafen innehåller ett förbud mot utbetalning under den tid en utredning eller kontroll pågår. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 7.7.4.

Om en utrednings- eller kontrollåtgärd avseende ett visst beslutat belopp pågår vid tidpunkten för utbetalningen av detta belopp, får Skatteverket trots beslutet inte fullgöra betalningen av beloppet. Utbetalningar av övriga belopp som omfattas av beslutet påverkas inte. Av 6 kap. 3 § följer att om åtgärden visar att det inte föreligger rätt till lönegaranti i den omfattning som har beslutats, ska Skatteverket ändra beslutet i fråga om belopp som ännu inte har betalats ut. Utbetalning ska då ske enligt det nya beslutet. Om åtgärden inte föranleder någon ändring av det gällande beslutet, får utbetalning enligt beslutet göras när detta har konstaterats.

Skatteverket ska genast underrätta arbetstagaren om en utrednings- eller kontrollåtgärd medför att ett belopp som omfattas av åtgärden stoppas från utbetalning. Underrättelseskyldigheten är inte knuten till själva utbetalningstidpunkten utan kan inträffa tidigare. Underrättelsen ska ske så snart det står klart för Skatteverket att en utbetalning inte kommer att kunna genomföras som planerat.

9 kap. Överklagande

1 § Skatteverkets beslut enligt denna lag överklagas till den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Ett överklagande av Skatteverkets beslut enligt denna lag vid ett insolvensförfarande enligt 2 kap. 1 § första stycket 3 görs till den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i tvistemål i allmänhet.

Ett beslut som avser ett föreläggande utan vite enligt 8 kap. 1 § första och andra styckena får inte överklagas.

I paragrafen anges vilken domstol som är behörig domstol vid ett överklagande av Skatteverkets beslut och vilka beslut som inte får överklagas. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 9.1.

Av *första stycket* framgår att behörig domstol är den tingsrätt som handlägger eller har handlagt konkursärendet eller ärendet om företagsrekonstruktion. Är det fråga om ett beslut i en gränsöverskridande situation där insolvensärendet inte handläggs i Sverige, är i stället behörig domstol den tingsrätt där arbetstagaren ska svara i

tvistemål i allmänhet. Det är i regel tingsrätten i den ort där arbetstagaren har sin hemvist (10 kap. 1 § rättegångsbalken).

Enligt *andra stycket* får ett beslut som avser ett föreläggande utan vite inte överklagas.

2 § Vid handläggningen i domstol tillämpas lagen (1996:242) om domstolsärenden, om inte annat anges i denna lag.

I paragrafen anges vilka handläggningsregler som ska tillämpas av domstolen vid ett överklagande. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.

Av bestämmelsen framgår att lagen om domstolsärenden (ärendelagen) som huvudregel ska tillämpas vid handläggningen i domstol av överklagade beslut enligt denna lag. Tingsrätten är därmed normalt domför med en lagfaren domare (3 §). Skatteverket blir motpart till den enskilde sedan handlingarna i ärendet överlämnats till domstolen (11 §). Förfarandet hos tingsrätten är skriftligt men sammanträde får och i vissa fall ska hållas (13 och 14 §§). Tingsrätten får besluta om inhibition (26 §). Ärendet avgörs genom ett beslut (27 §).

3 § I fråga om rättegångskostnader ska 18 kap. rättegångsbalken tillämpas.

Trots första stycket ska rätten, om arbetstagaren förlorat ärendet, besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader om det inte föreligger särskilda skäl.

Paragrafen reglerar vad som ska gälla i fråga om rättegångskostnader. Den motsvarar delvis 33 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 9.3.

I *första stycket* anges att 18 kap. rättegångsbalken ska tillämpas.

Av *andra stycket* framgår att rätten, om arbetstagaren förlorat ärendet, ska besluta att vardera parten ska svara för sina rättegångskostnader om det inte föreligger särskilda skäl. Den praxis som i detta avseende utvecklats enligt 1992 års lag är avsedd att vara vägledande även i fortsättningen.

4 § Rätten ska sända beslutet om lönegaranti till parterna och en kopia av beslutet till de mottagare som anges i 6 kap. 1 § andra stycket 1 och 2.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till.

I paragrafen anges till vilka som rätten ska sända beslutet om lönegaranti. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 9.4.

I *första stycket* anges vilka rätten ska sända beslutet och en kopia av beslutet till.

I *andra stycket* finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om vilka beslutet ska sändas till. Föreskriftsrätten kan regeringen grunda på sin restkompetens enligt 8 kap. 7 § första stycket 2 regeringsformen.

10 kap. Lönegaranti för andra än arbetstagare

1 § Bestämmelserna i denna lag om arbetstagare gäller även en anhörig till en arbetstagare som med anledning av arbetstagarens anställning har en pensionsfordran hos konkursgäldenären eller rekonstruktionsgäldenären.

I paragrafen regleras en anhörigs rätt till lönegaranti för pensionsfordringar. Den motsvarar i sak 4 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 10.1.

Enligt 1 kap. 1 § ansvarar staten för en arbetstagares fordran enligt denna lag. En pensionsfordran som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen omfattas av en arbetstagares rätt till lönegaranti (3 kap. 1 § denna lag). En sådan pensionsfordran kan tillkomma antingen arbetstagaren eller dennes efterlevande. Denna bestämmelse ger även en anhörig till en arbetstagare rätt till lönegaranti för det fall den anhörige har en pensionsfordran hos gäldenären. För en arbetstagares anhörig som är berättigad till lönegaranti på grund av en pensionsfordran gäller samma föreskrifter i lagen som för en arbetstagare. Det innebär bl.a. att en konkursförvaltare eller rekonstruktör som bedömer att en anhörig har rätt till lönegaranti skyndsamt ska upprätta ett underlag för ansökan om lönegaranti, om den anhörige önskar det. Det innebär även att t.ex. bestämmelserna om ansökan, kontroll, återbetalningsskyldighet och återkrav är tillämpliga.

2 § Om en fordran som omfattas av den statliga lönegarantin har överlåts, har förvärvaren motsvarande rätt till betalning genom lönegarantin endast om

1. fordringen avser mätningssarvode eller därmed jämförlig avgift eller facklig medlemsavgift, eller

2. förvärvet har skett efter det att konkursbeslutet eller beslutet om företagsrekonstruktion meddelades och förvärvaren är en arbetstagarorganisation som överlåtaren är medlem i eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar.

Bestämmelserna i denna lag om arbetstagare gäller även den som har rätt till lönegaranti enligt första stycket. Vid tillämpningen av 3 kap. 6 § första stycket ska dock lönegarantibelopp enligt denna bestämmelse räknas in i det belopp som överlåtaren har rätt till. Om beloppsgränsen i 3 kap. 6 § första stycket överskrids, ska betalning inom det tillgängliga lönegarantiutrymmet fördelas proportionellt mellan mottagarna utifrån fordringarnas storlek.

Vid tillämpningen av 6 kap. 1 § andra stycket ska Skatteverket även sända en kopia av lönegarantibeslutet till den som överlätit fordringen.

I paragrafen anges under vilka förutsättningar en överlåten fordran ger rätt till betalning genom lönegarantin. Första stycket motsvarar i sak 5 § i 1992 års lag. Andra stycket motsvarar delvis 9 § första stycket i 1992 års lag. Tredje stycket saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 10.2.

Av *första stycket* framgår i vilka situationer en förvärvare av en fordran som omfattas av lönegarantin har samma rätt till betalning genom lönegarantin som överlåtaren. Sådan rätt för förvärvaren föreligger enligt *första stycket 1* om fordringen avser mätningsarvode eller avgift som är jämförlig med mätningsarvode samt om fordringen avser facklig medlemsavgift. Överlåtelsen kan ha skett såväl före som efter beslutet om konkurs eller företagsrekonstruktion. Enligt *första stycket 2* har en arbetstagarorganisation som överlåtaren är medlem i eller en fond i vars förvaltning organisationen deltar rätt till betalning genom lönegarantin, förutsatt att förvärvet har skett efter det att konkursbeslutet eller beslutet om rekonstruktion meddelades. Det föreligger ingen begränsning till de slag av fordringar som avses i första punkten.

Av *andra stycket* framgår att en förvärvare som avses i första stycket omfattas av samma bestämmelser i lagen som en arbetstagare, med undantag för bestämmelsen om beloppsbegränsning i 3 kap. 6 § första stycket. Det belopp som förvärvaren har rätt till ska enligt bestämmelsen räknas in i det maximibelopp som anges i 3 kap. 6 § första stycket. Överlåtaren och förvärvaren har därmed inte rätt till betalning med ett maximibelopp var. Om överlåtarens kvarvarande lönegarantiberättigade fordringar tillsammans med en eller flera förvärvares lönegarantiberättigade fordringar överstiger maxi-

mibeloppet, ska maximibeloppet fördelas proportionellt med hänsyn till fordringarnas storlek mellan de berättigade.

Enligt *tredje stycket* ska en kopia av ett lönegarantibeslut som fattats enligt denna paragraf sändas till överlåtaren av den lönegaranti-berättigade fordringen.

11 kap. Statens rätt till betalning

1 § Staten inträder i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären när det gäller utbetalade lönegarantibelopp för fordringar som får göras gällande i konkursen. Staten inträder dock inte i arbetstagarens rätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979).

Vid företagsrekonstruktion inträder staten i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären i samma omfattning som i första stycket.

Utdelning i konkurs för arbetstagarens fordran som ersatts genom den statliga lönegarantin tillfaller staten upp till detta belopp.

I paragrafen regleras statens rätt till betalning för utbetalade lönegarantibelopp. Den motsvarar delvis 28 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

När en arbetstagares fordran i en konkurs helt eller delvis har blivit betalad genom lönegarantin, inträder staten enligt *första stycket* i fråga om utbetalat lönegarantibelopp i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären i den omfattning som arbetstagaren hade kunnat göra gällande fordringen i konkursen. Om Skatteverket t.ex. har avstått från att ändra ett beslut om lönegaranti till arbetstagarens nackdel (6 kap. 3 §) eller avstått från att fatta beslut om återkrav (7 kap. 4 §), saknar staten alltså rätt till betalning för de lönegarantibelopp som kunde ha omfattats av ett ändringsbeslut eller ett beslut om återkrav eftersom arbetstagaren egentligen inte hade någon rätt till ersättning från gäldenären, dvs. arbetsgivaren, för dessa belopp. Rätt till betalning saknas även i de fall där någon återbetalningsskyldighet inte kan åläggas arbetstagaren trots att det saknats rätt till ersättning (7 kap. 1 §). Rätten till betalning omfattar inte heller belopp där rätt till lönegaranti föreligger även om fordran är sådan att den efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § konkurslagen inte skulle få göras gällande i konkursen (jfr 3 kap. 1 och 2 §§). Det samma gäller fall där lönegarantin har ersatt innehållna löneutmätningensbelopp (jfr 3 kap. 5 §).

Statens fordran är inte förenad med den förmånsrätt som gäller för arbetstagare enligt 12 och 13 §§ förmånsrättslagen.

Bestämmelsen reglerar endast för vilka fordringar staten inträder i arbetstagarens rätt mot konkursgäldenären och att förmånsrätt saknas, inte hur en fordran i övrigt hanteras i konkursen.

Vid företagsrekonstruktion har staten enligt *andra stycket* rätt till betalning i samma omfattning som om det i stället hade varit fråga om en konkurs. Bestämmelsen reglerar endast för vilka fordringar staten inträder i arbetstagarens rätt mot rekonstruktionsgäldenären och att förmånsrätt saknas, inte hur en fordran i övrigt hanteras i rekonstruktionen.

Enligt *tredje stycket* ska utdelning i konkurs på en arbetstagares fordran, för vilken betalning har skett genom lönegarantin, tillfalla staten upp till det utbetalade lönegarantibeloppet.

Av 10 kap. 1 och 2 §§ denna lag följer att vad som anges om statens rätt till betalning i denna paragraf även gäller i fråga om lönegarantibelopp som utbetalats enligt de här nämnda bestämmelserna.

2 § Vid företagsrekonstruktion har staten rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för de arbetsgivaravgifter som Skatteverket har betalat enligt 2 kap. 11 § socialavgiftslagen (2000:980) avseende lönegarantibelopp som omfattas av statens rätt mot gäldenären enligt 1 § andra stycket.

Paragrafen reglerar statens rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för arbetsgivaravgifter som staten har betalat på grund av utbetalning av lönegarantibelopp. Den saknar motsvarighet i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 11.2.

Staten har rätt till betalning från rekonstruktionsgäldenären för arbetsgivaravgifter som staten har betalat med anledning av utbetalade lönegarantibelopp. Betalningsrätten gäller endast arbetsgivaravgifter som beräknats på lönegarantibelopp där staten har inträtt i arbetstagarens rätt mot gäldenären enligt 11 kap. 1 § andra stycket.

12 kap. Skatteverkets behandling av personuppgifter

1 § Skatteverket får behandla personuppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten.

Personuppgifter som behandlas enligt första stycket får också behandlas om det behövs för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning.

Paragrafen reglerar de ändamål som Skatteverket får behandla personuppgifter för när det gäller lönegarantiverksamheten. Den motsvarar delvis 37 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

I *första stycket* anges det primära ändamålet för Skatteverkets personuppgiftsbehandling i lönegarantiverksamheten. Enligt bestämmelsen får Skatteverket behandla personuppgifter om det behövs för att utföra sina uppgifter i lönegarantiverksamheten. Personuppgifter får t.ex. behandlas i alla delar av handläggningen, vid planering, uppföljning och utvärdering av verksamheten inklusive planläggning av kontroll.

I *andra stycket* anges det sekundära ändamålet som personuppgifter får behandlas för. Personuppgifter som behandlas i enlighet med den primära ändamålsbestämmelsen i första stycket får även behandlas för att fullgöra uppgiftslämnande som sker i överensstämmelse med lag eller förordning. Bestämmelsen omfattar såväl uppgiftslämnande som sker till myndigheter som till fysiska och juridiska personer. Det avgörande är att uppgiftslämnandet sker med stöd av lag eller förordning.

2 § Rätten att göra invändningar enligt artikel 21.1 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) gäller inte vid sådan behandling av personuppgifter i Skatteverkets lönegarantiverksamhet som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Paragrafen behandlar rätten att göra invändningar mot personuppgiftsbehandlingen. Den motsvarar i sak 38 § i 1992 års lag. Övervägandena finns i avsnitt 16.2.

Av bestämmelsen framgår att enskilda inte får motsätta sig behandling av personuppgifter i den utbetalande myndighetens lönegarantiverksamhet som är tillåten enligt denna lag eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Bestämmelsen utgör ett undantag från den rätt för registrerade att invända mot behandlingen av personuppgifter som följer av artikel 21.1 i EU:s dataskyddsförordning. Undantaget utgör en tillåten begränsning i den nationella rätten enligt artikel 23 i samma förordning.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Genom lagen upphävs lönegarantilagen (1992:497).
3. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande när ansökningen om konkurs eller företagsrekonstruktion i Sverige har gjorts före ikraftträdandet samt när ansökningen eller motsvarande avseende konkurs i ett annat nordiskt land har gjorts före ikraftträdandet. Detsamma gäller om ansökningen eller motsvarande avseende ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens, i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794, i ett annat EU- eller EES-land än Sverige har gjorts före ikraftträdandet.

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när föreskrifter i den upphävda lönegarantilagen, 1992 års lag, gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1, 18.2 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att den nya lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* följer att 1992 års lag upphör att gälla vid samma tidpunkt som den nya lagen träder i kraft.

Av *punkt 3* framgår att hela den upphävda lagen ska fortsätta att gälla när ansökningen om konkurs eller företagsrekonstruktion i Sverige har gjorts före ikraftträdandet samt när ansökningen eller motsvarande avseende konkurs i ett annat nordiskt land har gjorts före ikraftträdandet. Detsamma gäller när ansökningen eller motsvarande avseende ett sådant insolvensförfarande som avses i artikel 2.1 i lönegarantidirektivet, i ett annat EU- eller EES-land än Sverige har gjorts före ikraftträdandet.

20.2 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

7 kap.

23 §

Har arbetsgivaren innehållit medel vid utmätning av lön i allmänt mål för fordran som avses i 2 § lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m., är gäldenären inte längre betalningsskyldig för den del av fordringen som motsvaras av det innehållna beloppet, även om det inte kan tas ut hos arbetsgivaren. Detsamma gäller när medel har innehållits för fordran som avser underhållsbidrag, om fordringen tillkommer Försäkringskassan enligt 19 kap. 29 § socialförsäkringsbalken.

Första stycket gäller inte om gäldenären beviljas statlig lönegaranti enligt 3 kap. 5 § lönegarantilagen (20xx:000) för det innehållna beloppet.

Paragrafen behandlar gäldenärens betalningsskyldighet för vissa fordringar när arbetsgivaren har innehållit medel vid löneutmätning men inte betalat ut medlen till berörd myndighet. Övervägandena finns i avsnitt 5.5.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att betalningsskyldigheten för gäldenären i fall som avses i första stycket består om gäldenären får ersättning från lönegarantin för det belopp som arbetsgivaren har innehållit men inte betalat ut till Kronofogdemyndigheten eller annan berörd myndighet.

20.3 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

12 a §

Förmånsrätt för lön eller annan ersättning på grund av anställningen gäller för varje arbetstagare med ett belopp som motsvarar högst tio gånger det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, med avdrag för det som betalats ut enligt 3 kap. 1 § lönegarantilagen (20xx:000) *avseende fordringar som har förmånsrätt.*

Paragrafen innehåller ett maximibelopp beträffande förmånsrätten för varje arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen innebär att bestämmelsen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497) och också anpassas till innehållet i den nya lönegarantilagen. Justeringen innebär inte någon ändring i sak.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om belopp som betalats ut enligt lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om belopp som betalats ut enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att det även fortsatt från maximibeloppet ska göras avdrag med sådana belopp.

20.4 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

9 kap.

4 §

En borgenär ska inom bevakningstiden skriftligen hos förvaltaren anmäla sin fordran och den förmånsrätt som borgenären vill göra gällande (bevakning). Undantag från denna skyldighet finns i 4 kap. 21 §, 5 kap. 8 § och 17 § andra stycket samt 5 § i detta kapitel.

När det gäller en arbetstagares fordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara, ska bevakningen göras av förvaltaren för arbetstagarens räkning. För bevakningen gäller även 6 § första stycket. Förvaltaren ska genast underrätta arbetstagaren om bevakningen och vad den innebär. Motsvarande bevaknings- och underrättelseskyldighet gäller för förvaltaren i fråga om pensionsfordringar som en efterlevande anhörig till en arbetstagare har hos konkursgäldenären med anledning av arbetstagarens anställning hos gäldenären. Skyldigheten gäller då i förhållande till den anhörige.

En fordran som har tagits upp i en förteckning enligt 6 a, 6 b eller 6 c § ska anses bevakad i konkursen.

Paragrafen innehåller krav på borgenärer att bevaka fordringar i ett bevakningsförfarande. Övervägandena finns i avsnitt 13.

I *andra stycket*, som är nytt, regleras en skyldighet för förvaltaren att för en arbetstagares räkning bevaka vissa av arbetstagarens fordringar. De krav som framgår av paragrafens första stycke och av 6 § första stycket (vad bevakningen närmare ska innehålla) avseende en borgenärs skyldigheter i fråga om bevakning gäller även för förvaltaren. Kravet i 6 § andra stycket (bifogande av handlingar som åberopas till stöd för anspråket) gäller inte vid bevakning av en arbetstagares fordringar som görs av förvaltaren. Förvaltarens skyldighet omfattar fordringar som förvaltaren bedömer är klara och därmed

anser får göras gällande i konkursen. Skyldigheten är inte begränsad till fordringar av visst slag utan omfattar samtliga av arbetstagarens fordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara.

Fordringar som förvaltaren bedömer inte får göras gällande i konkursen, t.ex. efter en skälighetsbedömning enligt 5 kap. 2 § eller på grund av att förvaltaren inte anser att det finns någon verklig fordran, omfattas inte av förvaltarens bevakningsskyldighet. Arbetstagaren måste därför själv bevaka sådana fordringar för det fall arbetstagaren vill göra dem gällande i bevakningsförfarandet.

Förvaltarens bevakningsskyldighet omfattar endast fordringar som en arbetstagare har i egenskap av arbetstagare hos konkursgäldenären. Fordringar som en arbetstagare kan ha mot konkursgäldenären på annan grund omfattas alltså inte.

Förvaltaren ska genast underrätta arbetstagaren om bevakningen och vad den innebär, dvs. att arbetstagaren inte behöver bevaka fordringen och att arbetstagaren själv måste bevaka ytterligare fordringar som arbetstagaren, till skillnad från förvaltaren, anser får göras gällande i konkursen. Underrättelsen kan lämnas såväl skriftligt som muntligt.

Bevaknings- och underrättelseskyldigheten gäller även i förhållande till en efterlevande anhörig till en arbetstagare när det gäller pensionsfordringar som den anhörige har hos konkursgäldenären med anledning av arbetstagarens anställning hos gäldenären. Förvaltaren ska alltså för den anhöriges räkning bevaka de pensionsfordringar som enligt förvaltarens bedömning är klara och också underrätta den anhörige om bevakningen och vad den innebär. Bevaknings- och underrättelseskyldigheten omfattar endast sådana pensionsfordringar som den anhörige har i egenskap av anhörig på det sätt som anges i bestämmelsen. Fordringar som den anhörige kan ha mot konkursgäldenären på annan grund omfattas alltså inte.

I *tredje stycket*, som tidigare utgjorde paragrafens andra stycke, utgår bestämmelsen om att det av lönegarantilagen framgår att en fordran i vissa fall bevakas genom förvaltaren. Förklaringen är att 1992 års lönegarantilag upphävs och att den nya lönegarantilagen inte innehåller någon motsvarande reglering om bevakning som 1992 års lag.

14 kap.

3 §

Om en konkurs har beslutats på ansökan av någon annan borgenär än staten eller en borgenär vars fordran omfattas av statlig lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000) och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska borgenären ansvara för konkurskostnaderna i den utsträckning dessa inte kan tas ur boet. Ansvaret är begränsat till ett belopp som motsvarar tre tiondelar av det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Om flera borgenärer vid tidpunkten för konkursbeslutet har ansökt om konkurs ansvarar de solidariskt för beloppet. I beslutet om avskrivning ska den eller de ansvariga borgenärerna förpliktas att betala konkurskostnaderna med den angivna begränsningen.

Om kostnaderna inte kan tas ut av borgenären, ska de betalas av staten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om förutsättningarna för att en borgenär ska vara skyldig att ersätta konkurskostnader som inte kan tas ur boet. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en konkurs där ansökningen om konkurs har gjorts före ikraftträdandet.

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas vid en konkurs där ansökningen om konkurs har gjorts innan lagen trätt i kraft. Den nya bevakningsskyldigheten har alltså bara betydelse för konkurser där ansökningen om konkurs har gjorts efter att lagen trätt i kraft.

20.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

22 §

Ersättning enligt 20 § lämnas inte om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att statlig lönegaranti utesluter ersättning för samma tid enligt sjuklönegarantin. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i de fall där staten svarar för arbetstagarens fordran enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i de fall där staten svarar för arbetstagarens fordran enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att ersättning enligt 20 § lagen om sjuklön inte heller fortsatt lämnas om staten svarar för arbetstagarens fordran hos arbetsgivaren enligt den upphävda lönegarantilagen.

20.6 Förslaget till lag om ändring i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet

1 §

Skatteverkets verksamhet enligt denna lag omfattar brott enligt

1. skattebrottslagen (1971:69),

2. 30 kap. 1 § första stycket 4 aktiebolagslagen (2005:551),

3. 11 § tredje stycket lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m.,

4. 4 kap. 6 b §, 14 kap. 1–4 och 10 §§ och 15 kap. 10–13 §§ brottsbalken, om gärningen avser uppgift eller handling i ärende hos Skatteverket,

5. 9 kap. 1–3 och 11 §§ brottsbalken, om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt

– lagen (2009:194) om förfarandet vid skattereduktion för hushållsarbete,

– lagen (2013:948) om stöd vid korttidsarbete, eller

– lagen (2020:1066) om förfarandet vid skattereduktion för installation av grön teknik,

6. 11 kap. 5 § brottsbalken,

7. lagen (2014:836) om näringsförbud,

8. folkbokföringslagen (1991:481),

9. lagen (2014:307) om straff för penningtvåtsbrott,

10. lagen (2020:548) om omställningsstöd, och

11. *bidragsbrottslagen (2007:612) om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (20xx:000).*

Skatteverket får medverka vid undersökning också i fråga om annat brott än som anges i första stycket och vid utredning av självständigt förverkande, om åklagaren anser att det finns särskilda skäl för detta.

Paragrafen reglerar vilka brott som omfattas av Skatteverkets verksamhet enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

Av *första stycket 11*, som är ny, framgår att brott enligt bidragsbrottslagen omfattas av brottskatalogen om gärningen har samband med Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen. Att dessa brott omfattas av lagens tillämpningsområde innebär bl.a. att en åklagare som leder en förundersökning enligt 23 kap. rättegångsbalken vid undersökningens verkställande får anlita biträde av Skatteverket (2 §). Skatteverket får, utan att biträde begärs av åklagare, i vissa fall som avses i 23 kap. 22 § rättegångsbalken utreda sådan brottslighet, om den misstänkte kan antas erkänna gärningen (5 §). Skatteverkets verksamhet omfattar även att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet (6 §).

8 §

Uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i Skatteverkets beskattningsverksamhet, folkbokföringsverksamhet eller verksamhet för utfärdande av identitetskort för folkbokförda i Sverige ska lämnas till den

verksamheten. *Detsamma gäller för ett ärende i Skatteverkets verksamhet enligt lönegarantilagen (20xx:000).*

Medan det pågår en förundersökning avgör förundersökningsledaren om och i så fall när det är lämpligt att lämna uppgifterna.

Paragrafen innehåller en skyldighet för Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet att lämna ut uppgifter till vissa andra verksamheter inom Skatteverket. Övervägandena finns i avsnitt 12.4.

I *första stycket* läggs lönegarantiverksamhet till i uppräknningen av vilka verksamheter inom Skatteverket som Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet ska lämna uppgifter till. Det innebär att uppgifter som förekommer i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet och som kan antas ha särskild betydelse för ett ärende i lönegarantiverksamheten enligt den nya lönegarantilagen ska lämnas dit.

Enligt 9 § samma lag ska en uppgift som omfattas av sekretess inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Även uppgifter som omfattas av sekretess kan, med de begränsningar som följer av 9 §, lämnas till lönegarantiverksamheten eftersom uppgiftsskyldigheten har sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen.

20.7 Förslaget till lag om ändring i socialavgiftslagen (2000:980)

2 kap.

11 §

Med ersättning för arbete likställs i denna lag

1. kostnadsersättning och sådan ersättning som enligt 10 kap. 3 § andra stycket 8 och 9 skatteförfarandelagen (2011:1244) ska räknas som ersättning för arbete,

2. *lönegarantibelopp enligt lönegarantilagen (20xx:000),*

3. ersättning som utges till Försäkringskassan enligt 24 § första stycket lagen (1991:1047) om sjuklön, varvid ersättningen ska anses ha betalats ut till den person som sjuklönen avser,

4. forskarstipendium från Europeiska unionen eller Europeiska atomenergigemenskapen (Marie Curie-stipendium), om stipendiet utges av en fysisk person bosatt i Sverige eller av en svensk juridisk person,

5. ersättning från semesterkassa, och

6. den del av utbetalningen som avses i 11 kap. 16 § inkomstskattelagen (1999:1229) när en medlem har gått ur en ekonomisk förening.

Paragrafen innehåller bestämmelser om att vissa ersättningar och liknande ska likställas med ersättning för arbete när det gäller skyldigheten att betala arbetsgivaravgifter. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *punkt 2* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om garantibelopp enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om garantibelopp enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att sådana garantibelopp även fortsatt i socialavgiftslagen ska likställas med ersättning för arbete.

20.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (2000:981) om fördelning av socialavgifter

9 §

Arbetsmarknadsavgifter ska finansiera

1. arbetslöshetsersättning enligt lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring och kostnader för tillsyn av utbetalning av sådan ersättning enligt lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor,
2. aktivitetsstöd till den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program, dock inte aktivitetsstöd med grundbelopp,
3. kostnader enligt *lönegarantilagen* (20xx:000), och
4. sådana statliga ålderspensionsavgifter enligt lagen (1998:676) om statlig ålderspensionsavgift som betalas på ersättningar enligt 1–3.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad arbetsmarknadsavgifter ska finansiera. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *punkt 3* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att arbetsmarknadsavgifter även fortsatt ska finansiera kostnader enligt den upphävda lönegarantilagen.

20.9 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:184) om behandling av uppgifter i Kronofogdemyndighetens verksamhet

2 kap.

20 §

Uppgifter får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för

1. handläggningen av konkurstillsynsärenden, andra konkursärenden och ärenden om tillsyn över rekonstruktörer,

2. förebyggande av överskuldssättning och information om skuldsanering och F-skuldsanering, och

3. tillsyn, kontroll, uppföljning och planering av verksamheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om för vilka ändamål uppgifter får behandlas. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *punkt 1* innebär att mål enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497) tas bort från uppräknningen eftersom Kronofogdemyndigheten enligt den nya lönegarantilagen inte kommer att handlägga sådana mål.

23 §

Uppgifter och handlingar i databasen som kan hänföras till ett konkurs-tillsynsärende, ett annat konkursärende eller ett ärende om tillsyn över rekonstruktörer ska gallras senast fem år efter utgången av det kalenderår då ärendet avslutades. Ett konkurstillsynsärende eller ett annat konkursärende ska dock gallras tidigast tio år efter utgången av det kalenderår då beslutet om konkurs fattades.

Paragrafen innehåller bestämmelser om gallring. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen innebär att andra stycket om gallring av uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497) tas bort eftersom Kronofogdemyndigheten enligt den nya lönegarantilagen inte kommer att handlägga sådana mål.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för mål enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas för mål enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att uppgifter fortsatt får behandlas i databasen för att tillhandahålla information som behövs i Kronofogdemyndighetens verksamhet för handläggningen av mål enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att uppgifter och handlingar som kan hänföras till mål enligt den upphävda lönegarantilagen ska gallras senast tre år efter utgången av det kalenderår då handläggningen av målet avslutades.

20.10 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

10 kap.

14 §

I stället för bestämmelserna i 20 kap. 24–29 §§ aktiebolagslagen (2005:551) skall bestämmelserna i denna paragraf tillämpas.

Tillstånd enligt 13 § skall sökas senast två månader efter det att minskningsbeslutet har registrerats. Ett bevis om registreringen skall följa med ansökan.

Domstolen skall utan dröjsmål inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på insättarnas rätt. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, skall ansökan genast avslås. I annat fall skall domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen skall dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000). I föreläggandet skall det anges att den som inte har gjort en anmälan enligt denna paragraf skall anses ha medgett ansökan. I kallelsen skall ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Domstolen skall se till att kallelsen skyndsamt kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

Tillstånd skall ges, om ingen av de borgenärer som har kallats motsätter sig ansökan eller om det visas att de borgenärer som har motsatt sig ansökan har fått full betalning eller har betryggande säkerhet för sina fordringar. Att en insättare motsätter sig ansökan utgör dock inte något hinder, om inspektionens yttrande ger grund för att ge tillstånd.

Paragrafen innehåller bestämmelser om minskning av aktiekapitalet. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att domstolen inte heller fortsatt ska kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

20.11 Förslaget till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag

10 §

Om bolagsstämman med stöd av artikel 8 i SE-förordningen har beslutat att bolagets säte skall flyttas till en annan stat, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 8.4 i SE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 8.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 12 § motsätta sig flyttningen.

En underrättelse behöver inte sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till bolagets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

12 §

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 11 §, skall verket kalla bolagets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Bolagsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket och till Kronofogdemyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse av bolagets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att bolaget inte heller fortsatt behöver sända en underrättelse till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att Bolagsverket inte heller fortsatt ska kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

20.12 Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551)

20 kap.

24 §

Om tillstånd krävs enligt 23 §, skall bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet samt uppgift om borgenärernas rätt enligt 27 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att han eller hon inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

För en revisor som avses i andra stycket gäller bestämmelserna i 14 § andra och tredje styckena.

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till bolagets kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

26 §

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot ansökan enligt 25 §, ska verket kalla bolagets borgenärer. Verket ska dock inte kalla borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på bolagets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

23 kap.

19 §

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga bolag som deltar i fusionen, skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till bolagets kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

22 §

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 20 §, ska verket kalla bolagens borgenärer. Verket ska dock inte kalla

1. borgenärerna i det övertagande bolaget, om revisorerna i yttrande över fusionsplanen enligt 11 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer,

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på bolagets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* 2 innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

24 kap.

21 §

När delningsplanen har blivit gällande i samtliga bolag som deltar i delningen, skall vart och ett av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna skall innehålla uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa delningsplanen samt uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att planen verkställs.

Borgenärerna i det övertagande bolaget behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrande över delningsplanen har uttalat att de inte har funnit att delningen medför någon fara för dessa borgenärer. Inte heller behöver underrättelse sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till bolagets kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

24 §

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §, ska verket kalla bolagens borgenärer. Verket ska dock inte kalla

1. borgenärerna i övertagande bolag, om revisorerna i yttrande över delningsplanen enligt 13 § har uttalat att de inte har funnit att delningen medför någon fara för dessa borgenärer,

2. borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast viss dag skriftligen anmäla detta. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att han eller hon annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på bolagens borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

24 a kap.

21 §

När ombildningsplanen har blivit gällande i bolaget ska bolaget skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna ska innehålla en uppgift om att bolaget avser att ansöka om tillstånd att verkställa ombildningsplanen och en uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att planen verkställs.

Någon underrättelse behöver inte skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till bolagets kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

25 §

Bolagsverket ska kalla bolagets borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 22 §. Verket ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Denna dag får bestämmas till en dag som infaller tidigast tre månader efter registreringen av ombildningsplanen enligt 13 §. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären, om han eller hon inte motsätter sig ansökan, ska anses ha medgett den.

Bolagsverket ska så snart som möjligt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på bolagets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter fortsatt ska tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att sådana underrättelser som avses i de aktuella bestämmelserna inte heller fortsatt behöver sändas till borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att Bolagsverket inte heller fortsatt ska kalla sådana borgenärer.

20.13 Förslaget till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

14 §

Om föreningsstämman med stöd av artikel 7 i SCE-förordningen har beslutat att europakooperativets säte skall flyttas till en annan stat, skall europakooperativet skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet.

Underrättelsen skall innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt artikel 7.4 i SCE-förordningen ta del av förslaget om flyttning och av en sådan redogörelse som avses i artikel 7.3. Vidare skall underrättelsen innehålla uppgift om borgenärernas rätt att enligt 17 § motsätta sig flyttningen.

En underrättelse behöver inte sändas till de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till europakooperativets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

17 §

Om Bolagsverket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 16 §, skall verket kalla europakooperativets borgenärer. Kallelsen skall innehålla ett föreläggande för den som motsätter sig flyttningen av säte att senast viss dag skriftligen anmäla detta till verket. Bolagsverket skall dock inte kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen skall ske genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar. Bolagsverket skall skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket och till Kronofogdemyndigheten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse av europakooperativets borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.

2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att europakooperativet inte heller fortsatt behöver sända en underrättelse till de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som om-

fattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att Bolagsverket inte heller fortsatt ska kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön eller annan ersättning som omfattas av den upphävda lönegarantilagen.

20.14 Förslaget till lag om ändring i bidragsbrottslagen (2007:612)

1 §

Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Migrationsverket, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån).

Denna lag gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgödoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Denna lag gäller även statlig lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt lönegarantilagen (20xx:000). Det som i denna lag sägs om ekonomisk förmån gäller även statlig lönegaranti.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 12.1.

Av *tredje stycket*, som är nytt, framgår att lönegaranti omfattas av lagens tillämpningsområde. Lönegaranti ska likställas med en ekonomisk förmån enligt första stycket.

Att lönegaranti omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde innebär bl.a. att straffbestämmelserna i lagen även gäller för lönegarantin och att Skatteverket är anmälningsskyldig om det kan misstänkas brott enligt lagen.

6 §

Myndigheter som anges i 1 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska göra anmälan till Polismyndigheten om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts.

Om det misstänkta brottet avser statlig lönegaranti enligt lönegarantilagen (20xx:000) ska anmälan i stället göras till åklagare.

Paragrafen innehåller bestämmelser om anmälningsskyldighet. Övervägandena finns i avsnitt 12.2.

Av *andra stycket*, som är nytt, framgår att om det kan misstänkas att brott enligt denna lag har begåtts som avser statlig lönegaranti ska anmälan i stället göras till åklagare. Skyldigheten avser de myndigheter som anges i 1 § samt kommuner och arbetslöshetskassor.

20.15 Förslaget till lag om ändring i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen

1 §

Denna lag gäller sådana bidrag, ersättningar, pensioner och lån för personligt ändamål som enligt lag eller förordning beslutas av Migrationsverket, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Centrala studiestödsnämnden, Arbetsförmedlingen, en kommun eller en arbetslöshetskassa och betalas ut till en enskild person (ekonomisk förmån).

Denna lag gäller även sådana stöd, bidrag och ersättningar som enligt lag eller förordning beslutas av Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller en kommun och avser en enskild person, men betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan än den enskilde (ekonomiskt stöd).

Denna lag gäller även statlig lönegaranti som beslutas av Skatteverket enligt lönegarantilagen (20xx:000). Det som i denna lag sägs om ekonomisk förmån gäller även statlig lönegaranti.

Paragrafen innehåller bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Övervägandena finns i avsnitt 12.3.1.

Av *tredje stycket*, som är nytt, framgår att lönegaranti omfattas av lagens tillämpningsområde. Lönegaranti ska likställas med en ekonomisk förmån enligt första stycket.

Att lönegaranti läggs till i lagen innebär att de myndigheter som räknas upp i lagens 2 § samt kommuner och arbetslöshetskassor ska underrätta Skatteverket om det finns anledning att anta att lönegaranti har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp. Det innebär också att självständiga verksamhetsgrenar inom Skatteverket kommer att omfattas av underrättelseskyldigheten i förhållande till Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Enligt 2 § gäller dock inte skyldigheten i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet. Uppgifter som de underrättelseskyldiga aktörerna kan ha tillgång till och som typiskt sett kan påverka rätten till

lönegaranti är t.ex. uppgifter om utbetalad sjukpenning och föräldrapenning. Även uppgifter som omfattas av sekretess kan lämnas till Skatteverket eftersom underrättelseskyldigheten har sekretessbrytande verkan enligt 10 kap. 28 § offentlighets- och sekretesslagen.

20.16 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

28 kap.

13 a §

Sekretess gäller hos Skatteverket i verksamhet som avser lönegaranti för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men.

Sekretessen gäller inte beslut om lönegaranti.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Paragrafen innehåller bestämmelser om sekretess i Skatteverkets lönegarantiverksamhet. Övervägandena finns i avsnitt 16.1.

Andra stycket, som är ändrat, anger att sekretessen i första stycket inte gäller beslut om lönegaranti. Tidigare angavs att sekretessen inte heller gällde andra ställningstaganden om lönegaranti.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller när ärendet handläggs eller har handlagts enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas när ärendet handläggs eller har handlagts enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att den sekretessbrytande bestämmelsen i 28 kap. 13 b § om att Skatteverket kan lämna en uppgift till konkursförvaltare eller rekonstruktör om den behövs för att

ett beslut eller annat ställningstagande om lönegaranti ska kunna omprövas fortfarande ska tillämpas i dessa fall. Det innebär även i dessa fall att bestämmelsen i 28 kap. 13 a § om att andra ställningstaganden inte omfattas av sekretess enligt bestämmelsen är fortsatt tillämplig.

20.17 Förslaget till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

11 kap.

25 §

Domstolen ska omgående inhämta Finansinspektionens yttrande om och i så fall i vilken utsträckning minskningen kan komma att inverka på den rätt som tillkommer försäkringstagarna och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar. Om domstolen med hänsyn till yttrandets innehåll finner att minskningen inte bör verkställas, ska ansökan genast avslås. I annat fall ska domstolen kalla bolagets borgenärer och förelägga dem som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag skriftligen anmäla detta hos domstolen. Domstolen ska dock inte kalla de borgenärer vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att den som inte gör någon anmälan ska anses ha medgett ansökan. I kallelsen ska ett kortfattat sammandrag av inspektionens yttrande tas in. Domstolen ska se till att kallelsen skyndsamt kungörs i Post- och Inrikes Tidningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om inhämtande av Finansinspektionens yttrande och kallelse på borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att domstolen inte heller fortsatt ska kalla de borgenärer, vilkas anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen.

20.18 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar

15 kap.

3 §

Föreningen ska skriftligen underrätta sina kända borgenärer om minskningsbeslutet, om tillstånd krävs enligt 1 § 2. Underrättelserna ska innehålla uppgifter om att föreningen avser att ansöka om tillstånd att verkställa minskningsbeslutet och om borgenärernas rätt enligt 6 § att motsätta sig att beslutet verkställs.

Borgenärerna behöver inte underrättas om en revisor i ett skriftligt, undertecknat yttrande uttalar att denne inte har funnit att minskningen medför någon fara för borgenärerna. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

En revisor som avses i andra stycket ska vara en auktoriserad eller godkänd revisor eller ett registrerat revisionsbolag. Revisorn ska utses av föreningsstämman, om inte något annat framgår av stadgarna. Om föreningen redan har en auktoriserad eller godkänd revisor, ska denne utföra granskningen. För revisorn gäller 8 kap. 7, 43, 49 och 50 §§.

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till föreningens kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

5 §

Bolagsverket ska kalla föreningens borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 4 §. Verket ska dock inte kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska skyndsamt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på föreningens borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

16 kap.

17 §

När fusionsplanen har blivit gällande i samtliga föreningar som deltar i fusionen, ska var och en av dem skriftligen underrätta sina kända borgenärer om beslutet. Underrättelserna ska innehålla en uppgift om att föreningen avser att ansöka om tillstånd att verkställa fusionsplanen och en uppgift om borgenärernas rätt att motsätta sig att fusionsplanen verkställs.

Borgenärerna i den övertagande föreningen behöver inte underrättas, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Någon underrättelse behöver inte heller skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Paragrafen innehåller bestämmelser om underrättelse till kända borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

21 §

Bolagsverket ska kalla föreningarnas borgenärer, om verket finner att det inte finns något hinder mot en ansökan enligt 18 §. Verket ska dock inte kalla borgenärerna i den övertagande föreningen, om revisorerna i yttrandet över fusionsplanen enligt 9 § har uttalat att de inte har funnit att fusionen medför någon fara för dessa borgenärer. Verket ska inte heller kalla borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller någon annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

Kallelsen ska innehålla ett föreläggande för den som vill motsätta sig ansökan att senast en viss dag anmäla detta skriftligen. Föreläggandet ska innehålla en upplysning om att borgenären annars anses ha medgett ansökan.

Bolagsverket ska så snart som möjligt kungöra kallelsen i Post- och Inrikes Tidningar. Verket ska vidare skicka en särskild underrättelse om kallelsen till Skatteverket.

Paragrafen innehåller bestämmelser om kallelse på föreningarnas borgenärer. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *första stycket* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär att sådana underrättelser som avses i de aktuella bestämmelserna inte heller fortsatt behöver skickas till borgenärer vars anspråk avser en fordran på lön, pension eller annan ersättning som omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att Bolagsverket inte heller fortsatt ska kalla sådana borgenärer.

20.19 Förslaget till lag om ändring i lagen (2022:964) om företagsrekonstruktion

2 kap.

23 §

Under den tid som företagsrekonstruktionen pågår får utmätning eller annan verkställighet enligt utsökningsbalken inte ske mot gäldenären. Under denna tid får en borgenär inte heller på annat sätt realisera gäldenärens tillgångar.

Verkställighet eller realisation får dock ske för en fordran

1. som borgenären har handpanträtt eller retentionsrätt i, om det inte är sannolikt att företagsrekonstruktionen därigenom äventyras eller om borgenären annars skulle drabbas oskäligt hårt,

2. som avser underhållsbidrag, eller

3. på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979) eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av den statliga lönegarantin enligt *lönegarantilagen* (20xx:000).

För realisation enligt andra stycket 1 krävs rekonstruktörens samtycke. Om borgenären realiserar gäldenärens tillgångar i strid med kravet på samtycke gäller inte rättshandlingen.

Paragrafen innehåller bestämmelser som skyddar gäldenären från verkställighet och annan realisation av gäldenärens tillgångar från borgenärernas sida under en företagsrekonstruktion. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i *andra stycket 3* innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

7 kap.

1 §

Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet.

Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av 2 kap. 13 och 17 §§, 6 kap. 4 §, 2 § i *detta kapitel* och 9 kap. 4 §.

Paragrafen anger att Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet och innehåller även en upplysning om vilka bestämmelser i lagen som reglerar tillsynsmyndighetens uppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 14.

I *andra stycket* görs ett tillägg när det gäller uppräknings av vilka bestämmelser i lagen som reglerar tillsynsmyndighetens uppgifter. Av tillägget framgår att tillsynsmyndighetens uppgifter även omfattar tillsyn av hur rekonstruktören har uppfyllt sina skyldigheter enligt lönegarantilagen.

2 §

Tillsynsmyndigheten får granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt lönegarantilagen (20xx:000). Rekonstruktören ska på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som behövs för granskningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om granskning av hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt lönegarantilagen och om uppgiftsskyldighet för rekonstruktören. Paragrafen är ny. Övervägandena finns i avsnitt 14.

Tillsynsmyndigheten har rätt att granska hur en rekonstruktör har uppfyllt sina skyldigheter enligt lönegarantilagen, t.ex. skyldigheten att upprätta och till Skatteverket lämna ett underlag för arbetstagarens ansökan om lönegaranti. Rekonstruktören är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som myndigheten behöver för granskningen. Det kan t.ex. vara fråga om uppgifter om de underlag som rekonstruktören har upprättat för arbetstagarens ansökan om lönegaranti och uppgifter om den information som legat till grund för bedömningen av rätten till lönegaranti i ett enskilt fall.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande för en företagsrekonstruktion där ansökningen om företagsrekonstruktion har gjorts före ikraftträdandet.

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas vid en företagsrekonstruktion där ansökningen om rekonstruktion har gjorts innan lagen trätt i kraft. Det innebär att verkställighet eller

realisation även fortsatt får ske för en fordran på lön eller annan ersättning eller på pension som skulle ha haft förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen eller på uppsägningslön, allt till den del fordran inte omfattas av lönegaranti enligt den upphävda lönegarantilagen. Det innebär också att den tidigare omfattningen av tillsynsmyndighetens uppgifter, där uppgiften att granska hur en rekonstruktor har uppfyllt sina skyldigheter enligt den nya lönegarantilagen inte ingår, fortsatt gäller för en företagsrekonstruktion där ansöknings om rekonstruktion har gjorts före ikraftträdandet.

20.20 Förslaget till lag om ändring i lagen (2024:506) om arbetslöshetsförsäkring

2 kap.

18 §

En sökande som på grund av arbetsgivarens konkurs får betalning för en fordran på uppsägningslön enligt *lönegarantilagen* (20xx:000) kan få arbetslöshetsersättning under uppsägningstiden, dock inte för den tid som betalningen avser.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vad som gäller för arbetslöshetsersättning när en sökande får betalning från den statliga lönegarantin för en fordran på uppsägningslön. Övervägandena finns i avsnitt 17.

Ändringen i bestämmelsen innebär att paragrafen hänvisar till den nya lönegarantilagen i stället för till den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2027.
2. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om en fordran på uppsägningslön som betalas enligt den upphävda lönegarantilagen (1992:497).

Bestämmelserna reglerar när lagen träder i kraft och när äldre föreskrifter gäller efter ikraftträdandet. Övervägandena finns i avsnitt 18.1 och 18.3.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 juli 2027.

Av *punkt 2* framgår att äldre föreskrifter ska fortsätta att tillämpas i fråga om en fordran på uppsägningslön som betalas enligt den upphävda lönegarantilagen.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande av Erik Danhard, Next Advokater

Efter att ha tagit del av utredningen och utredningens slutsatser vill jag i detta särskilda yttrande ange mina synpunkter i två avseenden. Mina synpunkter knyter direkt an till betänkandets kapitel 15.2 och redovisningen av frågor som bör bli föremål för ytterligare beredning. Det gäller dels utformningen av lönegarantirätten vid företagsrekonstruktion, dels den s.k. åttamånadersbegränsningen.

Jag vill även fästa uppmärksamhet på en olycklig konsekvens av att lönegarantin föreslås bli omgärdad av ett ansökningsförfarande.

Bör lönegarantin vid företagsrekonstruktion vara utformad på samma sätt som vid konkurs?

Vid en konkurs sägs alla arbetstagare upp. Det betyder att det sker en slutreglering av anställningsförhållandet. I praktiken sker detta genom lönegarantin; intill lönegarantins begränsningar.

Vid en företagsrekonstruktion är utgångspunkten att de flesta arbetstagarna ska vara kvar i anställning. Lönegarantin träder för det stora flertalet arbetstagare in och reglerar någon förfallen månadslön och en månad under företagsrekonstruktionen (den första månaden).

Den praktiska utgångspunkten vid företagsrekonstruktion – som inte är lagfäst – är att lönegarantin går in och täcker fordringar i takt med att de förfaller till betalning.

När det gäller arbetstagare som har sagts upp och har arbetsbefriats, blir utgångspunkten likartad som den vid en konkurs. Förfarandet kommer normalt att utgöra en slutreglering av arbetstagarens fordringar, genom lönegarantin.

Problemet är främst lönegaranti för semesterförmåner och för tvistiga fordringar (12 § 3 och 4 stycket FRL; 3 kap. 1 § Nya LGL).

Lönegarantirätten avseende semesterförmåner är utformad med utgångspunkten i att anställningen upphör. Semesterförmånerna förfaller då till betalning (se 30 § semesterlagen). När anställningen inte avslutas innebär regleringen i 12 § FRL att framtida betalningar av semesterlön omfattas av en lönegarantirätt. Det kan röra sig om betalningar flera år efter rekonstruktionens upphörande.

Kan det verkligen beslutas om lönegaranti avseende sådana fordringar? Ja – i vart fall saknas det något undantag i lagen. HD har i NJA 2020 s. 227 uttalat att ”någon rätt till lönegaranti finns vare sig före eller efter rekonstruktionsperioden”. Det är lätt att hålla med om att det borde vara så, men min mening är att det saknas möjligheter att – om saken ställs på sin spets – avslå ett sådant beskrivet krav från arbetstagares sida.

På motsvarande sätt kan lönegaranti för tvistiga fordringar aktualiseras lång tid efter att företagsrekonstruktionen har upphört. Man kan tänka sig en tvisteperiod uppemot 2–3 år; oavsett om arbetstagaren väljer att driva tvisten som ett vanligt arbetsrättsligt mål eller enbart som ett lönegarantimål.

Om lönegarantin inte skulle täcka dessa tvistiga krav, kommer arbetstagaren – om denne hanterat tvisten i enlighet med 12 § 3 stycket FRL – att ha goda möjligheter att få betalt. Detta antingen genom att arbetsgivaren efter en lyckad process från arbetstagarens sida betalar fordringarna eller att anspråket infrias genom förmånsrätt och lönegaranti vid en framtida konkurs. Det blir på motsvarande sätt med semesterförmånerna, även om förmånsrätten till någon del kan ha minskat vid en framtida konkurs.

Lönegarantin vid en företagsrekonstruktion fungerar i dessa fall som en dubblerad lönegaranti; en del täcks av lönegarantin vid företagsrekonstruktion, en annan av lönegarantin i en framtida konkurs.

Vid den tidpunkt då lönegaranti betalas ut avseende semesterlönen och de tvistiga kraven kan situationen vara sådan att företagsrekonstruktionen sedan länge har upphört. Företaget konkurrerar med andra företag – med den skillnaden att rekonstruktionssgäldenären får ett diskonterat ansvar för framtida semesterförmåner och tvistiga krav, eftersom statens regress har blivit nedskriven i skulduppgörelsen. Det är ett omotiverat gynnande av rekonstruktions-

gäldenären eftersom anspråken helt saknar koppling till någon rekonstruktionsåtgärd.

Den enklaste lösningen är att begränsa lönegarantirätten vid en företagsrekonstruktion till löpande lön och uppsägningslön inklusive därpå belöpande semesterförmåner samt semesterförmåner avseende semester som tas ut under företagsrekonstruktionen. I detta kan inkluderas även löpande direktpension; en mycket sällan förekommande företeelse.

Resultatet skulle då bli att en uppsagd och arbetsbefriad arbetstagare – i den praktiskt vanligaste situationen – skulle kunna få ut även inestående semesterförmåner. Den arbetstagare som arbetar kvar, får ingen slutreglering av semesterförmånerna av lönegarantin.

Det finns ett bakomliggande regelverk i form av EU-författningar. Detta avser *såväl* lönegaranti (Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens i lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1794 (Lönegarantidirektivet; kodifierad version)) som regelverket kring företagsrekonstruktion och skuldnedskrivning (Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1023 av den 20 juni 2019 om ramverk för förebyggande rekonstruktion, om skuldnedskrivning och näringsförbud och om åtgärder för att göra förfaranden rörande rekonstruktion, insolvens och skuldnedskrivning effektivare samt om ändring av direktiv (EU) 2017/1132) (Rekonstruktions- och insolvensdirektivet).

Den analysen får göras att annorlunda regler för lönegarantin vid en företagsrekonstruktion i förhållande till en konkurs inte är i konflikt med Lönegarantidirektivet. Detta direktiv ålägger inte staterna att överhuvudtaget införa lönegaranti vid företagsrekonstruktion. Sverige har heller inte till EU meddelat att företagsrekonstruktion är ett sådant förfarande som måste omfattas av lönegaranti.

När det gäller Rekonstruktions- och insolvensdirektivet har den slutsatsen dragits i förarbetena att även arbetstagares anspråk kan bli föremål för skuldnedskrivning. Den svenske lagstiftaren har alltså ansett att en arbetstagares lönefordringar inte måste vara fullt säkrade vid en företagsrekonstruktion (se SOU 2021:12 Andra chans för krisande företag – En ny lag om företagsrekonstruktion s. 393, och prop. 2021/22:215 En ny lag om företagsrekonstruktion s. 172).

Det kan inte uteslutas att en arbetstagare avseende semesterförmåner till någon del skulle kunna drabbas av ytterligare skuld-

nedskrivning. Det skulle i förekommande fall röra sig om speciella situationer och typiskt sett i liten utsträckning. Med stöd av den bedömning som har gjorts i förarbetena till lagen om företagsrekonstruktion, ska en sådan eventuell konsekvens inte hindra en ändamålsenlig reglering av lönegarantin och arbetstagares lönegarantirätt.

Med denna utgångspunkt bör författningstexten vara avfattad enligt följande. Det bör observeras att begreppet ”uppsägningslön” i 3 kap. 2 § Nya LGL omfattar även bl.a. semesterförmåner belöpande på själva uppsägningslönen.

3 kap. Lönegaratins omfattning

1 § Vid konkurs omfattar den statliga lönegarantin en arbetstagares fordran på lön eller annan ersättning och pension som har förmånsrätt enligt 12 eller 13 § förmånsrättslagen (1970:979). Vad som föreskrivs i 12 § andra stycket förmånsrättslagen om anmälan hos offentlig arbetsförmedling är dock inte tillämpligt på statlig lönegaranti.

Den statliga lönegarantin omfattar även fordringar på lön eller annan ersättning och pension som skulle ha omfattats av rätt till lönegaranti enligt första stycket om de utan tillämpning av 5 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) hade fått göras gällande i konkursen.

Vid företagsrekonstruktion omfattar lönegarantirätten arbetstagares fordran på lön och pension eller annan ersättning på grund av anställningen. Förmånsrätten omfattar fordringar som belöper på tiden före beslutet om företagsrekonstruktion och inom en månad därefter. Fordringarna får inte ha intjänats eller, om lönen eller ersättningen ska bestämmas efter särskild beräkningsgrund, inte ha förfallit till betalning tidigare än tre månader innan ansökan om företagsrekonstruktion kom in till tingsrätten.

Vid företagsrekonstruktion omfattar lönegarantin även semesterlön som är intjänad före ansökan om företagsrekonstruktion för det som står inne för det löpande och det närmast föregående intjänandeåret i den mån fordringen förfaller till betalning under företagsrekonstruktionen.

2 § Den statliga lönegarantin omfattar vid konkurs även fordran på uppsägningslön för tid efter en månad från konkursbeslutet, dock inte för en sådan arbetstagare som avses i 12 § sjätte stycket förmånsrättslagen (1970:979).

Första stycket gäller även vid beslut om företagsrekonstruktion, i den utsträckning arbetstagaren under uppsägningstiden inte utfört och inte heller borde ha utfört arbete för arbetsgivarens räkning.

Fordran på uppsägningslön omfattas av den statliga lönegarantin längst för uppsägningstid som beräknats enligt 11 § lagen (1982:80) om anställningsskydd. För uppsägningstid omfattar den statliga lönegarantin endast lön eller ersättning som överstiger inkomst som arbetstagaren under den tid som lönen eller ersättningen avser har haft av egen rörelse eller har förvärvat eller borde ha kunnat förvärva i en

annan anställning. Med samtidig inkomst i annan anställning jämställs aktivitetsstöd som lämnas till den som deltar i ett arbetsmarknads-politiskt program, i den utsträckning stödet avser samma tid som lönen eller ersättningen och arbetstagaren har blivit berättigad till stödet efter uppsägningen.

Åttamånadersbegränsningen bör slopas

En bestämmelse i regelverket innebär märkliga konsekvenser vid särskilt företagsrekonstruktion. Det gäller den regel som begränsar lönegarantirätten till en åttamånadersperiod (den föreslagna 3 kap. 6 § Nya LGL).

Jag gör bedömningen att regeln tar sikte på en sammanhängande period om åtta månader.

Regeln för med sig märkliga konsekvenser. Enligt NJA 2020 s. 414 ska lönegaranti i första hand beviljas för fordringar som är förenade med förmånsrätt. Låt oss säga att en arbetstagare har en ogulden fordran avseende två timmars övertidsarbete som är intjänad tre månader före konkursansökan och därmed prioriterad, att det går en månad mellan ansökan och beslut om konkurs samt att arbetstagaren har sex månaders uppsägningstid enligt LAS. Konsekvensen av åttamånadersbegränsningen är att lönegaranti för de två övertidstimarna slår ut oprioriterad uppsägningslön för två uppsägningsmånader. För att undvika denna konsekvens måste arbetstagaren avstå från lönekravet för två övertidstimmar på ett civilrättsligt bindande sätt. Få arbetstagare har den juridiska skolning som krävs att göra denna analys.

Vid en företagsrekonstruktion innebär regeln ofta att arbetstagare frångår ett skydd som lagstiftningen i övrigt avsett att ge dem. Inte sällan dröjer det innan rekonstruktionens gäldenären kan verkställa uppsägningar – exempelvis sex månader. Regeln innebär då att om arbetstagaren har erhållit lönegaranti vid rekonstruktionens ingång – exempelvis för de sista månaderna före beslutet om företagsrekonstruktion och en månad därefter – saknar arbetstagaren helt rätt till lönegaranti för uppsägningslönen. En uppsagd arbetstagares löneförmåner får bedömas vara oprioriterade i samband med skuldupp-görelsen. Om lönegarantin inte garanterar sådana fordringar blir konsekvensen för arbetstagaren alltså en skuldnedskrivning. Detta kan inte ha varit avsett.

I första hand bör denna märkliga regel helt slopas – både avseende konkurs och företagsrekonstruktion.

I vart fall bör situationen lösas avseende företagsrekonstruktionen. Detta kan göras genom antingen begreppet ”överhoppningsbar tid” (avseende tid då arbetstagaren inte uppbär lönegaranti samt inte heller är uppsagd och arbetsbefriad) eller en förtydligande reglering om att ersättningsrätten omfattar maximalt 240 ersättningsdagar (8 månader $\times$ 30 dagar).

3 kap. Lönegarantins omfattning

6 § För fordran enligt 1 och 2 §§ i detta kapitel, med undantag för fordran enligt 13 § förmånsrättslagen (1970:979), omfattar den statliga lönegarantin för varje arbetstagare ett sammanlagt belopp som motsvarar högst fyra gånger det prisbasbelopp som enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken gäller när ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion fattas.

För fordran på lön eller annan ersättning gäller den statliga lönegarantin för en sammanlagd anställningstid om högst åtta månader. *Som anställningstid räknas vid en företagsrekonstruktion inte tid under vilken rekonstruktionsskulderna har betalats eller skulle ha betalats.*

Fordran på ersättning för särskilda kostnader betalas före annan fordran.

En reglerad betalningsordning

Det borde av reglerna framgå i vilken ordning lönegarantin ska infria arbetstagares anspråk. HD har i NJA 2020 s. 414 uttalat att det inte finns någon valrätt för arbetstagare samt att lönegarantin i första hand ska ersätta fordringar med förmånsrätt.

Detta uttalande besvarar inte alla frågor. Det hade därför varit en lämplig ordning att det i lagstiftning angavs i vilken ordning fordringar skulle regleras av lönegarantin. Den nuvarande ordningen leder till ovisshet och eventuellt märkliga konsekvenser om en arbetstagare når maximibeloppet för lönegarantin.

Det har i betänkandet konstaterats att det är förenat med svårigheter att i ett ansökningsförfarande reglera vilka fordringar som ska betalas först. Om en arbetstagare ansöker om någonting annat än vad som följer av en sådan betalningsordning, skulle den märkliga konsekvensen uppstå att ansökan ska avslås. (Det bör noteras att denna i och för sig rimliga slutsats kommer på skam genom NJA 2020 s. 414 – vars konsekvens ju just är att en arbetstagares begäran om

exempelvis lönegaranti för oprioriterad uppsägningslön ska avslås med hänvisning till att arbetstagaren kan få lönegaranti för prioriterade löner.)

Utredningens slutsats har med den ovan angivna parentesens fog för sig. Jag menar att man i den slutliga beredningen bör överväga om det går att förena ett ansökningsförfarande med en reglerad ordning för lönegarantin. En sådan ordning skulle exempelvis kunna vara att lönegarantin ska täcka fordringar i takt med att de förfaller till betalning.

Kommittédirektiv 2023:168

En översyn av den statliga lönegarantin

Beslut vid regeringssammanträde den 7 december 2023

Sammanfattning

En särskild utredare ska föreslå ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert regelverk för den statliga lönegarantin. Det nya lönegarantisystemet ska syfta till att förhindra missbruk av lönegarantin samtidigt som den enskilde som har rätt till lönegarantiersättning skyndsamt får utbetalningen. Enskildas integritet ska också värnas. I det nya lönegarantisystemet ska en myndighet ges huvudansvaret för lönegarantiärenden, och utgångspunkten ska vara att Skatteverket blir den myndigheten. I huvudansvaret ska ingå uppgifter som kontroll, beslut och utbetalning av lönegarantiersättning, liksom en möjlighet att stoppa och att kräva tillbaka felaktiga utbetalningar.

Utredaren ska bl.a.

- analysera lönegarantisystemet ur ett helhetsperspektiv och lämna förslag på ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert lönegarantisystem, där en myndighet, i första hand Skatteverket, ska ha huvudansvaret för lönegarantiärenden,
- bedöma och lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla och hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas,

- bedöma och lämna förslag på hur en effektiv och välavvägd kontroll bör utformas samt vilka uppgiftsskyldigheter och möjligheter till informationsutbyte som ska finnas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2025.

Ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert lönegarantisystem

Den statliga lönegarantin är ett skydd för arbetstagare som innebär att staten, upp till ett visst belopp, betalar arbetstagarens fordringar mot en arbetsgivare som har försatts i konkurs eller som genomgår företagsrekonstruktion. Lönegarantin betalas ut i form av lönegaranti-ersättning och omfattar inestående lön, uppsägningslön, pensionsfordringar i viss utsträckning, annan ersättning på grund av anställningen samt semesterlön och semesterersättning. De svenska reglerna om lönegaranti finns i huvudsak i lönegarantilagen (1992:497). Rätten till lönegaranti framgår även av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens. Direktivet ställer krav på att medlemsländerna ska skydda arbetstagare vid arbetsgivares insolvens. Lönegarantisystemet är en skyddslagstiftning till arbetstagarens förmån, och en skyndsam hantering av lönegarantiärenden bör därför eftersträvas.

I det nuvarande lönegarantisystemet är många aktörer med olika roller inblandade. Tingsrätterna utser konkursförvaltare eller rekonstruktörer. Konkursförvaltaren eller rekonstruktören fattar beslut i frågan om en fordran ska betalas enligt lönegarantin och ansvarar alltså för myndighetsutövning. I vissa konkurser, där det kan antas att fordringar utan förmånsrätt kan få utdelning, kan ett så kallat bevakningsförfarande äga rum. I sådana konkurser underrättar förvaltaren i stället den utbetalande myndigheten om fordringar som omfattas av lönegarantin. Om förvaltaren bedömer att en fordran är klar ska underrättelsen ske snarast och förvaltaren ska också bevaka fordran för arbetstagarens räkning i konkurser. För övriga fordringar ska underrättelsen ske utan dröjsmål när fordran blivit utdelningsgill. Tvisteförfarandet skiljer sig åt mellan konkurser med respektive utan bevakning, och tvister handläggs i tingsrätt. Kronofogdemyndigheten utövar tillsyn över konkursförvaltare och rekonstruktörerna

samt fattar beslut om lönegaranti i gränsöverskridande situationer. Även tvister efter beslut som fattats av Kronofogdemyndigheten handläggs i tingsrätt. Sju länsstyrelser gör en översiktlig kontroll och verkställer utbetalningarna. Kammarkollegiet disponerar anslaget för lönegarantin och länsstyrelserna begär medel från Kammarkollegiet för utbetalningar. Kammarkollegiet kan också på länsstyrelsens uppdrag företräda staten i återkravsärenden i domstol. Ingen aktör har något huvudansvar för lönegarantiärenden.

Syftet med att se över lönegarantisystemet är att skapa ett regelverk som är hållbart över tid, där missbruk av lönegarantin förhindras samtidigt som den enskilde som har rätt till lönegarantiersättning skyndsamt får utbetalningen. Enskildas integritet ska också värnas. Det nu gällande lönegarantisystemet är komplext, och möjligheterna till kontroll, uppföljning och utvärdering är begränsade. Det finns ingen möjlighet att stoppa beslutade utbetalningar om det visar sig att de är beslutade på felaktiga grunder. Det finns tydliga indikationer på ett relativt omfattande missbruk av lönegarantin. Företag används som brottsverktyg och det förekommer att brottsupplägget avslutas med att företag försätts i konkurs. För att möta de utmaningar och behov som finns i dag behövs ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert lönegarantisystem.

Förslag på ändringar av regelverket har lämnats tidigare

Regeringen gav den 15 oktober 2021 Skatteverket i uppdrag att utreda och lämna förslag på åtgärder som krävs för att hindra felaktiga utbetalningar som upptäcks i samband med handläggning och kontroll av lönegarantiärenden samt lämna nödvändiga författningsförslag. I uppdraget ingick att belysa hur Skatteverket lämpligen bör hantera utbetalningarna (Fi2021/03377).

Den 3 juni 2022 redovisade Skatteverket uppdraget i promemorian Lönegaranti (A2022/01136). I promemorian föreslås författningsändringar som, enligt Skatteverket, behöver genomföras för att ansvaret för utbetalning av lönegarantiersättning ska kunna överföras från länsstyrelserna till Skatteverket. Bland annat föreslås att Skatteverket ska kontrollera att en arbetstagare har rätt till lönegarantiersättning och att möjligheterna att lämna uppgifter mellan aktörerna i lönegarantiärenden ska utökas i syfte att möjliggöra att felaktiga

utbetalningar stoppas. Även ett nytt förfarande för överprövning av beslut och återkrav av lönegarantiersättning föreslås. Utöver vad som framgår av regeringsuppdraget pekar Skatteverket på ytterligare delar av lönegarantisystemet som behöver ses över, bl.a. om ett förfarande för ansökan om lönegarantiersättning bör införas och om ansvaret för beslut om lönegaranti bör flyttas till en myndighet. Skatteverkets förslag har remissbehandlats.

Efter att Skatteverket hade påbörjat sitt regeringsuppdrag om lönegarantin publicerade Riksrevisionen den 22 februari 2022 sin rapport *Den statliga lönegarantin – förekomst av missbruk och myndighetersnas kontrollarbete* (RiR 2022:4). Enligt Riksrevisionens rapport finns det tydliga indikationer på ett relativt omfattande missbruk av den statliga lönegarantin. Riksrevisionen bedömer att cirka 6–9 procent av utgifterna för lönegarantin i konkurser kan kopplas till misstänkt missbruk, vilket motsvarar 100–150 miljoner kronor ett genomsnittligt år.

I rapporten konstaterar Riksrevisionen att det är många aktörer i lönegarantisystemet, vilket enligt revisionen försvårar upptäckt av missbruk. Riksrevisionen konstaterar att ingen myndighet har något övergripande ansvar för lönegarantisystemet. Riksrevisionen anser vidare att myndigheterna har få möjligheter att göra effektiva kontroller och stoppa felaktiga utbetalningar. Systemet för rättelser och återkrav bedöms som krångligt. Att den anställde snabbt ska kunna få ut ersättning och att det ställs låga beviskrav ser Riksrevisionen som riskfaktorer för bedrägeri. Riksrevisionen rekommenderar att regeringen gör en större översyn av den statliga lönegarantin. Enligt Riksrevisionens mening är regelverket om lönegaranti mycket komplext men genom att den anställdes ansökan blir mer formaliserad, och att en myndighet slutligen godkänner besluten, bör medvetna eller omedvetna fel kunna minskas. Beslut, utbetalning och uppföljning bör enligt Riksrevisionen koncentreras till en myndighet, förslagsvis Skatteverket. På så sätt kan ansvaret för systemet tydliggöras och möjligheten att upptäcka och förhindra missbruk öka, enligt revisionen.

Uppdraget att göra en översyn av den statliga lönegarantin

Regleringen i det nuvarande lönegarantisystemet har i stora delar stått oförändrad under lång tid och regelverket behöver ses över i sin helhet. Uppdraget att se över lönegarantisystemet omfattar en saklig

och systematisk såväl som en språklig översyn av regelverket. Inget hindrar att frågor som behandlats i tidigare lagstiftningsärenden övervägs på nytt.

Ett nytt lönegarantisystem, där en myndighet, i första hand Skatteverket, ges ett huvudansvar för lönegarantiärenden

För att komma till rätta med de samhällsproblem som felaktiga beslut och felaktiga utbetalningar av lönegarantiersättning medför, behöver antalet aktörer minska samt för- och efterhandskontrollen öka. Förutsättningarna för att förebygga brott och komma åt missbruket av lönegarantin ökar sannolikt om en myndighet ges ett huvudansvar för lönegarantiärenden. Ett sådant huvudansvar ska omfatta bl.a. handläggning i form av kontroll, beslut och utbetalning av lönegarantiersättning, liksom en möjlighet att stoppa och att kräva tillbaka felaktiga utbetalningar.

I det nya lönegarantisystemet ska alltså beslut om lönegaranti fattas av en myndighet i stället för av konkursförvaltare och rekonstruktörer. Frågan om vilken aktör som ska fatta beslut om lönegaranti har aktualiserats tidigare. Innan den nu gällande lönegarantilagen trädde i kraft fanns två helt separata former för hanteringen av lönegaranti-frågor i konkurser. I konkurser utan bevakning beslutades frågor om lönegarantiersättning av kronofogdemyndigheten i det län där konkursgäldenären var bosatt. Flera olika kronofogdemyndigheter beslutade alltså i lönegarantiärenden. I konkurser där bevakning ägde rum hanterades lönegarantiärendena av konkursförvaltarna inom ramen för bevaknings- och anmärkningsförfarandet. När den nuvarande lönegarantilagen trädde i kraft beslutades det att konkursförvaltarna även fortsättningsvis skulle hantera lönegarantifrågorna i bevakningskonkurser. Däremot fördes beslutanderätten i lönegarantiärenden i konkurser utan bevakning över från kronofogdemyndigheterna till konkursförvaltarna. Motiveringen var bl.a. att de ansågs ha de bästa förutsättningarna för att utreda lönegarantiärendena. Förslaget ansågs innebära inte bara en effektivitetsvinst för samhället utan också en förbättring för arbetstagarna genom att de skulle få sina lönefordringar snabbare ersatta (prop. 1991/92:139 s. 27 och 29).

Statens organisation har sedan dess förändrats genom s.k. enmyndighetsreformer där myndigheter med regional struktur samlats i en gemensam statlig organisation. Efter organisationsförändringar av detta

slag har t.ex. Skatteverket och Kronofogdemyndigheten bildats. Dessa större myndigheter har bl.a. bidragit till effektivisering och mer enhetlig tillämpning av regelverk. Möjligheterna för en enda myndighet att skyndsamt handlägga och fatta beslut om lönegaranti är därmed sannolikt bättre i dag. Den tekniska utvecklingen möjliggör dessutom att informationsutbytet mellan olika aktörer kan ske skyndsamt.

Det finns även andra anledningar till att en myndighet i stället för flera aktörer bör ges ansvaret för bl.a. kontroll och beslut om lönegarantiärsättning. Troligtvis förbättras förutsättningarna för ett rättssäkert system med ärenden som behandlas mer enhetligt om beslut fattas av en myndighet i stället för av flera aktörer. Vid en utökad kontroll kommer fler personuppgifter och annan information att behöva behandlas än vad som behandlas i dagens system. Om en myndighet får ansvaret att göra kontrollerna i stället för att kontrollerna skulle göras av flera konkursförvaltare och rekonstruktörer kommer uppgifterna att hållas samlade hos en aktör. Effektivitetsskäl samt intresset av att förebygga brott talar för att kontroll och beslut bör ske hos en och samma aktör. Även om en myndighet ansvarar för handläggningen av lönegarantiärenden kommer konkursförvaltarens och rekonstruktörernas uppgift att ta fram underlag för beslut i lönegarantiärenden även i fortsättningen att vara viktig, och överföring av sådana uppgifter till ansvarig myndighet kommer att kunna vara en viktig del av kontrollen.

När det gäller vilken myndighet som bör ha huvudansvaret för lönegarantin kan konstateras att Skatteverket är en stor myndighet med vana att handlägga ett stort antal ärenden på kort tid, vilket talar för att myndigheten har förutsättningar att handlägga även lönegarantiärenden. Skatteverket har dessutom en etablerad kontrollverksamhet inom beskattningsverksamheten som kan ge synergieffekter på kontroll av lönegarantiärenden. Det noteras att Riksrevisionen föreslår att Skatteverket skulle kunna vara den myndighet som ges ansvar för beslut, utbetalning och uppföljning av lönegarantiärenden (RiR 2022:4, s. 88). Skatteverket har haft en aktiv roll i reformarbetet med lönegarantin, bl.a. genom regeringsuppdraget som resulterade i promemorian Lönegaranti. Myndigheten är genom det arbetet väl insatt i det komplexa lönegarantisystemet. I budgetpropositionen för år 2024 framgår att regeringen i syfte att förbättra kontrollen och motverka missbruk av den statliga lönegarantin avser att, med utgångspunkt i

vissa delar av förslagen i Skatteverkets promemoria Lönegaranti, genomföra nödvändiga regeländringar för att flytta ansvaret för utbetalning av lönegarantiersättning från länsstyrelserna till Skatteverket. Regeringen har därför föreslagit att Skatteverket fr.o.m. 2025 tillförs medel för kontroll av lönegarantiärenden och för att betala ut ersättning från lönegarantin (prop. 2023/24:1 utg.omr. 14 avsnitt 4.5).

Utgångspunkten för utredaren ska därför vara att Skatteverket blir den myndighet som ges huvudansvaret för lönegarantiärenden i det nya lönegarantisystemet om inte starka sakliga skäl talar emot det. Ansvaret ska omfatta bl.a. att ta emot ansökningar om lönegaranti, att utföra för- och efterhandskontroller av riktigheten i uppgifter, att fatta beslut om lönegaranti och att betala ut lönegarantiersättning, samt att stoppa felaktiga utbetalningar och att ansvara för återkrav. Förvaltningslagen (2017:900) utgör grunden för myndigheters handläggning av ärenden, men det kan behövas specialbestämmelser i lönegarantisystemet. Det kan finnas fördelar med att handläggning av lönegarantiärenden i gränsöverskridande situationer ingår i huvudansvaret för lönegarantin, men ärendenas särskilda karaktär kan också tala för att de även fortsättningsvis ska hanteras av Kronofogdemyndigheten.

Med utgångspunkten att Skatteverket blir huvudansvarig myndighet för lönegarantiärenden kan det finnas skäl att utvidga Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet till att inkludera även brott riktade mot lönegarantisystemet.

Utredaren ska därför

- analysera lönegarantisystemet ur ett helhetsperspektiv och lämna förslag på ett nytt, ändamålsenligt och rättssäkert lönegarantisystem, där en myndighet, i första hand Skatteverket, ska ha huvudansvaret för lönegarantiärenden,
- säkerställa att alla förslag som lämnas för det nya lönegarantisystemet fungerar med förfarandet i konkurser respektive företagsrekonstruktioner,
- bedöma om lönegaranti bör ingå i Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Ett ansökningsförfarande kan förebygga missbruk av lönegarantin

I dag finns det inget krav på att arbetstagare formellt ska ansöka om lönegaranti. Endast vid gränsöverskridande situationer krävs det att arbetstagaren gör en sådan ansökan. En gränsöverskridande situation är när en arbetstagare begär betalning enligt garantin för en fordran mot en arbetsgivare som har försatts i konkurs i ett annat nordiskt land eller som är föremål för ett insolvensförfarande i ett annat EU- eller EES-land än Sverige (jfr 1 § 3 och 21 § lönegarantilagen). I andra nordiska länder gör arbetstagaren en ansökan om lönegaranti inte bara i gränsöverskridande situationer.

Ett ansökningsförfarande med krav på exempelvis identifiering med e-legitimation skulle sannolikt kunna ha en dämpande effekt på försök till bedrägerier mot eller missbruk av lönegarantisystemet. Det skulle även i efterhand kunna bli lättare att bevisa att den enskilde har lämnat felaktiga uppgifter som underlag för beslutet om lönegaranti. Ett kvalitativt ansökningsförfarande skulle troligen därmed kunna förbättra förutsättningarna för att lagföra brott.

Missbruk av lönegarantin kan under vissa förutsättningar bedömas som bedrägeri enligt 9 kap. 1 § brottsbalken. Utbetalningar av lönegarantiersättning ingår dock inte i bidragsbrottslagen (2007:612). I samband med att bidragsbrottslagen utvärderades 2019 bedömde regeringen att de särskilda regler som finns i bidragsbrottslagen, och som bl.a. innebär att brott kan begås av grov oaktsamhet och genom underlåtenhet att anmäla ändrade förhållanden, inte skulle bidra till att motverka de uppsåtliga bedrägerier som riktas mot lönegarantin. Regeringen framhöll samtidigt att lönegarantin i flera viktiga avseenden skiljer sig från de förmåner som omfattas av bidragsbrottslagen, bl.a. genom att det är en konkursförvaltare eller rekonstruktör som lämnar uppgifter om en arbetstagares fordran till den utbetalande myndigheten och inte den enskilde eller arbetsgivaren själv (prop. 2018/19:132 s. 23). I samband med att beslutanderätten i lönegarantiärenden förs över till en myndighet och ett ansökningsförfarande införs, finns det anledning att utreda om utbetalningar av lönegarantiersättning bör omfattas av bidragsbrottslagens tillämpningsområde. Det är även något som Skatteverket anfört i sin promemoria Lönegaranti. Lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen har i dag samma tillämpningsområde som bidragsbrottslagen (prop. 2018/19:132 s. 44 och 45). Av den

anledningen finns det skäl att se över om även den lagen bör inkludera lönegaranti, om bidragsbrottslagens tillämpningsområde utökas. Ytterligare en närliggande fråga är konkursförvaltarens skyldighet enligt konkurslagen (1987:672) att underrätta allmän åklagare om misstänkta brott som upptäcks under konkursförvaltningen. Enligt nuvarande regelverk ingår inte exempelvis lönegarantibedrägerier, och det finns skäl att se över om underrättelseskyldigheten bör utvidgas.

Vad som bör ingå i en ansökan och hur ett ansökningsförfarande bör utformas behöver alltså analyseras. Det är viktigt att förfarandet för att inleda ett ärende utformas på ett sådant sätt att lönegarantin i det nya systemet fortsätter att vara tillgänglig för dem som regelverket avser att skydda och att lönegarantiärenden även fortsättningsvis kan hanteras skyndsamt. Ett ansökningsförfarande skulle i vissa fall kunna bli omständigt och öka den administrativa bördan för den enskilde som har rätt till lönegaranti. Det är eftersträvänsvärt att ansökningsförfarandet är enkelt för såväl den som ansöker som myndigheten som ska hantera ärendena. Det bör övervägas om det i vissa situationer skulle vara mer lämpligt att exempelvis konkursförvaltare eller rekonstruktören initierar lönegarantiärendet i stället för arbetstagaren.

Utredaren ska därför

- bedöma och lämna förslag på vad en ansökan om lönegaranti bör innehålla,
- bedöma och lämna förslag på hur förfarandet för att inleda ett lönegarantiärende bör utformas där enkelhet ska eftersträvas och där digital inlämning av ansökan och efterföljande automatisk hantering hos den ansvariga myndigheten ska vara möjlig,
- ta ställning till om det finns situationer då ett ansökningsförfarande inte är lämpligt och hur ett ärende i dessa fall ska inledas,
- ta ställning till om utbetalning av lönegarantiersättning bör omfattas av bidragsbrottslagen och, som en följd av det, om lönegarantiersättning bör inkluderas i tillämpningsområdet för lagen om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen,
- bedöma om konkursförvaltares underrättelseskyldighet om misstänkta brott som upptäcks under konkursförvaltningen bör in-

kludera brott riktade mot lönegarantisystemet och i så fall föreslå vilka brott, och

- lämna nödvändiga författningsförslag.

Avslag på lönegarantianspråk och ändring av beslut om lönegaranti

Flera frågor som gäller beslutsfattandet i lönegarantiärenden behöver utredas. Det behöver exempelvis övervägas hur lönegarantibeslut bör utformas och vad de ska innehålla. Det är även relevant att ta ställning till vilka som ska underrättas om beslutet. I det nya lönegarantisystemet är det vidare viktigt att förutsättningarna för att avslå lönegarantianspråk är tydliga.

Den beslutande myndigheten kan enligt förvaltningslagen ändra sitt beslut under vissa förutsättningar. Det behöver utredas om dessa bestämmelser är tillräckliga eller om beslut om lönegaranti bör kunna ändras i högre utsträckning än vad som framgår av förvaltningslagen.

Utredaren ska därför

- bedöma och lämna förslag på hur beslut om lönegaranti ska utformas, vad besluten ska innehålla, vilka som bör underrättas om beslut och andra relevanta delar som hör till beslutsfattandet,
- bedöma och lämna förslag på i vilka situationer och på vilka grunder lönegarantianspråk ska kunna avslås,
- bedöma om beslut om lönegaranti bör kunna ändras i högre utsträckning än vad som framgår av förvaltningslagen och i så fall lämna förslag på i vilka situationer det ska kunna göras, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

En utökad kontroll och möjlighet att stoppa felaktiga utbetalningar

Enligt förvaltningslagen ska en myndighet se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En välfungerande kontroll är en förutsättning för att lönegarantibeslut ska kunna bli korrekta och för att förhindra missbruk av lönegarantin.

Uppgifter som arbetstagaren, konkursförvaltaren eller rekonstruktören har lämnat i ett lönegarantiärende kan behöva stämmas av mot uppgifter som finns inom Skatteverket liksom hos andra myndig-

heter såsom exempelvis Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Kompletterande uppgifter kan även behöva inhämtas från andra aktörer, exempelvis konkursgäldenären eller arbetstagarens bank. För att säkerställa korrekta beslut och förhindra felaktiga utbetalningar behöver kontroller göras före beslut. Det behöver också vara möjligt att göra kontroller efter att beslut har fattats, exempelvis om nya uppgifter tillkommer som kan ha betydelse för om ett beslut bör ändras. Under tiden en efterhandskontroll pågår behöver det vara möjligt att kunna stoppa framtida utbetalningar som har beslutats. Detsamma bör gälla för det fall en efterhandskontroll visar att ett beslut om utbetalning av lönegarantiersättning varit felaktigt. Möjligheterna till kontroll behöver utformas så att lönegarantiärenden kan hanteras skyndsamt samtidigt som nödvändiga kontroller av riktigheten av uppgifter kan fullgöras. I det nya lönegarantisystemet behöver kontrollen alltså vara effektiv och välavvägd.

En kontroll som innebär ett utökat informationsutbyte mellan aktörerna i systemet förutsätter noggranna överväganden vad gäller sekretess, enskildas integritet och skydd för personuppgifter.

Utredaren ska därför

- bedöma och lämna förslag på hur en effektiv och välavvägd kontroll bör utformas i syfte att förhindra missbruk av lönegarantin samtidigt som skyndsamhet och enskildas integritet, inklusive skyddet för personuppgifter, värnas,
- bedöma och lämna förslag på vilka uppgiftsskyldigheter och möjligheter till informationsutbyte som ska finnas,
- bedöma och lämna förslag på under vilka förutsättningar och på vilket sätt beslutade utbetalningar ska kunna stoppas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Ett effektivt förfarande för överprövning och återkrav

Enligt förvaltningslagen överklagas myndighetsbeslut som huvudregel till allmän förvaltningsdomstol. Vem som får överklaga, hur överklagande görs, överklagandefrister m.m. framgår också av förvaltningslagen. Det finns fördelar med att tillämpa samma bestämmelser för överklagande oavsett ärendetyp, men för vissa ärendetyper behövs det anpassade bestämmelser. Det behöver därför analyseras om det

finns behov av särskilda bestämmelser för överklagande av lönegarantibeslut.

Det är viktigt att felaktigt utbetalad lönegarantiersättning kan återkrävas. Dagens förfarande för återkrav är emellertid komplext, vilket bl.a. leder till att det är svårt att återkräva utbetald ersättning. Bestämmelserna om överprövning av lönegarantibeslut och återkrav av lönegarantiersättning är inte samordnade med varandra. Förfarandena för överklagande och återkrav behöver vara effektiva, rätts-säkra och anpassade efter ett nytt lönegarantisystem där en myndighet, i första hand Skatteverket, ansvarar för handläggningen.

Utredaren ska därför

- bedöma om det finns behov av särskilda bestämmelser för överklagande av lönegarantibeslut och i så fall lämna sådana förslag,
- lämna förslag på hur förfarandet för återkrav av lönegarantiersättning ska utformas, och
- lämna nödvändiga författningsförslag.

Närliggande frågor

Utredaren är oförhindrad att ta upp andra närliggande frågor i samband med de frågeställningar som ska utredas.

Konsekvensbeskrivningar

Utöver vad som följer av kommittéförordningen (1998:1474) ska utredaren redovisa de konsekvenser som förslagen kan få för berörda myndigheters verksamhet och organisation, liksom konsekvenser för deras personal och personalförsörjning.

Kontakter och redovisning av uppdraget

Utredaren ska hålla sig informerad om och beakta andra utredningar och annat relevant arbete som bedrivs inom Regeringskansliet, utredningsväsendet och inom EU. Utredaren ska föra en nära dialog med berörda myndigheter, exempelvis Skatteverket. Utredaren ska i sitt arbete inhämta synpunkter från brottsbekämpande myndigheter samt,

i den utsträckning som det behövs, från andra relevanta myndigheter och organ samt arbetsmarknadens parter.

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2025.

(Arbetsmarknadsdepartementet)

Kommittédirektiv 2025:25

Tilläggsdirektiv till Utredningen om en översyn av den statliga lönegarantin (A 2023:05)

Beslut vid regeringssammanträde den 6 mars 2025

Förlängd tid för uppdraget

Regeringen beslutade den 7 december 2023 kommittédirektiv om en översyn av den statliga lönegarantin (dit. 2023:168). Uppdraget skulle enligt direktiven redovisas senast den 30 april 2025.

Utredningstiden förlängs. Uppdraget ska i stället redovisas senast den 30 juni 2025.

(Arbetsmarknadsdepartementet)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2008/94/EG

av den 22 oktober 2008

om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens

(kodifierad version)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
ANTAGIT DETTA DIREKTIV

marknaden måste leda till att levnads- och arbetsvillkoren för arbetstagare inom gemenskapen förbättras samt att förbättringen, där så behövs, även måste medföra att vissa aspekter av anställningsreglerna utvecklas, såsom förfaranden vid kollektiva uppsägningar och konkurser.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 137.2,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

efter att ha hört Regionkommittén,

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽²⁾, och

av följande skäl:

(3) Det är nödvändigt att skydd upprättas för arbetstagarna vid arbetsgivarens insolvens och för att garantera dem ett minimiskydd, särskilt för att garantera betalning av deras utestående fordringar, samtidigt som hänsyn måste tas till behovet av en välbalanserad ekonomisk och social utveckling inom gemenskapen. För detta ändamål bör alla medlemsstater inrätta en institution som säkerställer att de berörda arbetstagarna får betalt för sina utestående fordringar.

(4) För att säkerställa ett rättvist skydd för de berörda arbetstagarna bör man definiera insolvens i enlighet med utvecklingen av lagstiftningen i medlemsstaterna på detta område och detta begrepp bör även avse andra insolvensförfaranden än likvidationsförfaranden. I syfte att fastställa garantiinstitutionens betalningsskyldighet bör medlemsstaterna i detta sammanhang ha möjlighet att föreskriva att en insolvenssituation som leder till flera insolvensförfaranden ska hanteras som om det gällde ett enda insolvensförfarande.

(1) Rådets direktiv 80/987/EEG av den 20 oktober 1980 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens ⁽³⁾ har ändrats flera gånger ⁽⁴⁾ på ett väsentligt sätt. För att skapa klarhet och överskådlighet bör det direktivet kodifieras.

(2) I punkt 7 i gemenskapens stadga om grundläggande sociala rättigheter för arbetstagare, som antogs den 9 december 1989, föreskrivs att förverkligandet av den inre

(5) Det bör säkerställas att de arbetstagare som avses i rådets direktiv 97/81/EG av den 15 december 1997 om ramavtalet om deltidarbete undertecknat av UNICE, CEEP och EFS ⁽⁵⁾, rådets direktiv 1999/70/EG av den 28 juni 1999 om ramavtalet om visstidsarbete undertecknat av EFS, UNICE och CEEP ⁽⁶⁾ och rådets direktiv 91/383/EEG av den 25 juni 1991 om komplettering av åtgärderna för att främja förbättringar av säkerhet och hälsa på arbetsplatsen för arbetstagare med tidsbegränsat anställningsförhållande eller tillfälligt anställningsförhållande ⁽⁷⁾ inte utesluts från tillämpningsområdet för det här direktivet.

⁽¹⁾ EUT C 161, 13.7.2007, s. 75.

⁽²⁾ Europaparlamentets yttrande av den 19 juni 2007 (EUT C 146 E, 12.6.2008, s. 71) och rådets beslut av den 25 september 2008.

⁽³⁾ EGT L 283, 28.10.1980, s. 23.

⁽⁴⁾ Se bilaga I del A och B.

⁽⁵⁾ EGT L 14, 20.1.1998, s. 9.

⁽⁶⁾ EGT L 175, 10.7.1999, s. 43.

⁽⁷⁾ EGT L 206, 29.7.1991, s. 19.

28.10.2008

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 283/37

- (6) För att tillgodose arbetstagarnas rättssäkerhet när företag som bedriver verksamhet i flera medlemsstater blir insolventa och för att trygga arbetstagarnas rättigheter i enlighet med EG-domstolens rättspraxis, är det nödvändigt att ha bestämmelser som uttryckligen fastställer vilken institution som är behörig att betala de utestående fordringarna till arbetstagarna i dessa fall och som fastställer målet för samarbetet mellan medlemsstaternas behöriga myndigheter att snarast möjligt reglera arbetstagarnas utestående fordringar. Det är vidare nödvändigt att föreskriva ett samarbete mellan behöriga administrativa myndigheter i medlemsstaterna för att se till att bestämmelserna på detta område tillämpas på rätt sätt.

- (7) Medlemsstaterna kan införa begränsningar av garantiinstitutionernas ansvar. Begränsningarna bör vara förenliga med direktivets sociala mål, och vid införandet av dessa kan olika nivåer på fordringarna beaktas.

- (8) För att underlätta fastställandet av insolvensförfaranden bl.a. i gränsöverskridande situationer bör det föreskrivas att medlemsstaterna ska informera kommissionen och övriga medlemsstater om de typer av insolvensförfaranden som ger anledning till åtgärd från garantiinstitutionen.

- (9) Eftersom målet för den föreslagna åtgärden i detta direktiv inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och det därför bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.

- (10) Kommissionen bör för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om genomförandet och tillämpningen av detta direktiv, särskilt med avseende på de nya anställningsformer som uppkommer i medlemsstaterna.

- (11) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpning av de direktiv som anges i bilaga I del C.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

TILLÄMPNINGSSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

1. Detta direktiv ska tillämpas på fordringar som arbetstagare på grund av anställningsavtal eller anställningsförhållanden har gentemot arbetsgivare som är att anse som insolventa enligt artikel 2.1.

2. Medlemsstaterna får undantagsvis utesluta fordringar från vissa kategorier av arbetstagare från tillämpningsområdet för detta direktiv om det finns andra former av garanti som ger arbetstagarna ett skydd motsvarande det som följer av detta direktiv.

3. Medlemsstaterna får, om en sådan bestämmelse redan finns i deras nationella lagstiftning, fortsätta att utesluta följande kategorier från tillämpningsområdet för detta direktiv:

a) Arbetstagare i hushållet som är anställda av en fysisk person.

b) Fiskare som avlönas separat.

Artikel 2

1. I detta direktiv ska en arbetsgivare anses vara insolvent när en ansökan har inlämnats om att inleda ett kollektivt förfarande som grundas på arbetsgivarens insolvens i enlighet med respektive medlemsstats lagar och andra författningar och som innebär att arbetsgivarens tillgångar helt eller delvis tas i anspråk och att en förvaltare eller en person som utövar en liknande funktion utses, samt när den myndighet som är behörig enligt dessa lagar och andra författningar

a) har beslutat att inleda ett förfarande, eller

b) har fastställt att arbetsgivarens företag eller verksamheter definitivt har upphört och att befintliga tillgångar är otillräckliga för att motivera att förfarandet inleds.

2. Detta direktiv påverkar inte den definition som följer av nationell rätt beträffande termerna *arbetstagare*, *arbetsgivare*, *lön*, *omedelbar rätt till och framtida rätt till*.

Medlemsstaterna får från tillämpningsområdet för detta direktiv emellertid inte utesluta

a) deltidсанställda i den mening som avses i direktiv 97/81/EG,

b) visstidsanställda i den mening som avses i direktiv 1999/70/EG,

c) arbetstagare med ett tillfälligt anställningsförhållande i den mening som avses i artikel 1.2 i direktiv 91/383/EEG.

3. Medlemsstaterna får inte göra arbetstagarnas rätt enligt detta direktiv beroende av en minsta kvalifikationsperiod avseende anställningsavtal eller anställningsförhållande.

4. Detta direktiv hindrar inte medlemsstaterna från att utsträcka skyddet för arbetstagare till andra insolvenssituationer som fastställts genom andra förfaranden än de som nämns i punkt 1 och som föreskrivs i nationell lagstiftning, till exempel situationer där arbetsgivaren i praktiken inställt betalningarna permanent.

Sådana förfaranden ska dock inte leda till ett krav på garantier för institutionerna i de övriga medlemsstaterna i sådana fall som avses i kapitel IV.

KAPITEL II

BESTÄMMELSER OM GARANTIINSTITUTIONER

Artikel 3

Medlemsstaterna ska, om inte annat följer av artikel 4, vidta nödvändiga åtgärder för att se till att garantiinstitutionerna säkerställer betalning av arbetstagarnas utestående fordringar som grundar sig på anställningsavtal eller anställningsförhållanden, inbegripet betalning av avgångsvederlag, förutsatt att nationell lagstiftning föreskriver det, när anställningsförhållandet upphör.

De utestående lönefordringar som garantiinstitutionen övertar avser en period före och/eller, i förekommande fall, efter ett datum som fastställts av medlemsstaterna.

Artikel 4

1. Medlemsstaterna får välja att begränsa garantiinstitutionernas betalningsansvar enligt artikel 3.

2. Om medlemsstaterna utnyttjar valmöjligheten enligt punkt 1, ska de fastställa den period för vilken garantiinstitutionen ska betala utestående fordringar. Denna period får dock inte vara kortare än en period som omfattar lönen för de tre senaste månaderna av anställningsförhållandet före och/eller efter det datum som avses i artikel 3 andra stycket.

Medlemsstaterna får bestämma att denna minimiperiod på tre månader ska infalla under en referensperiod som inte får vara kortare än sex månader.

De medlemsstater som föreskriver en referensperiod på minst 18 månader får begränsa den period för vilken garantiinstitutionen ska betala de utestående fordringarna till åtta veckor. I sådana fall ska de för arbetstagarna mest fördelaktiga perioderna användas vid beräkningen av minimiperioden.

3. Medlemsstaterna får fritt sätta övre gränser för garantiinstitutionens utbetalningar. Dessa gränser får inte vara lägre än en tröskel som är socialt förenlig med detta direktivs sociala målsättning.

Om medlemsstaterna utnyttjar denna valmöjlighet, ska de till kommissionen meddela vilka metoder de använder för att sätta denna övre gränser.

Artikel 5

Medlemsstaterna ska införa detaljerade bestämmelser för garantiinstitutionernas organisation, finansiering och verksamhet, i överensstämmelse med framför allt följande principer:

a) Institutionernas tillgångar ska vara fristående från arbetsgivarnas driftskapital och ska inte vara tillgängliga vid ett insolvensförfarande.

b) Arbetsgivarna ska bidra till institutionernas finansiering om den inte helt fullgörs av offentliga myndigheter.

c) Institutionernas ansvar ska bestå oberoende av om förpliktelserna att bidra till finansieringen har uppfyllts eller inte.

KAPITEL III

BESTÄMMELSER OM SOCIAL TRYGGHET

Artikel 6

Medlemsstaterna får föreskriva att artiklarna 3, 4 och 5 inte ska tillämpas på bidrag som ska utgå enligt nationella författningsreglerade socialförsäkringssystem eller enligt kompletterande pensionssystem utanför de nationella författningsreglerade socialförsäkringssystemen för ett eller flera företag.

Artikel 7

Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att underlåtenhet från arbetsgivarens sida, före inträdet av hans insolvens, att inbetala på honom ankommande obligatoriska bidrag till försäkringsinstitutionerna i enlighet med de nationella författningsreglerade socialförsäkringssystemen inte inverkar menligt på arbetstagarnas rätt till förmåner enligt dessa försäkringar, i den mån avdrag för arbetstagarens del av bidraget har gjorts vid utbetalning av arbetstagarnas löner.

Artikel 8

Medlemsstaterna ska säkerställa att nödvändiga åtgärder vidtas för att skydda arbetstagarnas intressen och de personers intressen som vid inträdet av arbetsgivarens insolvens redan har lämnat arbetsgivarens företag eller verksamhet, vad gäller rättigheter som tillförsäkrar dem omedelbara eller framtida ålderspensionsförmåner inklusive efterlevandeförmåner enligt kompletterande pensionssystem utanför de nationella författningsreglerade socialförsäkringssystemen för ett eller flera företag.

KAPITEL IV

BESTÄMMELSER OM GRÄNSÖVERSKRIDANDE SITUATIONER

Artikel 9

1. När ett företag som är verksamt på minst två medlemsstaters territorium är insolvent i den mening som avses i artikel 2.1, ska institutionen i den medlemsstat på vilkens territorium arbetstagarna normalt utför eller utförde sitt arbete vara behörig institution för betalningen av utestående fordringar till arbetstagarna.

2. Omfattningen av arbetstagarnas rättigheter ska fastställas i den lagstiftning som gäller för den behöriga garantiinstitutionen.

3. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att, i de fall som avses i punkt 1 i denna artikel, de beslut som fattas inom ramen för ett i en annan medlemsstat inlett insolvensförfarande enligt artikel 2.1 beaktas för att fastställa arbetsgivarens insolvens i den mening som avses i detta direktiv.

Artikel 10

1. För att genomföra artikel 9 ska medlemsstaterna föreskriva att relevant information mellan de behöriga administrativa myndigheterna och/eller mellan de garantiinstitutioner som omnämns i artikel 3 första stycket ska utbytas, vilket bland annat gör det möjligt att upplysa den behöriga garantiinstitutionen om arbetstagarnas utestående fordringar.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen och de andra medlemsstaterna lämna uppgifter om adress och telefon till sina behöriga administrativa myndigheter och/eller sina garantiinstitutioner. Kommissionen ska göra dessa upplysningar tillgängliga för allmänheten.

KAPITEL V

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 11

Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas rätt att tillämpa eller utfärda lagar eller andra författningar som är gynnsammare för arbetstagarna.

Genomförandet av detta direktiv får under inga omständigheter utgöra skäl för att försämma den existerande situationen i medlemsstaterna och den allmänna skyddsnivån för arbetstagare inom det område som direktivet omfattar.

Artikel 12

Detta direktiv ska inte påverka medlemsstaternas möjligheter att

- a) vidta åtgärder för att förhindra missbruk,
- b) vägra att ta på sig eller begränsa det ansvar som avses i artikel 3, eller den garanterade förpliktelse som avses i artikel 7, om det visar sig att uppfyllandet av förpliktelsen är orimligt på grund av förekomsten av särskilda förbindelser mellan arbetstagaren och arbetsgivaren och gemensamma intressen som resulterat i hemliga överenskommelser mellan dem,

c) vägra att ta på sig eller begränsa den betalningsskyldighet som avses i artikel 3 eller den garanterade förpliktelse som avses i artikel 7 i de fall då arbetstagaren ensam eller tillsammans med nära anförvanter var ägare till en väsentlig del av arbetsgivarens företag eller verksamhet och hade ett betydande inflytande över verksamheten.

Artikel 13

Medlemsstaterna ska till kommissionen och de övriga medlemsstaterna anmäla de typer av nationella insolvensförfaranden som omfattas av detta direktivs tillämpningsområde samt alla ändringar av dessa.

Kommissionen ska offentliggöra dessa anmälningar i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 14

Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texterna till de lagar och andra författningar som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 15

Senast den 8 oktober 2010 ska kommissionen för Europaparlamentet och rådet lägga fram en rapport om genomförandet och tillämpningen av artiklarna 1–4, 9, 10, 11 andra stycket, 12 c, 13 och 14 i medlemsstaterna.

Artikel 16

Direktiv 80/987/EEG, i dess lydelse enligt de rättsakter som anges i bilaga I, ska upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpningen av de direktiv som anges i bilaga I del C.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 17

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 18

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 22 oktober 2008.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

J.-P. JOUYET

Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och ändringar av det i kronologisk ordning
(som det hänvisas till i artikel 16)

Rådets direktiv 80/987/EEG	(EGT L 283, 28.10.1980, s. 23)
Rådets direktiv 87/164/EEG	(EGT L 66, 11.3.1987, s. 11)
Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/74/EG	(EGT L 270, 8.10.2002, s. 10)

DEL B

Icke upphävd ändringsrättsakt
(som det hänvisas till i artikel 16)

1994 års anslutningsakt

DEL C

Tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning och tillämpning
(som det hänvisas till i artikel 16)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande	Datum för tillämpning
80/987/EEG	23 oktober 1983	
87/164/EEG		1 januari 1986
2002/74/EG	7 oktober 2005	

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 80/987/EEG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6	Artikel 6
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 8a	Artikel 9
Artikel 8b	Artikel 10
Artikel 9	Artikel 11
Artikel 10	Artikel 12
Artikel 10a	Artikel 13
Artikel 11.1	—
Artikel 11.2	Artikel 14
Artikel 12	—
—	Artikel 15
—	Artikel 16
—	Artikel 17
Artikel 13	Artikel 18
—	Bilaga I
—	Bilaga II

I

(Lagstiftningsakter)

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2015/1794

av den 6 oktober 2015

om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG, 2009/38/EG och 2002/14/EG
samt rådets direktiv 98/59/EG och 2001/23/EG, vad gäller sjöfolk

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 153.2 b jämförd med artikel 153.1 b och e,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande ⁽²⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽³⁾, och

av följande skäl:

- (1) Enligt artikel 153 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) får Europaparlamentet och rådet i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet genom direktiv anta minimikrav, som ska genomföras gradvis, i syfte att förbättra arbetsvillkor och information till och samråd med arbetstagarna. I dessa direktiv måste oproportionella kostnader eller administrativa, finansiella och rättsliga ålägganden undvikas som motverkar tillkomsten och utvecklingen av små och medelstora företag vilka stimulerar hållbar tillväxt och sysselsättning.
- (2) I Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG ⁽⁴⁾, 2009/38/EG ⁽⁵⁾ och 2002/14/EG ⁽⁶⁾ samt rådets direktiv 98/59/EG ⁽⁷⁾ och 2001/23/EG ⁽⁸⁾ är vissa sjöfolk antingen undantagna från tillämpningsområdet eller så ges medlemsstaterna möjlighet att undanta dem.

⁽¹⁾ EUT C 226, 16.7.2014, s. 35.

⁽²⁾ EUT C 174, 7.6.2014, s. 50.

⁽³⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 8 juli 2015 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 18 september 2015.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/94/EG av den 22 oktober 2008 om skydd för arbetstagare vid arbetsgivarens insolvens (EUT L 283, 28.10.2008, s. 36).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/38/EG av den 6 maj 2009 om inrättande av ett europeiskt företagsråd eller ett förfarande i gemenskapsföretag och grupper av gemenskapsföretag för information till och samråd med arbetstagare (EUT L 122, 16.5.2009, s. 28).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/14/EG av den 11 mars 2002 om inrättande av en allmän ram för information till och samråd med arbetstagare i Europeiska gemenskapen (EGT L 80, 23.3.2002, s. 29).

⁽⁷⁾ Rådets direktiv 98/59/EG av den 20 juli 1998 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kollektiva uppsägningar (EGT L 225, 12.8.1998, s. 16).

⁽⁸⁾ Rådets direktiv 2001/23/EG av den 12 mars 2001 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av företag eller verksamheter (EGT L 82, 22.3.2001, s. 16).

- (3) I sitt meddelande *Strategiska mål och rekommendationer för EU:s sjöfartspolitik fram till 2018* av den 21 januari 2009 betonade kommissionen vikten av att införa en integrerad rättslig ram för att förbättra sjöfartssektorns konkurrenskraft.
- (4) Förekomsten av undantag och/eller möjligheter att införa undantag kan hindra sjöfolk från att fullt ut åtnjuta sina rättigheter till rättvisa arbetsförhållanden och till information och samråd, eller begränsa deras möjligheter att fullt ut åtnjuta dessa rättigheter. Såvida förekomsten av undantag och/eller möjligheterna att införa undantag inte är objektivt motiverade och sjöfolk inte behandlas lika bör bestämmelser som medger sådana undantag utgå.
- (5) Det rådande rättsläget, som delvis är resultatet av sjöfolks speciella yrkessituation, medför att samma kategori arbetstagare behandlas olika av olika medlemsstater, beroende på huruvida de tillämpar de undantag eller frivilliga undantag som den gällande lagstiftningen medger. Ett betydande antal medlemsstater har inte, eller endast i begränsad mån, utnyttjat dessa frivilliga undantag.
- (6) I sitt meddelande *En integrerad havspolitik för Europeiska unionen* av den 10 oktober 2007 angav kommissionen att den politiken bygger på ett tydligt erkännande av att alla frågor som rör de europeiska haven hänger samman med varandra, och att havsrelaterade politiska insatser måste utvecklas med en helhetssyn för att nå önskat resultat. I meddelandet betonades också att fler och bättre arbetstillfällen inom sjöfarten för unionens medborgare krävs och att arbetsförhållandena ombord på fartyg måste förbättras, bland annat genom investeringar i forskning, utbildning, hälsa och säkerhet.
- (7) Detta direktiv står i överensstämmelse med Europa 2020-strategin och med dess sysselsättningsmål och med den strategi som kommissionen fastställde i sitt meddelande *En agenda för ny kompetens och arbetstillfällen – EU:s bidrag till full sysselsättning* av den 23 november 2010.
- (8) Den s.k. blå ekonomin utgör en betydande del av unionens ekonomi vad gäller arbetstillfällen och bruttomervärde.
- (9) I enlighet med artikel 154.2 i EUF-fördraget har kommissionen samrått med arbetsmarknadens parter på unionsnivå om den möjliga inriktningen av en unionsåtgärd på detta område.
- (10) Inom ramen för den sociala dialogen har arbetsmarknadens parter inom sjöfartssektorn nått en gemensam överenskommelse som är av stor betydelse för detta direktiv. Den gemensamma överenskommelsen innebär en god avvägning mellan behovet av att förbättra arbetsvillkoren för sjöfolk och behovet av att ta vederbörlig hänsyn till sektorns särdrag.
- (11) Med tanke på sjöfartssektorns särart och de särskilda arbetsvillkor som gäller för de arbetstagare som omfattas av de undantag som upphävs genom detta direktiv är det nödvändigt att anpassa vissa av bestämmelserna i de direktiv som ändras genom det här direktivet för att återspegla särdragen i den berörda sektorn.
- (12) På grund av de senaste årens tekniska utveckling, särskilt inom kommunikationstekniken, bör kraven på information och samråd uppdateras och tillämpas på lämpligaste sätt, inbegripet genom användning av ny teknik för fjärrkommunikation samt genom att man förbättrar tillgången till internet och ser till att det på ett rimligt sätt kan användas ombord, i syfte att förbättra genomförandet av detta direktiv.
- (13) De rättigheter som sjöfolk har enligt det här direktivet, och som tillerkänts av medlemsstaterna i nationell lagstiftning om genomförande av direktiven 2008/94/EG, 2009/38/EG, 2002/14/EG, 98/59/EG och 2001/23/EG, bör inte påverkas. Genomförandet av det här direktivet bör inte kunna åberopas som skäl till inskränkningar i det skydd som redan gäller i varje medlemsstat.
- (14) Internationella arbetsorganisationens sjöarbetskonvention från 2006 syftar både till att uppnå anständiga arbets- och levnadsvillkor för sjöfolk genom att tillhandahålla hälso- och säkerhetsnormer, rättvisa anställningsvillkor och yrkesutbildning och till att trygga sund konkurrens för rederierna genom sin globala tillämpning samt till att säkerställa lika spelregler internationellt när det gäller vissa, men inte alla, arbetstagarrättigheter, oavsett

8.10.2015

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 263/3

nationalitet eller fartygets flagg. Den konventionen, rådets direktiv 2009/13/EG ⁽¹⁾ och Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG ⁽²⁾ och 2013/54/EU ⁽³⁾ fastställer sjöfolks rätt till anständiga arbetsförhållanden inom många olika områden, tillhandahåller enhetliga rättigheter och skydd på arbetsplatsen för sjöfolk och bidrar till lika spelregler även inom unionen.

- (15) Unionen bör sträva efter att förbättra arbets- och levnadsvillkoren ombord på fartyg och utnyttja potentialen för innovation för att göra sjöfartssektorn mer attraktiv för unionens sjöfolk, inbegripet för unga arbetstagare.
- (16) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att förbättra arbetsvillkoren för sjöfolk och information till och samråd med dem, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av direktivets omfattning och verkningar, kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (17) Detta direktiv är förenligt med de grundläggande rättigheter och de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till rättvisa arbetsförhållanden och arbetstagares rätt till information och samråd inom företaget. Detta direktiv bör genomföras i enlighet med de rättigheterna och principerna.
- (18) Direktiven 2008/94/EG, 2009/38/EG, 2002/14/EG, 98/59/EG och 2001/23/EG bör därför ändras i enlighet med detta.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Ändring av direktiv 2008/94/EG

Artikel 1.3 i direktiv 2008/94/EG ska ersättas med följande:

"3. Medlemsstaterna får, om en sådan bestämmelse redan finns i deras nationella lagstiftning, fortsätta att utesluta arbetstagare i hushållet som är anställda av en fysisk person från tillämpningsområdet för detta direktiv."

Artikel 2

Ändringar av direktiv 2009/38/EG

Direktiv 2009/38/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 1 ska punkt 7 utgå.
2. I artikel 10.3 ska följande stycken läggas till:

"En besättningsmedlem på ett sjögående fartyg som är ledamot av ett särskilt förhandlingsorgan eller av ett europeiskt företagsråd, eller en sådan ledamots suppleant, ska vara behörig att delta i möten i det särskilda förhandlingsorganet eller i det europeiska företagsrådet eller i varje annat möte inom ramen för något av de förfaranden som fastställs i artikel 6.3 såvida denna ledamot eller suppleant inte befinner sig till sjöss eller befinner sig i en hamn i ett annat land än det där rederiet har sitt säte när mötet äger rum.

⁽¹⁾ Rådets direktiv 2009/13/EG av den 16 februari 2009 om genomförande av det avtal som ingåtts av European Community Shipowners' Associations (ECSA) och European Transport Workers' Federation (ETF) om 2006 års konvention om arbete till sjöss och om ändring av direktiv 1999/63/EG (EUT L 124, 20.5.2009, s. 30).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/16/EG av den 23 april 2009 om hamnstatskontroll (EUT L 131, 28.5.2009, s. 57).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/54/EU av den 20 november 2013 om vissa flaggstaters ansvar i fråga om efterlevnad och verkställighet av 2006 års konvention om arbete till sjöss (EUT L 329, 10.12.2013, s. 1).

Möten ska, om möjligt, planeras så att ledamöter eller suppleanter som är besättningsmedlemmar på ett sjögående fartyg kan delta.

Om en besättningsmedlem på ett sjögående fartyg som är ledamot av ett särskilt förhandlingsorgan eller av ett europeiskt företagsråd, eller en sådan ledamots suppleant, inte kan delta i ett möte ska, om detta är möjligt, möjligheten att använda ny informations- och kommunikationsteknik övervägas."

Artikel 3

Ändring av direktiv 2002/14/EG

Artikel 3.3 i direktiv 2002/14/EG ska utgå.

Artikel 4

Ändringar av direktiv 98/59/EG

Direktiv 98/59/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 1.2 ska led c utgå.
2. I artikel 3.1 ska följande stycke införas efter andra stycket:

"Om den planerade kollektiva uppsägningen rör medlemmar av besättningen på sjögående fartyg ska arbetsgivaren meddela detta till den behöriga myndigheten i den stat vars flagga fartyget för."

Artikel 5

Ändring av direktiv 2001/23/EG

Artikel 1.3 i direktiv 2001/23/EG ska ersättas med följande:

"3. Detta direktiv ska tillämpas på sådan överlåtelse av sjögående fartyg som är en del av en överlåtelse av ett företag, en verksamhet eller en del av ett företag eller en verksamhet i den mening som avses i punkterna 1 och 2, under förutsättning att förvärvaren befinner sig, eller det företag eller den verksamhet eller den del av företaget eller verksamheten som ska överlåtas förblir, inom fördragets territoriella tillämpningsområde.

Detta direktiv ska inte tillämpas om föremålet för överlåtelsen enbart utgörs av ett eller flera sjögående fartyg."

Artikel 6

Skyddsnivå

Genomförandet av detta direktiv får under inga omständigheter föranleda en minskning av den allmänna skyddsnivån för de personer som omfattas av det här direktivet, vilken redan tillerkänts av medlemsstaterna på de områden som omfattas av direktiven 2008/94/EG, 2009/38/EG, 2002/14/EG, 98/59/EG och 2001/23/EG.

Artikel 7

Kommissionens rapportering

Kommissionen ska senast den 10 oktober 2019 och efter samråd med medlemsstaterna och arbetsmarknadens parter på unionsnivå överlämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om genomförandet och tillämpningen av artiklarna 4 och 5.

8.10.2015

SV

Europeiska unionens officiella tidning

L 263/5

*Artikel 8***Införlivande**

1. Medlemsstaterna ska senast den 10 oktober 2017 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

*Artikel 9***Ikraftträdande**

Detta direktiv träder i kraft dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

*Artikel 10***Adressater**

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 6 oktober 2015.

På Europaparlamentets vägnar

M. SCHULZ

Ordförande

På rådets vägnar

N. SCHMIT

Ordförande

Statens offentliga utredningar 2025

Kronologisk förteckning

---

1. Skärpta krav för svenskt medborgarskap. Ju.
2. Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter. Ju.
3. Skatteincitament för forskning och utveckling. En översyn av FoU-avdraget och expertskatte-reglerna. Fi.
4. Moderna och enklare skatteregler för arbetslivet. Fi.
5. Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö. LI.
6. Plikten kallar! En modern personalförsörjning av det civila försvaret. Fö.
7. Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter. KN.
8. Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan. U.
9. På språklig grund. U.
10. En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård. S.
11. Straffbarhetsåldern. Ju.
12. AI-kommissionens Färdplan för Sverige. Fi.
13. En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag. Fi.
14. En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem. KN.
15. Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare. Volym 1 och 2. S.
16. Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar. Ju.
17. Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning. LI.
18. Ett likvärdigt betygssystem. Volym 1 och 2. U.
19. Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande. U.
20. Kommunal anslutning till Utbetalningsmyndighetens verksamhet. Fi.
21. Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). KN.
22. Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet. KN.
23. Ersättningsregler med brottsoffret i fokus. Ju.
24. Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland. Ku.
25. Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete. A.
26. Tid för undervisningsuppgifter – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet. U.
27. En socionomutbildning i tiden. U.
28. Frihet från våld, förtryck och utnyttjande. En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter. A.
29. Ökad kvalitet hos Samhall och fler vägar till skyddat arbete. A.
30. Enklare mervärdesskatteregler vid försäljning av begagnade varor och donation av livsmedel. Fi.
31. Utmönstring av permanent uppehållstillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt. Ju.
32. Vissa förändringar av jaktlagstiftningen. LI.
33. Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd. Ju.
34. Ett modernare konsumentskydd vid distansavtal. Ju.
35. Etableringsboendelagen – ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. A.

36. Skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion. UD.
37. Skärpta villkor för friskolesektorn. U.
38. Att omhänderta barn och unga. S.
39. Digital teknik på lika villkor.
En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS. S.
40. Säkrare tivoli. Ju.
41. Pensionsnivåer och pensionsavgiften – analyser på hundra års sikt. S.
42. Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar. Ju.
43. Säkerställ tillgången till läkemedel – förordnande och utlämnande i bristsituationer. S.
44. Förbättrat stöd i skolan. U.
45. Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor. Ju.
46. Tryggare idrottsarrangemang. Ju.
47. Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? KN.
48. Stärkt pandemiberedskap. S.
49. Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Ju.
50. En ny nationell myndighet för viltförvaltning. LI.
51. Bättre förutsättningar för klimatanpassning. KN.
52. Ökad insyn i politiska processer. Ju.
53. Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper. S.
54. Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott. Ju.
55. En reformerad samhällsorientering för bättre integration. A.
56. Stärkt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende. Ju.
57. Polisiär beredskap i fred, kris och krig. Ju.
58. En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa. LI.
59. Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck. Ju.
60. En starkare fondmarknad. Fi.
61. Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt. Volym 1 och 2. S.
62. Ansvar för hälso- och sjukvården. Volym 1 Bedömningar och förslag. Volym 2 Underlagsrapporter. S.
63. Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov. S.
64. En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft. LI.
65. En mer flexibel hyresmarknad. Ju.
66. En straffreform. Volym 1, 2, 3 och 4. Ju.
67. Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet. Åtgärder som stärker konkurrenskraften för Arlanda flygplats. LI.
68. Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap. KN.
69. Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa. LI.
70. Längre liv, längre arbetsliv – förlängd rätt att kvarstå i anställningen. A.
71. Fortsatt utveckling av en nationell läkemedelslista – en del i en ny nationell infrastruktur för datadelning. Del 1 och 2. S.
72. Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skolan. U.
73. En arbetsmiljöstrategi för ett förändrat arbetsliv. A.
74. Ny reglering för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. A.
75. Folkbokföringsverksamhet, biometri och brottsbekämpning. Fi.
76. Det handlar om oss – så bryter vi utanförskapet och bygger en starkare gemenskap. A.
77. En översyn av den statliga lönegarantin. A.

Statens offentliga utredningar 2025

Systematisk förteckning

Arbetsmarknadsdepartementet

- Arbetslivskriminalitet – upplägg, verktyg och åtgärder, fortsatt arbete. [25]
- Frihet från våld, förtryck och utnyttjande. En jämställdhetspolitisk strategi mot våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter. [28]
- Ökad kvalitet hos Samhall och fler vägar till skyddat arbete. [29]
- Etableringsboendelagen – ett nytt system för bosättning för vissa nyanlända. [35]
- En reformerad samhällsorientering för bättre integration. [55]
- Längre liv, längre arbetsliv – förlängd rätt att kvarstå i anställningen. [70]
- En arbetsmiljöstrategi för ett förändrat arbetsliv. [73]
- Ny reglering för den arbetsmarknads-politiska verksamheten. [74]
- Det handlar om oss
– så bryter vi utanförskapet
och bygger en starkare gemenskap. [76]
- En översyn av den statliga löne-garantin. [77]

Finansdepartementet

- Skatteincitament för forskning och utveckling. En översyn av FoU-avdraget och expertskatte-reglerna. [3]
- Moderna och enklare skatteregler för arbetslivet. [4]
- AI-kommissionens Färdplan för Sverige. [12]
- En effektivare organisering av mindre myndigheter – analys och förslag. [13]
- Kommunal anslutning till Utbetalnings-myndighetens verksamhet. [20]
- Enklare mervärdesskatteregler vid försäljning av begagnade varor och donation av livsmedel. [30]
- En starkare fondmarknad. [60]

- Folkbokföringsverksamhet, biometri och brottsbekämpning. [75]

Försvarsdepartementet

- Plikten kallar! En modern personal-försörjning av det civila försvaret. [6]

Justitiedepartementet

- Skärpta krav för svenskt medborgarskap. [1]
- Några frågor om grundläggande fri- och rättigheter. [2]
- Straffbarhetsåldern. [11]
- Ett nytt regelverk för uppsikt och förvar. [16]
- Ersättningsregler med brottsoffret i fokus. [23]
- Utmönstring av permanent uppehålls-tillstånd och vissa anpassningar till miniminivån enligt EU:s migrations- och asylpakt. [31]
- Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd. [33]
- Ett modernare konsumentskydd vid distansavtal. [34]
- Säkrare tivoli. [40]
- Säkerhetsskyddslagen – ytterligare kompletteringar. [42]
- Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – några anslutande frågor. [45]
- Tryggare idrottsarrangemang. [46]
- Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. [49]
- Ökad insyn i politiska processer. [52]
- Ett skärpt regelverk om utvisning på grund av brott. [54]
- Stärkt skydd för domstolarnas och domarnas oberoende. [56]
- Polisiär beredskap i fred, kris och krig. [57]

Stärkt lagstiftning mot hedersrelaterat våld och förtryck. [59]
En mer flexibel hyresmarknad. [65]
En straffreform. Volym 1, 2, 3 och 4. [66]

Klimat- och näringslivsdepartementet

Ny kärnkraft i Sverige – effektivare tillståndsprövning och ändamålsenliga avgifter. [7]
En skärpt miljöstraffrätt och ett effektivt sanktionssystem. [14]
Miljömålsberedningens förslag om en strategi för hur Sverige ska leva upp till EU:s åtaganden inom biologisk mångfald respektive nettoupptag av växthusgaser från markanvändningssektorn (LULUCF). [21]
Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet. [22]
Spänning i tillvaron – hur säkrar vi vår framtida elförsörjning? [47]
Bättre förutsättningar för klimatanpassning. [51]
Nya samverkansformer, modern byggnads- och reparationsberedskap – för ökad försörjningsberedskap. [68]

Kulturdepartementet

Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland. [24]

Landsbygds- och

infrastrukturdepartementet

Avgift för områdessamverkan – och andra åtgärder för trygghet i byggd miljö. [5]
Anpassning av svensk rätt till EU:s avskogningsförordning. [17]
Vissa förändringar av jaktlagstiftningen. [32]
En ny nationell myndighet för viltförvaltning. [50]
En stärkt hästnäring – för företagande, jämställdhet, jämlikhet och folkhälsa. [58]
En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft. [64]

Arlanda – en viktig port för det svenska välståndet. Åtgärder som stärker konkurrenskraften för Arlanda flygplats. [67]

Effektivare samverkan för djur- och folkhälsa. [69]

Socialdepartementet

En förändrad abortlag – för en god, säker och tillgänglig abortvård. [10]
Stärkta drivkrafter och möjligheter för biståndsmottagare Volym 1 och 2. [15]
Att omhänderta barn och unga. [38]
Digital teknik på lika villkor. En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS. [39]
Pensionsnivåer och pensionsavgiften – analyser på hundra års sikt. [41]
Säkerställ tillgången till läkemedel – förordnande och utlämnande i bristsituationer. [43]
Stärkt pandemiberedskap. [48]
Kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt bistånd för vissa grupper. [53]
Sveriges internationella adoptionsverksamhet – lärdomar och vägen framåt. Volym 1 och 2. [61]
Ansvar för hälso- och sjukvården. Volym 1 Bedömningar och förslag. Volym 2 Underlagsrapporter. [62]
Stärkt patientsäkerhet genom rätt kompetens – utifrån hälso- och sjukvårdens och tandvårdens behov. [63]
Fortsatt utveckling av en nationell läkemedelslista – en del i en ny nationell infrastruktur för datadelning. Del 1 och 2. [71]

Utbildningsdepartementet

Bättre förutsättningar för trygghet och studiero i skolan. [8]
På språklig grund. [9]
Ett likvärdigt betygssystem Volym 1 och 2. [18]

Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande. [19]

Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet. [26]

En socionomutbildning i tiden. [27]

Skärpta villkor för friskolesektorn. [37]

Förbättrat stöd i skolan. [44]

Verktyg för en mer likvärdig resursfördelning till skolan. [72]

Utrikesdepartementet

Skydd för biologisk mångfald i havsområden utanför nationell jurisdiktion. [36]